

**Wes-Kaapse
Regering**

Onderwys

Jaarverslag 2012/2013
Onderwysdepartement

Mnr. Donald Grant

Minister van Onderwys

Die jaarverslag van die Wes-Kaap Onderwysdepartement vir die tydperk 1 April 2012 tot 31 Maart 2013 word volgens opdrag ingedien.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'PA Vinjevoold', is centered on the page. The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

PA Vinjevoold
31 Mei 2013

ONDERWYSDEPARTEMENT

BEGROTINGSPOS 05

JAARVERSLAG 2012/13

Deel A: Algemene inligting

1.	Algemene departementele inligting	1
2.	Lys van afkortings/akronieme	2
3.	Strategiese oorsig	3
3.1.	Visie	3
3.2.	Missie	3
3.3.	Waardes	3
3.4.	Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwitte	3
4.	Wetgewende en ander mandate	4
5.	Organisatoriese struktuur	5
6.	Entiteite wat aan die Minister rapporteer	6
7.	Voorwoord deur die Minister van Onderwys, Wes-Kaap	6
8.	Oorsig van die Rekenpligtige Beampte	8

Deel B: Prestasie-inligting

1.	Verklaring van verantwoordelikheid vir prestasie-inligting	10
2.	Ouditeur-Generaal se verslag oor voorafbepaalde doelwitte	11
3.	Oorsig van departementele prestasie	11
3.1.	Diensleweringomgewing	11
3.2.	Diensleweringverbeteringsplan	13
3.3.	Organisatoriese omgewing	18
3.4.	Belangrike beleidsontwikkeling en wetgewende veranderings	21
4.	Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwitte	23
5.	Prestasie-inligting per program	25
5.1.	Program 1: Administrasie	25
5.2.	Program 2: Openbare skoolonderwys	37
5.3.	Program 3: Subsidies vir onafhanklike skole	58
5.4.	Program 4: Openbare spesiale skoolonderwys	62
5.5.	Program 5: Verdere onderwys en opleiding	69
5.6.	Program 6: Onderwys en opleiding vir volwassenes	74
5.7.	Program 7: Vroeëkindontwikkeling	79
5.8.	Program 8: Hulpdienste en verwante dienste	84

Deel B: Prestasie-inligting (vervolg)

6.	Opsomming van finansiële inligting.....	88
6.1.	Departementele ontvangste.....	88
6.2.	Programuitgawes.....	89
6.3.	Oordragbetalings buiten openbare entiteite.....	91
6.4.	Openbare entiteite.....	92
6.5.	Voorwaardelike toelaes en geormerkte fondse betaal.....	92
6.6.	Voorwaardelike toelaes en geormerkte fondse ontvang.....	92
6.7.	Donateursfondse.....	100
6.8.	Kapitale belegging, onderhoud en batebestuursplan.....	100

Deel C: Korporatiewe beheer

1.	Inleiding.....	105
2.	Risikobestuur.....	106
3.	Bedrog en korrupsie.....	107
4.	Minimalisering van belangebotsing.....	107
5.	Gedragkode.....	108
6.	Gesondheid-, veiligheid- en omgewingskwessies.....	108
7.	Interne kontrole-eenheid.....	108
8.	Verslag van die Ouditkomitee.....	108

Deel D: Menslike Hulpbronbestuur

1.	Wetgewing wat menslike hulpbronbestuur bepaal.....	112
2.	Inleiding.....	113
3.	Oorsig van menslike hulpbronstatistiek.....	115
3.1.	Uitgawes.....	115
3.2.	Indiensneming en vakatures.....	117
3.3.	Posevaluering.....	119
3.4.	Veranderinge in indiensneming.....	121
3.5.	Billike indiensneming.....	128
3.6.	Ondertekening van prestasie-ooreenkomste deur SMS-lede.....	130
3.7.	Vulling van SMS-poste.....	131
3.8.	Prestasiebelonings.....	132
3.9.	Buitelandse werkers.....	134
3.10.	Benutting van verlof.....	135
3.11.	MIV/Vigs- en gezondheidbevorderingsprogram.....	139

Deel D: Menslike Hulpbronbestuur (vervolg)

3.12. Arbeidsbetrekkinge.....	141
3.13. Vaardigheidsontwikkeling	143
3.14. Besering aan diens.....	145
3.15. Benutting van konsultante	146

Deel E: Finansiële inligting

1. Verslag van die Rekenpligtige Beampte	148
2. Rekenpligtige Beampte se verklaring van verantwoordelikheid	171
3. Verslag van die Ouditeur-Generaal	172
4. Finansiële jaarstate	179

Bylaes

Bylae A: Aksieplan tot 2014 en leweringsooreenkoms-aanwysers (nasionaal)	230
Bylae B: Programprestasiemaatstawwe	233

Deel A
Algemene inligting

1. Algemene departementele inligting

Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD)

Die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) is verantwoordelik vir openbare skool-onderwys in die provinsie, vanaf Graad 1 tot 12. Die WKOD is in agt onderwysdistrikte werksaam, met 'n hoofkantoor in Kaapstad.

Ligging	Posadres	Telefoon	Faks
WKOD-hoofkantoor	Privaat sak 9114, Kaapstad 8000	021 467 2000	021 467 2996
Metro-Sentraal Onderwysdistrik	Privaat sak X4, Athlone 7760	021 514 6700	021 659 4413
Metro-Oos Onderwysdistrik	Privaat sak X23, Kuilsrivier 7579	021 900 7000	021 903 9484
Metro-Noord Onderwysdistrik	Privaat sak X45, Parow 7500	021 938 3000	021 938 3180
Metro-Suid Onderwysdistrik	Privaat sak X2, Mitchells Plain 7785	021 370 2000	021 372 1856
Kaapse Wynland Onderwysdistrik	Privaat sak 3102, Worcester 6849	023 347 6000	023 342 4138
Eden en Sentraal-Karoo Onderwysdistrik	Privaat sak X6510, George 6530	044 803 8300	044 873 2253
Overberg Onderwysdistrik	Posbus 588, Swellendam 6740	028 214 7300	028 214 7400
Weskus Onderwysdistrik	Privaat sak X3026, Paarl 7620	021 860 1200	021 860 1231

WKOD-inbelsentrums:

Personeel- en finansiële navrae 0861 923 322; Veilige Skole: 0800 45 46 47

Webwerf: WKOD-aanlyn <http://wced.school.za>

E-poslys: WKODNuus <http://list.pgwc.gov.za/mailman/listinfo/wcednews>.

Twitter (mikro-webjoernaal)

WKODNuus <http://twitter.com/wcednews> (vir twiete oor onderwysverwante nuus);

WKODLeer <http://twitter.com/wcedlearn> (vir onderwysverwante twiete)

Tumblr (webjoernaal)

WKOD/Nuus/Tuisblad <http://wcednewshome.tumblr.com/> ; WKODNuus <http://wcednews.tumblr.com/>

Posterous (webjoernaal)

WKODNuus <http://posterous.com/wcednews>

2. Lys van afkortings/akronieme

ACE: Gevorderde Onderwysertifikaat	NSVP: Nasionale Skoolvoedingsprogram
AOO: Algemene Onderwys en Opleiding	OBIS: Onderwysbestuursinligtingstelsel
CEI: Sentrum vir e-Innovasie	OHSA: Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid
CEM: Raad van Onderwysministers	OIB: Ondernemingsinhoudbestuur
DBIS: Distrikbestuursinligtingstelsel	OIT: Onderwysinfrastruktuurstoelae
DBO: Departement van Basiese Onderwys	OOV: Onderwys en Opleiding vir Volwassenes
DHET: Departement van Hoër Onderwys en Opleiding	PFMA: Wet op Openbare Finansiële Bestuur
DOCS: Departement van Gemeenskapsveiligheid	PILIR: Beleid oor onbevoegdheidsverlof en aftrede weens swak gesondheid
DotP: Departement van die Premier	PPA: Programprestasie-aanwyser
EE: Billike Indiensneming	PPM: Programprestasiemaatstaf
GGBS: Geïntegreerde Gehaltebestuurstelsel	PPV: Publieke-private vennootskap
GLS: Gemeenskapsleersentrum	SACE: Suid-Afrikaanse Raad vir Opvoeders
HOI: Hoër Onderwysinstelling	SAPD: Suid-Afrikaanse Polisiediens
HSE: Heelskoolevaluering	SAQA: Suid-Afrikaanse Kwalifikasie-owerheid
IBB: Institusionele Bestuur en Beheer	SASA: Suid-Afrikaanse Skolewet
IBS: Inligtingbestuurstelsel	SASAMS: Skooladministrasie-en-bestuurstelsel
IKT: Inligting-en-kommunikasietegnologie	SBL: Skoolbeheerliggaam
KABV: Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring	SBS: Skoolbestuurspan
KB: Kennisbestuur	SETA: Sektorale Onderwys- en Opleidings-owerheid
KOLI: Kaapse Onderrig en Leierskapinstituut	SITA: Staatsagentskap vir Inligtingstegnologie
LOOM: Leer-en-onderrigondersteuningsmateriaal	SOBIS: Sentrale Onderwysbestuursinligtingstelsel
LSOB: Leerders met Spesiale Onderwysbehoefte	SPMDS: Prestasiebestuur- en ontwikkelingsstelsel vir personeel
MH: Menslike Hulpbronne	SVP: Skoolverbeteringsplan
MTUR: Mediumtermyn-Uitgaweraamwerk	UOWP: Uitgebreide Openbare Werkeprogram
NK(B): Nasionale Kurrikulum (Beroepsgerig)	VKO: Vroeëkindontwikkeling
NKR: Nasionale Kwalifikasieraamwerk	VOO: Verdere Onderwys en Opleiding
NKV: Nasionale Kurrikulumverklaring	VRL: Verteenwoordigende Raad van Leerders
NPDE: Nasionale Professionele Onderwysdiploma	WWP: Werknemerwelstandsprogram
NRO: Nieregeringsorganisasie	
NSS: Nasionale Senior Sertifikaat	

3. Strategiese oorsig

3.1. Visie

Om geleenthede vir almal deur verbeterde onderwysuitkomste te skep.

Daar word deur drie oorkoepelende doelwitte hieraan uiting gegee:

1. Verbeterde taal en wiskunde in laerskole
2. Hoër aantal en gehalte van geslaagdes in die Nasionale Senior Sertifikaat
3. Vermindering in aantal onderpresterende skole

3.2. Missie

Om gehalte-onderwys aan alle leerders in die provinsie deur die volgende te verskaf:

- Oorhoofse beplanning vir, en bestuur van, die onderwysstelsel
- Onderwys in openbare gewone skole
- Ondersteuning aan onafhanklike skole
- Onderwys in openbare spesiale skole
- Verdere Onderwys en Opleiding (VOO) by openbare VOO-kolleges
- Onderwys en Opleiding vir Volwassenes (OOV) in gemeenskapsleersentrums
- Vroeëkindontwikkeling (VKO) in Graad R
- Opleidingsgeleenthede vir onderwysers en nie-onderwysers
- 'n Geteikende voedselprogram en ander maatreëls vir armoedeverligting en veiligheid
- Steun aan onderwysers deur die voorsiening van basiese diensvoorwaardes, aansporings en 'n werknemerwelstandsprogram

3.3. Waardes

- Die allergrootste belang van die leerder
- Die waardes van die Suid-Afrikaanse Grondwet en Handves van Regte
- Uitnemendheid deur die voorsiening en ondersteuning van 'n toegeruste, positiewe en florerende onderwyskorps wat professioneel en toegewyd is
- Aanspreeklikheid en deursigtigheid
- Integriteit en uitnemendheid in administratiewe en steunfunksies

3.4. Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwitte

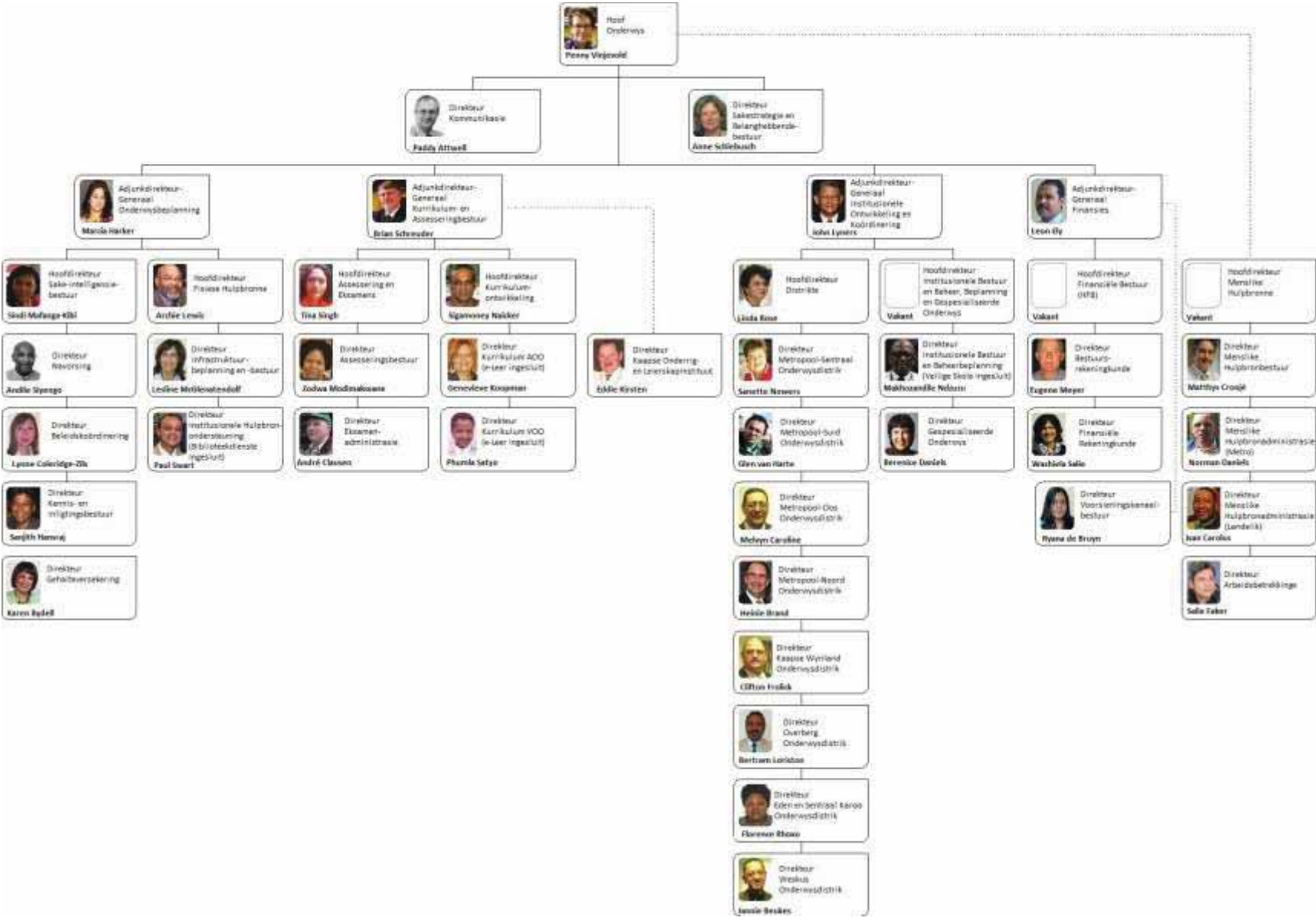
Strategiese Uitkoms-georiënteerde Doelwit 1	Verbeterde Taal en Wiskunde in laerskole
Doelwitverklaring	Prestasie in Taal en Wiskunde moet verbeter sodat leerders teen 2014 soos volg volgens ouderdomsnorme verbeter: Graad 3: Taal: 40% van leerders en Wiskunde: 60% van leerders. Graad 6: Taal: 40% van leerders en Wiskunde: 50% van leerders. Graad 9: Taal: 55% van leerders en Wiskunde: 20% van leerders. Uitslae sal deur middel van jaarlikse toetsing gemonitor word en intervensies sal dienoreenkomstig aangepas word.

Strategiese Uitkoms-georiënteerde Doelwit 2	Hoër aantal en gehalte van geslaagdes in die Nasionale Senior Sertifikaat
Doelwitverklaring	Om die aantal leerders wat die NSS slaag deur die voorsiening van handboeke, opleiding, bestuur en ondersteuning van onderwysers te verbeter. Die teikens vir 2014 is 43 000 leerders wat die NSS slaag en 17 500 wat met toegang tot B-graad-studies slaag; 11 000 leerders wat Wiskunde slaag en 8 000 wat Natuurwetenskap slaag.
Strategiese Uitkoms-georiënteerde Doelwit 3	Vermindering in aantal onderpresterende skole
Doelwitverklaring	Afname in onderprestasie in die Nasionale Senior Sertifikaat in hoërskole: dat geen skole 'n slaagsyfer van <60% teen 2014 het nie. Afname in onderprestasie in ander grade, soos gemeet deur die Jaarlikse Nasionale Asseserings vir Graad 1 – 6 en 9 en die WKOD-toetse vir Graad 3, 6 en 9.

4. Wetgewende en ander mandate

Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (Wet 108 van 1996)
 Die Grondwet van die Wes-Kaap Provinsie, 1998 (Wet 1 van 1998)
 Die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997 (Wet 12 van 1997)
 Die Suid-Afrikaanse Skolewet (SASA), 1996 (Wet 84 van 1996)
 Die Wet op die Nasionale Onderwysbeleid (NEPA), 1996 (Wet 27 van 1996)
 Die Wet op Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges, 1998 (Wet 16 van 2006)
 Die Wet op die Gehalteversekering van Algemene en Verdere Onderwys en Opleiding, 2001 (Wet 58 van 2001)
 Die Wet op die Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet 76 van 1998)
 Die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999)
 Die Wet op Munisipale Finansiële Bestuur, 2003 (Wet 56 van 2003)
 Die Wet op die Jaarlikse Verdeling van Inkomste, 2012 (Wet 5 van 2012)
 Die Staatsdienswet, 1994 (Proklamasie 103 van 1994)
 Die Wet op die Suid-Afrikaanse Kwalifikasie-owerheid, 1995 (Wet 58 van 1995)
 Die Wet op die Suid-Afrikaanse Raad vir Opvoeders, 2000 (Wet 31 van 2000)
 Die Wet op Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes, 2000 (Wet 52 van 2000)

5. Organisasoriese struktuur

6. Entiteite wat aan die Minister rapporteer

Nie van toepassing nie

7. Voorwoord deur die Minister van Onderwys, Wes-Kaap

Die 2012/13 finansiële jaar was 'n produktiewe jaar vir hierdie regering.

Die WKOD het in vorige jare die fondament verstewig om die doelwitte te bereik wat in ons Strategiese Plan uiteengesit is, naamlik om die gehalte van onderwys en leerderuitkomst in die Wes-Kaap te verbeter.

Ons het in 2012/13 op hierdie fondament voortgebou en spesifiek op ons meer behoeftige skole gefokus en om die werwing, keuring en vulling van opvoeder- en die skoolhoofposte te verbeter. Die WKOD het ook verdere verbeterings in die monitering van skole, aanspreeklikheid en nakoming bewerkstellig.

Ter ondersteuning van ons skole wat minder gegoede leerders bedien, het die WKOD addisionele befondsing goedgekeur, insluitend die gelykmaking van die per-leerder bedrae aan geen-fooi-skole en 'n toename in per-leerder bedrae aan meer as 300 fooi-betalende skole. Die WKOD het ook meer as R30 miljoen aan ons fooi-betalende skole betaal as vergoeding vir vrystelling van skoolgeld wat in 2011 aan leerders toegestaan is en het 'n loodsprojek ingestel om ontbyt te bedien aan leerders by skole wat aan die voedingskema deelneem.

Die voortgesette verbintenis tot die ondersteuning van minder gegoede gemeenskappe is sonder twyfel.

Die WKOD het 'n nuwe aanlyn e-werwingstelsel bekendgestel, wat dit soveel makliker vir onderwysers sal maak om vir poste in die provinsie aansoek te doen. 'n Nuwe stelsel vir die vulling van skoolhoofposte is ook goedgekeur. Dit is daarop gemik om te verseker dat hierdie poste, soos en wanneer benodig, so vinnig as moontlik gevul word.

Ten einde monitering, aanspreeklikheid en nakoming te verbeter, het die WKOD die aanlyn-skoolverbeteringsplan (SVP) geskep – 'n aanlyn-bestuursinstrument wat vereis dat elke skoolhoof 'n stel skoolgebaseerde inligting indien en bywerk wat vir doeltreffende beplanningsdoeleindes aangewend kan word. Skole is versoek om teikens vir die Graad 3, 6 en 9 geletterdheid- en gesyferdheidstoetse en die Nasionale Senior Sertifikaat (NSS) te stel om aanspreeklikheid te versterk.

Die WKOD het ook 'n nuwe elektroniese instrument vir die verbetering van infrastruktuurbeplanning vir onderwys in die Wes-Kaap ontwikkel, naamlik die Geografiese Inligtingstelsel (GIS) vir Infrastruktuurbeplanning. Dit voorsien nou aan die

WKOD waardevolle inligting waarop toekomstige belegging in en besluite oor infrastruktuur gegrond kan word.

Ek was baie opgewonde om die verbintenis wat ek aan die begin van die finansiële jaar gemaak het, naamlik om aan elke skoolhoof 'n persoonlike rekenaar te verskaf, te kon nakom. 1 500 tablette is in Desember versprei om die wyse waarop ons met ons skoolhoofde kommunikeer en hulle ondersteun, te verbeter.

Een van die belangrikste hoogtepunte van 2012/13 was die prestasie van leerders in die 2012 NSS-eksamens en die 2012 Graad 3, 6 en 9 sistemiese toetse. Ons kandidate het in die NSS 'n aantal rekords gebreek, soos die toename in die aantal kandidate wat die NSS-eksamen geskryf en geslaag het; toename in die aantal kandidate wat toegang tot Baccalaureus-graadstudie verwerf het; en toename in die aantal kandidate wat wiskunde en wetenskap geslaag het. Ons was veral in ons skik om die aantal onderpresterende skole in hierdie provinsie te verminder.

Op die gebied van sistemiese toetsing, was ons verheug dat daar verbeterings was in elke graad wat vir taal en wiskunde getoets is. Ons was ook verheug dat elkeen van ons onderwysdistrikte verbeterings in elke vak in elke graad getoon het.

Hierdie uitslae, asook ander aanwysers, is 'n bewys van die WKOD se sukses om 'n geleidelik rypwordende skoolstelsel te vestig – 'n stelsel wat in vorige jare positief op 'n aantal verbeterings in die stelsel gereageer het.

Ons beplan om in die 2013/14 finansiële jaar hierdie strategieë te versterk om groter stabiliteit in die stelsel te verseker, sodat ons uitvoering kan gee aan ons verbintenis om die lewens van daardie allerbelangrike mense – die leerders – te verbeter.

Hierdie verbeteringe sal verdere strategieë insluit om leerderprestasie te bevorder, veral in wiskunde en tale, en om bykomende ondersteuning aan skole te bied. Die WKOD sal voortgaan om die opleiding en ontwikkeling van opvoeders en die reaktiwiteit en doeltreffendheid van die WKOD te beklemtoon. Ons sal ook die derde en finale fase van ons plan met handboeke uitrol en begin om oor die volgende drie jaar ons nuwe infrastruktuurplan te implementeer, naamlik die voltooiing van 26 nuwe skole, 46 vervangingskole, vyf projekte vir vervangingklaskamers en 124 Graad R-klaskamers.

2013/14 sal weer 'n opwindende jaar vir hierdie regering wees en ons sien uit daarna om onderwys “beter tesame” te maak en om onderwysuitkomste én die stelsel in die jare vorentoe te versterk.

Donald Grant
Minister van Onderwys
Wes-Kaap
31 Mei 2013

8. Oorsig van die Rekenpligtige Beampte

Die Wes-Kaap Onderwysdepartement is verantwoordelik vir agt programme. Die programme is daarop gerig om 'n spektrum van leerbehoefte te behandel: leerders in openbare skole; leerders in onafhanklike skole; leerders met spesiale behoeftes; leerders in VKO-sentrums en studente by VOO-kolleges en BOOV-sentrums. Hierdie 2012/13 Jaarverslag verskaf besonderhede oor die prestasies en uitdagings wat in elk van hierdie opvoedkundige programme ervaar is.

Die WKOD het ten doel om sy menslike en finansiële hulpbronne te rig op die skole, onderwysers en leerders wat ondersteuning die meeste nodig het. Hierdie hulpbronne word noukeurig oorweeg met betrekking tot die impak wat dit op die leerervaring en sukses van ons kinders en studente het en die toekenning van hulpbronne word deur 'n sterk stel data en ontleding ingelig. Die SOBIS-stelsel, in die besonder, stel die WKOD in staat om leerdergetalle, afwesigheid en leerderprestasie asook ander belangrike aanwysers na te spoor. 'n Ander instrument wat daarin geslaag het om die WKOD in te lig oor die aard en ligging van ondersteuning wat nodig is, is die skoolverbeteringsplan (SVP). Daar is van alle skole verwag om in 2012 en 2013 aanlyn-SVP's te ontwikkel, wat kwartaalliks gemonitor is.

Ondersteuning is in 2012/13 veral op die volgende gebiede gegee:

Sterker prosesse en vereistes vir die aanstelling van skoolhoofde en adjunkhoofde.

117 skoolhoofde en 128 adjunkhoofde is in 2012/13 deur die WKOD aangestel. Ons boodskap aan beheerliggame was om te verseker dat ten minste drie instrumente vir werwing gebruik word (onderhoud, voorlegging, geskrewe oefening, verwysings) en dat die voorgenome kandidaat bewys moet lewer van sy of haar vermoë om die akademiese prestasie van die skool te verbeter.

Die WKOD het in 2013 'n aanlyn-aansoekstelsel vir vakante poste bekendgestel. Dit het gemengde sukses behaal. Die WKOD sal voortgaan om oor die volgende twee jaar alle werwing- en keuringsprosesse te versterk.

Onderwyseropleidingsprogramme

Alle onderwysers in Graad 4-6 en Graad 11 het opleiding in KABV ontvang. Die KOLI en distrikskantore het 'n reeks opleidingsprogramme wat gepas vir die doel is, aangebied. Onderwysers in Graad 7-9 en Graad 12 sal in die volgende finansiële jaar KABV-opleiding ontvang en die kort kursusse wat aangebied word, sal op taal, wiskunde en inligtingstechnologie fokus.

Handboeke en lesers

Alle leerders in Graad 4-6 en Graad 11 het handboeke vir elke vak ontvang en skole het hulle norme en standaarde gebruik om boeke vir die ander grade aan te koop. Leerders in Graad 7-9 en Graad 12 sal in die volgende finansiële jaar handboeke vir elke vak ontvang.

Ons fokus in 2012 het ook na die **benutting** van handboeke verskuif en ons eie skoolbesoeke en die NOEOE-verslag oor die Weskus- en Noord-distrikte het bevredigende vordering in die benutting van handboeke en werkboeke getoon.

Infrastruktuur

Die WKOD het in die finansiële jaar nog skole gebou, klaskamers by bestaande skole opgerig en skole vervang wat van ongeskikte materiaal gebou was. Daar was 'n beskeie belegging in onderhoud, maar die agterstand in onderhoud is enorm. Meer fondse en innoverende projekte in 2013/14 sal poog om die agterstand in te haal. Die WKOD het ook 'n omvattende oefening onderneem met die telling van en toekenning van strepieskodes aan mobiele eenhede by alle skole in die provinsie.

Die WKOD voorsien 'n verskeidenheid van ondersteuning aan kwesbare leerders.

Hierdie dienste behels maatskaplike werk en sielkundige ondersteuning; 'n reeks intervensies vir leerondersteuning en spesiale behoeftes; die voeding van meer as 400 000 leerders; vervoer vir meer as 50 000 leerders; en veiligheid- en sekuriteitsmaatreëls by 296 skole. Die probleme waarvoor ons leerders te staan kom, verg 'n hele-gemeenskap-benadering en dus werk ons saam met susterdepartemente, nie-regeringsorganisasies, universiteite, skoolhoofde, onderwysersvakbonde en skoolbeheerliggame om hierdie probleme aan te pak.

PA Vinjevold
Superintendent-Generaal van Onderwys
31 Mei 2013

Deel B
Prestasie-ingligting

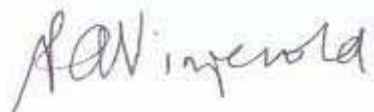
1. Verklaring van verantwoordelikheid vir prestasie-inligting

Verklaring van verantwoordelikheid vir prestasie-inligting vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

Die Rekenpligtige Beampte is verantwoordelik vir die voorbereiding van die departement se prestasie-inligting en vir die menings wat in hierdie inligting gestel word.

Die Rekenpligtige Beampte is verantwoordelik vir die daarstelling en implementering van 'n stelsel van interne kontrole wat ontwerp is om redelike versekering oor die integriteit en betroubaarheid van prestasie-inligting te verskaf.

Na my mening is die prestasie-inligting 'n billike weerspieëling van die prestasie-inligting van die departement vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2013.

Naam: PA Vinjevold
Rekenpligtige Beampte
Datum: 31 Mei 2013

2. Ouditeur-Generaal se verslag oor voorafbepaalde doelwitte

Die OGSA voer tans die nodige ouditprosedures op die prestasie-inligting uit om redelike versekering in die vorm van 'n ouditbevinding te gee. Die ouditbevinding oor die prestasie teenoor voorafbepaalde doelwitte is by die verslag aan bestuur ingesluit, met wesenlike bevindinge wat onder die opskrif van voorafbepaalde doelwitte in die verslag oor ander regs- en regulatoriese vereistes van die ouditeur se verslag gerapporteer word.

Verwys na bladsy 172 van die verslag van die Ouditeur-Generaal, gepubliseer as Deel E: Finansiële inligting.

3. Oorsig van departementele prestasie

3.1. Diensleweringomgewing

Die Suid-Afrikaanse onderwyssektorplan is in die *Aksieplan 2014 vir Skoolonderwys tot 2025* vervat. Die plan bestaan uit 27 doelwitte. Die eerste 13 handel oor leeruitkomste en die ander 14 doelwitte handel oor hoe hierdie leeruitkomste bereik kan word.

Die aanspreeklikheidstelsel eie aan hierdie plan is gekoppel aan die Suid-Afrikaanse onderwysdoelwitte, die **aanwysers** daarvoor en aan die **teikens** en **mylpale** daarvan. Die aantal doelwitte is beperk; die aanwysers word duidelik gestel en is meetbaar. Die teikens moet "haalbaar" wees en behoort daarop gemik te wees om onderwysuitkomste toenemend te verbeter. Dit word per provinsie verdeel en moet nie as 'n plafon beskou word nie. Terwyl nasionale teikens oor die langtermyn gestel is, tot en met 2025, fokus mylpale oor die algemeen op gewenste prestasie oor die korttermyn (tot vyf jaar in die toekoms). Mylpale is vir doelwitte 1 – 13 gestel, maar is nie vir doelwitte 14 tot 27 gestel nie, wat gaan oor hoe die leeruitkomste bereik moet word nie.

Die Leweringsooreenkoms is 'n onderhandelde handves wat in 2010 voltooi en onder andere deur die President, die Minister van Basiese Onderwys en die provinsiale LUR'e onderteken is. Die 27 doelwitte word hieronder gelys. Die **vyf prioriteitsdoelwitte** van die Leweringsooreenkoms vir die tydperk tot en met 2014 is in vet letters gedruk.

Die doelwitte vir **leeruitkomste** is:

- 1 ►** Verhoog die aantal leerders in Graad 3 wat teen die einde van die jaar die minimum bevoegdheids in taal en gesyferdheid vir Graad 3 bemeester het.
- 2 ►** Verhoog die aantal leerders in Graad 6 wat teen die einde van die jaar die minimum bevoegdheids in taal en wiskunde vir Graad 6 bemeester het.
- 3 ►** Verhoog die aantal leerders in Graad 9 wat teen die einde van die jaar die minimum bevoegdheids in taal en wiskunde vir Graad 9 bemeester het.
- 4 ►** Verhoog die aantal Graad 12-leerders wat in aanmerking kom vir 'n Baccalaureus-program op universiteit.
- 5 ►** Verhoog die aantal Graad 12-leerders wat *wiskunde* slaag.

Die doelwitte vir **leeruitkomste** (vervolg):

- 6 ► Verhoog die aantal Graad 12-leerders wat *natuurwetenskap* slaag.
- 7 ► Verbeter die gemiddelde prestasie van Graad 6-leerders in *tale*.
- 8 ► Verbeter die gemiddelde prestasie van Graad 6-leerders in *wiskunde*.
- 9 ► Verbeter die gemiddelde prestasie van Graad 8-leerders in *wiskunde*.
- 10 ► Verseker dat alle kinders by 'n skool ingeskryf is tot ten minste die jaar waarin hulle 15 word.
- 11 ► **Verbeter kinders se toegang tot gehalte-vroeëkindontwikkeling (VKO) onder Graad 1.**
- 12 ► Verbeter die graadvordering van leerders vanaf Graad 1 tot 9.
- 13 ► Verbeter die toegang van jeugdiges tot Verdere Onderwys en Opleiding na Graad 9.

Die doelwitte vir **hoe** die leeruitkomste bereik sal word, is:

- 14 ► Lok in elke jaar 'n nuwe groep jong, gemotiveerde en toepaslik opgeleide onderwysers na die onderwysberoep.
- 15 ► Verseker dat die beskikbaarheid en benutting van onderwysers van so 'n aard is dat uitermatig groot klasse vermy word.
- 16 ► **Verbeter die professionalisme, onderrigvaardighede, vakkennis en rekenaar-geletterdheid van onderwysers dwarsdeur hulle loopbaan.**
- 17 ► Streef na 'n onderwyswerksmag wat gesond is en 'n sin van werksbevrediging geniet.
- 18 ► Verseker dat leerders al die onderwerpe en vaardighede dek wat hulle in hul huidige skooljaar behoort te dek.
- 19 ► **Verseker dat elke leerder toegang het tot die minimum stel handboeke en werkboeke wat ingevolge nasionale beleid benodig word.**
- 20 ► Bevorder leerders se toegang tot 'n wye reeks media, insluitende rekenaars, wat hulle opvoeding verryk.
- 21 ► **Verseker dat die basiese jaarlikse bestuursprosesse in alle skole in die land plaasvind op 'n manier wat tot 'n funksionele skoolomgewing bydra.**
- 22 ► Verbeter ouers en die gemeenskap se deelname aan die beheer van skole, deels deur toegang tot belangrike inligting via die e-Onderwysstrategie.
- 23 ► Verseker dat alle skole befonds word op ten minste die minimum per-leerder-vlak wat nasionaal bepaal word en dat fondse deursigtig en doeltreffend aangewend word.
- 24 ► Verseker dat die fisiese infrastruktuur en omgewing van elke skool leerders aanspoor om skool toe te gaan om te leer en vir onderwysers om te onderrig.
- 25 ► Gebruik skole as 'n voertuig vir die bevordering van toegang tot 'n reeks openbare dienste onder leerders, soos byvoorbeeld gesondheid, armoedeverligting, psigososiale ondersteuning, sport en kultuur.
- 26 ► Verhoog die aantal skole wat die inklusiewe onderwysbeleid doeltreffend implementeer en toegang het tot sentrums wat deskundige dienste bied.
- 27 ► **Verbeter die gereeldheid en gehalte van die monitering en steundienste wat deur distrikskantore aan skole voorsien word, deels deur beter benutting van e-Onderwys.**

Die punte wat die WKOD vir die aanwysers gekoppel aan die nasionale doelwitte behaal het, word in Bylae A verskaf.

Die Provinsiale Strategiese Doelwit 2, wat in November 2009 voor die bekendstelling van die nasionale plan gepubliseer is, bevat baie van die aanwysers in daardie dokument. Die provinsiale plan verklaar dat die Wes-Kaapse Regering die lewenskans van al sy kinders deur die voorsiening van gehalte-onderwys sal verbeter. Vir hierdie doel sal alle kinders vir so lank as moontlik op skool bly en optimale uitslae behaal. In die besonder, sal die fokus in die tydperk 2010 tot 2019 op die verbetering van die lees-, skryf- en rekenvermoëns van leerders wees. Die tydperk 2010 tot 2014 sal die grondslag vir hierdie verbeterings lê. Die provinsie se kinders sal in die tydperk 2014–2019 die vrugte pluk van 'n stelsel wat ontwerp en bestuur is om die gestelde teikens te bereik.

Die Jaarlikse Prestasieplan vir 2012/13 het vyf belangrike fokusareas geïdentifiseer. Die eerste vier was dié wat op nasionale vlak geïdentifiseer is: i) Tekste, insluitende die nasionale werkboeke; ii) Kurrikulum-versterkende maatreëls ter ondersteuning van die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV); iii) Jaarlikse Nasionale Assesserings; iv) Infrastruktuur; en v) Stelsels en ondersteuning vir verbeterde leeruitkomst. Vordering met punte i) – iii) word onder Program 2 gerapporteer. Vordering met infrastruktuur word onder punt 6.8. “Kapitale belegging, onderhoud en batebestuursplan” bespreek en stelsels en ondersteuning word onder Program 1 en Program 2 bespreek.

2012/13 was oor die algemeen 'n stabiele tydperk vir arbeid. Dit het die WKOD in staat gestel om op sy belangrikste werk – die verbetering van onderwysuitkomst – te fokus. Menslike en finansiële hulpbronne en alle intervensies is toegespits op die skole wat ondersteuning die meeste nodig gehad het.

Geweld, misdaad en sosio-ekonomiese toestande stel volgehoue eise aan skole, skoolonderwys en die WKOD.

3.2. Diensleweringverbeteringsplan

Die departement het 'n diensleweringverbeteringsplan voltooi. Onderstaande tabelle toon die diensleweringplan en prestasies tot hede.

Tabel: Hoofdienste en dienststandaarde voorsien kragtens die dienslewingsplan, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Hoofdienste	Werklike kliënte	Potensiële kliënte	Standaard van diens	Werklike prestasie teenoor standaarde
Voorsien telefoniese toegang tot inligting en advies, hoofsaaklik oor diensvoordele en salaris-aangeleenthede, via 'n inbelsentrum	a) 40 310 werknemers van die WKOD (31 800 opvoeders en 8 500 staats-amptenare)	Soos gelys	a) Inbelsentrum hanteer 144 000 oproepe per jaar b) Verminder die koers van die aantal "uitgesakte" oproepe na 10% c) 96% van alle navrae word met die eerste oproep afgehandel d) 4% (480) verwys na agterkantore vir opvolg via e-pos e) Volle implementering van die nasporingstelsel vir navrae wat opgevolg moet word f) Hoofdirektorate vir Interne Menslike Kapitaalbestuur (IMKB) en Finansiële Bestuur (FB) sal stelsel vir vinnige oplossing van geëskaleerde navrae ten volle implementeer (480)	a) Inbelsentrum het 118 046 oproepe opgeteken b) Uitsakkoers vir hierdie tydperk was 13.2% as gevolg van die opgradering van toerusting gedurende die finansiële jaar c) 95.9% van alle navrae met die eerste oproep afgehandel d) 1.1% (1 249) verwys na agterkantoor vir opvolg via IBS en 'n verdere 3% via e -pos e) Nasporningsprosedures het IBS, e-pos, kontrolelyste en regstreekse interaksie met die agterkantoor ingesluit f) Kliëntediens en multifunksionele spanbestuurders skakel met mekaar om gevalle op te los, met die hulp van personeel soos benodig. Finansiële bestuur het 'n "agterkantoor"-skakelbeampte aangestel om geëskaleerde navrae te hanteer
Voorsien toegang tot inligting aan die WKOD se kliënte	a) ± 40 310 werknemers van die WKOD b) ± 950 000 leerders en hul ouers c) Skoolbeheerliggame vir ± 1 500 skole d) ± 203 onafhanklike skole e) 13 provinsiale departemente en vier wat regstreeks aan nasionale departement gekoppel is	Soos gelys	a) ± 500 skriftelike korrespondensie wat twee keer daaglik by drie verskillende posbusse ontvang word, ± 40 fakse wat daaglik via die faksmasjien ontvang word en verdere vermindering van klagtes oor vermiste dokumente b) Ses omsendbriewe en notules daaglik ontvang vir verspreiding aan skole via elektroniese omsendbriefstelsel c) Effektiewe gebruik van die IBS- en J-naspoorstelsel deur 1 200 hoofkantoor- en distriksamptenare d) Volle implementering van ECM e-liassering-oplossing (dokument-skanderingstelsel) by onderwys-distrikskantore	a) ± 650 skriftelike korrespondensie twee keer daaglik by drie posbusse ontvang, ± 60 fakse daaglik via die faksmasjien ontvang; dit word aan amptenare nie laer nie as adjunkdirekteur gestuur om die voorkoms van vermiste dokumente te voorkom b) ± drie omsendbriewe en/of notules word aan 1 458 openbare gewone skole, 203 onafhanklike skole, 74 skole vir gespesialiseerde onderwys en 8 000 amptenare via die elektroniese omsendbriefstelsel versprei c) Die transversale IBS- en J-nasporingstelsel is opgegradeer en toeganklik vir alle hoofkantoor- en distriksamptenare wat toegang tot die Internet het. 1 100 amptenare het tans toegangsregte tot die nuwe transversale stelsels d) Die implementering van die WKOD se ECM/e-liassering is uitgestel en het nou 'n transversale projek geword wat deur die Sentrum vir e-Innovasie van die Departement van die Premier vir implementering gekoördineer sal word

Tabel: Konsultasiereëlings met kliënte, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013¹

Soort reëling	Werklike prestasies
<u>Voorsien telefoniese toegang tot inligting en advies, hoofsaaklik oor diensvoordele en salaris-aangeleenthede, via 'n inbelsentrum</u> a) Die Direkoraat Interne Menslike Kapitaal-administrasie hou padskoue in distrikte om MHB-kwessies te bespreek – die dienste wat deur die inbelsentrum aangebied word, word ook by hierdie padskoue ingesluit b) Brosjures/pamflette. Verbeter reeks pamflette (spesifiek wat menslike hulpbronne betref) c) Vennootskap-opleiding tussen voorkantoor en agterkantoor d) Verdere uitbreiding van bestuursvergaderings tussen direktorate: kommunikasie, MH-administrasie, MH-bestuur en finansiële administrasie e) Toegewyde jaarlikse vraelys aan kliënte oor die huidige standaard en maandelike verbeterings	a) Lede van middelbestuursdienste (MMS) van die Hoofdirekoraat Menslike Hulpbronne woon op 'n behoeftegrondslag distriksbestuursvergaderings by om die onderskeie kantore oor MH-verwante aangeleenthede op hoogte te bring of in te lig b) Geen nuwe brosjures/pamflette oor spesifieke MH-kwessies is gedurende die finansiële jaar versprei nie. 24 omsendbriewe of notules oor MH en boodskappe is gereeld elektronies via die aanlyn Menslike Kapitaal Verlofbestuurstelsel uitgestuur c) Personeel in die voorkantoor ontvang een-op-een-opleiding van kollegas, maar gekombineerde opleiding met personeel van die agterkantoor oor belangrike verskuiwings in beleid d) Weeklikse vergaderings van kliëntedienspersoneel en maandelikse vergaderings tussen MH-bestuur, MH-administrasie, finansiële administrasie en kliëntediens e) Gedurende die 2012 Kliëntetevredenheidsopname, het 84% van die respondente die dienste van die inbelsentrum as bevredigend tot goed geskat
<u>Voorsien toegang tot inligting aan die WKOD se kliënte</u> a) Kliëntetevredenheidsopname lig die departement in oor die persepsie van dienslewering (direktorate evalueer die reaksie om dienslewering te verbeter) b) Omsendbriewe, bestuursnotules en kennisgewings	a) Die 2012 Kliëntetevredenheidsopname het bevind dat dienslewering deur hoofkantoor en distrikskantore oor die algemeen verbeter het. Direktorate met 'n persepsie van swak dienslewering word oor die bevindinge ingelig en is daarvoor verantwoordelik om die vlakke van dienslewering te verbeter b) WKOD-omsendbriewe, bestuursnotules en kennisgewings word in drie tale via e-pos na 1 458 openbare gewone skole, 203 onafhanklike skole en 74 skole vir gespesialiseerde onderwys en ongeveer 8 000 amptenare versprei en word ook op die WKOD-webwerf geplaas

Tabel: Strategie oor toegang tot dienslewering, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Strategie oor toegang	Werklike prestasies
<u>Voorsien telefoniese toegang tot inligting en advies, hoofsaaklik oor diensvoordele en salaris-aangeleenthede, via 'n inbelsentrum</u> a) Tweede verdieping, Grand Central-gebou (via telefoon/professionele inbelsentrum) b) Na-ure opname van navrae	a) Die WKOD se skakelbord word gedurende kantoorure bedryf: Maandag tot Vrydag 07:30 – 16:00 en die WKOD se inbelsentrum en Veilige Skole-inbelsentrum word vanaf 07:00 – 17:00, Maandag tot Vrydag, bedryf. b) Na-ure opname van navrae na die inbelsentrum word gedoen.

¹ Let daarop dat die “werklike kliënte” en “potensiële kliënte” in hierdie tabel as “hoofdiens en diensstandaarde voorsien kragtens die diensleweringplan, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013” in die tabel hierbo gelys is

Strategie oor toegang	Werklike prestasies
<u>Voorsien toegang tot inligting aan die WKOD se kliënte</u> a) Sesde verdieping, Grand Central-gebou (algemene registrasie) b) Posbusse by ingang van Grand Central-gebou	a) Die algemene registrasie voorsien 'n ondersteuningsdiens regoor die organisasie en is toeganklik gedurende kantoorure. b) Posbusse by die hoofkantoor se ingange en inloopsentrum is beskikbaar vir voorsieningskanaalbestuursdienste of werwing- en keuringsprosesse van menslike hulpbronbestuur.

Tabel: Instrument vir diensinligting, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Tipes inligtingsinstrumente	Werklike prestasies
<u>Voorsien telefoniese toegang tot inligting en advies, hoofsaaklik oor diensvoordele en salaris-aangeleenthede, via 'n inbelsentrum</u> a) Die Direkoraat Interne Menslike Kapitaal-administrasie hou padskoue in distrikte om MHB-kwessies te bespreek – die dienste wat deur die inbelsentrum aangebied word, word ook by padskoue ingesluit b) Pamflette c) Brosjures d) Webwerf e) Inloopsentrum f) Hersien jaarliks die kommunikasieprotokol gegrond op doeltreffendheid (vs. statistieke en besluite tydens gestruktureerde, gesamentlike vergaderings)	a) Lede van middelbestuursdienste (MMS) van die Hoofdirekoraat Menslike Hulpbronne woon op 'n behoeftegrondslag distriksbestuursvergaderings by om die onderskeie kantore oor MH-verwante aangeleenthede op hoogte te bring of in te lig b) Geen pamflette is gedurende die verslagtydperk uitgereik nie c) Geen brosjures is gedurende die verslagtydperk uitgereik nie d) Die webwerf het gedurende 2012/13 meer as 1 miljoen besoeke gelok (1 179 074) e) 20 602 kliënte het die WKOD se inloopsentrum besoek, terwyl 18 983 die besoekersentrum op die grondvloer van die WKOD-hoofkantoor besoek het f) Kommunikasiestrategie vir inbel- en inloopsentrum behou. MH-administrasie bestuur steeds spesifieke, gespesialiseerde MH-verwante navrae

Tipes inligtingsinstrumente	Werklike prestasies
<u>Voorsien toegang tot inligting aan die WKOD se kliënte</u> a) Rekordbestuur: dokumentvloei binne die departement word via omsendbriewe, bestuursnotules and kennisgewings gekommunikeer b) Die riglyne vir die bevordering van toegang tot inligting is 'n instrument waardeur inligting oor die WKOD verkry kan word	a) Benewens verspreiding via die groeplyste, word WKOD-omsendbriewe, bestuursnotules en kennisgewing ook op die WKOD-webwerf geplaas. b) Die WKOD PAIA-riglyne is toeganklik via die Internet. PAIA-pamflette en -plakkate is ook na 1 459 openbare gewone skole, 633 onafhanklike skole en 80 skole vir gespesialiseerde onderwys versprei. Die bygewerkte WKOD-organisasoriese struktuur en PAIE-riglyne is toeganklik via die Internet.

Tipes inligtingsinstrumente	Werklike prestasies
c) Die WKOD-webwerf word bygewerk met die organisatoriese struktuur en die toepaslike dienste met elkeen se verantwoordelike amptenare en hul kontakbesonderhede d) Posstelsel e) WKOD-skakelbord f) WKOD-webwerf g) Inbel- en inloopsentrums	c) Alle inligting oor die WKOD se organisatoriese struktuur, toepaslike dienste en die onderskeie kontakte/verantwoordelike amptenare word bygewerk. d) Die WKOD se posstelsel word goed onderhou, is ten volle operasioneel en toeganklik vir kliënte. e) Die skakelbord is beman en operasioneel. f) Die webwerf is funksioneel en word bygewerk. g) Inbel- en inloopsentrums is operasioneel.

Tabel: Meganisme vir regstelling, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Meganisme vir klagtes	Werklike prestasies
<u>Voorsien telefoniese toegang tot inligting en advies, hoofsaaklik oor diensvoordele en salaris-aangeleenthede, via 'n inbelsentrum</u> a) Bestuurder van inbelsentrum monitor klagtes. b) Fasiliteit vir terugvoering op die webblad c) Direktoraat Gehalteversekering – Klagte-afdeling d) Kliëntetevredenheidmeting vir inbelsentrum e) Klagtes na agterkantoorbestuurders per distrik f) Jaarlikse aanpassing van kontakbesonderhede of soos nodig	a) Voortdurend soos nodig b) 787 aanlyn-navrae c) Gedurende die 2012 Kliëntetevredenheidsopname, het 81% van die respondente die dienste van die inloopsentrum as bevredigend tot goed geskat. d) Gedurende die 2012 Kliëntetevredenheidsopname, het 84% van die respondente die dienste van die inbelsentrum as bevredigend tot goed geskat. e) Kliëntedienste- en ander bestuurders kommunikeer oor klagtes, soos nodig. f) Kontakbesonderhede word, soos nodig, bygewerk.

Meganisme vir klagtes	Werklike prestasies
<u>Voorsien toegang tot inligting aan die WKOD se kliënte</u> a) Toegewyde poskantoor-possakke en -posbusse by ingange van kantore b) E-pos (via Internet en GroupWise) c) Fasiliteit vir terugvoering op die webblad d) Klagte-afdeling e) Posstelsel f) WKOD-skakelbord	a) Posbusse by die hoofkantoor se ingange en inloopsentrum is beskikbaar vir voorsieningskanaalbestuursdienste of werwing- en keuringsprosesse van menslike hulpbronnbestuur. b) WKR se korporatiewe e-posstelsel word benut. c) Daar was 787 aanlyn-navrae gedurende die oorsigjaar. d) Navrae word vir aandag na die toepaslike afdelings gekanaliseer. e) Die WKOD se posstelsel word goed onderhou, is ten volle operasioneel en toeganklik vir kliënte. f) Die skakelbord is beman en funksioneel.

3.3. Organisasoriese omgewing

Die WKOD bestaan uit die provinsiale ministerie van onderwys met die Minister van Onderwys in die Wes-Kaap aan die hoof, die provinsiale hoofkantoor, distrikskantore en onderwysinstellings, insluitende gewone en spesiale openbare skole en VKO-terreine. Die VOO-kolleges en gemeenskapsleersentrums vir volwassenes word in hierdie jaarverslag aangedui, maar volgens onderstaande wetgewing is die bestuur van hierdie instellings in 'n oorgangsfase ter afwagting van die finalisering van alle besonderhede oor die oorpasing na die Departement van Hoër Onderwys en Opleiding.

Daar is vier takke, elkeen met 'n Adjunkdirekteur-Generaal aan die hoof. Die takke is: Onderwysbeplanning; Kurrikulum- en Assesseringsbestuur; Institusionele Ontwikkeling en Koördinasie en Finansies.

'n Nuwe Adjunkdirekteur-Generaal (ADG) vir Finansies is in 2012/13 aangestel. In 'n verandering van funksie, het die ADG die Hoof Finansiële Beamppte geword, in plaas van die Hoofdirekteur soos wat voorheen die geval was. Die Direkoraat: Voorsieningskanaalbestuur is herbelyn om regstreeks aan die ADG: Finansies te rapporteer, wat die Hoofdirekteur: Finansiële Bestuur nou verantwoordelik maak vir twee direktorate, naamlik Finansiële Rekeningkunde en Bestuursrekeningkunde.

Die departement poog om 'n reaktiewe en doeltreffende organisatoriese kultuur te skep en sy besigheidsprosesse en -stelsels te verbeter. Die hoofkantoor en agt distrikskantore van die WKOD is gestruktureer en ontwerp om 'n snel- reagerende diens en ondersteuning aan skole en onderwysers te voorsien.

Die organisasie het ten doel om

- amptenare te hê wat omgee en wat ingelig en georganiseer is om skole, onderwysers en leerders te ondersteun
- onderwysers te hê wat teenwoordig en voorbereid is en tekste gebruik
- befondsing te verskaf wat aangewend word om sukses te maksimeer en geteikende armoedeverligting te verseker
- voldoende en veilige skole te verseker
- 'n bevorderlike omgewing vir vennote in onderwys te voorsien om tot gehalte-onderwys by te dra: onderwysvakbonde, skoolbeheerliggame, die privaat sektor, nieregteringsorganisasies, onafhanklike skole, hoër onderwysinstellings en kolleges.

WKOD-aktiwiteite – omvang en skaal

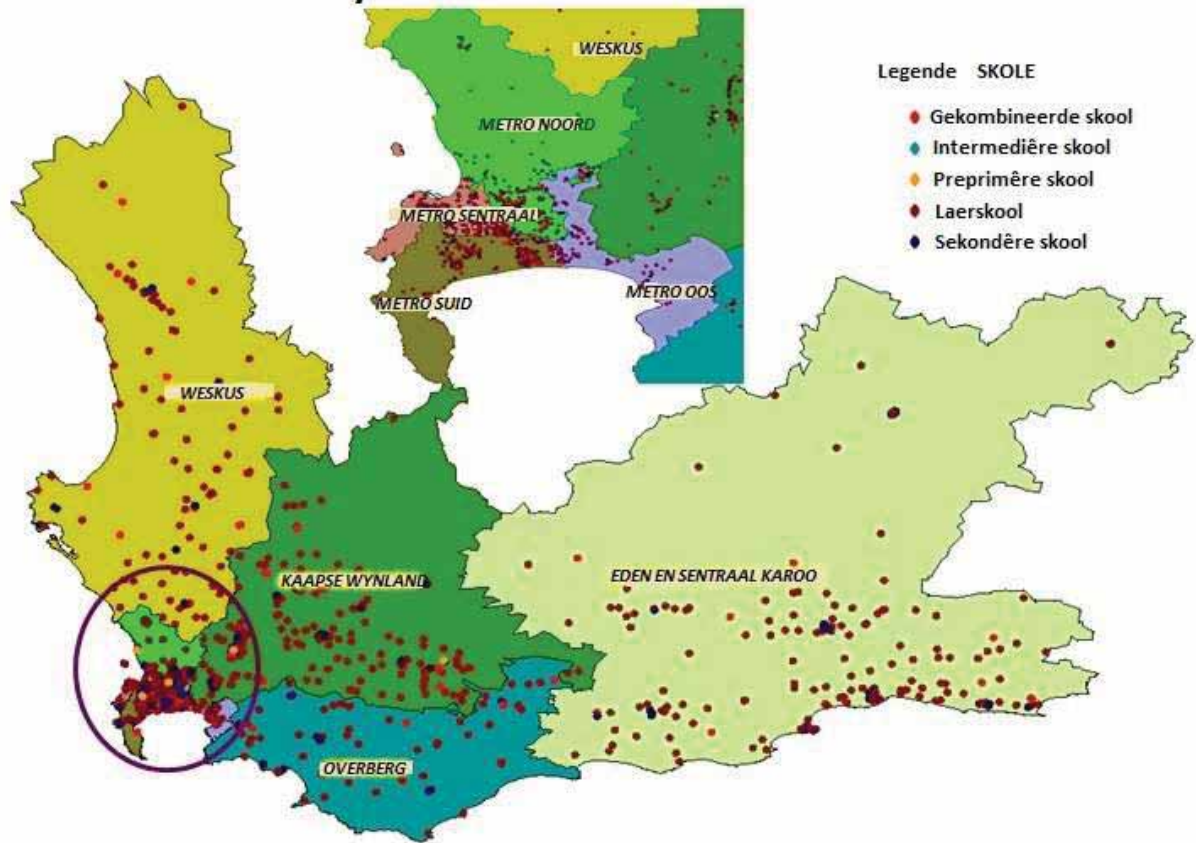
Leerders	
Leerders in openbare gewone skole Graad 1 – 12 inklusief	936 534
Leerders in Graad R in openbare gewone skole	60 158
Leerders in Graad R in onafhanklike skole	15 933
Leerders by spesiale behoefte-skole	20 290
Leerders in onafhanklike skole	39 521
Studente in VOO-kolleges (koptelling)	Ongeveer 50 000
Volwasse leerders	32 688
Totaal	
Opvoeders	
Opvoeders	31 628
Staatsdienspersoneel (goedgekeurde diensstaat)	8 496
Instellings	
Openbare gewone skole	1 458
Skole vir leerders met spesiale behoeftes	74
Instellings vir verdere onderwys en opleiding	6 (43 terreine)
Gemeenskapsleersentrums vir volwassenes	303
Distrikskantore	8

Huidige instellings (alle openbare gewone skole) (31 Maart 2013)

Bron 2012: Jaarlikse opname vir skole voor-Graad R tot matriek); PERSAL: 2013

Die agt onderwysdistrikte is in 49 kringe verdeel, wat regstreekse ondersteuning aan skole bied. Die kringspanne is multifunksionele spanne met kurrikulumadviseurs; professionele persone wat spesiale onderwysdienste lewer (sielkundiges, maatskaplike werkers, leerondersteuningsadviseurs) en institusionele bestuur en bestuurders van korporatiewe beheer. Kringspanbestuurders lei hierdie ondersteuningspanne.

Onderwysdistrikte van die WKOD

Distrik		1	2	3	4	5	6	7	8	Totaal
Kaapse Wynland	Skole	40	35	33	38	30	30	33	36	275
	Leerders	23 656	24 034	21 049	12 292	13 758	21 026	9 336	9 401	134 552
Eden en Sentraal Karoo	Skole	32	32	24	30	36	38	29		221
	Leerders	8 504	22 154	22 673	18 614	12 168	14 261	13 968		112 342
Metro-Sentraal	Skole	33	43	36	35	30	33			210
	Leerders	20 423	21 045	20 714	21 462	19 760	21 961			125 365
Metro-Oos	Skole	24	23	25	22	21	25			140
	Leerders	23 752	25 395	23 744	21 801	20 904	28 244			143 840
Metro-Noord	Skole	28	28	30	26	33	31	31		207
	Leerders	24 635	19 000	31 917	24 012	21 282	19 531	31 471		171 848
Metro-Suid	Skole	34	34	28	16	17	30	29		188
	Leerders	25 614	20 754	16 765	11 590	18 525	31 686	28 089		153 023
Overberg	Skole	28	29	25						82
	Leerders	10 019	18 170	9 830						38 019
Weskus	Skole	25	25	23	27	31				131
	Leerders	13 637	9 123	15 933	7 451	9 859				56 003
Groot-totaal	Skole	244	249	224	194	198	187	122	36	1 454
	Leerders	150 240	159 675	162 625	117 222	116 256	136 709	82 864	9 401	934 992

3.4. Belangrike beleidsontwikkeling en wetgewende veranderings

a. Skole

Die *Wysigingswet op Basiese Opvoedkundige Wette, 2011 (Wet 15 van 2011)* het op 19 September 2011 in werking getree en wysig in die breë die verskeie bepalings van die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), die Wet op Nasionale Onderwysbeleid (NEPA) en die Suid-Afrikaanse Skolewet (SASA), die Wet op die Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet 76 van 1998), die Wet op die Suid-Afrikaanse Raad vir Opvoeders, 2000 (Wet 31 van 2000) en die Wet op die Gehalteversekering van Algemene en Verdere Onderwys en Opleiding, 2001 (Wet 58 van 2001).

Die departement het met die implementering van die Wet 'n aantal dokumente in Augustus van 2012 uitgereik. Omsendbrief 33 van 2012, voorsien ondersteuning aan skoolbeheerliggame om hulle in die uitvoering van hul rolle en verantwoordelikhede behulpsaam te wees. Bestuursrekeningkunde Notule 01 van 2012 adviseer skole oor die definisie van 'n "lening" en die gevolglike wetlike implikasies vir finansiële verpligtinge wat deur skole aangegaan word. Omsendbrief 32 van 2012 handel oor die verantwoordelikhede van SBL'e ingevolge artikel 36 van die Suid-Afrikaanse Skolewet en, in die besonder, die nodige magtiging van die Provinsiale Minister aangaande transaksies wat skoolleidendom beïnvloed.

Die Wes-Kaapse Wysigingswet op Provinsiale Skoolonderwys, 2010 (Wet 7 van 2010) het op 1 Januarie 2011 in werking getree en het verskeie bepalings van die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997 (Wet 12 van 1997) gewysig. Die belangrikste daarvan is die bepaling van die provinsiale onderwysbeleid en die bepaling van regulasies deur die Provinsiale Minister wat nie strydig met enige wet, die Suid-Afrikaanse Skolewet en die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 is nie.

Die *Regulasies rakende Dissiplinerig, Skorsing en Verbanning van Leerders by Openbare Skole in die Wes-Kaap* is ingevolge artikel 63(1)(c)(cE) van die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997 (Wet 12 van 1997) in Buitengewone Provinsiale Staatskoerant Nr. 6939 gedateer 15 Desember 2011 uitgevaardig en het op 2 April 2012 in werking getree.

Die *Regulasies rakende Visitasie en Assessering van Openbare en Gesubsidieerde Onafhanklike Skole*, is kragtens artikel 63(1)(c)(cG) van die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997 in Buitengewone Provinsiale Staatskoerant Nr. 6976 gedateer 29 Junie 2012 uitgevaardig. Hierdie regulasies maak voorsiening vir die evaluering van prestasie en monitering van nakoming ingevolge Nasionale en Provinsiale Norme en Standaarde.

Die *Regulasies met betrekking tot die Minimum Onderrigure per Skoolweek en Skooldag in Openbare Skole in die Wes-Kaap* is kragtens artikel 63(1)(c)(cC) van die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997, gelees saam met die Nasionale Jaarverslag 2012/13

Kurrikulumverklaring, 2011 (Staatskoerant Nr. 34600 van 2011) in die Buitengewone Provinsiale Staatskoerant Nr. 7065 gedateer 28 November 2012 uitgevaardig. Die regulasies behandel onder andere die minimum onderrigure per fase, algemene beginsels, individuele ondersteuningsplanne en minimum onderrigure asook gesteerde datums vir implementering.

Die Regulasies met betrekking tot die Bestuur en Beheer van Koshuise by Openbare Skole en die Beheer oor Onroerende Eiendom en Toerusting van Koshuise van die Wes-Kaapse Onderwysdepartement, is ingevolge artikel 63(1)(a) van die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997 in Buitengewone Provinsiale Staatskoerant Nr. 7066 uitgevaardig. Dit behandel onder andere die vestiging en sluiting van koshuise, korporatiewe beheer en bestuur van koshuise by openbare skole, die koshuiskomitee en die bestuur en beheer van vaste eiendom en toerusting.

Die Konsepregulasies met betrekking tot die Verklaring van Persoonlike Belange deur Lede van Beheerliggame in die Verkryging van Goedere en Dienste vir Skole, ingevolge artikel 63(1)(cD) van die Wes-Kaapse Provinsiale Wet op Skoolonderwys, 1997, is vir openbare kommentaar in Buitengewone Provinsiale Koerant Nr. 7039 van 31 Januarie 2013 gepubliseer. Die proses vir kommentaar het op 22 Februarie 2013 gesluit en die finale regulasies is vir afkondiging in die Provinsiale Koerant voorberei.

Omsendbrief 21 van 2012, gedateer 30 Mei 2012, het die Beleid en Protokol oor Veiligheid in Skoolwetenskap in die Wes-Kaap aan skole bekendgestel. Hierdie beleid is vanaf 1 Januarie 2013 in alle openbare skole geïmplementeer en moet saam met die Veiligheid in Skoolwetenskap: Laboratoriumhandleiding, wat onder dekking van Kurrikulumontwikkeling Notule 005/2007 aan skole gestuur is, gebruik word. Die beleid dek aspekte soos die pligte en verantwoordelikhede van opvoeders wat die laboratorium en chemikalieë gebruik, die verantwoordelikhede van leerders in die skool se wetenskaplaboratorium, die aanstelling van Skoolwetenskap-veiligheidsbeamptes, beperkte chemikalieë en berging van chemikalieë, die verwydering van chemiese afval en beserings en ongelukke in die skool-wetenskaplaboratorium.

Omsendbrief 5 van 2013, gedateer 1 Februarie 2013, het die beleid oor onreëlmatige, vrugtelose, verkwistende en ongemagtigde uitgawes binne die WKOD bekendgestel. Die beleid handel onder andere oor die identifisering, opname en bekendmaking van onreëlmatige, vrugtelose, verkwiste en ongemagtigde uitgawes ingevolge artikel 38(1)(g) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999). Dit is gemik op die versekering van effektiewe, doeltreffende en deursigtige stelsels van finansiële en risikobestuur asook interne beheer.

Die Beleid oor die Aanvaarding van Geskenke deur die Kantoorgebaseerde Amptenare van die Wes-Kaapse Onderwysdepartement is op 27 Maart 2013 goedgekeur. Die beleid handel ander onder andere oor algemene riglyne, die geskenkregister, prosedures vir die voltooiing van verklaringsvorme, vrae wat gereeld gevra word en 'n templaot vir geskenkregisters.

Die *Nasionale Kurrikulumverklaring* is in die Kurrikulum-en-Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) verfyn en herverpak. Die KABV spesifiseer in een dokument die onderrigtyd, inhoud, vaardighede, Leer-en- Onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM) wat vir elke vak benodig word en die gewigte en voorskrifte vir assessering. Die KABV is in 2012 in die Grondslagfase en Graad 10 geïmplementeer en in 2013 in die Intermediêre Fase en Graad 11, en sal in 2014 in die Senior Fase en Graad 12 geïmplementeer word.

B. VOO-kolleges en Volwassene-onderwys

Die *Wysigingswetsontwerp op Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges, 2012 (Wet 3 van 2012)* het op 3 Mei 2012 in werking getree en wysig die Wet op VOO-kolleges van 2006 (Wet 16 van 2006). Die Minister van Hoër Onderwys en Opleiding het in Staatskennisgewing Nr. 367, gepubliseer in Staatskoerant Nr. 35336 gedateer 11 Mei 2012, bepaal dat sommige van die bepalings van die Wet in werking sal tree vanaf die datum van ondertekening deur die president (11 Mei 2012 as die datum van kennisgewing deur die minister), buiten artikels 11, 12, 13, 14, 28(3) en 32(b). Artikel 14 behandel finansies gekoppel aan die verspreiding van die Voorwaardelike Toelae, en artikel 11, 12, 13, 28(3) en 32(b) behandel die oordrag van personeel vanaf Provinsiale Onderwysdepartemente na die DHET, behoudens die voorwaardes van artikel 197 van die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (Wet 55 van 1995).

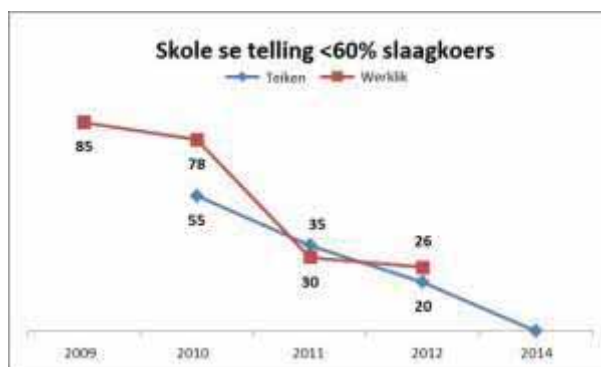
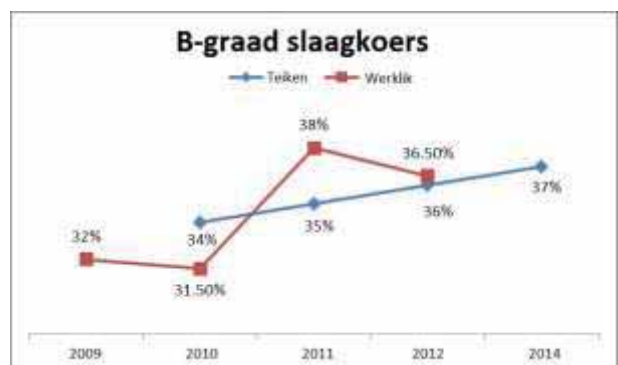
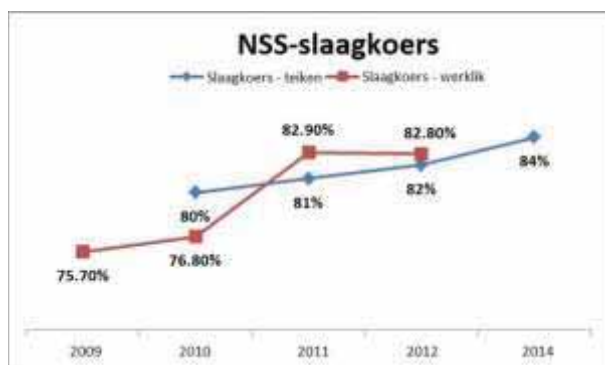
Die Departement van Hoër Onderwys en Opleiding (DHET) is verantwoordelik vir hoër onderwys, wat hoëronderwysinstellings soos VOO-kolleges, SETA's en Onderwys en Opleiding vir Volwassenes insluit. Die DHET het Protokool-ooreenkomste met provinsiale onderwysdepartemente onderteken om die oordrag van verdere onderwys en opleiding te bestuur, insluitend die tussentydse beheer en bestuur van VOO-kolleges. Die ooreenkomste maak ook voorsiening vir die instelling van Provinsiale Tegniese Taakspanne om die oordrag van hierdie funksies na dié van 'n nasionale bevoegdheid te bestuur.

4. Strategiese uitkomsgeoriënteerde doelwitte

Strategiese Uitkoms-georiënteerde Doelwit 1	Verbeterde Taal en Wiskunde in laerskole
Doelwitverklaring	Prestasie in Taal en Wiskunde moet verbeter sodat leerders teen 2014 soos volg volgens ouderdomsnorme verbeter: Graad 3: Taal: 40% van leerders en Wiskunde: 60% van leerders. Graad 6: Taal: 40% van leerders en Wiskunde: 50% van leerders. Graad 9: Taal: 55% van leerders en Wiskunde: 20% van leerders. Uitslae sal deur middel van jaarlikse toetsing gemonitor word en intervensies sal dienooreenkomstig aangepas word.

Strategiese Uitkoms-georiënteerde Doelwit 2	Hoër aantal en gehalte van geslaagdes in die Nasionale Senior Sertifikaat
Doelwitverklaring	Om die aantal leerders wat die NSS slaag deur die voorsiening van handboeke, opleiding, bestuur en ondersteuning van onderwysers te verbeter. Die teikens vir 2014 is 43 000 leerders wat die NSS slaag en 18 500 wat met toegang tot B-graad-studies slaag; 11 000 leerders wat Wiskunde slaag en 8 000 wat Natuurwetenskap slaag.
Strategiese Uitkoms-georiënteerde Doelwit 3	Vermindering in aantal onderpresterende skole
Doelwitverklaring	Vermindering van onderprestasie in die Nasionale Senior Sertifikaat in hoërskole: dat geen skool 'n slaagsyfer van <60% teen 2014 het nie. Vermindering in onderprestasie in ander grade, soos gemeet deur die Jaarlikse Nasionale Assessering vir Graad 1 – 6 en 9 en die WKOD-toetse vir Graad 3, 6 en 9.

Die WKOD het vordering gemaak met die bereiking van die doelwitte wat in die strategiese plan gestel is. Aanpassings aan die doelwitte is uiteengesit, soos in die toepaslike Jaarlikse Prestasieplan vereis. Daar is op hierdie stadium aanduidings dat die teikens wat vir die vyfjaartydperk gestel is, binne bereik is.

Die WKOD het die hersiene teikens vir prestasie in tale en wiskunde in laerskole oorskry. Die hersiening is teweeggebring as gevolg van die besluit om die moeilikheidsgraad van die taaltoetse in Graad 3 en 6 aan te pas.

5. Prestasie-inligting per program

5.1 Program 1: Administrasie

Doel

Om oorkoepelende bestuur van en steun aan die onderwysstelsel te voorsien ingevolge die Wet op Nasionale Onderwysbeleid, die Suid-Afrikaanse Skolewet, die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en ander toepaslike beleide.

Die Administrasieprogram bestaan uit die volgende subprogramme²:

Subprogram 1.1: Kantoor van die LUR

om voorsiening te maak vir die funksionering van die kantoor van die Lid van die Uitvoerende Raad (LUR) vir Onderwys

Subprogram 1.2: Korporatiewe Dienste

om aan die onderwysstelsel bestuursdienste te voorsien wat nie spesifiek op onderwys gerig is nie

om beperkte voorsiening vir akkommodasiebehoeftes te maak en dit te onderhou

Subprogram 1.3: Onderwysbestuur

om onderwysbestuursdienste vir die onderwysstelsel te voorsien

Subprogram 1.4: Menslike Hulpbronontwikkeling

om menslike hulpbronontwikkeling vir kantoorgebaseerde personeel te verskaf

Subprogram 1.5: Onderwysbestuursinligtingstelsel (OBIS)

om onderwysbestuursinligting ingevolge die Nasionale Onderwysinligtingsbeleid beskikbaar te stel

Strategiese doelwitte

Strategiese doelwit 1.1:	Om menslike en finansiële hulpbronne aan te wend in daardie distrikte en skole wat histories onderbelegging ervaar het en om oorhoofse finansiële en MH-bestuur te verseker.
Strategiese doelwit 1.2:	Om die reaktiwiteit en doeltreffendheid van die WKOD te verbeter deur te fokus op die verbetering van die departement se besigheidsprosesse en stelsels.
Strategiese doelwit 1.3:	Om geteikende bestuursopleiding vir amptenare, lede van skoolbestuurspanne en skoolbeheerliggame te voorsien.

² Die subprogramme vorm deel van die nasionale sektor se templaot en is kategorieë wat deur Tesourie befonds word. Die fondse in Program 1 dek koste wat met die administrasie van die stelsel verband hou.

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie³

Finansieel

Die WKOD het 99,5% van die goedgekeurde aansuiweringsbegroting vir 2012/13 bestee.

Fondse is aangewend om die doelwitte van Aksieplan 2014 en die drie doelwitte van die WKOD te bereik. 76% van die begroting is aan die vergoeding van werknemers (VvW) toegeken en meer as R1 miljard is aan die agt voorwaardelike toelaes en ander noodsaaklike verpligtinge toegeken. Die WKOD is daartoe verbind om fondse oordeelkundig te bestee om fondse toe ken wat voorsien in die behoeftes van diegene wat ondersteuning die meeste nodig het.

Besparings is in die KvW aangeteken, hoofsaaklik te danke aan doeltreffendheidsmaatreëls wat geïmplementeer is, byvoorbeeld die vermindering in die aantal tydelike en aflospersoneel. Hierdie KvW-besparings is grotendeels aan die verbetering van skoolinfrastruktuur toegeken (meer as R54m). Voortgesette omsigtige finansiële bestuur het die WKOD in staat gestel om R16,7m ter syde te stel om skole te help om die agterstand in munisipale diensteskulde te delg.

Kostebesparingsmaatreëls het die grootmaat-bestelling van KABV-handboeke vir Graad 4 tot 6 en Graad 11 ingesluit.

Die WKOD is weer deur die Suid-Afrikaanse Instituut van Staatsouditeure erken vir die "mees konsekwente hoë prestasie in finansiële bestuur van enige staatsdepartement in die land oor die afgelope drie jaar".

Menslike Hulpbronne

Die bestuur van die WKOD se diensstaat is van kritieke belang vir die opvoedkundige sukses van skole. Die WKOD het 154 meer poste vir die 2013 akademiese jaar toegeken. Die WKOD het 'n beter leerder-opvoeder-verhouding in die grondslagfase geïmplementeer. Aangesien die WKOD meer permanente onderwysers het, het die stelsel oor die algemeen meer stabiliteit. Die WKOD het stappe ingestel om 'n leerder-tot-onderwyser-verhouding van 1:37 in laerskole en 1:33 in hoërskole te verseker. As gevolg van 'n ontplooiingsplan, is daar minder botallige onderwysers. Die WKOD bestuur die beleid oor onbevoegdheidsverlof en aftrede weens swak gesondheid (PILIR) ten einde te verseker dat al die nodige beheermaatreëls in plek is en geen onnodige vertraginge of oorbetalings plaasvind nie.

Die optimale plasing van botallige opvoeders is noodsaaklik. Die WKOD het gedurende die tydperk 1 April 2012 tot 31 Desember 2012 die aantal oortollige opvoeders met 149 verminder. 'n Verdere 53 oortollige opvoeders is in die eerste kwartaal van 2013 geplaas.

---

³ Let daarop dat die onderwyssektor se templaats vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

Gedurende die tydperk 1 April 2012 tot 31 Desember 2012, is 283 (57.76%) Funza Lushaka-beurshouers (2011-beurshouers wat vir plasing in 2012 gekwalifiseer het) uit 490 suksesvol geplaas. Gedurende die tydperk 1 Januarie 2013 tot 31 Maart 2013, is 298 Funza Lushaka-beurshouers (2012-beurshouers wat vir plasing in 2013 gekwalifiseer het) uit 669 (44.54%) suksesvol in permanente, aflos- of tydelike poste geplaas.

Spesiale aandag is in 2012 aan die advertering en vulling van skoolhoofposte geskenk. Hierdie poste is in elk van die vakaturelyste en in spesiale vakaturelyste geadverteer en geprioritiseer om die spoedige verwerking van aansoeke te verseker. Hierdie stap het die tydperke van opvoeders in waarnemende poste en die gebruik van tydelike personeel verminder en tot stabiliteit in skole bygedra. Aanstellingskriteria en keuringsprosesse vir skoolhoofde is ook versterk.

Die tabel hieronder dui die statistieke in hierdie verband aan.

Nuwe skoolhoofde per jaar

	2009	2010	2011	01/04/2012-31/03/2013	Groottotaal	Aantal skole	%
Kaapse Wynland	13	22	20	22	77	283	27%
Eden en Sentraal Karoo	14	13	12	14	53	228	23%
Metro-Sentraal	12	30	14	21	77	227	34%
Metro-Oos	9	21	6	13	49	153	32%
Metro-Noord	15	16	10	15	56	219	26%
Metro-Suid	14	18	8	9	49	200	25%
Overberg	3	9	5	4	21	84	25%
Weskus	8	13	11	19	51	134	38%
Groottotaal	88	142	86	117	433	1528	28%

Bogenoemde inligting oor die aanstelling van nuwe skoolhoofde is vir die tydperk 1 Januarie 2012 tot 31 Maart 2013 en sluit aanstellings by alle openbare skole in.

Inligting en kommunikasie

Die Sentrale Onderwysbestuursinligtingstelsel (SOBIS)

Die SOBIS is in 2012/13 verder ontwikkel om die benutting daarvan te bevorder. Dit is ontwikkel om outomatiese sakeprosesse te ondersteun en word ook doeltreffend vir die nasporing van leerderregistrasie aangewend. Die SOBIS het dus 'n groter rol in die ondersteuning, leiding en versterking van strategiese besluitneming gespeel. Soos in die verlede, het SOBIS regstreekse ondersteuning vir eksamen- en assesserings-administrasie en registrasieprosesse verskaf, asook data vir die berekening van diensstate en om aanlyn-opnames by gewone en spesiale skole uit te voer. Die gereelde nasporing van leerderinskrywings by skole was nuttig vir alle beplanningsprosesse.

SOBIS is in 2012 weer vir die bestelling van handboeke deur skole (KABV en werkboeke) vir 2013 gebruik. Hierdie geoutomatiseerde proses het gelei tot doeltreffendheid ten opsigte van tyd, arbeid en koste, het die aanlyn-monitoring van vordering moontlik gemaak en verslagdoening gefasiliteer. Die geoutomatiseerde aansoeke om terugbetaling van fooivrystellings aan skole is verfyn, wat tot meer deursigtigheid en beter beheer en verslaggewing gelei het. Aanlyn-kennisgewing van norme en standaarde, diensstaattoekennings en assesseringsuitslae het ook kommunikasie met skole verbeter en hulle met beplanning gehelp. 'n Kwartaallikse moniteringsinstrument is deur distriksamptenare gebruik om vordering by skole met betrekking tot sekere kommerwekkende aangeleenthede deur EduInfoSearch na te spoor. 'n Fasiliteit om die skole se verbeteringsplanne vir 2013 op te laai, is ook op SOBIS beskikbaar gestel.

Die Distrikbestuursinligtingstelsel (DBIS) is ten volle operasioneel in al agt distrikskantore. Distriksamptenare het voortgegaan om die stelsel te gebruik om verslae vir skoolintervensies te beplan, vas te lê en hersien.

Die WKOD het in 2013 die aanwending van 'n geoutomatiseerde e-werwingstelsel geloods. Die aanlyn-aansoekstelsel: E-werwing vir Opvoeders: "Die werwing van die beste" is in 2012 deur die WKOD geloods. Vakaturelys 1 van 2013 is via die aanlyn-stelsel gepubliseer. 11 305 gebruikers het tot hede hul profiel op die stelsel geregistreer.

Kommunikasie

Die media het meer as 4 800 verslae in verskillende formate (gedrukte media, radio, televisie en aanlyn) oor onderwys in die Wes-Kaap gepubliseer, wat die belangstelling van die media in die werk van die WKOD weerspieël.

Veldtogte

Die WKOD het gedurende die jaar veldtogte onderneem om ouers en leerders aan te moedig om aktief aan die verbetering van leerderuitkomstedeel te neem en om die departement se pogings om toegang tot gehalte-onderwys te verbeter, te ondersteun.

Die veldtogte het die volgende behels: i) die Inskrywing 2013-veldtog om ouers te oorreed om hul kinders in te skryf as hulle met laer- of hoërskool begin of as hulle van skool verander. Die veldtog het ouers gevra om tot onderwysbeplanning by te dra deur hul kinders vroeg in te skryf. ii) 'n Terug Skool Toe-veldtog het ouers ingelig oor die WKOD se prioriteite vir 2013 en wat ouers kon doen om hul kinders se opvoeding te ondersteun. iii) 'n Geletterdheid en Gesyferdheid 2013-veldtog het aan ouers verduidelik wat hulle by die huis kan doen om te help om hul kinders se vaardighede in lees, skryf en wiskunde te ontwikkel. Die WKOD het meer as 100 000 Graad 1-ouergidse as deel van die Geletterdheid en Gesyferdheid-veldtog versprei.

Kommunikasie het die volgende ingesluit: radio-advertensies; advertensieborde, plakkate en uitstallings in winkelsentrums in geselekteerde gebiede; advertensies in en op taxi's; een miljoen inligtingstukke wat via gemeenskapskoerante versprei is en 'n boodskap wat op 100 000 sakke rys via spazawinkels versprei is.

Publikasies en webwerf

Die WKOD het 'n "Wenke vir Sukses"-boek aan elke kandidaat in die Nasionale Senior Sertifikaat-eksamens voorsien. 'n Koerantbylae met voorbeelde van eksamen-vraestelle is ook aan elke kandidaat versprei. Die bylae het riglyne ingesluit oor hoe om te studeer en eksamens te skryf wat deur die WKOD voorberei word.

Education Update, die WKOD-koerant, het vier nasionale toekennings van die SA Uitgewersforum vir *uitnemendheid in ontwerp* (sertifikaat van verdienste), *uitnemendheid in kommunikasie* (sertifikaat van verdienste), *beste ontwerp* (finalis) en *beste koerant* (finalis) ontvang.

Die WKOD se webwerf het meer as een miljoen besoeke (1 179 074) gelok, wat nog 'n rekord vir die departement is.

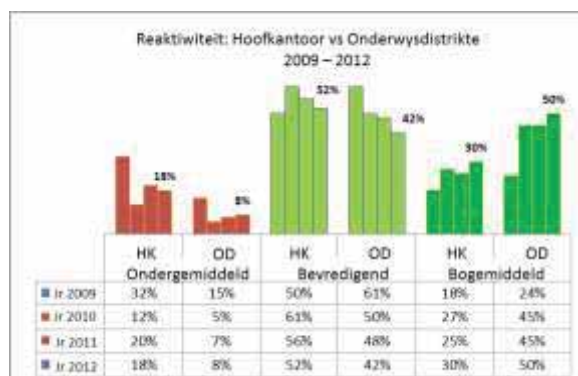
Kliëntediens

Die WKOD-inbelsentrum het 118 046 oproepe opgeteken. 'n Totaal van 20 602 kliënte het die WKOD se inloopsentrum besoek, terwyl 18 983 die besoekersentrum by die WKOD-hoofkantoor besoek het. Die WKOD het begin werk aan die opgradering van die inloopsentrum om kliënte se ervaring te verbeter, asook 'n nuwe inlooffasiliteit vir eksamenkandidate om die seisoenale druk wat in hierdie opsig ervaar word en die tyd wat daar in toe gestaan word, te verminder.

Die Kliëntetevredenheidsopname is in die vierde jaar uitgevoer. Die steekproef was 322 openbare gewone sekondêre en laerskole en OLSO-skole (sowat 20% van die skole in die provinsie). Vyf opvoeders per skool, op verskillende posvlakke en wat skoolhoofde insluit, het die vraelyste voltooi. In totaal het 211 van die steekproef-skole (d.w.s. ongeveer 14% van die totale stel skole in die provinsie en 65% van die skole in die steekproef) en 856 deelnemers op die opname gereageer. Die aanlyn-weergawe het 56 meer skool-respondente as in die vorige jaar gelok.

Die respondente het 207 skoolhoofde, 103 adjunk-skoolhoofde, 164 departementshoofde, 104 senior opvoeders en 243 opvoeders ingesluit.

In terme van algehele reaksie, het distrikte die hoogste gradering van "goed" of "uitstekend" sedert die aanvang van die opname in 2009 ontvang. Die gradering van 50% is 'n 5%-verbetering op die 2011-gradering en byna dubbel die aanvanklike gradering van 24% in 2009, die jaar waarin kringspanne die eerste keer ingestel is.

Aanspreeklikheid

Alle amptenare word deur middel van posbeskrywings en prestasie-ooreenkomste aanspreeklik gehou. Amptenare by hoofkantoor word vir tydige en deskundige ondersteuning aan distrikte verantwoordelik gehou. Skole en distrikte word vir ondersteuning aan skole en die prestasie van leerders aanspreeklik gehou. Die belangrikste fokusareas in 2012 was bywoning deur onderwysers en leerders en die optimale benutting van die skooldag.

Alle skole het in Februarie 2012 en weer in 2013 aanlyn-skoolverbeteringsplanne (SVP's) met teikens vir drie jaar voltooi – vir akademiese prestasie; bestuursdoeltreffendheid (leerder- en onderwyserafwesigheid en akademiese beplanning); hulpbronne en onderhoud. Die aanwysers stem ooreen met 'n paar van die nasionale teikens in Aksieplan 2014 (sien bylae). Die waarde van 'n aanlyn-verbeteringsplan soos hierdie, is dat alle skole daarop fokus om belangrike intervensies vir verbetering te dryf. Die SVP vorm ook deel van die aanspreeklikheidstelsel, aangesien die ondertekenaars van die plan die skoolhoof, die SBR en die WKOD insluit. Skole het in 2013 ook aksieplanne ingedien om die stappe te spesifiseer wat hulle sal instel om die gestelde teikens in hulle SVP's te bereik.

Die WKOD het in 2012 kwartaallike Skoolverbeteringsmonitering (SVM) bekendgestel, wat aan die Skoolverbeteringsplanne gekoppel is. Die SVM het die gebruik van handboeke en werkboeke en sleutelaspekte van verkryging en skoolfunksionaliteit nagespoor, bv. SBL-verkiesings en voorbereidheid vir die nuwe jaar. Aangesien die verslae aanlyn vasgelê is, kon die data vir spoedige ondersteuning ontgin en gebruik word. Die data het in die besonder die WKOD in staat gestel om op hoogte van die aflewering van werkboeke te bly.

Aanspreeklikheid is uitgebrei deur die oorsigtelike rol wat deur Provinsiale en Nasionale Tesourie gespeel word ten opsigte van die verpligte elemente van die beplanning- en verslagdoeningsiklusse wat finansiële én niefinansiële aangeleenthede dek. Verslagdoening vind op 'n maandelikse (bv. finansiële), kwartaallike of jaarlikse grondslag plaas. Alle afdelings van die WKOD het ooreenstemmende afdelings in die Departement van Basiese Onderwys of die Departement van Hoër Onderwys en Opleiding, waardeur verslagdoening, prestasie-ontleding en vooruitskattings op 'n volgehoue grondslag gekanaliseer word. Die Departement van die Premier speel 'n oorsigtelike rol in belangrike WKOD-projekte, wat deur die provinsiale paneelbord nagespoor word. Voorts word beheer deur interne én eksterne ouditprosesse op kontroles uitgeoefen, wat tot funksionaliteit en omsigtige bestuur bydra.

Materiële aanspreeklikheid berus by die formele verhouding tussen die WKOD en UMALUSI, die nasionale gehalteversekeringsliggaam vir leeruitkomste. Die verhouding is gegrond op die interne moderering van assesseringsprosesse en die voorsiening van 'n aanvaarbare eksamineringsproses.

Net soos alle staatsdepartemente landwyd, het die WKOD aan 'n moniterings-innovasie van die Presidensie deelgeneem, naamlik die assesseringshulpmiddel vir bestuursprestasie (MPAT), wat vier gebiede van korporatiewe beheer bestudeer, naamlik strategiese beplanning, menslike hulpbronne, korporatiewe beheer en aanspreeklikheid en finansiële bestuur. Die oefening was 'n waardevolle een en die WKOD het verbetering tussen die eerste en die tweede oefening in hierdie verband getoon, met 'n aantal maksimum tellings. Daar is egter nog baie werk wat op die gebied van menslike hulpbronne en finansies gedoen moet word.

Heelskoolevaluering verskaf steeds waardevolle insigte, nie slegs oor die ondersteuningsbehoefte van individuele skole nie, maar ook oor sistemiese kwessies. Korter besoeke is afgelê by klein skole of dié skole wat optimaal funksioneer. Differensiëring in die lengte van besoeke het daarvoor gesorg dat bykomende skole besoek kon word. Skole word volgens die HSE-gradering gekodeer. Die bevindinge is in tendensverslae met WKOD-amptenare gedeel, benewens die uitgebreide verslae wat aan die betrokke skole voorsien is.

'n Onderwysraad wat die minister verantwoordelik vir onderwys in die Wes-Kaap oor opvoedkundige aangeleenthede adviseer en ingevolge die regulasies ten opsigte van die Onderwysraad vir die Provinsie van die Wes-Kaap aangestel is, het kwartaalliks vergader.

BT101		Administrasie – sleuteltendense				
		Werklike prestasie 2011/2012	Beplande teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie vir 2012/13	Kommentaar oor afwyking
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)						
► PPM101: Aantal openbare skole wat SASAMS gebruik om data aan die nasionale leerderopspoorstelsel te voorsien	1 453	1 452	1 458	6	100% van die skole rapporteer leerderdata elektronies. Skole het in die oorsigjaar geopen asook gesluit. Die totaal is dienooreenkomstig aangepas.	
► PPM102: Aantal openbare skole wat elektronies (per e-pos) bereik kan word	1 452	1 452	1 458	6	100% van die skole kan elektronies gekontak word. Skole het in die oorsigjaar geopen asook gesluit. Die totaal is dienooreenkomstig aangepas.	
► PPM103: Persentasie lopende onderwysuitgawes wat aan niepersoneelitems bestee word	22.7%	20.30%	21.76%	1.46%	Die teiken is oorskry as gevolg van die prioritering van oefeninge weens begrotingsmonitering en -bestuur gedurende die loop van die jaar.	
Programprestasie-aanwysers (provinsiaal)						
PPA 1.1 Verseker finansiële bestuur	Gekwalifiseerde audit	Ongekwalifiseerde audit	Ongekwalifiseerde audit			
PPA 1.2 Afwykings ten opsigte van tenders bo R500 000	6	15	12	3	Die totaal is oorskry. As gevolg van beheermaatreëls wat toegepas is, was daar minder afwykings as wat verwag is.	
PPA 1.3 Aantal vakaturelyste uitgereik ten opsigte van instelling-gebaseerde onderwysposte vir die skooljaar 2012	5	5	5			
PPA 1.4 Aantal bykomende skole wat heelskoolevaluering (HSE) ondergaan	108	120	131	11	'n Toename in die aantal HSE-spanne het meegebring dat meer skole in die jaar onder oorsig geëvalueer kon word.	

Strategie om gebiede van onderprestasië op te los

Die volgende strategieë is die belangrikste WKOD-strategieë om onderprestasië aan te spreek:

- Posvoorsiening wat verseker dat onderwysers geplaas word by die skole wat aan die vereistes van daardie skole voldoen.
- Aanstelling van skoolhoofde (aandag aan die verbetering van keuringskriteria en die opleiding van SBL'e in hierdie verband; opleidingsgeleentheid vir aspirant-skoolhoofde)
- Aandag aan die aanstelling en ondersteuning van departementshoofde en adjunk-skoolhoofde by skole
- Opleiding in alle sektore (onderwysers en amptenare)
- Skoolverbeteringsplanne en skoolverbeteringsmonitering
- Maksimering van aanlyn-prosesse om alle voorsiening te stroomlyn en bespoedig
- Gelyke befondsing vir die ondersteuning van skole in kwintiel 1 tot 3
- Fooivrystellingsprosesse vir skole in kwintiel 4 en 5
- Nuwe protokolle om meer fondse vir onderhoud aan te wend
- Gefokusde benadering tot onderhoud deur nuwe kategorieë by die U-AMP te voeg
- Bystand aan skole ten opsigte van munisipale skuld
- Interne kontrole-eenheid om terugvoering oor nienakoming aan bestuur te gee
- Hersien sakeprosesse, soos nodig
- Verseker volgehoue verbetering in die toepassing van verkrygingsprosedures
- Twee-jaarlikse bywerking van alle bateregisters

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasië aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
1.1 Kantoor van die LUR	6,340	6,340	-	5,550	5,550	-
1.2 Korporatiewe Dienste	241,221	241,221	-	210,235	210,235	-
1.3 Onderwysbestuur	242,014	239,091	9,923	285,468	285,468	-
1.4 Menslike hulpbronontwikkeling	9,016	9,016	-	5,441	5,441	-
1.5 Onderwysbestuur-Inligtingstelsel (OBIS)	22,139	22,139	-	25,344	25,344	-
Totaal	520,730	510,807	9,923	532,038	532,038	-

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	404,667	402,505	2,162	398,383	398,383	-
Vergoeding van werknemers	248,252	248,252	-	252,346	252,346	-
Goedere en dienste	156,415	154,253	2,162	146,037	146,037	-
Oordragte en subsidies	67,561	67,561	-	97,041	97,041	-
Departementele agentskappe en rekeninge	3	3	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	61,809	61,809	-	90,630	90,630	-
Huishoudings	5,737	5,737	-	6,401	6,401	-
Geskenke en donasies	12	12	-	10	10	-
Betaling vir kapitale bates	30,266	22,505	7,761	36,614	36,614	-
Geboue en ander vaste strukture	-	-	-	-	-	-
Masjinerie en toerusting	29,410	21,649	7,761	32,722	32,722	-
Sagteware en ander ontasbare bates	856	856	-	1,850	1,850	-
Betaling vir finansiële bates	18,236	18,236	-	2,042	2,042	-
Totaal	520,730	510,807	9,923	532,038	532,038	-

BT102	Uitgawes per item (2012/13) R'000								
	1 Admin	2 OGS	3 Onafh	4 Spes	5 VOO	6 BOOV	7 VKO	8 Hulp	Totaal
Lopende betalings	402,505	10,396,963	-	677,441	273,819	7,106	100,000	152,064	12,009,898
Vergoeding van werknemers	248,252	9,388,984	-	668,879	273,819	5,845	64,203	85,903	10,735,885
Salarisse en lone	215,233	8,127,950	-	581,990	237,672	5,660	55,118	82,492	9,306,115
Maatskaplike bydraes	33,019	1,261,034	-	86,889	36,147	185	9,085	3,411	1,429,770
Goedere en dienste	154,253	1,007,979	-	8,562	-	1,261	35,797	66,161	1,274,013
Administratiewe fooie	665	125	-	-	-	-	-	14	804
Reklame	6,984	1,393	-	3	-	26	5	8	8,419
Agentskap- en steun-/uitbestede dienste	3,138	222,544	-	31	-	-	27,926	5,860	259,499
Bates <R5 000	3,585	23,510	-	-	-	-	-	80	37,175
Ouditkoste Ekstern	11,390	-	-	-	-	-	-	-	11,390
Beurse (werknemers)	633	3,653	-	-	-	-	-	-	4,286
Spyseniering: Departementele aktiwiteite	607	9,568	-	21	-	34	65	256	10,551
Kommunikasie	5,481	5,726	-	-	-	-	-	835	12,042
Rekenaardienste	15,997	338	-	-	-	-	-	1	16,336
Kons/prof: Besigheids- en adviesdiens	31,492	4,451	-	-	-	5	-	-	35,948
Kons/prof: Infrastruktuur en beplanning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kons/prof: Regskoste	3,343	-	-	-	-	-	-	-	3,343
Kontrakteurs	6,260	485	-	-	-	-	-	15	6,760
Vermaak	113	142	-	-	-	-	-	3	258
Vlootdienste	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorraad: Voedsel en voedselvoorraad	3	837	-	-	-	-	-	-	840
Voorraad: Leerder-en-onderwyser-ondersteuningsmateriaal	832	245,696	-	194	-	-	4,058	1,941	252,721
Voorraad: Materiaal en voorraad	20	136	-	-	-	-	-	59	215
Voorraad: Mediese voorraad	-	-	-	-	-	-	-	360	360
Voorraad: Ander verbruiksgoedere	176	938	-	77	-	-	-	58	1,249
Voorraad: Skryfbehoeftes en drukwerk	4,937	7,926	-	-	-	169	23	24,887	37,942
Bruikhuurbetalings	7,857	3,087	-	-	-	901	-	2,841	14,686

BT102	Uitgawes per item (2012/13) R'000								
	1 Admin	2 OGS	3 Onafh	4 Spes	5 VOO	6 BOOV	7 VKO	8 Hulp	Totaal
Bedryfsuitgawes	9,187	1,979	-	-	-	8	1	8,413	19,588
Eiendomsbetalings	15,721	230,481	-	2,532	-	-	-	1,070	249,804
Huur en verhuur	62	86	-	-	-	-	-	3,770	3,918
Opleiding en ontwikkeling	4,809	19,112	-	901	-	-	704	1,498	27,024
Vervoer verskaf: Departementele aktiwiteit	-	190,802	-	-	-	-	2,962	17	193,781
Reis en verblyf	9,798	27,049	-	4,803	-	118	46	5,760	47,574
Lokale en fasiliteite	1,163	7,915	-	-	-	-	7	8,415	17,500
Rente en huur vir grond	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Huurgeld op grond	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansiële transaksies in bates en laste	18,236	-	-	-	-	-	-	-	18,236
Oordragte en subsidies	67,561	773,318	72,321	131,928	323,704	29,814	283,894	5,955	1,688,495
Munisipaliteite									
Departementele agentskappe	3	7	-	-	-	-	-	5,524	5,534
Instansies sonder winsbejag	61,821	702,848	72,321	129,661	323,285	29,814	283,593	-5	1,603,338
Artikel 21-skole	-	377,732	-	-	-	-	-	-	377,732
LOOM	-	377,732	-	-	-	-	-	-	377,732
Artikel 20-skole	-	71,836	-	-	-	-	-	-	71,836
Ander onderwysinstellings	61,821	253,280	72,321	129,661	323,285	29,814	283,593	-5	1,153,770
Huishoudings	5,737	70,463	-	2,267	419	-	301	436	79,623
Betalings vir kapitale bates	22,502	485,413	-	25,807	-	-	37,457	299	571,481
Geboue en ander vaste strukture	-	464,302	-	21,029	-	-	37,457	-	522,788
Nuwe geboue	-	337,013	-	3,662	-	-	2,613	-	343,288
Ander vaste strukture	-	127,289	-	17,367	-	-	34,844	-	179,500
Masjinerie en toerusting	21,649	21,111	-	4,778	-	-	-	299	47,837
Ander masjinerie en toerusting	21,649	21,111	-	4,778	-	-	-	299	47,837
Sagteware en ander ontasbare bates	856	-	-	-	-	-	-	-	856
Groototaal	510,807	11,655,694	72,321	835,176	597,523	36,920	421,351	158,318	14,288,110

5.2 Program 2: Openbare skoolonderwys

Doel

Om openbare gewone onderwys van Graad 1 tot 12 te voorsien, ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 en die Wes-Kaapse Wet op Provinsiale Skoolonderwys, 1997, soos gewysig.

Die Gewone Skoolonderwysprogram bestaan uit die volgende subprogramme⁴:

Subprogram 2.1: Openbare Laerskole

om spesifieke openbare gewone laerskole met die hulpbronne toe te rus wat vir Graad 1 tot 7 benodig word

Subprogram 2.2: Openbare Sekondêre Skole

om spesifieke openbare sekondêre gewone skole met die hulpbronne toe te rus wat vir Graad 8 tot 12 benodig word

Subprogram 2.3: Professionele dienste

om opvoeders en leerders by openbare gewone skole van departementeel-bestuurde ondersteuningsdienste te voorsien

Subprogram 2.4: Menslike Hulpbronontwikkeling

om voorsiening te maak vir die professionele en ander ontwikkeling van opvoeders en nie-opvoeders in openbare gewone skole

Subprogram 2.5: Voorwaardelike toelaes

- om deur die Nasionale Skoolvoedingsprogram (NSVP) aan geïdentifiseerde behoeftige en honger leerders in openbare gewone skole van die minimum voedsel te voorsien wat hulle nodig sal hê om effektief op skool te leer
- om infrastruktuur by openbare skole te verskaf
- om tegniese skole te herkapitaliseer
- om ondersteuning aan Dinaledi-skole te verskaf

Strategiese doelwitte

Program 2: Strategiese doelwit	
Strategiese doelwit 2.1:	Om te verseker dat onderwysers deur middel van voortdurende professionele ontwikkeling toegerus is om te onderrig
Strategiese doelwit 2.2:	Om te verseker dat uitkomst in geletterdheid en gesyferdheid verbeter deur die maksimum hulpbronne (menslike én finansiële) vir die eerste drie jaar van skoolonderwys aan te wend
Strategiese doelwit 2.3:	Om die uitstekende bestuur van skole te verseker

⁴ Die subprogramme vorm deel van die nasionale sektor se templaats en is kategorieë wat deur Tesourie befonds word. Die fondse in program 2 is toegeken om die hoofbegroting van die WKOD te dek en sluit onderwysers se salarisse, infrastruktuur en verkrygingskoste en die skoolvoedingsprogram in.

Strategiese doelwit 2.4:	Om te verseker dat elke klaskamer teksryk is
Strategiese doelwit 2.5:	Om geteikende maatreëls vir voeding, armoedeverligting en veiligheid te voorsien
Strategiese doelwit 2.6:	Om geprioritiseerde, kostedoeltreffende en effektiewe instandhouding van infrastruktuur te verseker
Strategiese doelwit 2.7:	Om te verseker dat skole en onderwysers by demografiese tendense inpas.

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie⁵

Inskrywing

Jaar	Gr 1	Gr 2	Gr 3	Gr 4	Gr 5	Gr 6	Gr 7	Gr 8	Gr 9	Gr 10	Gr 11	Gr 12	Totaal
2001	81 790	62 960	81 832	94 302	89 254	83 305	77 778	82 190	71 966	67 034	50 206	39 910	882 527
2002	86 969	77 026	64 134	83 022	93 188	86 786	80 865	75 601	80 450	69 752	51 618	40 468	889 879
2003	86 916	82 454	75 931	66 033	82 383	92 341	84 514	81 154	73 200	81 739	51 746	39 644	898 055
2004	104 105	82 130	81 489	76 781	66 060	82 574	89 614	85 053	78 964	80 756	54 199	39 451	921 176
2005	93 515	94 231	80 695	80 809	74 984	66 141	81 953	88 778	82 169	81 577	56 657	39 303	920 812
2006	87 650	85 972	89 828	80 443	77 811	73 106	65 347	78 926	80 595	83 529	57 536	40 198	900 941
2007	92 818	82 562	83 914	89 973	78 674	78 021	72 733	66 406	80 697	86 495	61 938	42 624	916 855
2008	91 853	83 267	79 454	85 891	87 116	78 290	76 146	71 410	72 914	79 133	63 819	43 470	912 763
2009	93 601	82 158	80 385	83 150	82 382	85 621	76 262	75 227	79 795	68 405	60 812	45 692	913 490
2010	98 086	83 046	79 155	84 234	80 290	81 402	82 777	75 426	85 114	70 630	53 799	44 876	918 835
2011	100 423	85 216	79 489	83 490	80 205	79 022	78 207	81 312	84 957	73 470	56 995	38 990	921 776
2012	103 444	88 536	81 415	83 922	79 900	78 384	76 432	77 561	90 815	72 714	58 758	43 111	934 992

Databron: 2012: Jaarlikse Opname vir Skole (Openbare Gewone Skole buiten LSOB-eenheid se leerders).

Die tabel dui aan dat daar nie eenvormige groei oor alle grade is nie. Die totale in Graad 11 en 12 toon tekens van beter behoud. Die historiese afname in getalle in Graad 11 en 12 word behandel deur meer aandag te skenk aan vakkeuses aan die einde van Graad 9, beter raad oor loopbaankeuses en -opsies te gee en akademiese ondersteuning op hoërskoolvlak te versterk.

Die hoër getalle in Graad 1 en 9 is 'n aanduiding dat 'n aantal leerders hierdie grade herhaal. Hierdie kwessies ontvang aandag en daar is spesiale intervensies om die druipeyfer te verminder. Inskrywingspatrone word beïnvloed deur die verandering wat in 2002 op nasionale vlak aangebring is met die beleid oor die toelatingsouderdom vir Graad 1, wat skole toegelaat het om slegs leerders toe te laat wat in die eerste skooljaar sewe word. Gevolglik was die Graad 1-inname laer as in vorige jare. Toe die ouderdomsvereiste vervolgens in 2004 gewysig is, met die aanvang van 'n verdere stipulasie, het inskrywings weer toegeneem. Die Graad 1 klas van 2004 het in 2011 hoërskool toe gegaan. Dit verklaar die afname in totale registrasie by laerskole en die toename by hoërskole. Dit dra ook by tot die styging in die aantal Graad 9-leerders in 2012.

⁵ Let daarop dat die onderwyssektor se templaar vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

In-migrasie na die provinsie bly die mees beduidende bydraer tot inskrywingsyfers en die verwante keuses van gebiede waar mense gaan woon veroorsaak voortdurende druk op akkommodasie in ontwikkelende gebiede. Daar was in 2012 meer as 18 000 leerders wat vir die eerste keer op SOBIS geregistreer het (buiten Graad 1-leerders)

Ondersteuning verskaf

Norme en standaarde, geen-fooi-skole en fooivrystellingsprogram

Die fondse wat gebruik word om opvoedkundige uitgawes te dek, die norme-en-standaarde-toekennings vir skole, word geweeg sodat skole in die meer behoeftige gemeenskappe meer fondse ontvang. Hierdie bedrag het in 2012/13 soos volg gestyg:

Nasionaal	Aantal skole	2011 bedrag in rand per leerder	2012 bedrag in rand per leerder
NK 1	314	905	960
NK 2	164	829	880
NK 3	191	829	880
NK 4	321	455	481
NK 5	454	208	213
Totaal	1 444 ⁶	569 (gemiddeld)	599 (gemiddeld)

Alle diskresionêre strome van befondsing, soos die geen-fooi-skoolprogram en die toewysing van addisionele onderwysers na skole, word aangewend om historiese nadeel reg te stel en die impak van armoede te verlig. Die geen-fooi skoolbeleid is van toepassing op nasionale kwintiel 1, 2 en 3 en het 370 617 leerders bevoordeel, wat toegeneem het van 368 142 in 2011/12.

Status van fooie	Totale aantal skole
Geen fooie nie	672
Skoolgeld word gehef	783
Grooftotaal	1 455

Skole in kwintiel 4 en 5 is in 2011 genooi om vir vergoeding aansoek te doen om te vergoed vir fooivrystellings vir leerders wat nie skoolgeld kan bekostig nie. 'n Totaal van 510 skole van 'n moontlike 773 het aansoek gedoen en 'n bedrag van R20,4m is aan daardie skole uitbetaal. Die aantal skole wat in 2012 aansoek gedoen het, het tot 652 gestyg en die bedrag wat aan skole betaal is om vir die vrystelling van skoolgeld te vergoed, was R30,1m.

Voeding

Die *Nasionale Skoolvoedingsprogram* het daagliks vir 431 998 (426 707 in 2012) leerders van voedsame maaltye by 1 021 (1 015 in 2012) geteikende laerskole, spesiale skole en sekondêre skole voorsien. Werkwinkels is vir vrywillige voedselhanteerders gehou oor veilige en higiëniese voedsel en die veilige gebruik van gas, maaltydvoorbereiding en die grootte van porsies. Kursusse oor voedselproduksie is vir onderwysers, ouers en kinders aangebied.

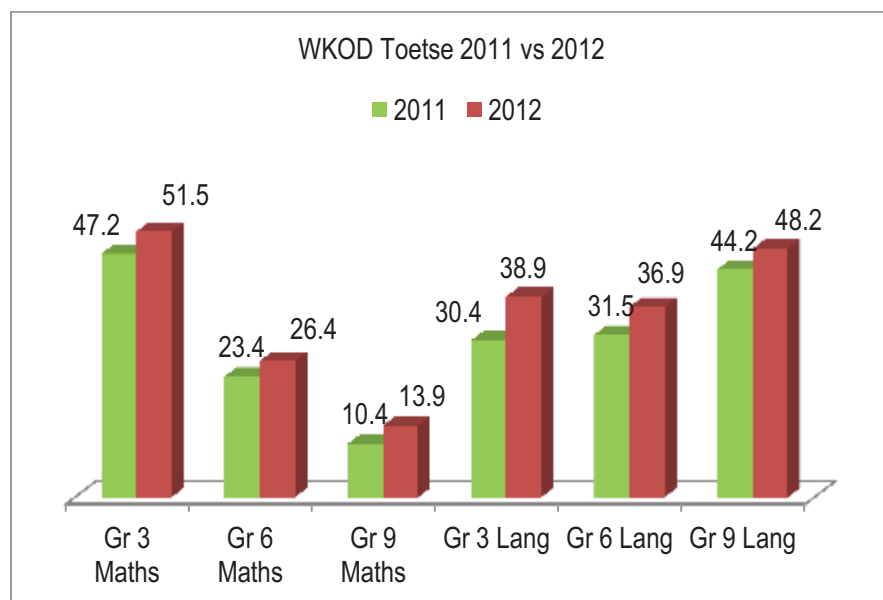
⁶ Nuwe skole word in die jaar wat hulle open, deur 'n verskillende bron befonds

Toetsuitslae

Primêre skoolonderwys: Graad 3, 6 en 9 Taal en Wiskunde in die Wes-Kaap

Die WKOD het vanaf 2002 tot 2009 in afwisselende jare taal- en wiskundetoetse vir Graad 3- en 6-leerders geadministreer om vordering te monitor en probleme te diagnoseer. Die WKOD het in 2010 vir die eerste keer alle leerders in Graad 3, 6 en 9 getoets om die stand van leer in taal en wiskunde in elke skool in die provinsie te bepaal. Dit was die eerste keer dat Graad 9-leerders getoets is. Die Graad 9-toets was 'n steekproef om 'n grondlyn vas te stel. Die WKOD het in 2011 die vlak van uitdaging in die toetse verhoog, veral in die taaltoetse, ten einde 'n nuwe minimum standaard vir die provinsie te stel. In die besonder is langer en meer komplekse tekste by die taaltoetse ingesluit.

Die toetspunte toon verbetering in al drie grade in albei vakke, met die grootste verbetering in Graad 3 Taal se toetspunte, vanaf 'n slaagkoers van 30.4% in 2011 tot een van 38.9% in 2012.

Die uitslae van die 2012-toetse is in Januarie 2013 aan skole voorsien en is aangewend om die skoolverbeteringsplanne en teikens vir 2013 in te lig.

WKOD Graad 3, 6 & 9 Sistemiese Uitslae 2012						
Openbare gewone skole						
	Graad 3		Graad 6		Graad 9	
	Gesyferdheid	Geletterdheid	Wiskunde	Taal	Wiskunde	Taal
Geskryf	77 621	717 623	74 422	74 407	78 825	78 677
Geslaag	39 975	30 195	19 647	27 456	10 957	37 922
Slaag %	51.5	38.9	26.4	36.9	13.9	48.2
Gemiddeld	48.9	43.7	39.5	45.1	29.2	50.7

Nasionale Senior Sertifikaat

2012 was die vyfde jaar van die Nasionale Senior Sertifikaat (NSS)-eksamen. Baie ondersteuning is aan Wes-Kaapse skole voorsien. Die Wes-Kaap het 'n slaagkoers van 82.8% behaal. In 2012 was daar 4 712 meer kandidate wat geslaag het as in 2011 en 1 104 meer wat toegang tot 'n B-graad verwerf het. Die slaagkoers vir Wiskunde het tot 73.5% gestyg, 'n verbetering vanaf 68.7% in 2011. Vir Natuurwetenskap was die 2012 slaagkoers 70.9%, 'n verbetering op die 2011 syfer van 65.3%.

WKOD Vergelykende NSS-uitslae 2009 – 2012						
Jaar	Geskryf	Geslaag	% Geslaag	Toegang tot B-graad	% Toegang tot B-graad	Skole met slaagkoers <60%
2009	44 931	34 017	75.7	14 324	31.9	85
2010	45 783	35 139	76.8	14 414	31.5	78
2011	39 988	33 146	82.9	15 215	38.1	30
2012	44 700	36 992	82.8	16 319	36.5	26

Jaarlikse Nasionale Assessering

Die 2012 Jaarlikse Nasionale Assesserings is deur 605 322 leerders in Graad 1 – 6 en Graad 9 geskryf. Dit was die eerste jaar dat die volle groep Graad 9-leerders getoets is. Alle openbare gewone skole en 57 onafhanklike skole in die Wes-Kaap was by hierdie nasionale assessering betrokke.

Al die toetse is in 2012 op skoolvlak onder toesig van die skoolbestuurspan nagesien. Om te verseker dat nasiening in alle skole in die provinsie konsekwent is, is 'n monster van drie vraestelle per klas per skool vir Graad 3, 6 en 9 by vyf nasiensentrums in die Wes-Kaap hersien.

Die uitslae van die 2012 toetse is in Januarie 2013 aan skole deur die Gesentraliseerde Onderwysbestuurinligtingstelsel (GOBIS) vrygestel. Elke skool het hul eie uitslae, die uitslae van die kring, die onderwysdistrik en die provinsie ontvang. Die uitslae, tesame met die provinsiale toetsprogram, help om probleme te diagnoseer en vordering in Tale en Wiskunde in skole te monitor. Die toetsprogram versterk die klem op aanspreeklikheid, asook op die behoefte om gehalte-onderdig te voorsien wat gehalte-leer tot gevolg het.

	WKOD 2011 Taal	WKOD 2012 Taal	Nasionaal 2012 Huistaal	WKOD 2011 Wiskunde	WKOD 2012 Wiskunde	Nasionaal 2012 Wiskunde
Graad 1	67	61	58	66	70	68
Graad 2	55	60	55	58	62	57
Graad 3	46	57	52	36	47	41
Graad 4	42	55	43	35	46	37
Graad 5	39	51	40	35	39	30
Graad 6	43	50	43	41	33	27
Graad 9	NvT	48	43	NvT	17	13

Onderwyserontwikkeling

Volgehoue, professionele onderwyserontwikkeling in die WKOD bly 'n sleutelfokus.

Onderwysers

Die *Nasionale Kurrikulumverklaring* is in die *Kurrikulum-en-Assesseringsbeleidsverklaring* (KABV) verfyn en herverpak. Die KABV spesifiseer vir elke vak die onderrigtyd, inhoud, vaardighede, Leer-en- Onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM) wat benodig word en die gewigte en voorskrifte vir assessering. Die voordeel hiervan is dat alle vereistes in een dokument vervat is. Die belangrikste veranderinge wat volgens die KABV moet plaasvind, is dat daar minder administratiewe las vir onderwysers, duideliker spesifikasies van vakinhoud en sterker onderrig- en assesseringsmetodes moet wees.

Die WKOD het in 2012 onderwysers in Graad 4 – 6 en Graad 11 opgelei vir die bekendstelling van die KABV in 2013. Dit het die vorm van 3-dae opleidingsprogramme in die vakansies vir alle betrokke onderwysers aangeneem.

Die WKOD het in 2009 'n 8-jaar opleiding- en ondersteuningsplan geloods om die ontwikkeling van Taal en Wiskunde te ondersteun. Hierdie program, wat deur deskundige diensverskaffers vir onderwysers in Graad 1 – 6 aangebied word, is soos volg:

Jaar 1 (2009): eerste 250 skole	Groep 1 (125 skole) <i>Gesyferdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Groep 2 (125 skole) <i>Geletterdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Skoolgebaseerde ondersteuning (250 skole) Lesers en LOOM (250 skole)
Jaar 2 (2010): eerste 250 skole in 'n tweede jaar van opleiding	Groep 1 (125 skole) <i>Geletterdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Groep 2 (125 skole) <i>Gesyferdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Skoolgebaseerde ondersteuning (250 skole) Lesers en LOOM (250 skole)
Jaar 3 (2011): tweede 250 skole – in praktyk was dit 258 skole	Groep 3 (129 skole) <i>Gesyferdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Groep 4 (129 skole) <i>Geletterdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Skoolgebaseerde ondersteuning (258 skole) Lesers en LOOM (258 skole)
Jaar 4 (2012): tweede 258 skole in 'n tweede jaar van opleiding	Groep 3 (129 skole) <i>Geletterdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Groep 4 (129 skole) <i>Gesyferdheid</i> -opleiding in Junie-vakansie Skoolgebaseerde ondersteuning (258 skole) Lesers en LOOM (258 skole)
Hierdie patroon sal <i>herhaal</i> word vir jare 5 tot 8, m.a.w. tussen 2013 en 2016, sodat alle laerskole binne 'n tydperk van 8 jaar opgelei en ondersteun word met lees-kemas en -materiaal.	

Die taal- en wiskunde-program het in 2012 aan 258 laerskole intensiewe opleiding en terreingebaseerde ondersteuning vir onderwysers van Graad 1-6 voorsien.

Indiensopleiding en ontwikkeling is ook deur die KOLI aangebied. 23 opleidingskursusse is aangebied vir onderwysers in die grondslag-, intermediêre en senior fase: 1 001 onderwysers het gedurende die oorsigjaar hierdie een-, twee- of drie-weke kurrikulumkursusse bygewoon. 466 lede van skoolbestuurspanne het opleiding ondergaan in die elf bestuurskursusse wat in hierdie tydperk aangebied is. Nege kursusse in lewenswetenskap, natuurwetenskap en wiskunde is aangebied. 303 opvoeders het hierdie een-dag kursusse bygewoon. Daar was in die finansiële jaar altesaam 2 503 begunstigdes van KOLI-kursusse of seminare.

Skoolhoofde

Die fokus was hierdie jaar op die ontwikkeling en ondersteuning van skoolbestuurders wat onervare was, ekstra mentorskap nodig gehad het of wat gretig was om verdere professionele ontwikkeling te ondergaan. Kursusse vir skoolbestuurders, gefokus op onderwerpe soos: rolle en verantwoordelikhede van adjunk-skoolhoofde, rolle en verantwoordelikhede van departementshoofde, aspirant-skoolhoofde, aspirant-skoolleiers, induksie van nuutaangestelde skoolhoofde, opleiding van skoolbestuurspanne en vroue in en na bestuurs- en leierskapposities.

Die ekwivalent van 1% van die WKOD se betaalstaat word aangewend om die vaardighede en bevoegdheid van alle WKOD-werknemers te verbeter. Die vaardigheidsvlakke van onderwysers en staatsdiensamptenare word dus bykomend deur verskeie ontwikkelingsintervensies deur die werkplekvaardigheidsprogram (WVP) behandel.

Geakkrediteerde kwalifikasies

Geteikende formele kursusse in die vorm van die Gevorderde Sertifikaat in Onderwys (ACE) wat op skoolleierskap fokus, is by hoër opvoedkundige instellings aangebied. Hierdie kursusse word deur die WKOD befonds in 'n poging om die gehalte van leierskap en bestuur en skole te verbeter. Daar was in 2012/13 'n totaal van 373 begunstigdes.

Ten einde die aantal gekwalifiseerde wiskunde- en wetenskaponderwysers te verhoog, het die WKOD 168 voor-diens beurse as 'n fokus vir 2012/13 soos volg toegeken: Grondslagfase: 88; Intermediêre fase: 30; VOO: 35; Nagraadse Sertifikaat van Onderwys: 8; Baccalaureus van Wetenskap: 7.

Ander ondersteuning verskaf

Tekste, insluitend werkboeke

Die nasionale Departement van Basiese Onderwys het in 2012 soos volg werkboeke verskaf:

Werkboeke verskaf	Graad
Huistaal, Engels Eerste Addisionele Taal, Wiskunde en Lewensvaardighede	Grondslagfase (Graad R – 3)
Wiskunde, Huistaal en Engels Eerste Addisionele Taal	Intermediêre Fase (Graad 4 – 6)
Wiskunde	Senior Fase (Graad 7 – 9)

Die gebruik van handboeke is deur WKOD-amptenare ondersteun en gemonitor en in die skoolverbeteringsplanne nagespoor.

Die WKOD beoog om 'n KABV-aangepaste handboek per leerder per vak te voorsien om gehalte-onderdig en leer te ondersteun. Toegewese fondse word dus hiervoor opsy gesit, benewens die norme-en-standaarde-fondse wat jaarliks toegeken word.

Die WKOD het in 2012/13 'n bedrag van R144 miljoen in handboeke, onderwyserriglyne en kernlesers belê om die implementering van KABV in die Intermediêre Fase (Graad 4 – 6) en Graad 11 te ondersteun. Die WKOD het aan elke leerder in Graad 5 tot 6 'n handboek vir elk van die ses vakke en sewe handboeke vir elke Graad 11-leerder voorsien. Weens die hersiening van die Intermediêre Fase KABV-dokument vir Natuur-wetenskap en Tegnologie, is geen handboeke vir dié vak in die nasionale katalogus geïdentifiseer nie. Die DBO het elke leerder in Graad 4 tot 6 van 'n werkboek vir NW/T voorsien. Die WKOD het leerders in Graad 4 tot 6 van 'n kernleser vir Huistaal voorsien.

Die WKOD se riglyne vir norme en standarde stel voor dat 50% van die totale hulpbrontoekenning vir die aankoop van LOOM aangewend moet word, waarvan 10% vir biblioteekmateriaal bestem moet wees. Die riglyne stipuleer verder dat elke leerder 'n handboek vir elke vak moet hê en dat die voorraad van skoolbiblioteekmateriaal jaarliks aangevul moet word totdat die totale aantal items die minimum internasionale standaard van 10 items per leerder reflekteer.

Die verskaffing van boeke word ondersteun deur die beleid oor boekretensie wat in November 2010 ingestel is om te verseker dat leerders hulle boeke aan die einde van die akademiese jaar inhandig sodat die boeke jaarliks hergebruik kan word.

SOBIS is in 2012 aangewend om skole se bestellings vir handboeke vir die verwagte handboekbestellings vir die volgende jaar in te vorder. Hierdie geoutomatiseerde proses het doeltreffendheid ten opsigte van tyd, arbeid en koste, aanlyn-monitering van vordering en fasilitering van verslagdoening moontlik gemaak. Daarbenewens het die WKOD in 2012/13 R6 miljoen aan biblioteekmateriaal vir skoolbiblioteke by 110 Xhosa-medium laerskole in kwintiel 1, 2 en 3 bestee en het monitering- en ander meganismes in plek gestel om te verseker dat hierdie hulpbronne benut word.

Wiskunde en Fisika

Die Strategie vir Wiskunde en Natuurwetenskap, wat in 2011 geïnisieer is, is in 2012 uitgebrei en versterk. Die strategie het vyf aandrywers: *Skole* (insluitend die herkeuring van skole vir die nasionale Dinaledi-program, opstel van "aansporing"-skole en kategorisering van alle skole ingevolge hulle vakinskrywings om gefokusde intervensies en genuanseerde distriksondersteuning moontlik te maak; *Ondersteuning en Ontwikkeling van Onderwysers* (sluit onderwyseropleiding en -ondersteuning, in-klas monitering en die werwing en ontplooiing van onderwysers in); *Hulpbronne en Ondersteuning* (sluit alle hulpbronne soos toerusting, LOOM, IKT en e-leermateriaal en -ondersteuning in); *Leerders* (sluit leerderondersteuning in, bv. telematikaprogramme, olimpiades, voorbeeld-eksamenvraestelle, wenke, ekstra lesse, blootstelling aan wiskunde en wetenskap in industrie en die wêreld) en *Monitering, Evaluering en Voorspraak*.

Liggaamlike Opvoeding

Liggaamlike Opvoeding het as 'n belangrike kenmerk van die KABV onder die kollig gekom. Die WKOD het 'n proaktiewe strategie gebruik om onderwysers by te staan deur hulle van 'n omvattende handboek oor liggaamlike opvoeding te voorsien. Die handboek is geïllustreer, met 'n 40-week lesplan vir Graad 1 tot 9, tesame met 'n visuele DVD wat aandui hoe om 'n les in liggaamlike opvoeding aan te bied. Dit is gedurende die 2010/11 finansiële jaar aan alle openbare gewone laerskole en hoërskole in die provinsie versprei. Leieronderwysers en kenners in liggaamlike opvoeding ondersteun die uitrol van liggaamlike opvoeding in die provinsie. 53 kurrikulumadviseurs in die grondslagfase en 120 leieronderwysers in die grondslagfase is vir drie dae in Maart 2012 opgelei. 'n Soortgelyke proses sal gevolg word om liggaamlike opvoeding in die intermediêre en senior fase volgens die KABV-implementeringstrategie te aktiveer. 'n Vennootskap is vir hierdie doel tussen die WKOD en die Departement van Kulturele Sake en Sport (DCAS) aangegaan om die implementering van liggaamlike opvoeding te bevorder in skole waar dit nie bestaan nie. Die DCAS het onderneem om 46 onderwyser-assistente in liggaamlike opvoeding te befonds om die implementering van liggaamlike opvoeding in 'n paar skole wat addisionele bystand nodig het, te ondersteun. Hierdie skole het ook toerusting ter ondersteuning van liggaamlike opvoeding ontvang. Benewens laasgenoemde het die skoolverrykingsprogram van die WKOD liggaamlike opvoeding-toerusting aan 80 benadeelde skole in die provinsie gelewer.

Hoërskoolprogram

Die Hoërskoolprogram poog om die aantal leerders wat die Nasionale Senior Sertifikaat slaag, te verhoog en die aantal onderpresterende skole te verlaag. Die Hoërskoolprogram bestaan uit 'n gedifferensieerde benadering tot alle hoërskole in die provinsie. Daar was lae-intensiteit ondersteuning vir die skole waar meer as 90% van die leerders in die vorige jaar geslaag het; medium-intensiteit ondersteuning en 'n vak-spesifieke fokus vir skole wat 'n slaagkoers van 60% - 89% behaal het; en 'n hoë-intensiteit en hele-skool fokus vir die skole waar minder as 60% van die leerders geslaag het.

Die WKOD, tesame met die betrokke skole, het in Januarie 2012 en weer in 2013 die uitslae van elke skool per vak en per vraestel ontleed. Skool-spesifieke planne, met teikens, is op grond van hierdie ontledings gestel. Teikens per skool en per distrik is gestel vir slaagsyfers en vir die aantal leerders wat toegang tot B-graad-studies behaal. Spesifieke ondersteuning word aan leerders met 'n hoë risiko voorsien.

'n 2013-innovasie was die ontwerp van 'n algemene templaot vir die Distriksverbeteringsplanne, met 'n fokus op die verlaging van die druipsyfer in Graad 1 en 9 ('n voortsetting van die fokus wat in 2012 ingestel is) en verbeterde deursette vir Graad 11. Skole wat sleg gevaar het in vakke met baie inskrywings, is vir vak-spesifieke ondersteuning geïdentifiseer.

'n Tutoriale program, waar vaardige onderwysers gebruik word, word van binne en buite die WKOD aangebied. Telematikalesse is in 2012 na 147 skole uitgesaai en intensiewe ondersteuning is deur kurrikulumadviseurs verskaf aan die skole wat onder die provinsiale gemiddelde vir hoë-inskrywing vakke presteer het. 'n Boek met studiewenke en 'n pak eksamenvraestelle is aan elke Graad 12-leerder voorsien. Die program is vanaf die begin van 2012 uitgebrei om alle grade by hoërskole in te sluit en om te fokus op 'n stel kriteria wat meer as die Graad 12-slaagkoers behels.

Beplanning

Die WKOD het voortgegaan met sy uitdruklike voorneme om onderwysers aktief te ondersteun op gebiede wat deur die onderwysers self geïdentifiseer is. Die oogmerk is om die druk op onderwysers te verlig, wat administratiewe werk asook die bywoning van werkwinkels en vergaderings betref. Beplanningskalenders met belangrike datums, onder andere die begin en einde van eksamens en ander administratiewe spertye, is weer in 2012 aan skole gestuur om hulle te help met vooruitbeplanning vir 2013. Na afloop van 'n omvattende keuringsproses, is provinsiale toekennings vir toponderwysers gemaak. Hierdie toekennings gee erkenning vir prestasie en innovasie. Vier Wes-Kaapse onderwysers het by die nasionale onderwystoekennings, wat vroeg in 2013 gehou is, topposisies behaal.

SBL-verkiesings

Daar was in 2012 'n deelname van 100% en afhandeling van SBL-verkiesings deur alle WKOD-skole. 'n Induksieprogram is vir alle SBL-lede saamgestel. Opleiding in finansiële bestuur en die keuring en werwing van bevoegde personeel op alle vlakke is aangebied. Aandag is geskenk aan die verskeidenheid rolle en verantwoordelikhede van SBL-lede. Dit sluit ondersteuning aan skoolhoofde in, asook om teikens vir die verbetering van skoolprestasie te stel en die nakoming van dissipline in skole te bevorder deur die veiligheid van leerders en personeel by die skool te verseker. 'n Ondersteuningshulpmiddel vir skoolbeheerliggame is aan alle skole gestuur om SBL'e met selfevaluering by te staan.

Die hersiening van die institusionele bestuur- en korporatiewe beheerfunksie in distrikte teenoor die bepalings van die Suid-Afrikaanse Skolewet (SASA) het die behoefte aan gefokusde koördinerende funksie aan die lig gebring. Die 100 Skole-projek (inspeksie van finansiële praktyke) is in 2012 voltooi en 81 skole ontvang tans opleiding in finansiële bestuur. Distriksgebaseerde IBB-bestuurders het met voorsitters van SBL'e byeengekom om die omvang te bepaal van hoe SBL'e hulle skole in lyn met artikel 20 en 21 van die SASA ondersteun. Hierdie reëling sal in die nuwe jaar voortduur.

Veilige skole

Die Veilige Skole-program het 'n drieledige strategie (i) Voorsiening van die belangrikste meganismes vir sekuriteit; (ii) Programme om verandering in gedrag en gesindheid te ondersteun; en (iii) programme wat heelskool-benaderings en die bou van netwerke met toepaslike agentskappe insluit om met die skepping van veilige skoolomgewings behulpsaam te wees.

Die WKOD bedryf 'n Veilige Skole-inbelsentrum, waar verskeie kwessies aangaande skoolgebaseerde misdaad en geweld gerapporteer kan word en waar berading gebied word aan enigeen wat geaffekteer of getraumatiseer is. Die Veilige Skole-inbelsentrum dien as 'n inligtingstelsel om data regoor die provinsie in te samel en ontleed en voorsien ondersteuning aan skole en slagoffers van misdaad en geweld in die skoolomgewing.

Die Veilige Skole-inbelsentrum dokumenteer alle gevalle. Die statistieke word gebruik om voorkoming, intervensie en reaktiewe strategieë te verskaf, waar nodig. Die sentrum bied aanlyn-ontlonting aan kliënte en verwys hulle na toepaslike agentskappe, waar nodig. Dit verskaf inligting aan kliënte ten opsigte van dienste in kriminele geregtigheid en inligting ten opsigte van beleide en riglyne aan skoolhoofde, opvoeders, SBL-lede, leerders en ouers. Die Veilige Skole-inbelsentrum het gedurende die tydperk 1 Januarie 2012 tot Desember 2012 'n totaal van 14 209 oproepe ontvang. Dit het 3 358 oproepe hanteer wat verdere opvolg en ondersteuning nodig gehad het. Maandelikse en kwartaallikse statistieke word aan distrikte voorsien sodat intervensies op problematiese gebiede gefokus kan word.

Bykomend tot die Veilige Skole-inbelsentrum en bevordering van veiligheid-infrastruktuur, bied die WKOD opvoedkundige programme om positiewe aktiwiteite soos sport, kuns, drama en inligting oor toekomstige loopbane aan te moedig. Die programme fokus op veranderinge in gedrag en ingesteldheid; kreatiewe en konstruktiewe benaderings tot konflikbestuur, en bemiddelingsopleiding. Veiligheidsveldwerkers word in diens geneem om skole met skoolveiligheidskomitees en skoolveiligheidsplanne te ondersteun; ondersteunings- en/of voorkomende programme te vestig; en om as positiewe rolmodelle en mentors by 109 hoë-risiko skole op te tree.

Veiligheidsveldwerkers volg leerders op wat stokkiesdraai en assessee leerderprobleme. Hulle bied mentorskap en afrigting aan leerders wat 'n risiko loop en verseker dat hulle toegang kry tot dienste wat hulle nodig het. Veiligheidsveldwerkers fasiliteer die Veilige Skole-jeugklubs as deel van die vakansieprogram. Hierdie projek poog om positiewe houdings en gedrag te versterk deur die aanmoediging van leerders onder risiko om toepaslike opvoedkundige strukture by te woon en vaardighede te ontwikkel om gemeenskapsprojekte te implementeer.

Vyftig nuwe skole het belangrike sekuriteitsinfrastruktuur ontvang (gemotoriseerde hekke; voetgangermoniteringhekke; alarmstelsels gekoppel aan gewapende reaksie; doringdraad en maasdraad; diefwering) en het gebaat by die opleiding van eweknie-bemiddelaars. Heinings by hoë-risiko-skole is herstel; kringteleviesiekameras is by geselekteerde skole geïnstalleer en vakansiesekuriteit is voorsien, waar nodig. Opleiding in beroepsgesondheid en -veiligheid en rampbestuur is aangebied, asook opleiding in die beleid oor dwelmtoetsing. Goedgekeurde dwelmtoetstoestelle is in hoë-risiko gevalle verskaf, tesame met deursoeking en beslaglegging en die voorsiening van hand-metaalverklidders by 50 ekstra geselekteerde skole. Daar is ook distrik-misdadaadvoorkomingsplanne en vennootskappe met ander regerings-departemente en NRO's.

As deel van die benadering van die Wes-Kaapse Regering om anti-sosiale gedrag te voorkom en alternatiewe geleenthede aan die jeug te bied, het die Departement van Kultuursake en Sport (DCAS) Sport MOD-sentra (massadeelname, toegang tot geleenthede en ontwikkeling) by 181 skole oor die agt onderwysdistrikte ingestel. 98 van hierdie sentrums is in 2011 by laerskole ingestel. Die programme word na skool aangebied en verskaf aan leerders die geleentheid om sport te beoefen en aan ander verrykingsaktiwiteite deel te neem. Beide die Veilige Skole- en Skoolverrykingsprogram van die WKOD is tot die MOD-sentra verbind. Die WKOD het by ses van hierdie instellings dans bekendgestel en ses dansafrigters en ses musiekstelsels voorsien. 745 leerders is deur hierdie inisiatief bevoordeel. Naburige skole wat nie deel van die program vorm nie, word ook genooi om by die naskoolse program by hierdie sentrums aan te sluit. 'n Loodsprogram sal by 32 van die MOD-sentrums uitgevoer word. Die sentrums sal spesifieke ondersteuning ontvang en daar sal 'n studie oor die impak van die naskoolse program op die opvoeding van die leerders by die skool gedoen word. Die lesse wat geleer word, sal in ander sentrums en skole herhaal word. Die WKOD monitor die institusionalisering van die naskoolse program-inisiatief.

Infrastruktuur

Die infrastruktuurplan vir die Mediumtermyn-Uitgaweraamwerk (MTUR) vanaf 2010 – 2013 het die volgende areas vir ontwikkeling geïdentifiseer:

- Gebruik van onderbenutte klaskamers in bestaande skole
- Bou van nuwe klaskamers by bestaande skole om oorbevolking te verlig
- Bou van nuwe skole, insluitende spesiale skole, om druk op akkommodasie te verlig
- Vervanging van bestaande skole of klaskamers wat met ongepaste materiaal gebou is
- Onderhoud en herstelwerk
- Voorsiening van Graad R-klaskamers
- Optimalisering van die gebruik van koshuise

Daarbenewens bly die voorsiening en benutting van mobiele klaskamers noodsaaklik om akkommodasie vir dringende en ongeskeduleerde behoeftes te verskaf.

Ten spyte van die bouprogram hierbo uiteengesit, plaas die voortgesette groei in leerdergetalle druk op die stelsel. In 2013 is 50 941 leerders daagliks na en van die skool vervoer, wat 415 meer is as die 50 526 wat in 2012 vervoer is.

BT201					
	Werklike prestasie 2011/2012	Beplande teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)					
▶ PPM201: Aantal leerders in openbare gewone skole ingeskryf	921 776	935 500	936 534	1 034	Inskrywing word deur 'n aantal veranderlikes beïnvloed, insluitend in-migrasie en verbeterde deurset. Die toename van 15 000 leerders oor die vorige jaar is beduidend en dus is die verandering slegs baie gering.
▶ PPM202: Aantal opvoeders in diens by openbare gewone skole	28 842	28 800	28 636	-164	Poste is in die vorige jaar toegeken, maar kurrikulumbehoefte, die toename in leerdergetalle en oortollige werknemers het 'n impak op die werklike syfer gehad. Afwykings kan ook toegeskryf word aan bedankings, beëindiging van kontrakte, aanstellings, bevorderings en oorplasing.
▶ PPM203: Aantal nie-opvoedkundige personeel in diens by openbare gewone skole	6 470	6 700	6 556	-144	Plasing van oortollige personeel as gevolg van die implementering van norme en standaarde gedurende 2011, moes afgehandel word voordat vakante poste geadverteer kon word.
▶ PPM204: Aantal leerders in openbare gewone skole wat by die "Geen-fooi-skool"- beleid baat	366 259	366 259	370 617	4 358	Die aantal leerders het toegeneem as gevolg van 'n toename in inskrywings by die betrokke skole. Die totale aantal begunstigdes hang af van inskrywings by die kwalifiserende skole in kwintiel 1 tot 3.
▶ PPM205: Aantal openbare gewone skole wat van watertoevoer voorsien moet word	0	0	0	0	Aangesien die definisie van hierdie maatreël verwys na die voorsiening van water aan skole wat nie enige watertoevoer het nie en alle skole in die Wes-Kaap watertoevoer het, het die WKOD 'n "zero"-teiken vir hierdie maatreël gestel.

BT201					
	Werklike prestasie 2011/2012	Bepande teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
▶ PPM206: Aantal openbare gewone skole wat van kragtoevoer voorsien moet word	0	0	0	0	Aangesien die definisie van hierdie maatreël verwys na die voorsiening van elektrisiteit aan skole wat nie enige kragtoevoer het nie en alle skole in die Wes-Kaap 'n kragtoevoer het, het die WKOD 'n "zero"-teiken vir hierdie maatreël gestel.
▶ PPM207: Aantal openbare gewone skole wat van sanitasiegeriewe voorsien moet word	0	0	0	0	Aangesien die definisie van hierdie maatreël verwys na die voorsiening van sanitasie aan skole wat nie enige sanitasiegeriewe het nie en alle skole in die Wes-Kaap sanitasiegeriewe het, het die WKOD 'n "zero"-teiken vir hierdie maatreël gestel.
▶ PPM208: Aantal klaskamers wat in openbare gewone skole gebou moet word	453	592	293	-299	Een projek is gekanselleer (Nalikamva); een projek is vertraag weens die skoolterrein wat deur 'n taxi-organisasie gebruik word, asook probleme met verhoudinge met die gemeenskap (Vuyiseka); twee skole is vertraag as gevolg van beperkinge op die verkryging van die terrein en kwessies met munisipale goedkeuring (Concordia Laerskool en Hoërskool). Ander skole is as gevolg van kapasiteitsprobleme aan die kant van die implementeringsagente vertraag. Gemeenskapsontwrigtings is aan die aanstelling van Gemeenskapskakeelbeamptes gekoppel. Ander ophoude is gekoppel aan die verskaffing van mobiele eenhede om leerders te akkommodeer tydens boubedrywighede en geskille tussen mededingende kontrakteurs, wat 'n uitgebreide tendertydperk tot gevolg gehad het.

BT201					
	Werklike prestasie 2011/2012	Bepaalde teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
► PPM209: Aantal spesialiskamers wat in openbare gewone skole gebou moet word (alle kamers buiten klaskamers – sluit in: laboratoriums, voorraadkamers, siekeboeg, kombuis, ens.)	328	235	95	-140	Die afwyking is gekoppel aan die nie-lewering van skole en klaskamers wat onder PPM 208 hierbo opgeteken is.
► PPM210: Aantal leerders met spesiale onderwysbehoefte wat by openbare gewone skole ingeskryf is	6 973	7 500	6 204	-1 296	Die afname in die inskrywingsyfer is as gevolg van 'n voortdurende data-opruimingsoefening. Openbare gewone skole het voorheen 'n reeks leerders volgens hul eie definisie as leerders met spesiale onderwysbehoefte opgeteken. Hierdie aangeleentheid is met die betrokke personeel van die onderwysdistrik bespreek en prosedures is ingestel om te verseker dat akkurate data by skole volgens die ooreengekome definisies opgeteken word.
► PPM211: Aantal volle-diens-skole ⁷	11	10	10	0	
► PPM212: Aantal skole wat ten minste een keer per kwartaal deur 'n kringbestuurder besoek word	1 514	1 526	1 524	-2	Die algehele jaarlikse aantal skole wat nie ten minste een keer per kwartaal besoek is nie, is agt, waarvan drie hospitaalskole insluit. In gevalle waar daar vakatures bestaan het, of waar bestuurders vir lang tydperke weens swak gesondheid afwesig was, is alternatiewe reëlins getref en ander amptenare het die besoeke afgelê. In die geval van skole vir leerders met spesiale behoeftes, is sommige besoeke afgelê deur gekwalifiseerde spesialiste op daardie gebied. Sekere skoolbestuurspanne het aan die einde van die skooljaar met die IMG-bestuurder by 'n sentrale lokaal vergader om die proses van leerderbevordering af te handel.

- ⁷ Dit verwys na die aantal skole wat in die gegewe jaar gestig sal word

Programprestasie-aanwysers (provinsiaal)					
PPA 2.1 Leerders in die skoolstelsel behou vanaf Graad 10 – 12	57%	58%	61%	3%	Die teiken is oorskry, moontlik weens die program om leerderbehoud in Graad 9, 10 en 11 te ondersteun. Dit het beroepsvoortligting en die uitbreiding van die hoërskoolprogram na grade onder Graad 12 ingesluit.
PPA 2.2 Persentasie van leerders in Graad 3 wat aanvaarbare uitkomst in Geletterdheid behaal het	30.4%*	33%	38.90%	5.9%	Teiken oorskry as gevolg van die Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en die motivering van skole om te verbeter. Dit is die beoogde gevolg van die toetsprogram en die intervensies wat onderneem word.
PPA 2.3 Persentasie van leerders in Graad 3 wat aanvaarbare uitkomst in Gesyferdheid behaal het	47.2%	50%	51.50%	1.5%	Teiken oorskry as gevolg van die Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en die motivering van skole om te verbeter. Dit is die beoogde gevolg van die toetsprogram en die intervensies wat onderneem word.
PPA 2.4 Persentasie van leerders in Graad 6 wat aanvaarbare uitkomst in Geletterdheid behaal het	31.5%*	35%	36.90%	1.9%	Teiken oorskry as gevolg van die Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en die motivering van skole om te verbeter. Dit is die beoogde gevolg van die toetsprogram en die intervensies wat onderneem word.
PPA 2.5 Persentasie van leerders in Graad 6 wat aanvaarbare uitkomst in Gesyferdheid behaal het	23.4%	25%	26.40%	1.4%	Teiken oorskry as gevolg van die Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en die motivering van skole om te verbeter. Dit is die beoogde gevolg van die toetsprogram en die intervensies wat onderneem word.
PPA 2.6 Persentasie van leerders in Graad 9 wat aanvaarbare uitkomst in Taal behaal het	44.2%	45%	48.20%	3.2%	Teiken oorskry as gevolg van die Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en die motivering van skole om te verbeter. Dit is die beoogde gevolg van die toetsprogram en die intervensies wat onderneem word.
PPA 2.7 Persentasie van leerders in Graad 9 wat aanvaarbare uitkomst in Wiskunde behaal het	10.4%	12%	13.90%	1.9%	Teiken oorskry as gevolg van die Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en die motivering van skole om te verbeter. Dit is die beoogde gevolg van die toetsprogram en die intervensies wat onderneem word.

Programprestasie-aanwysers (provinsiaal)					
PPA 2.8 Skole met 'n slaagkoers waar <60% slaag	30	20	26	-6	Die teiken is nie behaal nie, maar die verbetering van die vorige jaar, toe die aantal skole van 74 na 30 gedaal het, is grotendeels gehandhaaf en nog vier skole het 'n slaagkoers van >60% behaal as gevolg van die intensiewe ondersteuningsprogram wat elders in hierdie verslag uiteengesit word.
PPA 2.9 Nasionale Senior Sertifikaat-slaagkoers	82.9%	82%	82.80%	0.8%	Die teiken is oorskry as gevolg van die intensiewe ondersteuningsprogram wat elders in hierdie verslag uiteengesit word.
PPA 2.10 Nasionale Senior Sertifikaat-slaagsyfer	33 146	39 000	36 992	-2 008	Die totale aantal suksesvolle leerders het met bykans 4 000 toegeneem. Na die hernasiening en aanvullende eksamenuitslae by die totale aantal ingereken is, het die slaagsyfer na 38 619 gegroei. Die teiken is dus uiteindelik met slegs 318 onderberek.
PPA 2.11 Persentasie van leerders wat vir studies om 'n B-graad kwalifiseer	38.1%	36%	36.50%	0.5%	Die teiken is oorskry. Dit kan as gevolg van die intensiewe akademiese ondersteuningsprogram en teikenstelling volgens die Skoolverbeteringsplanne wees.
PPA 2.12 Aantal leerders wat vir studies om 'n B-graad kwalifiseer	15 214	16 500	16 319	-181	Alhoewel die totaal van 2011 met 1 105 oorskry is, is die teiken wat in die Strategiese Plan gestel is, nie behaal nie.
PPA 2.13 Aantal leerders wat Wiskunde in die Nasionale Senior Sertifikaat-eksamens geslaag het	9 820	10 000	11 311	1 311	Die teiken is oorskry. Dit kan as gevolg van die intensiewe akademiese ondersteuningsprogram en teikenstelling volgens die Skoolverbeteringsplanne wees.
PPA 2.14 Aantal leerders wat Natuurwetenskap in die Nasionale Senior Sertifikaat-eksamens geslaag het	7 137	7 200	7 995	795	Die teiken is oorskry. Dit kan as gevolg van die intensiewe akademiese ondersteuningsprogram en teikenstelling volgens die Skoolverbeteringsplanne wees.
PPA 2.15 Aantal addisionele skole wat beveilig is met alarms wat gekoppel is aan gewapende reaksie, diefwering en klipskerms op vensters	50	50	50	0	Geen.

Programprestasie-aanwysers (provinsiaal)					
PPA 2.16 Aantal beurse aan verdienstelike studente toegeken vir vier jaar se formele studie aan HOI's ⁸	168	200	168	-32	Daar was 'n onvoldoende aantal toepaslik gekwalifiseerde aansoekers.
PPA 2.17 Aantal leerders in openbare gewone skole wat by leerdervervoer baat	50 992	49 000	50 521	1 521	Alle leerders wat vir vervoer in aanmerking kom, moet geakkommodeer word.
PPA 2.18 Aantal opvoeders (in openbare diens) [Program 2: Openbare laerskole]	16 987	16 800	16 713	-87	Poste is in die vorige jaar toegeken, maar kurrikulumbehoefte, die toename in leerdergetalle en oortollige werknemers het 'n impak op die werklike syfer gehad. Afwykings kan ook toegeskryf word aan bedankings, beëindiging van kontrakte, aanstellings, bevorderings en oorplasing.
PPA 2.19 Aantal nie-opvoeders (in openbare diens) [Program 2: Openbare laerskole]	3 430	3 900	3 514	-386	Plasing van oortollige personeel as gevolg van die implementering van norme en standaarde gedurende 2011, moes afgehandel word voordat vakante poste geadverteer kon word.
PPA 2.20 Aantal opvoeders (in openbare diens) [Program 2: Openbare laerskole]	10 209	10 200	10 243	43	Poste is in die vorige jaar toegeken, maar kurrikulumbehoefte, die toename in leerdergetalle en oortollige werknemers het 'n impak op die werklike syfer gehad. Afwykings kan ook toegeskryf word aan bedankings, beëindiging van kontrakte, aanstellings, bevorderings en oorplasing.
PPA 2.21 Aantal nie-opvoeders (in openbare diens) [Program 2: Openbare laerskole]	2 337	2 700	2 439	-261	Plasing van oortollige personeel as gevolg van die implementering van norme en standaarde gedurende 2011, moes afgehandel word voordat vakante poste geadverteer kon word.
PPA 2.22 Afwesigheid van opvoeders in openbare gewone skole as 'n % uitgedruk	3% (loods)	4%	3%	-1%	Teiken oorskry – moontlik as gevolg van waaksaamheid in hierdie verband.
PPA 2.23 Afwesigheid van leerders in openbare gewone skole as 'n % uitgedruk	4% (loods)	8%	5.61%	-2.4%	Teiken oorskry – moontlik as gevolg van waaksaamheid in hierdie verband.

⁸ Let wel dat daar in die Jaarlikse Prestasieplan van 2012/13 twee PPA's met die nommer 2.16 was. Die nommering vir die aanwysers van 16 tot 25 is dus in hierdie verslag gewysig.

Programprestasie-aanwysers (provinsiaal)					
PPA 2.24 Aantal onderwysers in Graad 1-6 wat formele geletterdheid- en gesyferdheidwerkwinkels by KOLI bywoon	2 594	2 000	954	-1 046	'n Aantal kursusse moes weens lae registrasiesyfers gekanselleer word. Hierdie laer syfer word toegeskryf aan die verpligte opleiding vir KABV en die onderwysers by die 258 skole op die Geletterdheid- en Gesyferdheidsprogram wat ook in die oorsigjaar opleiding ondergaan het.
PPA 2.25 Aantal skoolbestuurspanlede by KOLI opgelei	672	1 150	724	-426	'n Aantal kursusse moes weens lae registrasiesyfers gekanselleer word. Hierdie laer syfer word toegeskryf aan die verpligte opleiding vir KABV en die onderwysers by die 258 skole op die Geletterdheid- en Gesyferdheidsprogram wat ook in die oorsigjaar opleiding ondergaan het.
PPA 2.26 Aantal onderhoudsprojekte voltooi	304	141	93	-47	Die totaal van 93 het 22 geskeduleerde oorrolprojekte ingesluit. 'n Verdere 21 oorrolprojekte is gedurende die jaar voltooi. 60 geskeduleerde projekte is nie teen die einde van die finansiële jaar afgehandel nie, aangesien die implementeringsagent kapasiteitsprobleme ervaar het en daar vertragings in die toekenning van kontrakte was. Al hierdie projekte is teen die einde van die eerste kwartaal van 2013/14 afgehandel. Daar was altesame 204 onderhoudsprojekte in die jaar onder oorsig, waarvan party noodonderhoudsprojekte, party ad hoc projekte en party omheiningsprojekte was.

Strategie om gebiede van onderprestasië op te los

- Gaan voort met hoërskoolprogram
- Gaan voort met provinsiale strategie om taal en wiskunde te verbeter
- Monitor die benutting van handboeke in klasse
- Onderneem geteikende opleiding van opvoeders
- Gaan voort met die strategie vir wiskunde en wetenskap
- Ondersteun die finansiële bestuur van skole
- Aanstelling van skool- korporatiewe beamptes
- Voorsiening van handboeke, lesers en IKT
- Behandel prosesse aangaande die onverkrygbaarheid van terreine deur middel van samewerking tussen die WKOD, die Departement van Vervoer en Openbare Werke (DTPW) en plaaslike regeringsektore
- Fasiliteer die oplossing van soneringsaansoeke en verwante aangeleenthede deur beter kommunikasie tussen die WKOD, DTPA (eiendomsbestuur) en die Departement van Omgewingsake en Ontwikkelingsbeplanning (DEADP)

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasie aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
2.1 Openbare laerskole	6,395,443	6,367,918	27,525	5,957,999	5,957,005	994
2.2 Openbare sekondêre skole	4,063,604	4,050,814	12,790	3,819,201	3,817,903	1,298
2.3 Professionele dienste	511,540	511,540	-	478,321	471,407	6,914
2.4 Menslike hulpbronontwikkeling	88,470	87,636	834	86,181	86,181	-
2.5 Voorwaardelike toelae	653,727	637,786	15,941	564,730	563,820	910
Totaal	11,712,784	11,655,694	57,090	10,906,432	10,896,316	10,116

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	10,446,536	10,396,963	49,573	9,706,806	9,703,648	3,158
Vergoeding van werknemers	9,389,404	9,388,984	420	8,732,150	8,732,150	-
Goedere en dienste	1,057,132	1,007,979	49,153	974,656	971,498	3,158
Oordragte en subsidies	775,071	773,318	1,753	657,232	657,188	44
Departementele agentskappe en rekeninge	7	7	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	704,576	702,848	1,728	608,267	608,223	44
Huishoudings	70,488	70,463	25	48,965	48,965	-
Betaling vir kapitale bates	491,177	485,413	5,764	542,394	535,480	6,914
Geboue en ander vaste strukture	469,232	464,302	4,930	524,859	517,945	6,914
Masjinerie en toerusting	21,945	21,111	834	17,535	17,535	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates	-	-	-	-	-	-
Totaal	11,712,784	11,655,694	57,090	10,906,432	10,896,316	10,116

5.3 Program 3: Subsidies vir onafhanklike skole

Doel

Om onafhanklike skole ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 te ondersteun.

Die Onafhanklike Skoolsubsidieprogram bestaan uit die volgende subprogramme:

Subprogram 3.1: Primêre fase

om onafhanklike skole in Graad 1 tot 7 te ondersteun

Subprogram 3.2: Sekondêre fase

om onafhanklike skole in Graad 8 tot 12 te ondersteun

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit 3.1:	Om ingevolge tersaaklike wetgewing ondersteuning aan onafhanklike skole te bied om gehalte-onderwys vir leerders in hierdie skole te verseker

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie⁹

Inskrywing

Alle geregistreerde onafhanklike skole in die Wes-Kaap het die Jaarlikse Skoolopname in 2012 en in 2013 voltooi.

Daar was 11 093 laerskool- en 6 481 hoërskoolleerders in gesubsidieerde onafhanklike skole in 2012/13 geregistreer, 'n algehele toename van 244 leerders.

Ondersteuning verskaf

Besoeke is gedurende die loop van die jaar by 134 onafhanklike skole afgelê om administratiewe, kurrikulum- en institusionele bestuursondersteuning te voorsien.

Daarbenewens het 'n span van 15 WKOD-amptenare 122 skole in Maart 2013 besoek en voldoende nakoming ten opsigte van die volgende bevestig:

- Ondersteuning gedurende die loop van die jaar.
- Nakoming van opnames – jaarlikse skoolopname en Snap-opname
- Umalusi-akkreditasie
- Finansiële nakoming – subsidie en beskikbaarheid van auditverslae
- Voldoendheid en gepastheid van klaskamers
- Kurrikulumaanbiedings
- Voldoendheid en toepaslikheid van leer- en onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM)
- SACE-registrasie
- Personeelomset
- Prestasiebestuurstelsels
- Personeelontwikkelingsprogram
- Die Graad 3, 6 en 9 2012 WKOD- sistemiese toetsuitslae

⁹ Let daarop dat die onderwyssektor se templaot vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

Die hoofvorm van ondersteuning wat aan onafhanklike skole gebied word, is in die vorm van subsidies. Subsidies aan onafhanklike skole is betaalbaar op 'n vlak van 60%, 40%, 25%, 15% of 0% van die beraamde provinsiale per capita besteding vir leerders (PAEPL) by openbare gewone skole. Die PAEPL vir 2012/13 was R10 009 (laerskoolkategorie) en R11 621 (sekondêre skoolkategorie) onderskeidelik. Die WKOD het subsidies aan 102 skole betaal, wat vyf nuwe aansoeke ingesluit het.

Die WKOD het ook klagtes van die publiek en/of ouers oor onder andere swak akademiese prestasie, swak bestuur, skoolgeld en die bedryf van ongeregisteerde skole ondersoek. Onderprestasie is in Februarie 2013 op 'n vergadering met skoolhoofde en eienaars van dertien (13) gesubsidieerde onafhanklike skole bespreek. Daar is van hierdie skole vereis om verbeteringsplanne met teikens in te dien.

Toetsuitslae

Die uitslae van onafhanklike skole in die Nasionale Senior Sertifikaat in 2012 was soos volg:

WKOD NSS-uitslae vir onafhanklike skole 2012				
Geskryf	Aantal geslaag	Persentasie geslaag	Aantal (B-graad toegang)	% (B-graad toegang)
2317	2094	90.38%	1344	58.01%

'n Groeiende aantal onafhanklike skole het in 2012 aan die WKOD se diagnostiese toetse deelgeneem. Daar word verwag dat meer in die toekoms sal deelneem, aangesien, ingevolge regulasie 8(b) van die Regulasies Betreffende die Registrasie van en Subsidies aan Onafhanklike Skole (uitgesluit preprimêre skole), daar van 'n onafhanklike skool verwag sal word om aan die Jaarlikse Nasionale Assesserings en/of die departement se diagnostiese toetsing deel te neem.

Deelname aan en prestasie in die WKOD se sistemiese toetse in 2011 en 2012 word in onderstaande tabel aangetoon. Daar moet op gelet word dat nie alle skole deelgeneem het nie en dat die uitslae dus die gemiddelde is van slegs die steekproef wat deelgeneem het.

WKOD sistemiese Graad 3, 6 & 9 uitslae by onafhanklike skole 2012						
Graad	Geletterdheid/Taal					
	Skole		Leerders		Slaag	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Graad 3	54	68	1 721	2001	1 241 (72%)	1 335 (66.7%)
Graad 6	47	63	1 435	1 714	1 161 (81%)	1 347 (78.6%)
Graad 9	32	47	1 331	2028	1 161 (87%)	1 771 (87.3%)

WKOD sistemiese Graad 3, 6 & 9 uitslae by onafhanklike skole 2012						
Graad	Geswyferdheid/Wiskunde					
	Skole		Leerders		Slaag	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Graad 3	54	68	1 722	2002	1 386 (80%)	1 482 (74%)
Graad 6	47	63	1 433	1 714	1 017 (71%)	1 111 (64.8%)
Graad 9	32	47	1 327	2024	617 (46%)	914 (45.2%)

Onderwyserontwikkeling

Onderwysers in onafhanklike skole het verskeie kurrikulumwerkinkels bygewoon wat deur die WKOD-distrikskantore gereël is. Onderwysers by onafhanklike skole is ook in KABV opgelei. Deelname aan SOBIS is een van die vereistes vir registrasie van onafhanklike skole in die provinsie.

Samewerking

Die DBO het twee vergaderings gehou met liggeme wat onafhanklike skole in Suid-Afrika verteenwoordig. 'n Vergadering is in Februarie 2013 met skoolhoofde en eienaars van onafhanklike skole gehou. Daar was ook 'n vergadering om skole wat die Cambridge-kurrikulum aanbied, te bespreek en inligting uit te ruil.

BT401	Werklike prestasie 2011/2012	Beplande teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)					
► PPM301: Aantal gesubsidieerde leerders in onafhanklike skole	17 330	18 200	17 782	-418	Inskrywing in hierdie sektor word beïnvloed deur elemente soos bekostigbaarheid, toegang en ouers se keuse.

Strategie om gebiede van onderprestasie op te los

- Voorsien toegewyde en toenemende ondersteuning aan die skole wat minder as die NSS- provinsiale gemiddelde vir onafhanklike skole behaal het
- Ondersteun alle nuwe onafhanklike skole
- Monitor alle navrae of klagtes as 'n saak van dringendheid.

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasie aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
3.1 Primêre fase	35,406	35,406	-	28,563	28,563	-
3.2 Sekondêre fase	36,915	36,915	-	35,625	34,991	634
Totaal	72,321	72,321	-	64,188	63,554	634

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	-	-	-	-	-	-
Vergoeding van werknemers	-	-	-	-	-	-
Goedere en dienste	-	-	-	-	-	-
Oordragte en subsidies	72,321	72,321	-	64,188	63,554	634
Departementele agentskappe en rekeninge	-	-	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	72,321	72,321	-	64,188	63,554	634
Huishoudings	-	-	-	-	-	-
Betaling vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-
Geboue en ander vaste strukture	-	-	-	-	-	-
Masjinerie en toerusting	-	-	-	-	-	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates	-	-	-	-	-	-
Totaal	72,321	72,321	-	64,188	63,554	634

5.4. Program 4: Openbare spesiale skoolonderwys

Doel:

Om verpligte openbare onderwys in spesiale skole te voorsien ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 en Witskrif 6 oor Spesiale Behoefte-onderwys: Die Bou van 'n Inklusiewe Onderwys-en-Opleidingstelsel.

Die Openbare Spesiale Skoolonderwysprogram bestaan uit die volgende sub-programme:

Subprogram 4.1: Skole

om spesifieke openbare spesiale skole van hulpbronne te voorsien

Subprogram 4.2: Professionele dienste

om opvoeders en leerders by openbare spesiale skole van departementeel-bestuurde ondersteuningsdienste te voorsien

Subprogram 4.3: Menslike hulpbronontwikkeling

om voorsiening te maak vir die professionele en ander ontwikkeling van opvoeders en staatsdienspersoneel in openbare spesiale skole

Subprogram 4.4: Voorwaardelike toelaes

om infrastruktuur by openbare spesiale skole te voorsien

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit 4.1:	Om suksesvolle akademiese en sosiale deelname van alle leerders in die kultuur en kurrikulum van onderwysinstellings te maksimaliseer, en om hindernisse vir leer te minimaliseer (Onderwyswitskrif 6)

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie¹⁰

Inskrywing

Die departement het tans 74 spesiale skole wat 19 884 leerders met spesiale behoeftes akkommodeer, wat 1 006 meer leerders as in die vorige finansiële jaar is. Die toename in die aantal leerders by spesiale skole word hoofsaaklik toegeskryf aan die inkrementele groei oor 'n tydperk van vier jaar van bestaande vaardigheidskole, die vestiging van 'n addisionele vaardigheidskool en die skepping van tien addisionele eenhede vir Outisme Spektrum Versteuring (OSV) by aangewese spesiale skole.

¹⁰ Let daarop dat die onderwyssektor se templaot vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

Ondersteuning verskaf

Die klem was in 2012/13 op die implementering van die omvattende nuwe tien-punt WKOD-plan vir die *versterking van gespesialiseerde onderwysondersteuning*, goedgekeur in 2011.

Die WKOD het strukture in plek om die uitrol van hierdie plan te fasiliteer deur middel van

- (1) distriksgebaseerde en kringgebaseerde ondersteuningspanne in elk van die distrikte
- (2) versterking van 24 spesiale skole om hulpbronsentrums te word
- (3) die vestiging van OLSO-eenhede/*hulpbronklasse* by 108 toegewese openbare gewone skole *wat in volle-diens/inklusiewe skole omskep word*
- (4) die ontwikkeling van skoolgebaseerde ondersteuningspanne op institusionele vlak.

Uitbreiding van inklusiewe onderwys

Profiele is van alle spesiale skole ontwikkel om die ondersteuning en hulpbronne wat benodig word, te bepaal. Data is uit die Nasionale Oudit van Spesiale Skole geneem en is deur WKOD-data aangevul vir fase een van hierdie oefening. Die tweede fase is aan die gang en is 'n assessering van die behoeftes aan vervoer, infrastruktuur, LOOM en toerusting.

Die verdere uitbreiding van inklusiewe onderwys en die vestiging van steunstrukture bly 'n prioriteit vir die WKOD ten einde beter toeganklikheid tot onderwys te verseker vir alle leerders met hindernisse tot leer deur middel van 'n verskeidenheid opsies in openbare spesiale skole en openbare gewone skole.

Groter aantalle leerders met lae- tot matige-intensiteit behoeftes is ondersteun in gewone openbare en volle-diens/inklusiewe skole waar hulle opvoedkundige ondersteuning deur die skool voorsien kan word. Addisionele ondersteuning is verskaf deur die gespesialiseerde personeel in ondersteuningsdienste, wat skoolsielkundiges, maatskaplike werkers en leerondersteuningsadviseurs insluit, asook deur sestien inklusiewe onderwys-uitreikspanne wat by aangewese spesiale skool-/ hulpbronsentrums geleë is. Die bedoeling is dat slegs leerders met hoë-intensiteit ondersteuningsbehoefte in die toekoms by openbare spesiale skole geakkommodeer sal word.

Gehalteversekering

Heelskool-evaluering het by ses spesiale skole in 2012/13 plaasgevind, in oorleg met die Direkoraat Gehalteversekering. Die skole was Alpha, Noluthando, Athlone, Die Bult, Khayelitsha en De la Bat. Die oefening het baie voorbeelde van goeie praktyke aangedui, maar waar daar tekortkominge was, is maatreëls ingestel om dit te behandel.

Hoë ondersteuningsbehoefte in spesiale skole

'n Kontinuum van ondersteuning is ontwikkel, met lae ondersteuning in gewone/ hoofstroomskole, matige ondersteuning in volle-diens/inklusiewe skole en hoë ondersteuning in spesiale skole.

Die WKOD het 'n templaar vir 'n gestandaardiseerde wagglys ontwerp wat aan alle spesiale skole verskaf is. 'n Databasis is ontwikkel om inligting van alle verwysings per distrik, per kring, per skool en per amptenaar vas te lê en hierdie verwysingspatrone word ontleed om op voorkomende intervensies en die effektiewe plasing van leerders te fokus.

Versterking van kurrikulumlewering

Daar was 'n gesamentlike WKOD/DBO-proses om kurrikula vir vaardigheidskole vir akkreditering by Umalusi te ontwikkel. Die kurrikula vir 21 tegniese vaardighede is afgehandel en die opleiding van onderwysers het plaasgevind.

Die ondersoek ten opsigte van die gehalte van onderwys vir die dowes in die Wes-Kaap is in 2011 voltooi. Die aanbevelings in die verslag word geïmplementeer. Skole het ter plaatse opleiding in grondslagfase Suid-Afrikaanse Gebaretaal en Dowe-spesifieke Geletterdheid asook opleiding as 'n groep by KOLI ontvang. 'n Bedrag van R2,7 miljoen is in 2012 aan die sewe skole vir dowes vir hulpmiddels en tegnologie toegeken. Sewentien opvoeders het 'n geakkrediteerde Vlak 1-kursus in Suid-Afrikaanse Gebaretaal geslaag wat deur die Universiteit van die Vrystaat by De la Bat Skool aangebied is. 'n "Suid-Afrikaanse Gebaretaal as Vak"-loodsprogram word by die De la Bat Skool vir Dowes aangebied. Bevindings en goeie praktyk van die projek is gedeel met die ander vier skole vir dowes wat Suid-Afrikaanse Gebaretaal as die taal van leer en onderrig gebruik, naamlik Noluthando, Nuwe Hoop, Dominican (Wittebome) en Mary Kihn. Graad 10 tot 12 is weer by die Dominican Skool vir Dowes, Wittebome ingestel, beginnende met Graad 10 in 2013.

Ondersteuning vir ernstig en diep intellektueel gestremde kinders

Die Wes-Kaapse Forum vir Intellektueel Gestremdes het 'n aansoek by die Hooggeregshof ingedien met betrekking tot ernstig en diep intellektueel gestremde kinders, met die nasionale regering en die Wes-Kaapse Provinsiale Regering as respondente. Die uitspraak het aan beide respondente opdrag gegee om redelike stappe te doen om uitvoering te gee aan die regte van ernstig en diep intellektueel gestremde kinders in die Wes-Kaap met betrekking tot 'n basiese opvoeding, beskerming teen verwaarlosing of vernedering; gelykheid en menswaardigheid.

Die hofbevel het aanleiding tot inisiatiewe vir interregeringsamewerking gegee. Mary Harding Spesiale Skool se hulpbronsentrum was die basisskool vir die provinsiale loods-program. Die span het data ingesamel oor die aard en vlak van ondersteuning wat by spesialesorgsentrums benodig word; die kwalifikasies van die versorgers en die geskiktheid van sorg wat by spesialesorgsentrums aangebied word. Hulle het die opleidings- en ondersteuningsprogramme ondersoek wat nodig is vir personeel by die spesialesorgsentrums en die beskikbaarheid en toestand van hulpmiddels.

Die WKOD het aanvanklik in 2012 vier provinsiale multidissiplinêre spanne vir diep intellektueel gestremdes by spesiale skole ingestel. Elke span bestaan uit vyf personeellede, naamlik: 'n onderwyser in spesiale onderwys, sielkundige, arbeidsterapeut, spraakterapeut en fisioterapeut. Drie bykomende spanne het in September 2012 begin om ondersteuning aan 47 spesialesorgsentrums te verskaf.

Toetsuitslae van spesiale skole

In 2012 was daar 329 kandidate van tien spesiale skole wat die Nasionale Senior Sertifikaat geskryf het, met 'n algehele slaagkoers van 88.8%. 44% van diegene wat geslaag het, het vir toelating tot B-graad-studies gekwalifiseer.

Onderwyserontwikkeling

Beleids- en riglyndokumente rakende spesiale behoeftes en inklusiewe-onderwys is gedurende die jaar aan alle distriksgebaseerde gespesialiseerde leerder- en opvoederondersteuningspersoneel en die inklusiewe-onderwys-uitreikspanne by spesiale skole se hulpbronsentrums voorsien. Opleiding in die nuwe benadering is verskaf om byvoorbeeld voorkomende intervensies vir Graad R- en Graad 1-leerders te ondersteun. Opleiding is aan onderwysers in gewone skole verskaf om hulle te help om spesiale behoeftes/hindernisse tot leer/agterstande in leer te identifiseer en behandel, asook Versorging en Ondersteuning vir Onderrig en Leer (CSTL). Gespesialiseerde intervensies is geïdentifiseer en opleidingskursusse is ontwikkel of uitgekonnekteer, bv. selfmoordvoorkoming, herstel van lees.

Inklusiewe onderwys-uitreikspanne by spesiale skole wat in Spesiale Skool-hulpbronsentrums omskep is, het opleiding en ondersteuning aan hoofsaaklik 120 volle-diens/inklusiewe skole, maar ook aan ander hoofstroomskole verskaf. Die fokus van die uitreikspanne is op die voorkoming van hindernisse tot leer, veral in Graad R en Graad 1. Alle spesiale skole is versoek om 'n hulpbronsentrum/uitreikfunksie te voorsien, bv. klinieke, aan omliggende skole soos hul kapasiteit dit toelaat.

Die spesialis Outisme Spektrum Versteuring (OSV) uitreikspan by die Vera Spesiale Skool-hulpbronsentrum het opleiding en ondersteuning aan OSV-eenhede regoor die provinsie verskaf.

Vergaderings van die spesialeskoolsektor

Twee vergaderings per jaar is vir 2013 met die skoolhoofde van die verskillende groepe van die gestremdheidsektor beplan sodat daar 'n geleentheid kan wees vir die deel van beste praktyk en die standaardisering van aktiwiteite in die provinsie. Vergaderings is vir die hoofde van skole vir ernstig intellektuele gestremdheid, vaardigheidskole en skole vir dowes gehou. Hierdie program bevorder kontak en uitruiling van idees tussen skole met verskillende spesialismes.

Hulpbronne/ander ondersteuning verskaf

LOOM en IKT om hindernisse tot leer aan te spreek

IKT is aan tien skole voorsien om die onderrig van leerders met Outisme Spektrum Versteuring te bevorder, e-braille-rekenaars aan twee skole vir leerders wat blind is en muur-loods-tegnologie aan twee skole vir dowe leerders. Die WKOD het aan die nasionale Braille-ondersoek deelgeneem en advies gelewer oor hoe om beter voorsiening vir blinde leerders te maak.

Infrastruktuur

Addisionele klaskamers en werkwinkels is by die Atlantis, Bishops en Cafda vaardigheidskole, Agape Skool vir serebraal gestremdes, Mary Harding en Beacon skool vir leerders met ernstige intellektuele gestremdheid gebou. Akkommodasie-skedules is vir die nuwe geboue vir Chere Botha en Rusthof skool ontwikkel. Die oprigting van twee klaskamers by Glenbridge is aan die einde van Junie 2012 begin nadat toestemming van SA Erfenis ontvang is om hierdie klaskamers te bou.

Positiewe Gedrag-program

Baie skole het in hul Skoolverbeteringsplanne (SVP'e) aangedui dat hulle uitdagings ten opsigte van wangedrag en swak gedrag van leerders ervaar. Elke onderwysdistrik het 'n begroting vir die Positiewe Gedrag-program ontvang. Opleidingswerkwinkels was daarop gemik om positiewe gedrag in alle skole te bevorder deur middel van die persoonlike en professionele groei van opvoeders, asook ontwikkelingswerkwinkels vir leerders en ouers. Onderwerpe wat in die werkwinkels gedek is, sluit in: die sirkel van moed; die bou van 'n taai jeug; anti-boelie-programme; herstellende groep-intervensie, konflikoplossing; ontwikkeling van selfbeeld; opleiding in gedragskodes; tegnieke vir klaskamerbestuur; en ouerskaptegnieke. Positiewe terugvoering is van deelnemende skole ontvang en dus sal hierdie programme in die nuwe finansiële jaar voortgesit en uitgebrei word.

Interdepartementele en intersektorale vennootskappe

Interdepartementele vennootskappe sluit samewerking met die Departement van Gesondheid in rakende die Geïntegreerde Skoolgesondheidsprogram, Portuur-onderwys, Gesondheidsbevordering en verbetering van die Nasionale Skoolvoedings-program se spyskaarte in, asook samewerking met die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling oor gestremde kinders en die jeug wat nie skool bywoon nie.

Die Departement van Gesondheid en die Onderwysdepartement werk saam om die Geïntegreerde Skoolgesondheidsprogram te implementeer. Die dienspakket sluit versorging en ondersteuning vir onderrig en leer/aktiwiteite oor gesondheidsbevordering, die toets en assessering van leerders, bestuur van gesondheidskwale en voorkoming van siektes in. 'n Loodsprogram is gedurende die vierde skoolkwartaal van 2012 in die Eden en Sentraal Karoo Onderwysdistrik uitgevoer, wat die toets van alle Graad 1-leerders se gesondheid ingesluit het.

'n Intersektorale koördineringskomitee is saam met ander staatsdepartemente en belanghebbendes ingestel ingevolge die nasionale Sorg en Ondersteuning vir Onderrig en Leer-raamwerk.

BT401					
	Werklike prestasie 2011/2012	Bepaalde teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)					
► PPM401: Aantal leerders in openbare spesiale skole ingeskryf	18 878	19 000	19 884	884	Teiken oorskry. Die toename in die aantal leerders by spesiale skole word hoofsaaklik toegeskryf aan die groei in vaardigheidsskole en die skepping van tien addisionele eenhede vir Outisme Spektrum Versteuring (OSV) by aangewese spesiale skole.
► PPM402: Aantal opvoeders in diens by openbare spesiale skole	1 829	1 765	1 860	95	Poste is in die vorige jaar toegeken, maar kurrikulumbehoefte, die toename in leerdergetalle en oortollige werknemers het 'n impak op die werklike syfer gehad. Afwykings kan ook toegeskryf word aan bedankings, beëindiging van kontrakte, aanstellings, bevorderings en oorplasing. Die uitbreiding van die sektor het die aanstelling van addisionele personeellede genoodsaak.
► PPM403: Aantal professionele nie-opvoedkundige personeel in diens by openbare spesiale skole	973	977	971	-6	Totale wissel na gelang van vakatures en beweging tussen skole oor tyd.
Bovermelde PPM'e is ook as PPA's vir kwartaalike verslagdoening soos volg geïdentifiseer: PPA 4.1 Aantal onderwysers (in openbare diens) [Program 4: Openbare spesiale skole] PPA 4.2 Aantal nie-onderwysers (in openbare diens) [Program 4: Openbare spesiale skole]					

Strategie om gebiede van onderprestasië op te los

- Behandel die plasingbehoefte van leerders met spesiale onderwysbehoefte sistematies
- Verseker dat onderwysers in hoofstroomskole maksimaal toegerus is om die leerbehoefte van alle leerders te hanteer

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasië aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
4.1 Skole	824,791	820,601	4,190	756,751	756,751	-
4.2 Professionele dienste	-	-	-	-	-	-
4.3 Menslike hulpbronontwikkeling	-	-	-	-	-	-
4.4 Voorwaardelike toelae	14,575	14,575	-	-	-	-
Totaal	839,366	835,176	4,190	791,341	791,341	

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	681,631	677,441	4,190	622,495	622,495	-
Vergoeding van werknemers	673,069	668,879	4,190	607,313	607,313	-
Goedere en dienste	8,562	8,562	-	15,182	15,182	-
Oordragte en subsidies	131,928	131,928	-	129,463	129,463	-
Departementele agentskappe en rekeninge	-	-	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	129,661	129,661	-	128,346	128,346	-
Huishoudings	2,267	2,267	-	1,117	1,117	-
Betaling vir kapitale bates	25,807	25,807	-	39,383	39,383	-
Geboue en ander vaste strukture	21,029	21,029	-	34,808	34,808	-
Masjinerie en toerusting	4,778	4,778	-	4,575	4,575	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates	-	-	-	-	-	-
Totaal	839,366	835,176	4,190	791,341	791,341	-

5.5. Program 5: Verdere onderwys en opleiding

Doel:

Om VOO by openbare VOO-kolleges te voorsien kragtens die Wet op Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges (2006)

Die VOO-program bestaan uit die volgende subprogramme:

Subprogram 5.1: Openbare instellings

om spesifieke openbare VOO-kolleges van hulpbronne te voorsien

Subprogram 5.2: Professionele dienste

om dosente en studente by openbare OOV-kolleges van departementeel-bestuurde ondersteuningsdienste te voorsien

Subprogram 5.3: Menslike hulpbronontwikkeling

om voorsiening te maak vir die professionele en ander ontwikkeling van bestuur, dosente en ondersteuningspersoneel by openbare VOO-kolleges

Subprogram 5.4: Voorwaardelike toelae

om voorsiening te maak vir herkapitalisering in openbare VOO-kolleges (tot en met 2008/09 gebruik)

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit 5.1:	Om te verseker dat institusionele en programbeplanning in lyn is om relevante, reagerende programme te lewer wat in die behoeftes van plaaslike besighede, industrie, gemeenskappe en studente sal voorsien, en om 'n magtigende omgewing te skep waarin hoë-gehalte, geïntegreerde teoretiese/praktiese programlewering deur institusionele beheer en bestuur, asook operasionele ondersteuning, gehandhaaf word.

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie¹¹

Inskrywing

Die DHOO se inskrywingsverslag vir Januarie tot Junie 2012 dui aan dat Wes-Kaapse kolleges gedurende hierdie tydperk 15,150 NK(B)- en 19,322 Verslag 191-studente ingeskryf het. In dieselfde tydperk is 12,711 studente vir beroepsprogramme ingeskryf. Die DHOO het nog nie die finale Jaarverslag-syfer vrygestel nie, maar kolleges het ongeveer 50,000 studente gedurende die 2012- akademiese jaar ingeskryf. Dit sluit 'n toename van 5,150 NK(B)-studente bo die teiken van 12,000 in wat deur die WKOD gestel is. Hierdie syfers toon 'n groei van 51% vanaf 2011 tot 2012, wat die DHOO-teikens, om die beroeps- en voortgaande onderwys- en opleidingsektor uit te brei, ondersteun. Van die 50,000 studente, was 35,000 in staatsbefondsde programme,

¹¹ Let daarop dat die onderwyssektor se templaar vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

waarvan die staat 80% van die totale programkoste befonds. Kolleges het tot dusver 40,055 studente in die eerste kwartaal van 2013 ingeskryf. Aangesien die kolleges deur die loop van die jaar studente inskryf, word daar verwag dat die totale inskrywings vir die 2013- akademiese jaar die syfers van 2012 sal oorskry.

Kollege	Inskrywing vanaf 15 Februarie 2013
Boland	6 925
Kaapstad	7 055
Valsbaai	5 420
Northlink	11 882
Suid-Kaap	3 094
Weskus	5 699

Finansiële ondersteuning is aan studente verskaf deur die DHOO se VOO-kollegebeursskema. 12 739 “slegs onderrig” en 19 540 “omvattende” beurse is in 2012 aan NK(B)- en Verslag 191-studente toegeken.

Ondersteuning verskaf

Die Wysigingswet op VOO-kolleges (Wet 3 van 2012) is in Mei 2012 afgekondig. Dit het die oorgang van VOO-kolleges van 'n provinsiale na 'n nasionale bevoegdheid gewettig. Protokolooreenkomste is onderteken vir die sekondement van provinsiale personeel om voort te gaan met die ondersteuning van kolleges. Die Wes-Kaapse provinsiale eenheid het steeds ondersteuning aan korporatiewe beheer- en bestuurstrukture by kolleges voorsien deur middel van die koördinerende van strategiese en operasionele beplanning, asook die bestuur van befondsing en oordragbetalings. Die eenheid het ook lewering van die kurrikulum en interne assessering ondersteun en alle eksterne eksamens is gemonitor. Die WKOD en DHOO het kolleges se prestasie ten opsigte van inskrywings, finansiële bestuur en die gehalteversekering van assesserings gemonitor en daarvoor verslag gelewer.

Die 2012/13-begrotingstoekenning vir Program 5, omhein as die “VOO-kollege voorwaardelike toelae”, is volgens skedule ten volle aan kolleges oorgedra. Van die totale toekenning van R597 589 000, is 45,8% op salarisse bestee, terwyl 53,9% oorgedra is as nie-personeel/nie-kapitale befondsing aan kolleges.

WKOD-ondersteuning vir die bou van verhoudings tussen VOO-kolleges, SETA's en industrie is opgeskerp, met die gevolg dat 7,490 studente in industrie vir werkplek-blootstelling en 13,500 as deel van hul kwalifikasie geplaas is. 319 afgestudeerde NK(B) Vlak 4-studente is na verwerwing van hul kwalifikasie in poste geplaas.

Die WKOD het kolleges ondersteun om intensiewe akademiese ondersteuning aan studente te verskaf. Die akademiese ondersteuning sluit onder andere wiskunde-ondersteuning, remediërende klasse, tutoriale, addisionele leermateriaal en basiese voedingskemas in.

Toetsuitslae

Die tabelle hieronder toon die voorlopige November 2012-sertifiseringskoers van studente wat vir al die vereiste vakke in hul spesifieke kwalifikasies ingeskryf en dit geskryf het.

NK(B)	7 vakke ingeskryf	7 vakke geskryf	7 vakke geslaag	Sertifikasie % van diegene wat geskryf het
Vlak 2	8 065	4 093	2 380	61.6%
Vlak 3	3 824	2 380	1 340	56.3%
Vlak 4	2 192	1 552	740	47.7%

Verslag 191/NATED	4 vakke ingeskryf	4 vakke geskryf	4 vakke geslaag	Sertifikasie % van diegene wat geskryf het
N4	2 200	1 691	842	49.8%
N5	3 380	2 754	986	35.8%
N6	1 025	803	400	49.8%

Die Wes-Kaapse kolleges het DHOO- akademiese teikens soos volg oorskryf:

	Teiken	Prestasie
NK(B) V2	44%	61.6%
NK(B) V3	45%	56.3%
NK(B) V4	47%	47.7%
N4-N6	40%	45.1%

Finale NK(B)-eksamenuitslae is nog nie vrygestel nie, aangesien die uitslae van die aanvullende eksamens nie beskikbaar is nie.

Ontwikkeling van dosente

Die WKOD het voortgegaan met ondersteuning vir die implementering van die kurrikulum deur middel van die kapasiteitsbou van dosente en ondersteuning in die klaskamer. Die klem was op die gehalte van interne assesseringsinstrumente, met die gevolg dat die meerderheid van NK(B)- interne assesseringsinstrumente gestandaardiseer en geverifieer is vir nakoming van nasionale standaarde. Die kapasiteit van dosente is verhoog as gevolg van die prosesse wat in hierdie oefeninge van gehalteversekering gebruik word, asook die tegnologie wat vir aanbieding voorsien is, byvoorbeeld witborde.

Dosente in Wiskunde en Wiskundige Geletterdheid is oor spesifieke aspekte van hulle kurrikula, onderrigmetodologie en klaskamerbestuur opgelei. In die afwesigheid van finale eksamenuitslae, kan daar nog nie met sekerheid bepaal word of die uitslae in Wiskunde en Wiskundige Geletterdheid verbeter het nie. Afwesigheid het 'n besliste impak op Wiskunde-uitslae in die besonder, aangesien die vak vereis dat studente hul opdragte gereeld moet voltooi.

Hulpbronne verskaf

Die toename in studentgetalle het druk op kollege-infrastruktuur geplaas. Die WKOD het R48 000 000 vir die opgradering van infrastruktuur en onderhoud toegeken, ten einde tekorte in klaskamerruimte en die ablusiegeriewe by al ses kolleges aan te spreek. Addisionele fondse het die verkryging van grond vir die bou van 'n kampus in Malmesbury moontlik gemaak, asook opgradering van infrastruktuur en verbouing om vir meer studente, 28 addisionele klaskamers en die opgradering van studenteverblyf voorsiening te maak.

Aangeleenthede m.b.t. oorgang

Die Departement van Hoër Onderwys en Opleiding het die volgende strukture ingestel om die oorgang van VOO-kolleges van die provinsiale departemente van onderwys na die Departement van Hoër Onderwys en Opleiding te bestuur:

- Projekbeheer Komitee (PSC)
- Nasionale Oorgangstaakspan (NTTT)
- Provinsiale Oorgangstaakspan (PTTT)

Die Wes-Kaapse PTTT verteenwoordig kolleges en die WKOD. Die struktuur het tot dusver alle inligting wat deur die DHOO versoek is, met sukses voorsien. 'n Sakeplan is ontwikkel vir implementering in 2013.

BT501						
	Werklike prestasie 2011/2012	Beplande teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking	
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)						
► PPM501: Aantal studente wat vir NS(B)-kursusse by VOO-kolleges ingeskryf is	13 778	12 000	15 150	3 150	Kolleges kon addisionele NK(B)-studente in ooreenstemming met DHOO-teikens inskryf, te danke aan 'n inspuiting van addisionele beursfondse van die Nasionale Vaardighedsfonds.	
► PPM502: Aantal VOO-kollege NS(B)-studente wat volledige kursusse suksesvol voltooi het	4 587	6 795	4 603	-2 192	Hierdie syfer sluit nie uitstaande en aanvullende eksamenuitslae in nie. Daar word verwag dat die teiken behaal sal word sodra die DHOO volledige uitslae vrystel.	

Strategie om gebiede van onderprestasie op te los

Die DHOO het begin met 'n proses om nasionale beleide oor studentebewoning en -prestasie te versterk. Sodra dit in werking tree, behoort die bywoningskoers van studente te verbeter, wat tot 'n verbetering in akademiese prestasie sal lei. Op provinsiale vlak sal ondersteuning vir die kurrikulum toeneem deur die huidige programfokusgroepe/gemeenskappe van praktyk te versterk om te verseker dat kundigheid en beste praktyke tussen dosente gedeel word. Verdere klem sal weer op die versterking van kolleges se vermoë om akademiese ondersteuning aan studente te bied, geplaas word.

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasie aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
5.1 Openbare instellings	597,589	597,523	66	534,671	534,659	12
Totaal	597,589	597,523	66	534,671	534,659	12

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	273,885	273,819	66	259,565	259,553	12
Vergoeding van werknemers	273,885	273,819	66	259,565	259,553	12
Goedere en dienste	-	-	-	-	-	-
Oordragte en subsidies	323,704	323,704	-	275,106	275,106	-
Departementele agent-skappe en rekeninge	-	-	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	323,285	323,285	-	243,928	243,928	-
Huishoudings	419	419	-	31,178	31,178	-
Betaling vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-
Geboue en ander vaste strukture	-	-	-	-	-	-
Masjinerie en toerusting	-	-	-	-	-	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates	-	-	-	-	-	-
Totaal	597,589	597,523	66	534,671	534,659	12

5.6. Program 6: Onderwys en opleiding vir volwassenes

Doel:

Om OOV in ooreenstemming met die Wet op Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes, 2000 te voorsien

Die BOOV-program bestaan uit die volgende subprogramme:

Subprogram 6.1: Subsidies vir openbare volwassene-leersentrums
om spesifieke openbare OOV-terreine met subsidies te ondersteun

Subprogram 6.2: Subsidies vir private volwassene-leersentrums
om spesifieke private OOV-terreine met subsidies te ondersteun

Subprogram 6.3: Professionele dienste
om opvoeders en leerders by OOV-sentrums van departementeel-bestuurde ondersteuningsdienste te voorsien

Subprogram 6.4: Menslike hulpbronontwikkeling
om voorsiening te maak vir die professionele en ander ontwikkeling van bestuur, opvoeders en ondersteuningspersoneel by OOV-sentrums.

Strategiese doelwit

PROGRAM 6: STRATEGIESE DOELWIT	
Strategiese doelwit 6.1:	Om steun te verleen aan openbare OOV-sentrumbestuur en beheerstrukture deur beleidsontwikkeling en strategiese intervensies wat doeltreffende onderwys in leersentrums vir volwassenes fasiliteer; om opvoeders en studente by OOV-terreine van departementeel-bestuurde dienste vir kurrikulumondersteuning te voorsien; en om voorsiening te maak vir die professionele ontwikkeling van onderwysers en nie-onderwysers

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie¹²

Inskrywing

In 2012/13 was daar 32,688 leerders by 303 terreine, waarvan 124 hoofsentra was. 19 978 was BOOV Vlak 1-4 leerders, 10 686 was VOO-leerders en 2 024 het aan kort vaardigheidsprogramme deelgeneem. Die grootste toename was in BOOV Vlak 4, met 'n toename van 2 459 leerders vergeleke met 2011.

¹² Let daarop dat die onderwyssektor se templaot vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

Verspreiding van leerders volgens vlak/graad – Jaar 2012									
Onderwys-distrik	Vlak 1	Vlak 2	Vlak 3	Vlak 4	GR 10	GR 11	GR 12	Ander	Totaal
Kaapse Wynland	819	557	539	1,344	18	0	2,039	510	5,826
Eden en Sentraal Karoo	790	517	520	1,113	0	0	682	195	3,817
Metro-Sentraal	392	264	269	798	48	66	2,749	287	4,873
Metro-Oos	141	80	192	2,066	0	0	55	280	2,814
Metro-Noord	360	348	281	1,618	0	0	1,256	54	3,917
Metro-Suid	304	301	376	1,482	0	0	2,172	28	4,663
Overberg	414	399	345	1,150	0	0	1,298	544	4,150
Weskus	622	318	299	960	0	0	303	126	2,628
Totaal	3,842	2,784	2,821	10,531	66	66	10,554	2,024	32,688
BRON: JAARLIKSE OPNAME 2012									

Opleiding is by 13 terreine aan 484 volwasse leerders op verskeie gebiede voorsien, insluitend loodgieters, entrepreneurskap, toergidswerk, kuns en ontwerp, brand-ontruiming, skoonmaakdienste, VKO, tuisgebaseerde versorging, messelary en verfwerk. Opleiding is in oorleg met Valsbaai, Boland, Northlink, Weskus en Kaapstad VOO-kolleges aangebied.

Nuwe OOV-terreine is ook in Sir Lowry's Pas, Doornrivier, Holvlei, Blikkiesdorp, Redelinghuys, Masakhane, Pearly Beach en Naphakhade, 'n satelliet van Malmesbury GLS, gestig.

Die 12 VOO-middelpunte wat in 2011 in Eden en Sentraal Karoo (1), Wynland (1), Oos (3), Noord (2), Suid (2), Sentraal (1), Weskus (1), Overberg (1) gestig is, het voortgegaan om onderrig te bied aan Graad 12-leerders wat vir die Senior Sertifikaat studeer.

Die WKOD het voortgegaan om volwassene-onderwysprogramme aan werknemers van provinsiale en nasionale staatsdepartemente aan te bied. Memorandums van Ooreenkoms is in April 2013 met die departemente van Gesondheid en Maatskaplike Ontwikkeling en Matzikama Munisipaliteit onderteken. 704 vennootskap-leerders is ingeskryf, waarvan baie matriek en Vlak 4 voltooi het. Daar is tans 404 leerders wat by 15 terreine ingeskryf is. Werknemers word deur hierdie vennootskappe die geleentheid gegun om 'n GETC te verwerf. 'n "Transversale beleid vir die lewering van BOOV aan werknemers van provinsiale staatsdepartemente" is in plek.

Die *Kha Ri Gude* Massa Geletterdheid-veldtog is in April 2008 van stapel gestuur om 4.7 miljoen Suid-Afrikaners in staat te stel om teen 2012 in een van die elf amptelike tale geletterd en syfervaardig te wees. Leerders word geleer om in lyn met (B)OOV-vlak 1 eenheidstandaarde in hul moedertaal te lees en skryf. Leerders moet twintig assesseringsaktiwiteite (10 vir geletterdheid en 10 vir gesyferdheid) in hul Leerderassessering Portefeuljes (LAPS) voltooi. Die LAPS word deur SAQA gemodereer en geverifieer. In 2012 het 14 318 studente aan die program deelgeneem, bygestaan deur 900 afrigters.

'n Jeugfokusprojek is in 2012 begin in reaksie op die leerbehoefte van leerders in openbare skole wat Graad 9 vir die tweede, derde of vierde keer herhaal en wat drie of meer jaar ower as die ouderdomsnorme vir Graad 9 is. 'n Program is ontwikkel en befonds om 'n paar van die leerders in beroepsgerigte kursusse by VOO-kolleges en OOV-sentrums te plaas om 'n oorbruggingsprogram te voltooi wat tot 'n sertifikaat in Algemene Onderwys en Opleiding: Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes (NKR-vlak 1) sal lei. 449 is in VOO-kolleges geplaas. 33 leerders word deur MerSETA befonds (R3.7 miljoen) vir 'n program in vakleerlingskap. 130 leerders is sedert Junie 2012 by OOV-sentrums as deel van die projek geplaas. Die begroting vir hierdie groep leerders is R957 000.

Ondersteuning verskaf

Die 2013/14 Norme en Standaard-befondsing vir die 103 Gemeenskapsleersentrums in die provinsie is op 20 November 2012 goedgekeur. Alle GLS'e is dienooreenkomstig ingelig om hulle met hul beplanning vir 2013/14 te help, insluitend die opstel van hul begrotings en personeelvoorsiening.

Sentrumbeheerliggame is gedurende September/Oktober 2012 verkies. Verkiesingsbeamptes (Sentrumbestuurders en OOV IMG-bestuurders) is in Junie 2012 opgelei. Die opleiding van die nuwe Sentrumbeheerliggame (SBL'e) oor hulle rolle en verantwoordelikhede is in Oktober 2012 aangebied.

Distriksforums vir Sentrumbestuurders is in 2012 ingestel en die eerste vergadering van die provinsiale forum vir Sentrumbestuurders is in Augustus gehou. Die instelling en bedrywighede van hierdie struktuur word gelei deur die regulerende raamwerk wat in April 2012 goedgekeur is.

Om geteikende ondersteuning aan distriksamptenare te verseker, is kwartaallikse hersienings met alle distrikte gehou.

Toetsuitslae

Daar was in 2012 'n toename in die getalle wat geregistreer het om die BOOV-eksamens te skryf. 'n Totaal van 3 987 kandidate het vir een of meer leerareas geregistreer, vergeleke met 3 343 kandidate in 2011. Die aantal leerarea-inskrywings het ook toegeneem. Daar was in 2012 'n totaal van 16 987 leerarea-inskrywings, vergeleke met 14 149 in 2011 en 9 551 in 2010.

Die Wes-Kaap het die hoogste slaagsyfer in die aantal leerareas opgelewer, met 7 677 leerareas wat geslaag is vergeleke met 6 762 in 2011 en 5 451 in 2010.

Volwasse leerders het goeie uitslae behaal in die twee nuwe leerareas wat in 2012 bekendgestel is, naamlik Inligting-en-kommunikasietegnologie (85%) en Vroeëkind-ontwikkeling (94.7%). Die slaagkoers in Lewensoriëntering het van 71.1% in 2011 na 81.1% in 2012 gestyg.

Onderwyserontwikkeling

Distriksgeredheid-besoeke is in 2012 afgelê om distrikte by te staan met hulle voorbereiding en gereedheid vir 2013. Alle Sentrumbestuurders en Terrein-koördineerders is van 'n lys sleutelprestasië-areas voorsien. Dit vorm deel van hulle kontrak met die WKOD.

Dit is uiters belangrik om toepaslik gekwalifiseerde personeel na die sektor te lok, met mededingende salarispakette. Die aanstelling van OOV-personeel is afhanklik van arbeidswetgewing wat uitgevaardig word en daar is ophoude in hierdie proses. Die implementering van die uitgevaardigde Norme- en Standaardebefondsing vir Leersentrums vir Volwasse nes sal beteken dat sentrums beter toegerus moet wees om 'n meer professionele diens aan hul gemeenskappe te lewer.

BT601						
	Werklike prestasie 2011/2012	Bepaalde teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking	
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)						
► PPM601: Aantal leerders in openbare BOOV-sentrums ingeskryf	36 582	20 500	32 688	12 188	As gevolg van die voorgestelde uifasering van die Senior Sertifikaat en latere hersiening van daardie reëling, is dit moeilik om inskrywing-syfers te voorspel. Baie is gedoen om die aantal Vlak 1-4 leerders deur voorspraak-programme te vermeerder.	
► PM602: Aantal opvoeders in diens by openbare BOOV-sentrums	1 039	600	1 379	779	Onderwyspersoneel word in verhouding tot die leerdergetalle voorsien.	

Strategie om gebiede van onderprestasie op te los

Bestuur van die sektor is aansienlik beïnvloed deur die aangekondigde voorneme om die ou Graad 12-kurrikulum (Verslag 550) te eindig en dit met die Nasionale Senior Sertifikaat vir Volwasse nes (NSSV) te vervang. 'n Afname in leerdergetalle en in die aantal opvoeders is verwag. Die geleentheid om matriek met die ou kurrikulum te voltooi, is egter tot 2017 uitgestel. Hierdie kurrikulum is daarom steeds by sekere GLS'e aangebied. Die program het op uitbreiding en gehalteverbeteringsoefeninge gekonsentreer en sal voortgaan om dit te doen.

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasie aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
6.1 Subsidies aan private sentrums	7,106	7,106	-	33,098	33,098	-
6.2 Professionele dienste	29,814	29,814	-	-	-	-
6.3 Menslike hulpbronontwikkeling	-	-	-	-	-	-
Totaal	36,920	36,920	-	33,098	33,098	-

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	7,106	7,106	-	5,850	5,850	-
Vergoeding van werknemers	5,845	5,845	-	5,670	5,670	-
Goedere en dienste	1,261	1,261	-	180	180	-
Oordragte en subsidies	29,814	29,814	-	27,248	27,248	-
Departementele agentskappe en rekeninge	-	-	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	29,814	29,814	-	27,248	27,248	-
Huishoudings	-	-	-	-	-	-
Betaling vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-
Geboue en ander vaste strukture	-	-	-	-	-	-
Masjinerie en toerusting	-	-	-	-	-	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates	-	-	-	-	-	-
Totaal	36,920	36,920	-	33,098	33,098	-

5.7. Program 7: Vroeëkindontwikkeling

Doel:

Om ingevolge Witskrif 5 Vroeëkindontwikkeling (VKO) op die Graad R-vlak aan te bied.

Die VKO-program bestaan uit die volgende subprogramme:

Subprogram 7.1: Graad R in openbare skole

om spesifieke openbare gewone skole van hulpbronne te voorsien wat vir Graad R nodig is en meer skole aan te spoor om, waar ruimte dit toelaat, Graad R-klasse in te stel

Subprogram 7.2: Graad R in gemeenskapskole

om bepaalde gemeenskapsentrums [VKO onafhanklike skole] op die Graad R-vlak te ondersteun

Subprogram 7.3: Professionele dienste

om opvoeders en leerders by VKO-terreine van departementeel-bestuurde ondersteuningsdienste te voorsien

Subprogram 7.4: Menslike Hulpbronontwikkeling

om departementele dienste te voorsien vir die professionele en ander ontwikkeling van opvoeders en nie-opvoeders by VKO-terreine.

Subprogram 7.5: Voorwaardelike toelae

om vir die infrastruktuur vir VKO voorsiening te maak

Strategiese doelwit

PROGRAM 7: STRATEGIESE DOELWIT	
Strategiese doelwit 7.1:	Om aan spesifieke openbare gewone skole en geïdentifiseerde onafhanklike skole hulpbronne te voorsien wat vir Graad R nodig is, en om toestande daar te stel wat meer skole sal aanspoor om Graad R-klasse in bestaande beskikbare klaskamers of nuwe Graad R-klaskamers te vestig en om die Vlak 1, 4 en 5 opleiding van VKO-praktisyns te koördineer.

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie¹³

Inskrywing

Die Graad R-leerderdata wat in die jaarlikse opname vir openbare en VKO onafhanklike skole opgeteken is, dui 'n aansienlike toename in inskrywings vir Graad R-leerders aan. Die algehele inskrywing in Graad R word op meer as 76 000 aangeteken, wat bykans 10 000 meer is as die getalle wat in 2010/11 aangeteken is. Dit word toegeskryf aan die voorspraakveldtogte om ouers in te lig oor die langtermynvoordele van Graad R vir hulle jong kinders en aan beter, geverifieerde data.

¹³ Let daarop dat die onderwysektor se templaot vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

Ondersteuning verskaf

Die Graad R-leerderssubsidietoekenning aan 892 openbare en 356 onafhanklike skole is in 2011 verhoog om dit in lyn te bring met die vereistes van die Nasionale Norme en Standaard vir Graad R-befondsing. Befondsing het soos volg toegeneem:

Kwintiel	Per leerder daaglik 2010	Per leerder daaglik 2011	Nuwe bedrag per leerder per jaar
1	R17	R18	R3 600
2	R16	R17	R3 400
3	R13	R14	R2 800
4	R9	R12	R2 400
5	R5	R10	R2 000

Die subsidietoekenning sal in die 2013/14 boekjaar hersien word.

Subsidie-eisvorms word kwartaalliks by Hoofkantoor ingedien en word geverifieer voordat oordragbetalings aan skole gemaak word. 50,292 Graad R-leerders by openbare skole en 13,624 Graad R-leerders by VKO onafhanklike skole is in 2012/13 gesubsidieer.

In ooreenstemming met die voorskrifte in die ministeriële bepaling vir die Uitgebreide Openbare Werkeprogram (UOWP), is die minimum toelae wat aan alle VKO-praktisyns betaal word, in November 2012 van R1 272 tot R1 348 verhoog. Alle VKO-praktisyns wat tans op leerlingskapprogramme is, word deur die verhoogde toelae bevoordeel. Hierdie verhoging het 'n positiewe invloed op die bywoning van rekrute in die opleidingsklasse gehad.

Dertig model-Graad R-klasse is in 2012/13 ingestel. Dit word gebruik om beste praktyke in VKO met naburige skole te deel. Hierdie 30 terreine het die areas buite hulle klaskamers opgegradeer om leerders te help om hul grootmotoriese vaardighede te ontwikkel. 59 nuwe Graad R-klaskamers is verskaf en 100 skole het ook befondsing vir meubels en 'n basiese VKO-hulpbronsel vir hierdie nuwe en addisionele klasse ontvang.

150 skole het VKO-stelle ontvang en die Graad R-praktisyns in hierdie skole is in die doeltreffende aanwending van die toerusting tot voordeel van die Graad R-leerders opgelei. Sommige van die items in die VKO-stelle sluit geletterdheid- en gesyferdheid-speletjies en legkaarte, houtblokke, boustelle, fiksie en niefiksie-boeke, musiek-instrumente en speelgoed met wiele in.

Toetsuitslae

Die Wes-Kaap Onderwysdepartement, wat die assessering van sekere Graad R-leerders in 2011 bekendgestel het, het onderneem om in 2012 alle Graad R-leerders by geselekteerde skole te assesser. 17 536 Graad R-leerders is tussen September en November 2012 deur opgeleide amptenare van die WKOD geassesseer. Die algehele persentasie van leerders wat as gereed vir Graad 1 in die geteikende skole geassesseer is, was 39%. Die areas waarin leerders die minste goed presteer het, was visuele en ouditiewe persepsie en lae woordeskatvlakke. Die behoeftes wat deur hierdie oefening aan die lig gebring is, was 'n bevestiging van die WKOD se besluit om voort te gaan met die versterking van elke aspek van die Graad R-programme om te verseker dat dit van die vereiste gehalte is.

Onderwyserontwikkeling

5 378 VKO-praktisyns is tans op VKO-Vlak 1, 4 of 5 leerlingskapprogramme wat by elk van die ses Wes-Kaapse VOO-kolleges aangebied word. 1 000 werklose persone was begunstigdes van 'n program vir VKO-praktisyn-assistente en 14 bykomende persone is as administratiewe ondersteuningspersoneel gekontrakteer. Die 10-maande Vlak 1-opleidingsprogram is deur die VOO-kolleges aangebied en die WKOD het die ontwikkeling van geakkrediteerde Vlak 1-leermateriaal verseker.

Die WKOD het die Nasionale UOWP Maatskaplike Sektor Kamoso-toekenning vir die beste Provinsiale VKO-program ontvang. Weskus-kollege het die toekenning vir die beste provinsiale VKO-leerlingskapprogram, Phakamisa 2 ontvang en Boland Kollege was in die tweede plek.

Hulpbronne/ander ondersteuning verskaf

'n Finansiële bestuurshandleiding vir Graad R is saamgestel om skoolbestuurspanne te ondersteun met die effektiewe en doeltreffende benutting van subsidietoeënnings. Skoolhoofde en benoemde SBL-lede van openbare en VKO onafhanklike skole het die inligtingsessies bygewoon.

Hoofkantoor- en distriksamptenare het die benutting van subsidies by 120 openbare en VKO onafhanklike skole gemonitor en hierdie monitering sal in die volgende finansiële jaar voortduur.

Die WKOD het tot die konsep-geïntegreerde provinsiale strategie vir Vroeë-kindontwikkeling, in samewerking met die Departemente van Gesondheid en Maatskaplike Ontwikkeling, bygedra en is verantwoordelik vir die opleiding van alle personeel by VKO-terreine. Dit sluit die opleiding van VKO-praktisyns, SBL'e, versorgers, ouers, skoolhoofde van VKO-terreine, kokke en tuiniers in om die doeltreffende bestuur van hierdie terreine en verbeterde dienslewering tot voordeel van kinders van geboorte tot vier jaar oud te verseker.

Grassroots EducareTrust het die bestuur en raadslede van 200 VKO-gemeenskapsterreine in korporatiewe beheer en finansiële bestuur opgelei. 1 000 afgevaardigdes het hierdie sessies bygewoon en hul terugvoering is dat dit insiggewend en produktief was.

BT701					
	Werklike prestasie 2011/2012	Bepaalde teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)					
► PPM701: Aantal leerders in Graad R in openbare skole ingeskryf	50 495	54 500	60 158	5 658	Die uitbreidingsprogram verseker die volgehoue toename in inskrywing in Graad R. Soos skole en ouers die impak van 'n goeie Graad R-program op leer besef, is daar toenemende aandag om toegang en leerder-inskrywing te verseker.
► PPM702: Aantal openbare skole wat Graad R aanbied	886	850	963	113	Die uitbreidingsprogram het tot toenemende voorsiening in hierdie sektor gelei.
Programprestasie-aanwysers (provinsiaal)					
PPA 7.1 Nuutgeboude Graad R-klaskamers	68	65	59	-6	Die kontrakteur kon nie die werk volgens skedule voltooi nie.
PPA 7.2 Addisionele VKO-stelle aan openbare gewone skole	350	130	130	0	
PPA 7.3 Addisionele VKO-stelle aan onafhanklike skole	100	20	20	0	

Strategie om gebiede van onderprestasi op te los

- Fokus op verbeterde opleiding van onderwysers
- Konsentreer op skoolgereedheidsprogramme
- Verseker dat skole voor die aanvang van die Graad R- akademiese jaar in besit van alle LOOM is.
- Monitor die doeltreffende benutting van Graad R-subsidies by openbare gewone skole.

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasi aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/ Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/ Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
7.1 Graad R in openbare skole	222,465	222,465	-	212,588	210,186	2,402
7.2 Graad R in gemeenskapsentrums	43,194	43,194	-	46,838	46,838	-
7.3 Professionele dienste	-	-	-	-	-	-
7.4 Menslike hulpbronontwikkeling	101,250	101,250	-	86,360	86,031	329
7.5 Voorwaardelike toelaes	54,442	54,442	-	35,010	35,006	4
Totaal	421,351	421,351	-	380,796	378,061	2,735

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/ Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/ Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	100,000	100,000	-	116,605	114,203	2,402
Vergoeding van werknemers	64,203	64,203	-	66,257	63,855	2,402
Goedere en dienste	35,797	35,797	-	50,348	50,348	-
Oordragte en subsidies	283,894	283,894	-	225,723	225,390	333
Departementele agentskappe en rekeninge	-	-	-	-	-	-
Instansies sonder winsbejag	283,593	283,593	-	225,524	225,191	333
Huishoudings	301	301	-	199	199	-
Betaling vir kapitale bates	37,457	37,457	-	38,468	38,468	-
Geboue en ander vaste strukture	37,457	37,457	-	38,468	38,468	-
Masjinerie en toerusting	-	-	-	-	-	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates						
Totaal	421,351	421,351	-	380,796	378,061	2,735

5.8. Program 8: Hulpdienste en verwante dienste

Doel:

Om die onderwysinstellings as 'n geheel van ondersteuning te voorsien.

Die Hulp- en Verwante Dienste-program bestaan uit die volgende subprogramme:

Subprogram 8.1: Betalings aan SETA

om ingevolge die Wet op Vaardigheidsontwikkeling menslike hulpbronontwikkeling aan werknemers te voorsien

Subprogram 8.2: Voorwaardelike toelae-projekte

om vir projekte voorsiening te maak soos deur die Departement van Basiese Onderwys gespesifiseer, wat op meer as een program van toepassing is en uit voorwaardelike toelae befonds word

Subprogram 8.3: Eksterne eksamens

om vir departementeel-bestuurde eksamendienste voorsiening te maak

Strategiese doelwit

PROGRAM 8: STRATEGIESE DOELWIT	
Strategiese doelwit 8.1:	Om toegang tot alle eksterne eksamens te voorsien; die geloofwaardigheid van die eksamen- en assesseringsprosesse te verseker; te verseker dat alle skole eksamens en skoolgebaseerde assesserings doeltreffend bestuur; en om leer te ondersteun

Strategiese doelwitte, prestasie-aanwysers, beplande teikens en werklike prestasie¹⁴

Eksamens

Die WKOD het in 2012 vyf belangrike eksamens in ooreenstemming met die toepaslike beleide en regulasies geadministreer. Hierdie eksamens is:

- i. Nasionale Senior Sertifikaat-eksamen (Oktober/November);
- ii. Nasionale Senior Sertifikaat Aanvullende eksamens (Februarie/Maart van elke jaar)
- iii. Senior Sertifikaat-eksamen (Mei/Junie van elke jaar tot en met 2017)
- iv. BOOV Vlak 1-4 eksamens (Mei/Junie)
- v. BOOV Vlak 1-4 eksamens (Oktober/November)

'n Totaal van 45 561 voltydse kandidate in 426 eksamensentrums het vir die 2012 NSS-eksamen geregistreer, terwyl 'n totaal van 44 700 kandidate in werklikheid die eksamens geskryf het.

Daarbenewens is die Jaarlikse Nasionale Assesserings in Graad 1-6 en 9 geskryf. Hierdie vraestelle word deur die Departement van Basiese Onderwys opgestel en aan provinsies vir administrasie verskaf. Die doel van die assesserings is om die nasionale fokus op die verbetering van die lees-, skryf- en rekenvaardighede van leerders in Graad 1-6 en Graad 9 te ondersteun.

¹⁴ Let daarop dat die onderwyssektor se templaar vir die jaarlikse prestasieplan nie vereis dat departemente afsonderlike strategiese doelwit-aanwysers moet verskaf nie. In hierdie geval verrig die provinsiale programprestasie-aanwysers die funksie.

Die Jaarlikse Nasionale Asseseringstoetse is van 18 tot 21 September 2012 geskryf. Dit was die eerste jaar dat 'n nasionale toets van hierdie omvang op provinsiale vlak onderneem is. In die Wes-Kaap is 'n totaal van 605 322 leerders geregistreer om die toetse te skryf, wat by 1 451 skole in die provinsie plaasgevind het.

Sekuriteit van eksamens is 'n belangrike prioriteit. Alle eksamenprosesse en -prosedures word ingevolge die betrokke wetgewing bestuur. Skoolhoofde en senior onderwysers is in September 2012 opgelei om die eksamenproses op skoolvlak te bestuur. Toesighouding oor eksamens word deur beide onderwysers en eksterne lede van die gemeenskap waargeneem. Dit verleen geloofwaardigheid aan die eksamenprosesse en -uitslae.

Ten einde die gehalte van NSS-nasiening te verbeter, is bevoegdheidstoetse gedurende April-Mei 2012 vir nasieners in tien vakke uitgevoer. Dit is duidelik dat die standaard en gehalte van nasiening in hierdie vakke verbeter het.

Om te verseker dat die skoolgebaseerde assesseringspunte (SBA) geldig en betroubaar is, moet onderwysers die assesseringstake by die vakhoof op skoolvlak vir moderering indien. Kurrikulumadviseurs voer deurlopende moderering van SBA op skoolvlak uit. Moderering van SBA word ook op provinsiale vlak gedoen, voordat die moderering deur die Departement van Basiese Onderwys en Umalusi gedoen word. Waar SBA-punte as ongeldig bevind word, word die skole na die distrik vir die ondersteuning en intervensie verwys.

Skole en leerders wat besonder goed presteer het, het erkenning by die jaarlikse toekenningsgeleentheid ontvang wat op 10 Januarie 2013 gehou is.

Die Senior Sertifikaat-eksamens vir volwasse leerders op grond van die vorige kurrikulum sal voortgaan om tot 2017 aangebied te word. Die aantal eksamen-sentrums het oor die jare afgeneem as deel van 'n formele rasionaliseringsoefening wat verseker dat die hoogste standarde van toegang en beheer gehandhaaf word.

BT801					
	Werklike prestasie 2011/2012	Beplande teiken 2012/13	Werklike prestasie 2012/2013	Afwyking tussen teiken en prestasie	Kommentaar oor afwyking
Programprestasiemaatstawwe (nasionaal)					
▶ PPM801: Aantal kandidate vir die Graad 12 Nasionale Senior Sertifikaat-eksamens (matriekeksamen)	39 988	45 000	44 700	-300	Daar was 45 561 kandidate wat vir die eksamen geregistreer het, wat beteken dat die registrasie-teiken geskik was. 'n Aantal faktore beïnvloed wie uiteindelik die eksamens sal skryf, soos leerder-swangerskap, siekte en ander uitdagings.
▶ PPM802: Aantal kandidate vir die BOOV NKR-vlak 4-eksamens	3 338	2 000	3 987	1 987	'n Nuwe kwalifikasie, wat slaagsyfers in minder vakke vereis, is in November 2012 bekendgestel. Die bekendstelling van praktiese vakke soos IKT en Vroeëkindontwikkeling het 'n aantal leerders gelok.

Strategie om gebiede van onderprestasie op te los

- Opleiding van skoolhoofde in nuwe assesseringsvereistes
- Verbetering van die nasiening van skrifte
- Voortgesette gebruik van data om intervensies te ondersteun
- Voortdurende administrasie en uitbreiding van bevoegdheidstoetse vir nasieners.

Veranderinge aan beplande teikens

Nie van toepassing nie.

Koppeling van prestasie aan begrotings

Naam van subprogram	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
8.1 Betalings aan SETA	5,524	5,524	-	5,256	5,256	-
8.2 Voorwaardelike toelae-projekte	17,416	16,552	864	16,388	14,088	2,300
8.3 Eksterne eksamens	136,242	136,242	-	112,944	112,742	202
Totaal	159,182	158,318	864	134,588	132,086	2,502

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings	152,928	152,064	864	126,156	123,902	2,254
Vergoeding van werknemers	85,903	85,903	-	76,184	76,184	-
Goedere en dienste	67,025	66,161	864	49,972	47,718	2,254
Oordragte en subsidies	5,955	5,955	-	8,315	8,067	248
Departementele agentskappe en rekeninge	5,524	5,524	-	5,256	5,256	-
Instansies sonder winsbejag	(5)	(5)	-	3,000	2,806	194
Huishoudings	436	436	-	59	5	54
Betaling vir kapitale bates	299	299	-	117	117	-
Geboue en ander vaste strukture	-	-	-	-	-	-
Masjinerie en toerusting	299	299	-	117	117	-
Sagteware en ander ontasbare bates	-	-	-	-	-	-
Betaling vir finansiële bates	-	-	-	-	-	-
Totaal	159,182	158,318	864	134,588	132,086	2,502

6. Opsomming van finansiële inligting

6.1. Departementele ontvangste

Departementele ontvangste	2012/2013			2011/2012		
	Beraming	Werklike bedrag ingevorder	(Oor-)/Onderinvordering	Beraming	Werklike bedrag ingevorder	(Oor-)/Onderinvordering
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Belastingontvangste						
Verkoop van goedere en dienste buiten kapitale bates	10,974	13,172	(2,198)	10,466	12,611	(2,145)
Boetes, strafgeld en verbeurings	228	761	(533)	228	560	(332)
Rente, dividende en huur vir grond	1,998	3,530	(1,532)	1,998	1,081	917
Verkoop van kapitale bates	-	-	-	-	-	-
Transaksies in finansiële bates en laste	11,333	24,418	(13,085)	11,333	19,666	(8,333)
Totaal	24,533	41,881	(17,348)	24,025	33,918	(9,893)

Eie inkomste wat deur die departement gegenerer is, beloop 0,3% van die totale begroting.

Die Departement se belangrikste bronne van eie inkomste is-

- Invordering van skuld aan die departement verskuldig.
- Kommissie op versekering en loonbeslagorde-aftrekkings.
- Fooie gehef vir eksamenverwante dienste, bv. die hernasiening van vraestelle, versoek om afskrifte van senior en ander sertifikate. Hierdie tariewe word deur die (nasionale) Departement van Basiese Onderwys bepaal.
- Reprografiese dienste aan ander provinsiale departemente gelewer.

Alle tariewe word in 'n tariefregister gelys en word in elektroniese formaat geberg.

Die oorverhaling op departementele ontvangste vir 2012/13 is R17,348 miljoen en word hoofsaaklik aan die volgende toegeskryf:

- Verbeterde invordering van departementele skuld en die verhaling van fondse ten opsigte van vorige jare se uitgawes.

6.2. Programuitgawes

Naam van program	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Administrasie	520,730	510,807	9,923	532,038	532,038	-
Openbare gewone skoolonderwys	11,712,784	11,655,694	57,090	10,906,432	10,896,316	10,116
Subsidies vir onafhanklike skole	72,321	72,321	-	64,188	63,554	634
Openbare spesiale skoolonderwys	839,366	835,176	4,190	791,341	791,341	-
Verdere onderwys en opleiding	597,589	597,523	66	534,671	534,659	12
Basiese onderwys en opleiding vir volwassenes	36,920	36,920	-	33,098	33,098	-
Vroeëkindontwikkeling	421,351	421,351	-	380,796	378,061	2,735
Hulpdienste en verwante dienste	159,182	158,318	864	134,588	132,086	2,502
Totaal	14,360,243	14,288,110	72,133	13,377,152	13,361,153	15,999

Ekonomiese klassifikasie	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Lopende betalings						
Vergoeding van werknemers	10,740,561	10,735,885	4,676	9,999,485	9,997,071	2,414
Goedere en dienste	1,326,192	1,274,013	52,179	1,236,375	1,230,963	5,412
Oordragte en subsidies						
Departementele agentskappe en rekeninge	5,534	5,534	-	5,256	5,256	-
Instansies sonder winsbejag	1,605,054	1,603,326	1,728	1,391,131	1,389,926	1,205
Huishoudings	79,648	79,623	25	87,919	87,865	54
Geskenke en donasies	12	12	-	10	10	-
Betaling vir kapitale bates						
Geboue en ander vaste strukture	527,718	522,788	4,930	598,135	591,221	6,914
Masjinerie en toerusting	56,432	47,837	8,595	54,949	54,949	-
Sagteware en ander ontasbare bates	856	856	-	1,850	1,850	-
Betaling vir finansiële bates	18,236	18,236	-	2042	2042	0
Totaal	14,360,243	14,288,110	72,133	13,377,152	13,361,153	15,999

Die departement het vir 2012/13 fondse vir prioriteitsitems toegeken, naamlik infrastruktuur, handboeke en personeel.

Besteding aan infrastruktuur in 2012/13 het R750,7 miljoen beloop en het R152,5 miljoen vir die onderhoud van skoolgeboue ingesluit. Agt nuwe skole en twee vervangingskole is gebou. 59 Graad R-klaskamers, 15 uitbreidingsklaskamers en 75 mobiele klaskamers is ook gebou.

Buiten die norme- en standaardfondse wat aan gewone openbare skole toegeken is, waarvan 50% vir die aankoop van leer- en onderrigondersteuningsmateriaal benut moet word, het die WKOD R144,3 miljoen in handboeke, onderwysersgidse en kernlesers belê om die implementering van die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) in die intermediêre fase (Graad 4-6) en Graad 11 te ondersteun. Die WKOD het aan elke leerder in Graad 5 tot 6 'n handboek vir elk van die ses vakke wat aangebied word en sewe handboeke vir elke Graad 11-leerder voorsien.

Aangesien besteding op vergoeding van werknemers (KvW) uit 75,1% van die totale uitgawes van die departement bestaan, is die bestuur van die diensstaat van die WKOD van kritieke belang om die algehele besteding van die departement binne die beskikbare begroting te hou, asook om die opvoedkundige sukses van skole te verseker. Ten einde die stygende koste van KvW te dek, het die WKOD doeltreffendheidsmaatreëls, soos die aanstelling van meer permanente onderwysers, vir die KvW ingestel en die uitkoms hiervan het die departement in staat gestel om 'n verbeterde leerder-opvoeder-verhouding in die grondslagfase te implementeer.

Gegewe die algemene toestand van die ekonomie, het die Wes-Kaapse nasionale kwintiel 4- en 5-skole steeds finansiële druk as gevolg van inflasie en ander ekonomiese toestande ervaar. Die beleid ten opsigte van vergoeding vir fooivystelling, wat in 2011/12 geïmplementeer is, is verder in 2012/13 uitgerol met meer skole wat aansoek om vergoeding gedoen het. Dit het nasionale kwintiel 4 en 5 skole in staat gestel om van die fooie te verhaal waarvoor skoolfooivystellings toegeken is. Die grootmaat-aankope van KABV-handboeke vir sekere grade het skole ook gehelp om die druk van sekere koste te verlig, aangesien hulle KABV-handboeke, wat nie deur die WKOD verskaf word nie, met hul toekennings vir norme- en-standaardebefondsing kon aankoop. Voortgesette omsigtige finansiële bestuur het ook die WKOD in staat gestel om R16,7m ter syde te stel om skole te help om die agterstand in munisipale diensteskulde te delg.

Die departement het 99,5% van die aansuiweringsbegroting vir 2012/13 bestee. Onderbesteding het R72,1 miljoen of 0.5% van die aangesuiwerde begroting beloop, wat goed binne die nasionale norm van 2% is.

6.3. Oordragbetalings buiten openbare entiteite

Die tabel hieronder toon die oordragbetalings wat vir die tydperk 1 April 2012 tot 31 Maart 2013 gemaak is.

Naam van oordragontvanger	Doel waarvoor fondse aangewend is	Nakoming van artikel 38(1)(j) van die PFMA	Bedrag oorge-dra (R'000)	Bedrag deur entiteit bestee (R'000)	Redes vir nie-besteding
Openbare Gewone Skole	Infrastruktuur (onderhoud en opgraderings)	Ja	145,707	145,707	NvT
	Werkwinkeltoerusting en gereedskap	Ja	11,877	11,877	NvT
	Mobiele kombuise	Ja	15,891	14,166	NvT
	Koshuissubsidie	Ja	32,239	32,239	NvT
	Norme en standaarde	Ja	438,297	438,297	NvT
	Tuingereedskap	Ja	2,805	2,805	NvT
	Leerdervoer	Ja	34,382	34,382	NvT
	Internet-konnektiwiteit	Ja	18,214	18,214	NvT
	Skoolhandboeke	Ja	13,911	13,911	NvT
	Tegniese vakke	Ja	10,160	10,160	NvT
	Veilige skole-sekuriteit	Ja	31462	31462	NvT
	Beurse	Ja	4,839	4,839	NvT
	Voorwaardelike toelae: Dinaledi/tegniese herkapitalisering	Ja	1,131	1,131	NvT
	Wiskunde en wetenskap	Ja	3,736	3,736	NvT
Subsidies vir onafhanklike skole	Subsidie	Ja	72,321	72,321	NvT
Openbare spesiale skoolonderwys	Subsidie	Ja	112,731	112,731	NvT
	Toerusting (huishoudelik/kantoor)	Ja	2,113	2,113	NvT
	Busse	Ja	3,220	3,220	NvT
	Opgradering van infrastruktuur	Ja	9,297	9,297	NvT
	Werkwinkeltoerusting en gereedskap	Ja	2,300	2,300	NvT
Verdere Onderwys en Opleiding	Opgradering/onderhoud van infrastruktuur	Ja	49,022	49,022	NvT
	Subsidie	Ja	274,263	274,263	NvT
BOOV-sentrums	Subsidie	Ja	29,814	29,814	NvT
Vroeëkindontwikkeling-sentrums	Subsidie	Ja	282,061	282,061	NvT
	Leerdervoer	Ja	515	515	NvT
	Meubels	Ja	1,018	1,018	NvT

Oordragbetalings word aan opvoedkundige instellings gemaak ingevolge die betrokke wette van die Parlement wat vir hulle geld. Oordragbetalings word byvoorbeeld aan openbare gewone skole vir norme en standarde gemaak, soos deur die Suid-Afrikaanse Skolewet uiteengesit. Bylae 1B van die finansiële jaarstate verskaf 'n meer gedetailleerde verduideliking vir elke soort entiteit.

Die departement pas artikel 38(i)(j) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (PFMA) toe, wat vereis dat opvoedkundige instellings wat oordragbetalings ontvang, bewys moet lewer dat hulle die fondse vir die beoogde doel aanwend. Die betrokke opvoedkundige instellings moet 'n verklaring aflê en sertifikaat onderteken voordat die volgende oordragbetalings gedoen word. Hulle is verder ingevolge die wetgewing wat op die spesifieke opvoedkundige instelling van toepassing is, ook verantwoordelik daarvoor om hulle geouditeerde finansiële state teen 'n sperdatum vir hersiening en nakoming in te dien. Die Onderwysdistrikskantore skenk veral aandag aan kapasiteitsbou in finansiële bestuur op skoolvlak en voorsien volgehoue ondersteuning. Hierdie proses word op 'n deurlopende basis gemonitor.

6.4. Openbare entiteite

Nie van toepassing nie.

6.5. Voorwaardelike toelaes en geormerkte fondse betaal

Nie van toepassing nie.

6.6. Voorwaardelike toelaes en geormerkte fondse ontvang

Tabel: Opsomming van voorwaardelike toelaes vir 2012/13 (R'000)

Voorwaardelike toelae	Aange-suiwerde begroting 2012/13	Oor-dragte van 2011/12	Totale begroting 2012/13	Totale oor-dragte ontvang	Werklike uitgawes 2012/13	% afwyking van teiken
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	
MIV/vigs (lewensvaardighede-onderdig)	17,416	0	17,416	17,416	16,552	5.0%
Nasionale Skoolvoedingsprogram (NSVP)	244,784	804	245,588	245,588	236,669	3.6%
Sektor vir Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges	597,589	0	597,589	597,589	597,523	0%
Onderwysinfrastruktuur-toekenning	431,397	0	431,397	431,397	431,397	0%
Herkapitalisering vir Tegniese Sekondêre Skole	11,264	0	11,264	11,264	9,250	17.9%
Dinaledi Skole	9,571	0	9,571	9,571	4,585	52.1%
Uitgebreide Openbare Werke-program (UOWP) geïntegreerde toelae vir provinsies	1,000	0	1,000	1,000	1,000	0%
Maatskaplike Sektor Uitgebreide Openbare Werkeprogram – Aansporingskema vir Provinsies	23,924	0	23,924	23,924	23,903	0%
Totaal	1,336,945	804	1,337,749	1,337,749	1,320,879	1.3%

Al die vereistes ingevolge die Wet op die Verdeling van Inkomste, 2011 ten opsigte van bogenoemde voorwaardelike toelaes is nagekom:

- Alle oordragte ontvang is in die departement se bankrekening gedeponeer;
- Fondse is volgens die sakeplanne bestee;
- Voorwaardes van die voorwaardelike toelaes, soos in die goedgekeurde sakeplanne uiteengesit, is nagekom.

Monitering

Monitering van elke toelae het deur middel van maandelikse verslagdoening, kontroles en terreinbesoeke deur die betrokke amptenare plaasgevind en verbeterings is op 'n deurlopende grondslag aangebring. Die verkrygingsprosesse vir die Tegniëse Skole Herkapitaliseringstoelae en die Dinaledi-toelae is gesentraliseer en tyd is aan elkeen bestee om te verseker dat alle voorwaardes nagekom word en dat geen verkwiste besteding plaasvind nie, byvoorbeeld in gevalle waar items of opleiding in die programme nie deur die betrokke skole benodig was nie. Aan die een hand het die maatreëls tot besparings gelei en aan die ander hand het dit beteken dat sekere prosesse langer geneem het as wat verwag is, gegewe die omvang van die gehaltebeheer wat in plek was.

Redes vir onbestede fondse

- R8,919 miljoen vir die Nasionale Skoolvoedingsprogram Voorwaardelike Toelae. Die bedrag van R4,565 miljoen is toegewys vir vars vrugte en groente wat gedurende die maand van Maart 2013 verskaf is, maar fakture is nie betyds vir betaling voorgelê nie.
- R2,014 miljoen vir die Tegniëse Sekondêre Skole Herkapitalisering Voorwaardelike Toelae. Die bedrag is toegewys vir die herstel van infrastruktuur in werkwinkels by tegniëse sekondêre skole. Die uitstaande fakture is laat ontvang en is nie voor 31 Maart 2013 op BAS vasgelê nie.
- R4,986 miljoen vir die Dinaledi-skole Voorwaardelike Toelae. Die bedrag van R3,270 miljoen is as gevolg van vertraging in die tenderprosedures vir die verkryging van IKT-toerusting en infrastruktuur by fokusskole. As gevolg van die vertraging, is fakture vir die toewysing nie voor 31 Maart 2013 op BAS vasgelê nie.
- R864 000 vir die MIV/Vigs (Lewensvaardighede-onderwys) Voorwaardelike Toelae. Die bedrag is as gevolg van uitstaande eise wat nie deur die Departement Gesondheid ingedien is kragtens die Memorandum van Ooreenkoms tussen die Departemente van Onderwys en Gesondheid nie.

Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
MIV/Vigs (lewensvaardighede-onderdig) Skedule: 5 Oorgedra deur: Departement van Basiese Onderwys Doel: Om Suid-Afrika se MIV-voorkomingstrategie te ondersteun deur kennis, vaardighede en gepaste besluitneming oor seksuele en reprodktiewe gesondheid onder leerders en opvoeders te versterk; om die impak van MIV te verminder 'n sorgsame, ondersteunende en bemagtigende omgewing vir leerders en opvoeders te skep; om die voorsiening van 'n veilige, regtegebaseerde omgewing in skole te verseker wat vry is van diskriminasie, stigma en enige vorm van seksuele teistering/misbruik.	Voorspraak Bewusmaking van HIV se risikofaktore – skool en publiek	1 458 skole Aanvulling van noodhulpmiddels by alle skole afgelewer	1 458 skole Aanvulling van noodhulpmiddels by alle skole afgelewer	Teiken behaal
	Opleiding en ontwikkeling Werkswinkels vir opvoeders en skoolhoofde in die ontwikkeling van kapasiteit en vaardighede: Integrasie van seksuele en reprodktiewe gesondheid en MIV- programme by die skoolkurrikulum, Soul Buddyz-opvoederopleiding Werkswinkels in leerder-lewensvaardighede om hoë-risiko gedrag in Graad 8 – 11 aan te pak	1 150 opvoeders 320 skoolhoofde/ SBS/SBL 2 000	1 463 opvoeders 346 skoolhoofde/SBS/SBL 2 405 leerders	Teiken behaal Teiken behaal Teiken behaal
	Ko-kurrikulêr Portuuronderwys in sekondêre skole: 'n Program van gehalte in kurrikulumgebaseerde voorkomende en skoolgebaseerde lewensvaardighede portuur-onderwys) in sekere sekondêre skole aangebied.	124 skole	124 skole	Teiken behaal
	Portuuronderwys-werkswinkels vir meesteropleiers deur implementerende NWO's.	34 meesteropleiers	34 meesteropleiers	Teiken behaal
	RCL-uitreikprogram om seksuele en reprodktiewe gesondheid, MIV, HCT, tiener-swangerskap, verhoudings, positiewe lewenstylkeuses en leierskap te behandel	400 leerders	430 leerders oor alle distrikte	Teiken behaal
	Ondersteuning van opvoederopleiding in Soul Buddyz-klubs om Soul Buddyz-klubs in laerskole te bestuur en ondersteun	50 opvoeders	106 opvoeders	Teiken behaal
	Sorg en ondersteuning: Werkswinkels vir leerders waar daar op tiener-swangerskap gefokus word Verskaffing van bykomende hulpbronmateriaal aan geselekteerde skole van hoë risiko om weeskinders en kwesbare leerders te ondersteun Persoonlike meesterskap-werkswinkels vir weeskinders en kwesbare kinders wat ernstig deur MIV/Vigs beïnvloed word	800 leerders met hoë risiko 250 skole 800 leerders	1 029 leerders oor alle distrikte 383 skole 1 041 leerders	Teiken behaal Teiken behaal Teiken behaal

Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
	LOOM: Ouderdomsgepaste MIV/Vigs-LOOM in alle skole gebruik	Slegs alle laerskole (Graad R – 7) Alle hoërskole geteiken (Graad 8 – 9) Graad 10-12 materiaal 360 hoërskole geteiken	645 834 leerder-werkboeke 167 608 leerder-werkboeke 175 183 leerder-aktiwiteitboeke	Teiken behaal Teiken behaal Teiken behaal
	Monitering en ondersteuning Gereelde indiening van moniteringsverslae om die effektiwiteit van kurrikulêre intervensieprogramme deur skool- en distriksbesoeke te evalueer	900 skole 8 distrikte	700 skole gemonitor en ondersteun 8 distrikte een keer per kwartaal gemonitor en ondersteun	Hierdie afwyking is hoofsaaklik vanweë die feit dat twee distrikte MIV-personeel moes aanstel (Sorg- en Ondersteuning Skakelbeamptes)
Nasionale Skoolvoedingsprogram (NSVP) Skedule: 5 Doel: Om voedsame maaltye aan geteikende leerders te voorsien Oorgedra deur: Departement van Basiese Onderwys	Verbeterde skoolbywoning	426 707 (1 015 skole)	431 998 (1 021 skole)	Die toename is vanweë die feit dat die Eden/Karoo- en Overberg-distrik twee nuwe geen-fooi-skole en Sentrale Distrik een nuwe geen-fooi skool geopen het
	Aantal leerders in K1 – K3 laerskole	269 244 (598 skole – sluit 39 spesiale skole in)	263 369 (561) laerskole en 9 896 (39) spesiale skole	Die totale aantal laerskool- en sekondêre skoolleerders het toegeneem as gevolg van vier nuwe geen-fooi-laerskole en vyf nuwe geen-fooi-sekondêre skole wat in die 2012/13 finansiële jaar geopen het
	Aantal leerders in K1 – K3 sekondêre skole Aantal leerders in K4 – K5 laerskole en sekondêre skole	94 157 (106 skole) 63 306 (311 skole)	95 439 (110 skole) 63 294 (311 skole)	
	Vestiging van skooltuine om die maaltye wat deur die program verskaf word, aan te vul	346 tuine in totaal	346 tuine in totaal	Geen nuwe tuine is in 2012/13 gevestig nie Bestaande tuine is gerehabiliteer
Skole van kombuisgereedskap voorsien	Voorsien slegs op versoek	144 laerskole en 57 sekondêre skole is van kombuisgereedskap voorsien 59 laerskole en 7 sekondêre skole is van mobiele kombuis voorsien	Die kombuisgereedskap word aan K1 – K3 skole as prioriteitskole voorsien Oorskot sal vir K4 – 5 gebruik word.	

Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
	Vrywillige voedselhanteerders by skole gewerf om behulpsaam te wees met die voorbereiding en bediening van voedsel	2 757 vrywilligers	2 824 vrywilligers	Die aantal vrywilligers het toegeneem in verhouding tot die toename in die aantal leerders
	Werkswinkels is gehou om die vrywilligers te bemagtig en het aspekte soos voedselhantering, gasveiligheid en higiëne gedek	263	359	Die teiken is oorskry aangesien nuwe vrywilligers gewerf is om die toename in die aantal leerders wat gevoed word, te dek
Sektor vir Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges Skedule: 4 Doel: Om die suksesvolle oordrag van die Verdere Onderwys- en Opleidingskollegefunksie na die Departement van Hoër Onderwys en Opleiding te verseker Oorgedra deur: Departement van Hoër Onderwys en Opleiding	Inskrywing vir NK(B)-programme volgens beplanning vir kollege-inskrywingsteikens	12 000	15 150	Kolleges het teikens vir inskrywing oorskry weens bykomende befondsing vir die uitbreiding van inskrywings.
	Inskrywings vir Verslag 191-programme in lyn met Verslag 191	12 300	13 099	Kolleges het teikens vir inskrywing oorskry weens bykomende befondsing vir die uitbreiding van inskrywings.
Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
	Uitbreiding van IKT vir onderrig en leer d.m.v. norme vir konnektiwiteit	78 LAN en WAN	83 LAN en WAN geïnstalleer	Teiken oorskry weens toenemende vraag na konnektiwiteit en moontlik weens addisionele fondse
	Volgehoue implementering van bestuursinligtingstelsels (BIS) vir die lewering van transversale BIS-dienste	0	0	Geen provinsiale teiken is vir hierdie aanwyser gestel nie, maar kolleges faseer aanhoudend inligtingstegnologiestelsels in
	Implementering van die befondsingsnorme vir VOO-kolleges	R584 213 000	R597 589 000	Die aansuiweringsbegroting het addisionele fondse vir die koste van werknemers ingesluit.
	Opknapping, onderhoud en herstelwerk van infrastruktuur en toerusting om die lewering van goedgekeurde programme te ondersteun	104 klaskamers	104 klaskamers	Teiken behaal
	Nuwe infrastruktuur	R48 000 000	R48 000 000	Provinsiale toekenning binne voorwaardelike toelae

Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
Onderwysinfrastruktuurtoekenning Skedule: 4 Doel: Versnelling van die bou, onderhoud, opgradering en rehabilitasie van nuwe en huidige infrastruktuur in onderwys te versnel; om kapasiteit te verbeter vir die lewering van infrastruktuur aan onderwys; om skade aan skoolinfrastruktuur wat deur rampe veroorsaak word te herstel. Oorgedra deur: DBO	Nuwe skole en addisionele biblioteke en laboratoriums gebou Bestaande skoolinfrastruktuur opgegradeer en gerehabiliteer Nuwe en bestaande skole in stand gehou	4 nuwe skole 13 bestaande skole se infrastruktuur opgegradeer 141	8 skole (waarvan 7 mobiele skole is), insluitend die opgradering van 7 biblioteke en 5 laboratoriums 5 bestaande skole se infrastruktuur opgegradeer 204	Terreinverkryging en 'n oponthoud in die voorsiening van mobiele eenhede vir leerders om tydens bouwerk gebruik te word, het vertragings veroorsaak. Gemeenskapontwrigings weens die aanstelling van Gemeenskapskakeelbeamptes. Addisionele projekte is weens herprioritering en besparings elders bygevoeg.
Herkapitalisering vir Tegniese Sekondêre Skole Skedule: 5 Doel: Om tot 200 tegniese skole te herkapitaliseer om hulle kapasiteit om tot vaardigheidsontwikkeling en opleiding in die land by te dra, te versterk. Oorgedra deur: Departement van Basiese Onderwys	35 nuwe werkwinkels moet gebou word om die tegniese vakke wat aangebied word, te ondersteun 125 bestaande werkwinkels opgeknop, opgegradeer en herontwerp om aan veiligheidswette en -regulasies en minimum industriestandaarde te voldoen	Een nuwe werkwinkel moet by Kuilsrivier Tegniese Hoërskool gebou word (altesaam drie werkwinkels oor die 3-jaar tydperk van die toelae) Opknapping en/of herontwerp van 28 werkwinkels by die nege skole	Nuwe werkwinkel vir siviele ingenieurswese is by Kuilsrivier Tegniese Hoërskool gebou sodat die vak by die skool aangebied kan word 28 werkwinkels in die nege skole is opgeknop en/of herontwerp. Werkwinkels is gevef en vloere is herstel. Dakke is herstel.	Die sakeplan vir die 3-jaar tydperk van die toelae het aangedui dat een skool in elk van die drie jaar van 'n nuwe werkwinkel voorsien sal word. Die toename in die aantal werkwinkels wat opgeknop, herontwerp en opgegradeer is, is moontlik gemaak deur die oordeelkundige aanwending van beskikbare fondse sodat meer gevalle aandag kan geniet.
	Toerusting is aangekoop en by 128 werkwinkels afgelewer en geïnstalleer 445 onderwysers by tegniese skole in die lewering van vakinhoud opgelei	Moderne masjinerie en toerusting vir 27 werkwinkels sodat die tegniese vakke leerders vir in diens-neming in moderne werkwinkels kan voorberei. Om die vaardighede van 18 tegniese onderwysers van nege skole op te gradeer om leerders voor te berei om aan die behoeftes van industrie te voldoen	Nuwe en meer moderne toerusting en masjinerie is in 28 werkwinkels by die nege deelnemende skole geïnstalleer. Die vaardighede van 18 onderwysers by die nege tegniese hoërskole is opgegradeer in die gebruik van digitale hulpbronne wat in industrie gebruik word, bv. Autocad.	Teiken oorskry aangesien die begroting toegelaat het dat nog een werkwinkel ondersteun kon word. Teiken behaal

Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
Dinaledi Skole Skedule: 5 Doel: Om onderrig en leer in Wiskunde en Natuurwetenskap te bevorder; om die leerder se prestasie in Wiskunde en Natuurwetenskap in lyn met Aksieplan 2014 te verbeter; om onderwysers se kennis van die inhoud van Wiskunde en Natuurwetenskap te verbeter. Oorgedra deur: Departement van Basiese Onderwys	Tot sewe handboeke vir elke leerder in Graad 8, 9, 10, 11 en 12, soos nodig, om tekortkominge aan te spreek	Studiegidse vir Wiskunde en Wetenskap in Graad 8 tot 12 aan 46 skole voorsien	46 deelnemende skole het studiegidse vir Natuurwetenskap en Wiskunde vir Graad 8 tot 12 ontvang	Teiken behaal Teiken nie behaal nie as gevolg van uitdagings in die verkrygingsproses. Die verkrygingsproses sal vroeër in verdere stadiums van die uitrol 'n aanvang neem. Maatreëls is in plek gestel om tydig lewering te ondersteun.
	300 IKT-laboratoriums in Dinaledi-skole sonder IKT-laboratoriums	IKT-laboratoriums moet by 48 skole sonder IKT-laboratoriums geïnstalleer word	'n Wiskunde of Natuurwetenskap IKT-laboratorium is by 46 skole opgeknep.	Teiken gedeeltelik behaal en die voorsiening van IKT is voortdurend. 46 skole is in ooreenstemming met 'n behoefte-ontleding vir hierdie jaar voorsien. Die verkrygingsproses sal vroeër in verdere stadiums van die uitrol 'n aanvang neem. Maatreëls is in plek gestel om tydig lewering te ondersteun.
	50 rekenaars (spesifiseer) in elk van die 500 skole	20 rekenaars moet by elkeen van die 48 Dinaledi-skole as 'n eerste fase van nakoming geïnstalleer word.	46 skole het ten minste 20 rekenaars vir benutting in Wiskunde- of Natuurwetenskap-kamers aangekoop.	Teiken gedeeltelik behaal omdat slegs een skool sagteware op grond van 'n behoefte-ontleding vir hierdie jaar versoek het.
	Onderrig- en leersagteware vir Wiskunde, Natuurwetenskap en Engels Eerste Addisionele Taal (EAT) by 500 Dinaledi-skole	Geteiken vir nakoming in 46 skole	Die uitnodiging om bestellings te plaas is aan 46 skole gerig	Teiken behaal en die opleiding is voortdurend
	2 000 onderwysers in inhoudskennis vir Wiskunde, Natuurwetenskap en Engels EAT opgelei	Geteiken vir nakoming in 46 skole	Geleentheid geskep vir 46 skole se onderwysers om deel te neem.	Teiken behaal vir die 29 skole wat dit vir hierdie akademiese jaar versoek het.
Kapasiteitsontwikkeling van skoolhoofde in Dinaledi-skole wat minder as 'n 60%-slaagsyfer in die NSS-eksamens behaal	Geteiken vir nakoming,	Nie uitgevoer nie.	Daar is geen Dinaledi-skole waar die slaagkoers in die NSS-eksamens <60% was nie.	
Graad 8, 9 en 10 leerders in 500 Dinaledi-skole opgelei en ondersteun om aan Wiskunde- en Wetenskap-olimpiades deel te neem	Geteiken vir nakoming in 46 skole	Geleentheid geskep vir skole om hierdie bystand op grond van 'n behoefte-ontleding te versoek.	Teiken behaal vir die 29 skole wat dit vir hierdie akademiese jaar versoek het.	
Televisies wat onderwys-TV kan ontvang Uitsendings en oplossings in 500 Dinaledi-skole geïnstalleer	Geteiken vir nakoming in 46 skole	Geleentheid geskep vir skole om hierdie bystand op grond van 'n behoefte-ontleding te versoek.	Teiken gedeeltelik behaal omdat slegs tien skole televisies op grond van 'n behoefte-ontleding vir hierdie jaar versoek het.	

Toelae/Tipe/Oordraende Departement/Doel	Aanwyser (bewoord volgens nasionale teks)	Verwagte uitsette	Werklike uitsette behaal	Bespreking oor afwyking
	'n Diagnostiese instrument is aan 500 Dinaledi-skole versprei om maatstawwe te assesser en leemtes in die leer en onderrig van Wiskunde, Natuurwetenskap en Engels EAT te bepaal. Wiskundestelle vir 500 Dinaledi-skole Mobiele Wetenskaplaboratoriums vir 300 Dinaledi-skole sonder laboratoriums en wetenskapstelle vir 500 Dinaledi-skole	Geteiken vir nakoming in 46 skole in die volgende finansiële jaar	Nie gelys as 'n teiken vir prestasie in 46 skole in die 2012-2013 Dinaledi Voorwaardelike Toelae Sakeplan wat in Maart 2012 voorgelê is nie.	Teikens nie behaal nie, want die uitsette is vir die later jare van die voorwaardelike toelae geïdentifiseer.
Maatskaplike Sektor Uitgebreide Openbare Werkeprogram – Aansporingskema vir Provinsies Skedule: 5 Doel: Om provinsiale departemente in die maatskaplike sektor, wat in die 2012 Maatskaplike Sektor UOWP Log-raam geïdentifiseer is om werkskepping te verhoog, aan te spoor om te fokus op die versterking en uitbreiding van maatskaplike programme wat potensiaal vir werksgeleenthede het. Oorgedra deur: Departement van Openbare Werke	Toenemende aantal mense wat vir die UOWP werk en 'n inkomste ontvang Langer tydspan van werkgeleenthede wat geskep word Meer huishoudings en begunstigdes aan wie dienste gelewer word Hoër inkomste per UOWP-begunstigde	648 praktisyn-assistente en 8 administratiewe assistent opgelei en vir 10 maande van werkplekondervinding voorsien	648 praktisyn-assistente en 8 administratiewe assistent opgelei en vir 10 maande van werkplekondervinding voorsien	Geen
Maatskaplike Sektor Uitgebreide Openbare Werkeprogram Skedule: 5 Doel: Om provinsiale departemente aan te spoor om sterker pogings in werkskepping aan te wend deur die gebruik van arbeidsintensiewe leweringmetodes in geïdentifiseerde fokusgebiede, ingevolge die riglyne van die Uitgebreide Openbare Werkeprogram (UOWP). Oorgedra deur: Departement van Openbare Werke	Toenemende aantal mense wat vir die UOWP werk en 'n inkomste ontvang Langer tydspan van werkgeleenthede wat geskep word Meer huishoudings en begunstigdes aan wie dienste gelewer word Hoër inkomste per UOWP-begunstigde	'n Totaal van 5 500 VKO-praktisyns moet by die ses provinsiale VOO-kolleges opgelei. VKO-praktisyns moet by die geregistreerde VKO-terreine van die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling aangestel word	'n Totaal van 5 378 VKO-praktisyns is by die ses provinsiale VOO-kolleges opgelei. VKO-praktisyns is by die geregistreerde VKO-terreine van die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling aangestel.	Nie alle geleenthede word benut nie, aangesien kandidate soms ander geleenthede vind.

6.7 Donateursfondse

Geen donateursfondse is gedurende die oorsigjaar ontvang nie.

6.8 Kapitale belegging, onderhoud en batebestuursplan

Bouprojekte gedurende 2012/13 voltooi

Nuwe skole

- Een nuwe skool is in Junie 2012 oorhandig: Sunningdale Laerskool
- Sewe mobiele skole is voltooi vir ingebruikneming in Januarie 2013. Concordia Laerskool, Concordia Hoërskool, Disa Hoërskool, Umyezo Wama Apile Hoërskool, AZ Berman Hoërskool, Christmas Tinto Laerskool and Soneike Hoërskool.

Vervangingskole (vervanging van skole wat met ongepaste materiaal gebou is)

Die volgende vervangingskole is in 2012/13 voltooi: Cloetesville Laerskool en New Eisleben Sekondêre Skool.

Addisionele klaskamers

- Uitbreidingsklaskamers: 15 klaskamers by bestaande skole aangebou om vir toenemende inskrywing voorsiening te maak
- Aflosklaskamers: 24 klaskamers gebou om die druk op akkommodasie in die grondslagfase te verlig
- Graad R-klaskamers: 59 klaskamers is voltooi; 25 is van 2011/12 oorgedra.
- Mobiele eenhede verskaf: 75 klaskamers

Die infrastruktuur wat vir lewering in 2012/13 geskeduleer was, word hieronder uiteengesit, saam met die werklike syfers wat gelewer is.

Kategorie	Geteiken	Werklike syfer
Nuwe skole	4	8 (sluit 7 mobiele skole in)
Vervangingskole	13	2
Graad R-klaskamers	65	59 klaskamers
Aflosklaskamers	Geen teikens gestel nie	24
Uitbreidingsklaskamers		15 klaskamers
Mobiele klaskamers		75 klaskamers

Afwykings ten opsigte van teikens word meer volledig onder Program 2 met betrekking tot programprestasiemaatstaf 208 en 209 bespreek. As gevolg van die faktore wat beskryf is, is sommige projekte vertraag en alternatiewe reëlings moes vir akkommodasie getref word.

Kapitaalprojekte onder konstruksie

(a) Nuwe skole

Die permanente skole wat oorspronklik vir voltooiing teen 31 Maart geskeduleer is, naamlik Concordia Laerskool en Concordia Hoërskool, is in die finale stadium van die tenderproses.

(b) Vervangingskole

Die volgende vervangingskole wat aanvanklik vir voltooiing gedurende die 2012/13 finansiële jaar geskeduleer is, was op 31 Maart 2013 in verskillende stadiums van konstruksie: Formosa Laerskool; Pacaltsdorp Laerskool; St Thomas Laerskool; Plantation Laerskool; FairviewPLaerskool; Entshona Laerskool; Silversands Hoërskool; Bottelary Laerskool; Wes-Eind Laerskool; Itsitsa Laerskool; Rusthof Laerskool; Vuyiseka Hoërskool; Kathleen Murray Laerskool; Garden Village Laerskool; Nalikamva Laerskool.

Uitgawes is in ooreenstemming met die norme van die industrie. Die Departement se Implementeringsagente (Departement van Vervoer en Openbare Werke en die Eenheid vir Projekimplementering) hanteer alle tenderprosesse vir nuwe geboue en projekte vind in ooreenstemming met die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en ander beheermaatreëls plaas.

Batebestuur

Onroerende bates

Die WKOD gebruik die Onderwysbestuursinligtingstelsel (OBIS) en die Skole se Register van Behoefte-inligtingstelsel (SRBIS) om onroerende bates te bestuur.

Belangrike roerende bates:

Wat roerende bates betref, beskik die WKOD oor 'n batebestuurseenheid wat deel uitmaak van die Voorsieningskanaaleenheid.

Alle meubels en toerusting wat deur Hoofkantoor en die onderwysdistrikskantore benodig word, word sentraal aangekoop en op 'n inventaris van roerende bates vasgelê volgens die vereistes wat deur Nasionale Tesourie voorgeskryf word.

Die volgende maatreëls is toegepas om 'n bateregister te verseker wat rekeningkundige standarde handhaaf en 'n doeltreffende, deeglike en akkurate rekonsiliasie van inligting verseker:

- Jaarlikse voorraadopname word deur die departement uitgevoer, soos voorgeskryf deur die Tesourieregulasies.
- Aftekening van inventarisse deur die verantwoordelike amptenare en sertifisering deur Verantwoordingsbestuurders.
- Uitreiking van omsendbriewe in lyn met Hoofstuk 10 van die Tesourieregulasies.
- Aankopeprosedures vir bates in die Rekenpligtige Beampete se Stelsel.
- Maandelikse rekonsiliasie van aankope op LOGIS en die uitgawes op BAS.
- Handhawing van 'n bateregister met al die inligting wat deur die Tesourieregulasies vereis word.

Die meganisme wat in werking gestel is om 'n doeltreffende stelsel van identifikasie, beveiliging, monitering en rekordhouding van roerende bates te verseker, is soos volg:

- Alle bates het staafkodes ontvang, is "RSA" gemerk en in inventaris opgeteken.
- Bates is in die roerendebateregister in alle batekategorieë geïdentifiseer en unieke nommers is daarvoor toegeken (staafkodes).
- Verantwoordingsbestuurders is verantwoordelik om hulle bates te beveilig.
- Roerende bates is op 'n inventaris per kostesentrum en ligging opgeteken. Inventaris is deur die kostesentumbestuurders as korrek gesertifiseer en word by elke ligging bygehou.

Ten opsigte van groot en kleiner roerende tasbare bates (meubels, ander masjinerie, kantoortoerusting en rekenaartoerusting), is bates ter waarde van R6 653 127.38 gedurende die verslagtydperk vervreem (geskrap). Bates ter waarde van R444 758.70 is gedurende vier verslagtydperk deur die toepaslike Verantwoordingsbestuurders as gesteel aangemeld.

Skole

Die WKOD het meubels en arbeidsbesparende items vir skole aangekoop. Hierdie items vorm egter nie deel van die WKOD se bateregister nie. Ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), word dit as voorraaditems van die skole beskou. Skole moet dus oor hierdie voorraaditems in hulle jaarlikse finansiële state verslag doen. Die WKOD se bateregister weerspieël slegs die voorraad van hoofkantoor en die onderwysdistrikte en hul onderskeie dienspunte.

Planne oor roerende bates, byvoorbeeld motorvoertuie

Die provinsiale Departement van Vervoer en Openbare Werke (Staatsmotorvervoer) bestuur die verskaffing, onttrekking en vervanging van ou en/of beskadigde motorvoertuie van die staatsgarage (GG). Hulle formuleer ook provinsiale beleid oor die gebruik van GG-voertuie en handhaaf 'n bateregister op die Fleetman-stelsel. Die WKOD is verantwoordelik vir die lisenasiering, onderhoud en voortdurende voorsiening van brandstof vir die voertuie.

Die WKOD maak seker dat die provinsiale beleid toegepas word. Daar word ook 'n register van voertuie in gebruik deur die WKOD bygehou en voertuiggebruik word deur middel van logboeke gemonitor. Die huidige vloot voldoen tans aan die behoeftes van die WKOD.

Onderhoud

Groot onderhoudsprojekte is gedurende die oorsigtydperk onderneem:

Aantal projekte	Begroting vir 2012/13 R'000	Beraamde finale koste R'000
204	R114,725m	R139,725m

Die 2011 U-AMP toon die volgende onder die opskrif "Gebruikers se gradering van toestand"

Toestand	Algemene beskrywing	Gradering
Uitstekend	Geen opsigtelike defekte nie. Voorkoms lyk nuut. Risiko-indeks: Geen uitwerking op diensvermoë nie. Geen risiko nie.	C5
Goed	Toon oppervlakkige verwerking, geringe defekte en geringe tekens van verswakte afwerking van oppervlakte. Risiko-indeks: Afwisselende, geringe ongerief vir bedrywighede. Geringe risiko vir gesondheid en veiligheid of eiendom. Lae koste-implikasie.	C4
Redelik	In gemiddelde toestand, verswakte oppervlakte het aandag nodig; dienste werk maar het aandag nodig, agterstand bestaan in onderhoudswerk. Risiko-indeks: Voortdurende ongerief vir bedrywighede. Mate van risiko vir gesondheid en veiligheid of eiendom. Medium koste-implikasie.	C3
Swak	Het baie verswak, met ernstige strukturele probleme. Lyk oor die algemeen sleg met verweerde beskermingslae; elemente is stukkend, dienste werk nie; aansienlike aantal groot defekte. Risiko-indeks: Groot ontwrigting op diensvermoë, hoë waarskynlikheid van risiko vir gesondheid en veiligheid of eiendom. Hoë koste-implikasie/finansiële verlies.	C2
Baie swak	Het gefaal; nie operasioneel nie en ongepas om te okkupeer. Risiko-indeks: onbruikbaar, onmiddellike hoë risiko vir sekuriteit, gesondheid en veiligheid of eiendom. Aansienlike koste-impak.	C1

Vierhonderd vyf-en-sewentig (475) openbare gewone skole in die Wes-Kaap is as "swak" gegradeer. Gehuurde skole en skole met ongepaste struktuur ("plankieskole") is buite verhouding in hierdie kategorie verteenwoordig. Met verloop van jare is baie min geskeduleerde onderhoud deur eienaars van gehuurde eiendom gedoen. Eienaars van eiendom voer die lae huurgeld as die hoofrede aan waarom behoorlike onderhoud nie op gehuurde skole uitgevoer kan word nie. Negehonderd agt-en-vyftig (958) skole word as "redelik" gegradeer. Baie meer van hierdie skole behoort as "goed" beskou te word, maar die agterstand in onderhoud aan hierdie geboue het die gradering beïnvloed.

Twintig (20) openbare gewone skole is as "C4" gegradeer.

Die toestand van WKOD-geboue gaan agteruit en sal aanhou agteruitgaan tensy die onderhoudsbegroting verhoog of alternatiewe modelle aangeneem word. Die jaarlikse vereiste vir onderhoud is 1.5% van die waarde van die voorraad. Alhoewel geskeduleerde onderhoudsprojekte volgens plan verloop, het jaarlikse kostestygings 'n impak op die omvang van dit wat aandag kan geniet. Dus bly daar kommer oor voorraad wat verouder en agteruitgaan. 'n Opsomming van die syfers word hieronder aangebied:

Tekort in onderhoud				
Finansiële jaar	Bate-waarde	1,5% vir onderhoud benodig	Begroting verskaf	Tekort
2004	10,560,000	158,400	73,719	84,681
2005	12,000,000	180,000	76,174	103,826
2006	12,000,000	180,000	90,037	89,963
2007	15,052,800	225,792	37,192	188,600
2008	15,052,800	225,792	52,363	173,429
2009	15,052,800	225,792	73,719	152,073
2010	17,357,885	260,368	102,363	158,005
2011	18,225,779	273,387	108,413	164,974
Totale agterstand sedert 2004		1,115,551		

Daar was 'n impak op die agterstand in 2012/13. As gevolg van die stadige besteding aan kapitaalprojekte, is 'n besluit geneem om 'n lys projekte te onderneem wat oorspronklik nie as gevolg van prioriteite by die U-AMP ingesluit kon word nie. Daar is ook aandag geskenk aan die beplanning van die 2013/14 geskeduleerde projekte ten einde geskeduleerde onderhoudsuitgawes in die 2013/14 finansiële jaar vinniger te laat geskied. In totaal is 'n bykomende R31 miljoen in 2012/13 in onderhoud belê.

Infrastruktuursprojekte	2012/2013			2011/2012		
	Finale begroting	Werklike uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding	Finale begroting	Werklik Uitgawes	(Oor-)/Onder-besteding
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Nuwe en vervangingsbates	343,287	343,287	0	407,346	407,346	0
Bestaande infrastruktuurbates	357,882	317,567	40,315	323,632	323,632	0
Opgraderings en toevoegings	134,119	129,189	4,930	176,482	176,482	0
Rehabilitasie, opknapping en herstelwerk	35,875	35,875	0	0	0	0
Instandhouding en herstelwerk	187,888	152,503	33,385	147,160	147,160	0
Infrastruktuuroordrag						0
- Lopend	42,350	42,350	0			0
- Kapitaal	47468	47468	0	3,199	3,199	0
Totaal	790,987	750,672	40,315	734,177	734,177	0

Deel C
Korporatiewe beheer

1. Inleiding

Die departement word deur die Onderwysouditkomitee bedien en al die lede is onafhanklike lede wat deur die Rekenpligtige Beamppte in oorleg met die Uitvoerende Gesag aangestel is. Die Ouditkomitee word ooreenkomstig 'n "Verwysingsraamwerk" bedryf, wat op 18 Julie 2012 goedgekeur is.

Die Ouditkomitee vergader ten minste op 'n kwartaalike grondslag om uitvoering te gee aan sy verantwoordelikhede soos uiteengesit in die goedgekeurde Verwysingsraamwerk. Die Ouditkomitee vergader ook met die Uitvoerende Gesag en Rekenpligtige Beamppte om sake van belang te bespreek.

Interne oudit is steeds onafhanklik aangebied deur die gedeelde interne ouditfunksie wat aan die Korporatiewe Dienstesentrum in die Departement van die Premier gekorporatiseer is.

In ooreenstemming met die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999) (PFMA) en King III, verskaf die interne ouditfunksie aan die Ouditkomitee en bestuur die versekering dat die interne kontroles met betrekking tot korporatiewe beheer, risikobestuur en beheerprosesse voldoende en doeltreffend is. In ooreenstemming met die PFMA en King III, is 'n risikogebaseerde, 3-jaar rollende strategiese en jaarlikse operasionele interne ouditplan deur die Ouditkomitee goedgekeur en die Ouditkomitee het die uitvoering van die operasionele plan en bestuur se implementering van regstellende stappe gemonitor.

Geen verdere befondsing is vir die versterking van interne oudit se kapasiteit beskikbaar gestel nie en die fokus was hierdie jaar op die optimale benutting van bestaande hulpbronne.

Interne oudit erken die rol wat deur ander verskaffers van versekering gespeel word en beoog vir die volgende jaar 'n gekombineerde benadering tot versekering, wat sal verseker dat interne oudithulpbronne vir die mees toepaslike risikogebiede aangewend word.

Alle amptenare word deur middel van posbeskrywings en prestasie-ooreenkomste aanspreeklik gehou. Amptenare by hoofkantoor word vir tydige en deskundige ondersteuning aan distrikte verantwoordelik gehou. Skole en distrikte word vir ondersteuning aan skool en die prestasie van leerders aanspreeklik gehou. Die belangrikste fokusareas was bywoning deur onderwysers en leerders en die optimale benutting van die skooldag.

Aanspreeklikheid op skoolvlak is vanaf 2011 versterk deur die Wes-Kaapse Wysigingswet op Provinsiale Skoolonderwys (Wet 7 van 2010), wat in Januarie 2011 in werking getree het.

Aanspreeklikheid is uitgebrei deur die oorsigtelike rol wat deur Provinsiale en Nasionale Tesourie vervul word ten opsigte van die verpligte elemente van die beplanning- en verslagdoeningsiklusse wat finansiële én nie finansiële aangeleenthede dek. Verslagdoening vind op 'n maandelikse (bv. finansiële), kwartaallikse of jaarlikse grondslag plaas. Alle afdelings van die WKOD het ooreenstemmende afdelings in die DBO of die DHOO, waardeur verslagdoening, prestasie-ontleding en vooruitskattings op 'n volgehoue grondslag gekanaliseer word. Die Departement van die Premier speel 'n oorsigtelike rol in belangrike WKOD-projekte, wat deur die provinsiale paneelbord nagespoor word. Voorts word beheer deur interne én eksterne auditprosesse op kontroles uitgeoefen, wat daartoe bydra dat funksionaliteit en omsigtige bestuur verseker word.

Materiële aanspreeklikheid berus in die formele verhouding tussen die WKOD en UMALUSI, die nasionale gehalteversekeringsliggaam vir leeruitkomste. Die verhouding is gegrond op die interne moderering van assesseringsprosesse en die voorsiening van 'n aanvaarbare eksamineringsproses.

Net soos alle staatsdepartemente landwyd, het die WKOD aan 'n moniterings-innovasie van die Presidensie deelgeneem, naamlik die assesseringshulpmiddel vir bestuursprestasie (MPAT) wat die vier gebiede van korporatiewe beheer bestudeer: strategiese beplanning, MH, korporatiewe beheer en aanspreeklikheid en finansiële bestuur. Dit was 'n waardevolle en die WKOD het verbetering getoon tussen die eerste en die tweede oefening in hierdie verband, met 'n aantal maksimum tellings.

Heelskoolevaluering verskaf steeds waardevolle insigte, nie slegs oor die ondersteuningsbehoefte van individuele skole nie, maar ook oor sistemiese kwessies. Korter besoeke is afgelê by klein skole of dié skole wat optimaal funksioneer. Differensiering in die lengte van besoeke het daarvoor gesorg dat bykomende skole besoek kon word. Skole word volgens die HSE-gradering gekodeer. Die bevindinge is in tendensverslae bekendgestel, benewens die uitgebreide verslae wat aan die betrokke skole voorsien is.

Alle skole het in Februarie 2012 en weer in 2013 aanlyn-skoolverbeteringsplanne (SVP'e) met teikens vir drie jaar voltooi – vir akademiese prestasie; bestuursdoeltreffendheid (soos leerder- en onderwyserafwesigheid en akademiese beplanning); hulpbronne en onderhoud. Die aanwysers stem ooreen met 'n paar van die nasionale teikens onder Aksieplan 2014 (sien bylae) en is in lyn met die nege fokusgebiede van heelskoolevaluering. Die waarde van 'n aanlyn-verbeteringsplan soos hierdie, is dat alle skole daarop gefokus is om belangrike intervensies vir verbetering te dryf. Die SVP vorm ook deel van die aanspreeklikheidstelsel, aangesien die ondertekenaars van die plan die skoolhoof, die SBR en die WKOD insluit. Skole het in 2013 ook aksieplanne ingedien om die stappe te spesifiseer wat hulle sal instel om die gestelde teikens te bereik.

'n Innovasie van 2012, wat aan die skoolverbeteringsplanne gekoppel is, was die kwartaallike skoolverbeteringsmonitering waardeur die kernaspekte van verkryging en skoolfunksionaliteit, bv. SBL-verkiesings en voorbereidheid vir die nuwe jaar, nagespoor kon word. Aangesien die verslae aanlyn vasgelê is, kon die data ontgin en gebruik word om ondersteuning te verbeter. Die data het byvoorbeeld die WKOD in staat gestel om op hoogte te bly van die aflewering van werkboeke, wat nuttig was in 'n jaar waarin daar uitdagings in hierdie verband ervaar is.

2. Risikobestuur

Die Rekenpligtige Beampte is aanspreeklik vir die nakoming van ondernemingsrisikobestuur (ORB) ingevolge die Nasionale Tesourie Openbare Sektor Raamwerk vir Risikobestuur. Die Direkoraat Ondernemingsrisikobestuur (D: ORB) in die Departement van die Premier bied 'n sentrale strategiese ondersteuningsdiens aan die departement.

Ter nakoming van Nasionale Tesourie se raamwerk en om risikobestuur verder te verstewig, het die Wes-Kaapse Regering 'n ORB-beleid aanvaar waarin die provinsie se oorhoofse doel met betrekking tot ORB uiteengesit word.

'n ORB-implementeringstrategie is ontwikkel om die Wes-Kaap Onderwysdepartement se plan vir ondernemingsrisikobestuur te verweselik. Dit sal die departement uiteindelik in staat stel om op sy departementele doelstellings, doelwitte en aanwysers te lewer, ingeligte besluite oor risiko te neem en nakoming van toepaslike wetgewing te versterk. Die rolle en verantwoordelikhede van bestuurders en personeel wat risikobestuur in die departement toepas, word ook uiteengesit en die magtigende wetgewing, standarde, meganismes, hulpmiddels en hulpbronne wat gebruik word om die ORB-plan te verweselik, word gedefinieer.

In die Wes-Kaap Onderwysdepartement dien die Uitvoerende Komitee van die departement terselfdertyd as die Ondernemingsrisikobestuurskomitee (ERMCOM), en lede is formeel as sodanig aangestel. Gedurende die jaar onder oorsig het die ERMCOM op 'n kwartaallike basis vergader om die risikoprofiel en risikohantering van die departement te monitor.

Risiko-assessering word kwartaalliks op strategiese en programvlakke uitgevoer ten einde bestaande risiko's te hersien en by te werk en om ontluikende risiko's te identifiseer. Beduidende risiko's van toepassing op doelstellings word volgens waarskynlikheid en impak geassesseer; risikohanteringsplanne met sperdatums word ontwikkel en risiko-eienaars word aangewys en verantwoordelik gehou vir die hantering van die risiko's.

Die D: ORB werk ook nou saam met die aangestelde risiko-voorvegter, wat help om die ORB-proses in die departement te bestuur.

Omsendbrief 5 van 2013, gedateer 1 Februarie 2013, het die beleid oor onreëlmatige, vrugtelose, verkwistende en ongemagtigde uitgawes binne die WKOD bekendgestel. Die beleid handel onder andere oor die identifisering, opname en bekendmaking van onreëlmatige, vrugtelose, verkwiste en ongemagtigde uitgawes ingevolge artikel 38(1)(g) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999). Dit is gemik op die versekering van effektiewe, doeltreffende en deursigtige stelsels van finansiële en risikobestuur asook interne beheer.

3. Bedrog en korrupsie

Die Wes-Kaapse Regering het 'n Anti-Korrupsie Strategie aanvaar, wat 'n bevestiging is van die provinsie se houding van zero toleransie teenoor bedrog en korrupsie. Die departement het ook 'n Bedrogvoorkomingsplan goedgekeur.

Forensiese Ondersoeke is steeds uitgevoer deur die gedeelde Forensiese Ondersoekeenheid wat by die Korporatiewe Dienstesentrum in die Departement van die Premier gekorporatiseer is. Verskeie kanale bestaan vir die aanmelding van bewerings van bedrog en korrupsie en dit word volledig in die Anti-Korrupsie Strategie en die Departementele Bedrogvoorkomingsplan beskryf. Elke bewering wat deur die Forensiese Ondersoekeenheid aangeteken word, word in 'n gevallestuurstelsel opgeteken en dit word as 'n bestuurshulpmiddel gebruik om verslag te lewer oor vordering wat met departementele gevalle gemaak word.

Ons beskerm werknemers wat die fluitjie oor vermoedelike bedrog, korrupsie en diefstal blaas, op voorwaarde dat die bekendmaking 'n beskermde bekendmaking is (d.w.s. nie kwaadwillig nie). Die geleentheid om anoniem te bly, word verleen aan enige persoon wat dade van bedrog, diefstal en korrupsie wil aanmeld en indien hulle dit in persoon wil doen, word hulle identiteit vertroulik gehou deur die persoon by wie hulle dit aanmeld.

Sodra bedrog of korrupsie na afloop van 'n ondersoek bevestig word, word die betrokke werknemer wat aan hierdie dade deelgeneem het aan 'n dissiplinêre verhoor onderwerp. In alle sodanige gevalle word daar van die WKR-vertegenwoordiger wat die dissiplinêre verrigtinge inisieer, verwag om die ontslag van die betrokke werknemer aan te beveel. Waar prima facie-bewys van kriminele optrede bespeur word, word 'n strafregtelike saak by die Suid-Afrikaanse Polisie aangemeld.

4. Minimalisering van belangebotsing

Lede van senior bestuur moet jaarliks, of soos omstandighede verander, 'n verklaring van "geen botsende belange" voltooi en indien. Alle lede van die bodkomitee en alle personeel in voorsieningskanaalbestuur moet enige botsing van belange verklaar. Die departement vereis dat alle bidders potensiële verhoudings met die werkgewer of werknemers verklaar. Die lede van die Ouditkomitee moet ook 'n verklaring van "geen botsende belange" indien.

5. Gedragskode

Die departement voldoen aan die Staatsdiens-gedragskode.

Die Beleid oor die Aanvaarding van Geskenke deur Kantoorgebaseerde Amptenare van die Wes-Kaapse Onderwysdepartement is op 27 Maart 2013 afgehandel. Die beleid handel ander andere oor algemene riglyne, die geskenkregister, prosedures vir die voltooiing van verklaringsvorme, vrae wat gereeld gevra word en 'n templaar vir geskenkregisters.

6. Gesondheid-, veiligheid- en omgewingskwessies

Die veiligheid van leerders en opvoeders by skole stel 'n groot uitdaging en die departement het vennootskappe met ander betrokke provinsiale departemente aangegaan om die kwessie te hanteer. Gemeenskapsbetrokkenheid bly 'n belangrike aspek in die stryd teen geweld wat sommige van ons hoë-risiko skole beïnvloed. Die departement het ook in sekere skole CCTV-kameras geïnstalleer om skoolhoofde in staat te stel om aktiwiteite te monitor.

7. Interne kontrole-eenheid

Die Interne Kontrole-eenheid is met ingang van 1 November 2012 ingestel. Die eenheid het 'n 100% verifikasie van alle betalingsbewyse vir 2012/13 voltooi ten einde onreëlmatige, vrugtelose en verkwistende en ongemagtigde uitgawes asook nienakoming van voorskrifte op te spoor.

8. Verslag van die Ouditkomitee

Provinsiale Regering van die Wes-Kaap – Onderwysdepartement (Begrotingspos 5)

Verslag van die Ouditkomitee

Ons bied met genoeë ons verslag vir die finansiële jaar aan wat op 31 Maart 2013 geëindig het.

Lede van die Ouditkomitee en bywoning

Die Ouditkomitee bestaan uit die lede hieronder genoem en moet ten minste vier keer 'n jaar ingevolge sy goedgekeurde verwysingsraamwerk byeenkom. Agt vergaderings het gedurende die finansiële oorsigjaar plaasgevind. Mnr. Kingwill sal met ingang van 18 Junie 2013 die Voorsitter wees as gevolg van die bedanking van prof. Calitz as Voorsitter. Prof. Calitz sal steeds 'n lid van die Ouditkomitee wees.

Naam van lid	Aantal vergaderings bygewoon
Prof. E. Calitz (Voorsitter heraangestel op 1 Januarie 2013)	8
Mnr. L. Mdunyelwa	5
Mnr. L. Nene	7
Mnr. R. Kingwill	7
Me. Z. Abrams	4

Verantwoordelikheid van die Ouditkomitee

Die Ouditkomitee rapporteer dat alle verantwoordelikhede nagekom is, soos vereis deur artikel 38(1)(a)(ii) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en Tesourieregulasie 3.1. Die Ouditkomitee rapporteer verder dat die toepaslike, formele verwysingsraamwerk as die Handves van die Ouditkomitee aanvaar is, aangeleenthede ter nakoming van hierdie handves gereguleer is en dat alle verantwoordelikhede daarin vervat, uitgevoer is.

Die doeltreffendheid van interne kontrole

Ons het die verslae van die Interne Ouditeure, die Ouditverslag oor die Finansiële Jaarstate en die Bestuursverslag van die Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika (OGSA) hersien en alhoewel daar kennis geneem word van aansienlike verbetering, neem die komitee kennis van daardie gebiede wat in die OGSA se bestuursverslag gerapporteer word. Bestuur se regstellende aksies en hul verbintenis om die gerapporteerde tekortkominge in interne beheerstelsels aan te spreek, sal tydens ons kwartaallike oorsigvergaderings gemonitor word. Tekortkominge in belangrike kontroles is gedurende die jaar deur Interne Oudit in die volgende areas opgemerk:

- Bevoegdheidsontwikkeling van Onderwysers – Spesiale Onderwys-onderwysers
- Onreëlmatige uitgawes
- Skoolverbeteringsplan – Kurrikulumbepanning
- Onderhoud van infrastruktuur – gehuurde skole
- SOBIS/DBIS

As deel van die Wes-Kaapse Regering se IT- Interne Ouditplan, is 'n assessering van die IT- algemene beheer en inligtingsekuriteitsbeheer wat SOBIS en DMIS ondersteun, deur Ernst & Young uitgevoer, wat beduidende gapings in kontroles geïdentifiseer het.

Regstellende stappe ten opsigte van bogenoemde items word deur bestuur geïmplementeer en deur die Ouditkomitee gemonitor.

Ons het voorheen gemeld dat die departement volle verantwoordelikheid vir en eienaarskap van die implementering van die Ondernemingswye Risikobestuur-metodologie (ORB) en -funksie geneem het. Dit bly 'n uitdaging om ORB regoor die Jaarverslag 2012/13

organisasie te institutionaliseer. Die Ouditkomitee het 'n aantal ontluikende risiko's opgemerk en sal dit op 'n gereelde grondslag monitor.

Vordering asook nuwe forensiese sake wat in die departement ondersoek word, word kwartaaliks aan die Ouditkomitee gerapporteer en vordering word deur die Ouditkomitee gemonitor. Terwyl 'n aantal sake steeds lopend is, is die agterstand verminder.

Ons het bestuur se aanvaarding van die OGSA-bestuursverslag hersien en stem daarmee saam. Ons kan bevestig dat daar geen onopgeloste kwessies is nie.

Die Ouditkomitee is tevrede met die inhoud en gehalte van die kwartaalike verslae ten opsigte van in-jaar-bestuursverslae en kwartaalike prestasieverslae wat ingevolge Nasionale Tesourie se regulasies en die Wet op die Verdeling van Inkomste deur die Rekenpligtige Beampte van die departement gedurende die oorsigjaar voorberei en uitgereik is.

Ons het ons mandaat ten opsigte van finansiële jaarstate soos hieronder genoem, vervul:

Evaluering van finansiële state

Die Ouditkomitee het:

- Die geouditeerde finansiële jaarstate wat by die jaarlike verslag ingesluit moet word, met die OGSA en die Rekenpligtige Beampte hersien en bespreek;
- Die OGSA-bestuursverslag en bestuur se reaksie daarop hersien;
- Veranderinge aan rekeningkundige beleide en praktyke hersien, soos in die finansiële jaarstate gerapporteer;
- Die departement se prosesse vir nakoming van regs- en regulatoriese bepalings hersien;
- Die inligting oor voorafbepaalde doelwitte, soos in die jaarverslag gerapporteer, hersien;
- Wesenlike wysigings voortspruitend uit die audit van die departement hersien; en
- Veranderinge aan die tussentydse finansiële state, soos deur die departement aangebied vir die ses maande wat op 30 September 2012 geëindig het, hersien en, waar van toepassing, veranderinge aanbeveel.

Die Ouditkomitee stem ooreen met en aanvaar die OGSA se mening oor die finansiële jaarstate en doen aan die hand dat die geouditeerde finansiële jaarstate aanvaar word en saam met die verslag van die OGSA gelees word.

Interne audit

In lyn met die vereistes van die PFMA en die King III-verslag oor beginsels en aanbevelings vir korporatiewe beheer, verskaf Interne Oudit aan die Ouditkomitee en bestuur redelike versekering dat die interne kontroles voldoende en doeltreffend is. Dit word bereik deur 'n risikogebaseerde interne ouditplan toe te pas. Interne Oudit assesser die geskiktheid en doeltreffendheid van kontroles wat die risiko's mitigeer en die Ouditkomitee monitor die implementering van regstellende stappe.

Die volgende beplande en goedgekeurde interne oudits is gedurende die oorsigjaar voltooi:

- Onreëlmatige uitgawes
- Infrastruktuur – Geskeduleerde Onderhoud
- Intervensies gegrond op die skoolverbeteringsplan
- Samesprekings oor botsende belange

Die Ouditkomitee is steeds besorg dat verdere ouditdekking nodig is om 'n aansienlike persentasie hoë-risiko gebiede te dek. Die Ouditkomitee sal toenemend die versekering van beduidende risiko's aanmoedig deur toesig te hou oor die implementering van gekombineerde ouditbeginsels.

Ouditeur-Generaal se verslag

Ons het die departement se implementeringsplan vir ouditkwessies wat in die vorige jaar geopper is, op 'n kwartaallikse grondslag hersien. Die Ouditkomitee het met die OGSA vergader om te verseker dat daar geen onopgeloste kwessies is wat uit die regulatoriese verslag voortspruit nie. Regstellende stappe oor die gedetailleerde bevindings wat deur die OGSA geopper is, sal op 'n kwartaallikse grondslag deur die Ouditkomitee gemonitor word.

Waardering

Die Ouditkomitee wil graag sy waardering uitspreek teenoor die bestuur van die Onderwysdepartement, die OGSA, die Provinsiale Ondernemingsrisiko-bestuurseenheid, Forensiese Eenheid en die Interne Oudit-eenheid vir die samewerking en inligting wat hulle verskaf het ten einde dit vir ons moontlik te maak om hierdie verslag saam te stel.

Mnr. R. Kingwill
Voorsitter van die Onderwysouditkomitee
Augustus 2013

Deel D
Menslike hulpbronbestuur

1. Wetgewing wat menslike hulpbronbestuur bepaal

Die inligting wat in hierdie deel verskaf word, word deur die Staatsdiensregulasies (hoofstuk 1, deel III J.3 en J.4) voorgeskryf.

Wet op Basiese Diensvoorwaardes, 1997 (Wet 75 van 1997)

Wet op Arbeidsbetrekkinge, 1995 (Wet 66 van 1995)

Wet op Billike Indiensneming, 1998 (Wet 55 van 1998)

Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, 1993 (Wet 85 van 1993)

Wet op die Vergoeding vir Beroepsiektes en -beserings, 1993 (Wet 130 van 1993)

Die Wet op Staatsamptenaarpensioenfondse, 1996 (Proklamasie 21 van 1996)

Die Wet op die Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet 76 van 1998)

Die Staatsdienswet, 1994 (Proklamasie 103 van 1994)

Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996

Die Wet op die Bevordering van Gelykheid en die Voorkoming van Onbillike Diskriminasie, 2000 (Wet 4 van 2000)

Die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000 (Wet 2 van 2000)

Die Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtigheid, 2000 (Wet 3 van 2000)

Die inligting toon die departement se demografiese samestelling van ras, geslag en gestremdheid, soos vereis deur die Wet op Billike Indiensneming en die Departement van Staatsdiens en Administrasie. Poste op die diensstaat vereis verskeie akademiese kwalifikasies, byvoorbeeld 'n Senior Sertifikaat, tegniese kwalifikasie of voorgraadse en nagraadse kwalifikasie, asook sekere vaardigheidsvlakke. Die Wet op Billike Indiensneming verklaar dat wanneer daar bepaal word of die aangewese groepe billik in 'n beroepskategorie en -vlak in 'n werkgewer se arbeidsmag verteenwoordig word, 'n aantal faktore in ag geneem moet word, insluitend die poel van toepaslik gekwalifiseerde persone uit die aangewese groepe waaruit die werkgewer redelik verwag kan word om werknemers te bevorder of aan te stel. Die syfers wat in hierdie afdeling aangebied word, neem nie hierdie faktore in ag nie en weerspieël nie die feit dat die bevolkingstatistiek wat deur die 2011-sensus verskaf is, aandui dat 'n baie klein persentasie van die Wes-Kaapse bevolking Matriek en tersiêre kwalifikasies het nie. Hierdie faktor bepaal die poel van "toepaslik gekwalifiseerde persone" waaruit die Wes-Kaapse Regering personeel kan aanstel (soos deur die Wet op Gelyke Indiensneming gespesifiseer). Die departement belê voortdurend in maatreëls om 'n breër poel van toepaslik gekwalifiseerde persone te skep wat om werkgeleenthede kan meeding, ten einde billike verteenwoordiging in alle beroepskategorieë en -vlakke in die arbeidsmag te verbreed.

2. Inleiding

Oorsig van die departement se MH-aangeleenthede

Die bestuur van die departement se diensstaat is van kritieke belang vir die opvoedkundige sukses van skole. Die departement het 154 meer poste vir die 2013 akademiese jaar toegeken. Verder het die departement 'n beter leerder-opvoeder-verhouding in die grondslagfase geïmplementeer. Die departement het daarin geslaag om sy aantal permanente onderwysers te vermeerder en dus is daar oor die algemeen groter stabiliteit in die stelsel. Stappe is gedoen om 'n leerder-opvoeder-verhouding van 1: 37 in laerskole en 1:33 in hoërskole te verseker. Die departement het ook begin met 'n doelgerigte ontplooiingsplan vir oortollige opvoeders en die dalende syfer is 'n bewys van die sukses daarvan. Die WKOD het gedurende die tydperk 1 April 2012 tot 31 Desember 2012 die aantal oortollige opvoeders met 149 verminder. 'n Verdere 53 oortollige opvoeders is in die eerste kwartaal van 2013 geplaas.

Die departement het in die 2012-skooljaar vyf vakaturelyste vir opvoeders suksesvol geadministreer.

Gestelde MH-prioriteite vir die jaar onder oorsig en die impak van hierdie prioriteite

Die departement beskou die werwing van bekwame bestuurders om as hoofde by skole aangestel te word, as 'n prioriteit. Verteenwoordigers van die departement op sodanige keuringspanele was waaksaam om te verseker dat 'n behoorlike proses gevolg word.

Nog 'n prioriteit was om die aantal werknemers op uitgebreide verloftydperke te verminder ten einde die finansiële las op die departement te verlig, aangesien dit die aanstelling van plaasvervangeropvoeders noodsaak.

Werksmagbeplanningsraamwerk en sleutelstrategieë om 'n vaardige en bekwame werksmag te lok en te werf.

Die departement het voortgegaan om voordiensbeurse aan studente toe te ken om opvoeders te word en het hierdie beurse vir spesifieke studies aangewend. Daarbenewens het die departement gebruik gemaak van die dienste en beskikbaarheid van die gegradueerdes van die Funza Lushaka-beursskema wat deur die nasionale Departement van Basiese Onderwys geadministreer word. Gedurende die tydperk 1 April 2012 tot 31 Desember 2012, is 283 (57.76%) Funza Lushaka-beurshouers (2011-beurshouers wat vir plasing in 2012 gekwalifiseer het) uit 490 suksesvol geplaas. Gedurende die tydperk 1 Januarie 2013 tot 31 Maart 2013, is 298 Funza Lushaka-beurshouers (2012-beurshouers wat vir plasing in 2013 gekwalifiseer het) uit 669 (44.54%) suksesvol in permanente, aflos- of tydelike poste geplaas.

Die departement het met die vulling van SMS-poste klem gelê op die uitslae van die bevoegdheid-gebaseerde assesserings waaraan kandidate onderworpe was.

Raamwerk vir werknemerprestasiestuur

Die departement het die voorgeskrewe beleid ten opsigte van prestasiestuur aanvaar en onderskryf en het verseker dat alle personeel, opvoeders asook staatsdienspersoneel, goed ingelig is oor die verwagtinge van die werkgewer.

Werknemerwelstandsprogramme

'n Eksterne diensverskaffer het 'n diens aan die hele provinsiale regering gelewer en die departement het hierdie program ondersteun.

Die program bied voortgesette ondersteuning ten opsigte van die sielkundige, emosionele en leefstylbehoefte van werknemers. Dit is 'n program wat onder andere op MIV en Vigs, stres, finansiële bestuur, verhoudings, regsaspekte, familiesake, middelmisbruik en trauma-ontlonting fokus. Die program behandel ook werknemers se gesondheid- en welstandskwessies deur middel van werknemergesondheid- en welstandbewustheidsdae. Die doel van hierdie dae is om gesonde leefstyle te bevorder en bewustheid te skep oor die dienste wat die WKOD aan sy werknemers bied. Daarbenewens vind Bewusmaking oor Gesondheidsbevordering plaas volgens die dae aangeteken in die Departement Gesondheid se gesondheidskalender. Die departement het gedurende die oorsigtydperk ses gesondheid- en welstand-bewustheidsdae aangebied en ook bewustheid geskep deur 19 voorspraaksessies te hou oor die werknemerwelstandsprogram wat die WKOD aan werknemers bied.

Beleidsontwikkeling

Die departement het voor die einde van Augustus 2012 die diensstaat vir alle skole vir 2013 beskikbaar gestel. Dit het skole in staat gestel om tydig met hul beplanning vir 2013 te begin en het ook voldoende geleentheid geskep vir skole om 'n beroep op meer poste te doen, waar dit nodig geag is.

'n e-Werwingstelsel ("werwing van die beste") is met ingang van Januarie 2013 geïmplementeer. Die stelsel stel alle opvoeders in staat om hul persoonlike profiel op die stelsel te voltooi en die platform te gebruik om aanlyn om geadverteerde poste aansoek te doen. Die stelsel word streng gemonitor om die sukses daarvan te verseker.

Die departement het vrywillig aan die Pensioen e-Kanaliseringsstelsel deelgeneem. Hierdie stelsel maak voorsiening vir die elektroniese verwerking van pensioen-onttrekking vir begunstigdes en het die omkeertyd vir die werklike betaling van voordele merkwaardig verminder.

Uitdagings waarvoor die departement te staan kom

Die afname in leerdergetalle gedurende die loop van 'n skooljaar lei daartoe dat sommige skole, soos die jaar vorder, meer opvoeders het as wat die leerder-opvoeder-verhouding toelaat.

Toekomstige MH-planne/doelwitte

Die uitrol van die e-Werwingstelsel vir kantoorbaseerde opvoeders asook staatsdienspersoneel.

Die verskaffing van aanlyn-aansoeke vir institusionele opvoederposte aan skole in elektroniese formaat.

3. Oorsig van menslike hulpbronstatistiek

3.1. Uitgawes

Die departement se begroting word volgens duidelik bepaalde programme toegeken. Die volgende tabelle is 'n opsomming van finale geouditeerde uitgawes per program (Tabel 3.1.1) en per salarisband (Tabel 3.1.2.). Dit dui in die besonder die bedrag aan wat aan personeeluitgawes ten opsigte van elke program of salarisband in die departement bestee is.

Program	Programaanwysing
Program 1	Administrasie
Program 2	Openbare gewone skoolonderwys
Program 3	Onafhanklike skoolonderwys
Program 4	Openbare spesiale skoolonderwys
Program 5	Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges
Program 6	Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes
Program 7	Vroeëkindontwikkeling
Program 8	Hulpdienste en verwante dienste

Tabel 3.1.1: Personeeluitgawes per program, 2012/13

Program	Totale Uitgawes (R'000)	Personeel-uitgawes (R'000)	Opleidings-uitgawes (R'000)	Goedere en dienste (R'000)	Personeel-uitgawes as 'n % van totale uitgawes	Gemiddelde personeel-uitgawes per werknemer (R'000)	Aantal werknemers
Program 1	510 807	248 252	7 198	0	1.74	310.70	799
Program 2	11 655 694	9 388 908	41 882	0	65.71	266.79	35 192
Program 3	72 321	0	0	0	0	0	0
Program 4	835 176	668 879	0	0	4.68	236.27	2 831
Program 5	597 523	273 819	0	0	1.92	279.98	978
Program 6	36 920	*1 587	0	0	0.01	*176.3	9
		**4 258	0	0	0.03	0	0
Program 7	421 351	64 203	0	0	0.45	313.19	205
Program 8	158 318	***25 206	0	0	0.18	***229.15	110
		****60 696	0	0	0.42	0	0
Totaal	14 288 110	10 735 885	49 080	0	75.14	267.57	40 124

Let wel:

- * Die personeeluitgawes ten opsigte van Program 6 (Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes) ten bedrae van R1,587 m is ten opsigte van die nege voltydse werknemers in permanente diens. Die aangeduide gemiddelde personeelkoste is dus slegs ten opsigte van die voltydse werknemers
- ** Die bedrag van R4,258 m reflekteer die bedrag ten opsigte van die uitgawes rakende 37 opvoeders wat op 'n uurlikse basis vir onderlig by BOOV-sentrums aangestel is.
- *** Die personeeluitgawes ten opsigte van Program 8 (Hulpdienste en Verwante Dienste) ten bedrae van R25,206 m, is ten opsigte van die 110 voltydse werknemers in permanente diens. Die aangeduide gemiddelde personeelkoste is dus slegs ten opsigte van die voltydse werknemers.
- **** Die bedrag van R60,696 m reflekteer die bedrag ten opsigte van die uitgawes vir eksaminatore/moderatore/nasieners en tydelike administratiewe ondersteuningspersoneel (vir die 2012-Matriekksamens) sowel as MIV/Vigs-ondersteuningspersoneel.

Tabel 3.1.2: Personeeluitgawes per salarisband, 2012/13

Salarisband	Personeel-uitgawes (R'000)	% van totale personeel-uitgawes	Gemiddelde personeel-uitgawes per werknemer (R'000)	Aantal werknemers
Laer geskoold (Vlak 1-2)	284 047	2.64	92.01	3, 087
Geskoold (Vlak 3-5)	670 766	6.23	140.39	4, 778
Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	6 201 664	57.59	265.14	23, 390
Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	3 567 327	33.13	404.46	8, 820
Senior bestuur (Vlak 13-16)	44 890	0.42	916.12	##49
Totaal	#10 768 694	100.00	268.39	40 124

Let wel:

- # Die totale personeeluitgawes in tabel 4.1.1 en 4.1.2 verskil omdat sommige transaksies direk op BAS plaasvind
- ## Die totale aantal werknemers aangedui in tabel 4.1.1 en 4.1.2 hierbo sluit sowel staatsdienspersoneel as opvoeders in. Die aantal werknemers in die salarisband 13 – 16 sluit die ses Hoof Uitvoerende Beamptes verbonde aan die Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges in

Die volgende tabelle verskaf 'n opsomming per program (Tabel 3.1.3) en salarisbande (Tabel 3.1.4) van uitgawes aangegaan as gevolg van salarisse, oortyd, huiseienaars-toelae en mediese bystand. Die tabel verskaf in elke geval 'n aanduiding van die persentasie van die personeelbegroting wat vir hierdie items benut is.

Tabel 3.1.3: Salarisse, oortyd, behuisingstoelae en mediese bystand per program, 2012/13

Program	Salarisse		Oortyd		Behuisingstoelae		Mediese bystand	
	Bedrag (R'000)	Salarisse as 'n % van personeel-uitgawes	Bedrag (R'000)	Oortyd as 'n % van personeel-uitgawes	Bedrag (R'000)	Behuisings-toelae as 'n % van personeel-uitgawes	Bedrag (R'000)	Mediese bystand as 'n % van personeel-uitgawes
Program 1	179 076	1.66	2,203	0.02	6 205	0.06	11 061	0.10
Program 2	7 031 109	65.29	295	0.00	219 464	2.04	417 237	3.87
Program 4	493 024	4.58	61	0.00	17 523	0.16	29 744	0.28
Program 5	206 344	1.92	0	0.00	5 909	0.05	11 305	0.10
Program 6	7 497	0.07	0	0.00	258	0.00	403	0.00
Program 7	47 867	0.44	0	0.00	1 094	0.01	2 586	0.02
Program 8	33 681	0.31	1,407	0.01	1 124	0.01	1 999	0.02
Totaal	7 998 598	74.28	3 966	0.03	251 577	2.34	474 335	4.40

Tabel 3.1.4: Salarisse, oortyd, behuisingstoelae en mediese bystand per salarisband, 2012/13

Salarisband	Salarisse		Oortyd		Behuisingstoelae		Mediese bystand	
	Bedrag (R'000)	Salarisse as 'n % van personeel-uitgawes	Bedrag (R'000)	Oortyd as 'n % van personeel-uitgawes	Bedrag (R'000)	Behuisingstoelae as 'n % van personeel-uitgawes	Bedrag (R'000)	Mediese bystand as 'n % van personeel-uitgawes
Laer geskool (Vlak 1-2)	200 409	1.86	93	0.00	15 494	0.14	15 819	0.15
Geskool (Vlak 3-5)	476 095	4.42	1 659	0.01	29 429	0.27	41 627	0.39
Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	4 607 545	42.79	1 760	0.01	142 636	1.32	285 193	2.65
Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	2 684 711	24.93	454	0.00	64 018	0.59	131 098	1.22
Senior bestuur (Vlak 13-16)	29 838	0.28	0	0.00	0	0.00	598	0.01
Totaal	7 998 598	74.28	3 966	0.03	251 577	2.34	474 335	4.40

3.2. Indiensneming en vakatures

Die volgende tabelle is 'n opsomming van die aantal poste op die diensstaat, die aantal werknemers, die persentasie poste vakant en of daar enige personeel bykomend tot die diensstaat is. Hierdie inligting word ten opsigte van twee belangrike veranderlikes aangebied: - program (Tabel 4.2.1) en salarisband (Tabel 4.2.2).

Tabel 3.2.1: Indiensneming en vakatures per program, soos op 31 Maart 2013

Personeel-groep	Program	Aantal befondsde poste	Onbefondsde poste	Aantal poste gevul	Vakaturekoers %	Aantal persone bykomend tot die diensstaat	Totale aantal werknemers
Alle personeel	Program 1	827	48	784	5.00	15	799
	Program 2	35 032	259	34 841	1.00	351	35 192
	Program 4	3158	9	2 798	11.00	33	2 831
	Program 5	1 280	150	978	24.00	0	978
	Program 6	12	0	9	25.00	0	9
	Program 7	14	0	205	0.00	0	205
	Program 8	109	25	110	0.00	0	110
	Totaal	40 432	491	39 725	2.00	399	40 124
Opvoeders	Program 1	99	7	108	0.00	6	114
	Program 2	28 459	24	28 489	0.00	147	28 636
	Program 4	2 054	0	1 844	10.00	16	1 860
	Program 5	886	0	811	8.00	0	811
	Program 6	4	0	2	50.00	0	2
	Program 7	14	0	**205	0.00	0	205
	Program 8	0	0	0	0.00	0	0
	Totaal	31 516	31	31 459	0.00	*169	31 628

Personeel-groep	Program	Aantal befondsde poste	Onbefondsde poste	Aantal poste gevul	Vakature-koers %	Aantal persone bykomend tot die diensstaat	Totale aantal werknemers
Staatsdienspersoneel	Program 1	728	41	676	7.00	9	685
	Program 2	6 573	235	6 352	3.00	204	6 556
	Program 4	1 104	9	954	14.00	17	971
	Program 5	394	150	167	58.00	0	167
	Program 6	8	0	7	13.00	0	7
	Program 7	0	0	0	0.00	0	0
	Program 8	109	25	110	0.00	0	110
	Totaal	8 916	460	8 266	7.00	230	8 496

Let wel:

* In die geval van opvoeders bykomend tot die diensstaat, word slegs die syfers aangedui van daardie opvoeders wat behoorlik as bykomend ingevolge die kollektiewe ooreenkomste geïdentifiseer is.

** Program 7: Poste van opvoeder: preprimêr word afgeskaf soos hulle vakant raak. Die WKOD het 'n beleid aanvaar waarvolgens die ontruimde poste deur 'n subsidiebetaling vervang word in 'n poging om meer leerterreine vir preprimêre leerders te skep (Vroeëkindontwikkeling). 205 opvoeders in Program 7 is preprimêre personeel. Hierdie personeel word in addisionele poste gedra.

Wat opvoedkundige instellings betref, beteken die aantal vakatures ten opsigte van opvoeders nie dat die instelling minder opvoeders het as die aantal opvoeders waarop hulle geregtig is nie. Dit dui bloot aan dat die opvoederposte nie in 'n permanente hoedanigheid gevul is nie. In elke geval waar die pos nie permanent gevul word nie, word 'n kontrakaanstelling gemaak om te verseker dat alle opvoedkundige instellings voldoende personeel het.

Tabel 3.2.2: Indiensneming en vakatures per salarisband, soos op 31 Maart 2013

Personeel-groep		Aantal befondsde poste	Onbefondsde poste	Aantal poste gevul	Vakature-koers %	Aantal persone bykomend tot die diensstaat	Totale aantal werknemers
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	3 265	232	3 094	5.00	72	3 166
	Geskool (Vlak 3-5)	4 238	99	3 846	9.00	92	4 834
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	28 661	104	28 817	0.00	184	28 105
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	4 218	56	3 921	7.00	49	3 970
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	50	0	47	6.00	2	49
	Totaal	40 432	491	39 725	2.00	399	40 124
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0	0.00	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	0	0	0	0.00	0	*896
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	27 502	4	27 722	0.00	127	26 953
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	4 014	27	3 737	7.00	42	3 779
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0	0.00	0	0
	Totaal	31 516	31	31 459	0.00	169	31 628

Personeel- groep		Aantal befondsde poste	On- befondsde poste	Aantal poste gevol	Vakature- koers %	Aantal persone bykomend tot die diensstaat	Totale aantal werk- nemers
Staatsdienspersoneel	Laer geskool (Vlak 1-2)	3 265	232	3 094	5.00	72	3 166
	Geskool (Vlak 3-5)	4 238	99	3 846	9.00	92	3 938
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	1 159	100	1 095	6.00	57	1 152
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	204	29	184	10.00	7	191
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	50	0	47	6.00	2	49
	Totaal	8 916	460	8 266	7.00	230	8 496

Let wel:

Wat opvoedkundige instellings betref, beteken die aantal vakatures ten opsigte van opvoeders nie dat die instelling minder opvoeders het as die aantal opvoeders waarop hulle geregtig is nie. Dit dui bloot aan dat die opvoederposte nie in 'n permanente hoedanigheid gevol is nie. In elke geval waar die pos nie permanent gevol word nie, word 'n kontrakaanstelling gemaak om te verseker dat alle opvoedkundige instellings die aantal opvoeders het waarop hulle geregtig is.

* Alle opvoederposte word geskep vir die aanstelling van professionele, ten volle gekwalifiseerde opvoeders (minstens Matriek plus 3 jaar opleiding) op die minimum van salarisvlak 6-7. Die werklikheid is dat die WKOD wel onder- en ongekwalifiseerde opvoeders in die stelsel het. Hulle is die 896 opvoeders wat op salarisvlak 3-5 vergoed word, aangesien hulle nie aan die minimum posvereistes voldoen om op salarisvlak 6-7 betaal te word nie. Hierdie opvoeders is almal in goedgekeurde poste aangestel wat op hierdie tabel in salarisband 6-8 aangetoon word.

3.3. Posevaluering

Die Staatsdiensregulasies, 1999 het posevaluering bekendgestel as 'n manier om te verseker dat werk van gelyke waarde gelyk vergoed word. Binne 'n nasionaal-bepaalde raamwerk, kan uitvoerende gesagte enige pos in sy of haar organisasie evalueer of herevalueer. Ingevolge die Regulasies moet alle vakatures op salarisvlak 9 en hoër geëvalueer word voordat hulle gevol word. Dit is deur die Minister van Staatsdiens en Administrasie bekragtig dat alle SMS poste voor 31 Desember 2002 geëvalueer moet word.

Die volgende tabel (Tabel 3.3.1) is 'n opsomming van die aantal poste wat gedurende die oorsigjaar geëvalueer is. Die tabel verskaf ook statistieke oor die aantal poste wat op- of afgegradeer is.

Tabel 3.3.1: Posevaluering, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Salarisband	Totale aantal poste soos op 31/03/2013	Aantal poste geëvalueer	% van poste volgens salarisband geëvalueer	Poste opgegradeer		Poste afgegradeer	
				Aantal	% van aantal poste	Aantal	% van aantal poste
Laer geskool (Vlak 1-2)	3 265	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Geskool (Vlak 3-5)	4 238	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	1 159	65	5.60	0	0.00	0	0.00
Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	204	24	11.76	0	0.00	0	0.00
Senior bestuursdiens Band A (Vlak 13)	36	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Senior bestuursdiens Band B (Vlak 14)	9	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Senior bestuursdiens Band C (Vlak 15)	4	1	25.00	0	0.00	0	0.00
Senior bestuursdiens Band D (Vlak 16)	1	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Totaal	8 916	90	1.00	0	0.00	0	0.00

Let wel: Alle SMS-poste het in 2010 posevaluering ondergaan. Opvoederposte is nie onderworpe aan posevaluering nie en is dus by bostaande tabel uitgesluit.

Tabel 3.3.2: Profiel van werknemers wie se salarisse opgegradeer is weens hul poste wat opgegradeer is, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Begunstigdes	Swart	Kleurling	Indiër	Wit	Totaal
Vroulik	0	0	0	0	0
Manlik	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0
Werknemers met 'n gestremdheid					0

Die volgende tabel verskaf 'n opsomming van die aantal gevalle waar vergoedingsvlakke die graad oorskry het wat deur posevaluering bepaal is (ingeslote toekenning van hoër kerwe). Redes vir die afwyking word in elke geval voorsien.

Tabel 3.3.3: Werknemers wie se salarisvlak die graad oorskry wat deur posevaluering bepaal is, soos op 31 Maart 2013 (kragtens PSR 1.V.C.3)

Totale aantal werknemers wie se salarisse die vlak oorskry het wat in 2012/2013 deur posevaluering bepaal is (ingeslote toekenning van hoër kerwe)	Nul

Tabel 3.3.4: Profiel van werknemers wie se salarisvlak die graad oorskry wat deur posevaluering bepaal is, soos op 31 Maart 2013 (kragtens PSR 1.V.C.3)

Totale aantal werknemers wie se salarisse die graad oorskry het wat in 2012/2013 deur posevaluering bepaal is	Nul

3.4. Veranderinge in indiensneming

Omsetkoerse gee 'n aanduiding van tendense in die indiensnemingsprofiel van die departement. Die volgende tabelle gee 'n opsomming van omsetkoerse per salarisband (Tabel 3.5.1)

Tabel 3.4.1: Jaarlikse omsetkoerse per salarisband, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Personeel-groep	Salarisband	Aantal werknemers per band soos op 31 Maart 2012	Aanstellings	Oorplasinge na die departement	Aanstellings en oorplasinge na die departement	Beëindigings	Oorplasinge uit die departement	Beëindigings en oorplasinge uit die departement	Omsetkoers %
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	3 115	3 352	0	3 352	3 219	1	3 220	103.00
	Geskool (Vlak 3-5)	4 857	5 015	4	5 019	4 323	6	4 329	89.00
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	23 633	10 656	33	10 689	10 803	30	10 833	46.00
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	8 652	632	23	655	1 058	9	1 067	12.00
	Senior bestuursdiens Band A (Vlak 13)	40	2	0	2	5	0	5	13.00
	Senior bestuursdiens Band B (Vlak 14)	9	0	0	0	0	1	1	11.00
	Senior bestuursdiens Band C (Vlak 15)	3	0	0	0	0	0	0	0.00
	Senior bestuursdiens Band D (Vlak 16)	1	0	0	0	0	0	0	0.00
	Totaal	40 310	19 657	60	19 717	19 408	47	19 455	48.00
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0	0	0	0	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	1 059	3 393	1	3 394	2 681	0	2 681	253.00
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	22 319	10 381	27	10 408	10 487	22	10 509	47.00
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	8 453	595	16	611	1 002	4	1 006	12.00
	Senior bestuur Diensband A (Vlak 13)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
	Senior bestuursdiens Band B (Vlak 14)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
	Senior bestuursdiens Band C (Vlak 15)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
	Senior bestuursdiens Band D (Vlak 16)	0	0	0	0	0	0	0	0.00
	Totaal	31 831	14 369	44	14 413	14 170	26	14 196	45.00
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	3 115	3 352	0	3 352	3 219	1	3 220	103.00
	Geskool (Vlak 3-5)	3 798	1 622	3	1 625	1 642	6	1 648	43.00
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	1 314	275	6	281	316	8	324	25.00
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	199	37	7	44	56	5	61	31.00
	Senior bestuur Diensband A (Vlak 13)	40	2	0	2	5	0	5	13.00
	Senior bestuursdiens Band B (Vlak 14)	9	0	0	0	0	1	1	11.00
	Senior bestuursdiens Band C (Vlak 15)	3	0	0	0	0	0	0	0.00
	Senior bestuursdiens Band D (Vlak 16)	1	0	0	0	0	0	0	0.00
	Totaal	8 479	5 288	16	5 304	5 238	21	5 259	62.00

Let wel: Kolom 3 (aantal werknemers) sluit alle Aard van Aanstellings en Botallige Personeel in en sluit die Minister uit. Staatsamptenare en Opvoeders wat nie permanente poste beklee nie, word op kontrak vir geslote tydperke aangestel. Dit sluit werknemers in wat in substantiewe vakatures aangestel word, wat ontstaan weens natuurlike uitloei, afsterwe, bevorderings, ens. en werknemers (opvoeders) wat as plaasvervangers in die plek van diegene wat afwesig is weens siekteverlof, kraamverlof, ens. aangestel word. Dit impliseer dat dieselfde werknemer tot vier keer in 'n bepaalde verslagtydperk aangestel kan word, aangesien elke kontrak as 'n nuwe aanstelling beskou word. Die verstryking van die kontrak word vir verslagdoeleindes as 'n beëindiging van diens beskou en dit is die rede vir die buitengewoon hoë aantal beëindigings.

Tabel 3.4.2: Personeel wat die diens van die departement verlaat, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Groep	Tipe beëindiging	Aantal personeel	% van totale beëindigings	Aantal beëindigings as 'n % van totale aantal werknemers soos op 31 Maart 2013
Alle personeel	Sterfte/heengaan	95	0.49	0.24
	Bedanking	585	3.01	1.45
	Beëindiging van kontrak	17 850	91.74	44.28
	Ontslag – operasionele veranderinge	5	0.03	0.01
	Ontslag – wangedrag	67	0.34	0.17
	Ontslag – onbevoegdheid	0	0.00	0.00
	Ontslaan weens swak gesondheid	100	0.51	0.25
	Aftrede	705	3.62	1.75
	Werknemer-geïnisieerde skeidingspakket	2	0.01	0.00
	Oorplasing na ander staatsdiensdepartemente	48	0.25	0.12
	Groototaal	19 457	100.00	48.27
Opvoeders	Sterfte/heengaan	74	0.52	0.23
	Bedanking	504	3.55	1.58
	Beëindiging van kontrak	12 963	91.31	40.72
	Ontslag – operasionele veranderinge	5	0.04	0.02
	Ontslag – wangedrag	36	0.25	0.11
	Ontslag – onbevoegdheid	0	0.00	0.00
	Ontslaan weens swak gesondheid	75	0.53	0.24
	Aftrede	512	3.61	1.61
	Werknemer-geïnisieerde skeidingspakket	1	0.01	0.00
	Oorplasing na ander staatsdiensdepartemente	27	0.19	0.08
	Groototaal	14 197	100.00	44.60
Staatsdienspersoneel	Sterfte/heengaan	21	0.40	0.25
	Bedanking	81	1.54	0.96
	Beëindiging van kontrak	4 887	92.91	57.64
	Ontslag – operasionele veranderinge	0	0.00	0.00
	Ontslag - wangedrag	31	0.59	0.37
	Ontslag - onbekwaamheid	0	0.00	0.00
	Ontslaan weens swak gesondheid	25	0.48	0.29
	Aftrede	193	3.67	2.28
	Werknemer-geïnisieerde skeidingspakket	1	0.02	0.01
	Oorplasing na ander staatsdiensdepartemente	21	0.40	0.25
	Groototaal	5 260	100.00	62.04

Let wel:

Die "Verstryking van Kontrak"-syfer mag hoog lyk in vergelyking met ander staatsdepartemente en werkgewers. Die hoë syfer is omdat die WKOD 'n beleid het waarvolgens werknemers vir kort tydperke op kontrak aangestel word. Hierdie poste word gereeld binne die raamwerk van toepaslike kollektiewe ooreenkomste geadverteer, met die doel dat dit so vroeg as moontlik permanent gevul sal word. Verder word plaasvervangeropvoeders aangestel in die plek van opvoeders wat met verlof gaan of of gesekondeer word. Die kortste tydperk vir 'n kontrakaanstelling ten opsigte van 'n opvoeder is twee weke.

Tabel 3.4.3: Redes waarom personeel bedank het, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Groep	Tipe beëindiging	Alle personeel	% van totale beëindigings
Alle personeel	Ouderdom	2	0.01
	Swak gesondheid	10	0.05
	Beter vergoeding	38	0.20
	Emigrasie	4	0.02
	Verdere studie	1	0.01
	Huwelik	4	0.02
	Aard van werk	10	0.05
	(Geen rede nie (hoofsaaklik "einde van kontrak"))	18 843	97.09
	Ander onderwysdepartement	4	0.02
	Ander beroep	38	0.20
	Eie onderneming	1	0.01
	Persoonlike griewe	10	0.05
	Reorganisasie	1	0.01
	Afskaffing van pos	435	2.24
	Oorskakeling na permanent	1	0.01
	Huisvrou	1	0.01
	Verplasing (gade)	2	0.01
	Wangedrag	1	0.01
	EISP	1	0.01
	Nie-onderwyspos	1	0.01
	Groototaal		19 408
Opvoeders	Ouderdom	2	0.01
	Swak gesondheid	7	0.05
	Beter vergoeding	32	0.23
	Emigrasie	4	0.03
	Verdere studie	1	0.01
	Huwelik	4	0.03
	Aard van werk	7	0.05
	(Geen rede nie (hoofsaaklik "einde van kontrak"))	13 683	96.56
	Ander onderwysdepartement	4	0.03
	Ander beroep	25	0.18
	Eie onderneming	1	0.01
	Persoonlike griewe	6	0.04
	Reorganisasie	0	0.00
	Afskaffing van pos	387	2.73
	Oorskakeling na permanent	1	0.01
	Huisvrou	1	0.01
	Verplasing (gade)	2	0.01
	Wangedrag	1	0.01
	EISP	1	0.01
	Nie-onderwyspos	1	0.01
	Groototaal		14 170

Groep	Tipe beëindiging	Alle personeel	% van totale beëindigings
Staatsdienspersoneel	Ouderdom	0	0.00
	Swak gesondheid	3	0.06
	Beter vergoeding	6	0.11
	Emigrasie	0	0.00
	Verdere studie	0	0.00
	Huwelik	0	0.00
	Aard van werk	3	0.06
	(Geen rede nie (hoofsaaklik "einde van kontrak"))	5 160	98.51
	Ander onderwysdepartement	0	0.00
	Ander beroep	13	0.25
	Eie onderneming	0	0.00
	Persoonlike griewe	4	0.08
	Reorganisasie	1	0.02
	Bedanking uit pos	48	0.92
	Oorskakeling na permanent	0	0.00
	Huisvrou	0	0.00
	Verplasing (gade)	0	0.00
	Wangedrag	0	0.00
	EISP	0	0.00
	Nie-onderwyspos	0	0.00
Groototaal	5 238	100.00	

Tabel 3.4.3 (1): Redes waarom permanente personeel bedank het, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Groep	Tipe beëindiging	Alle personeel Aantal	% van totale beëindigings
Alle personeel	Ouderdom	2	0.38
	Swak gesondheid	9	1.70
	Beter vergoeding	35	6.60
	Emigrasie	4	0.75
	Verdere studie	1	0.19
	Huwelik	4	0.75
	Aard van werk	9	1.70
	Geen rede nie	17	3.21
	Ander onderwysdepartement	4	0.75
	Ander beroep	31	5.85
	Eie onderneming	1	0.19
	Persoonlike griewe	7	1.32
	Afskaffing van pos	401	75.66
	Huisvrou	1	0.19
	Verplasing (gade)	2	0.38
	Wangedrag	1	0.19
	Nie-onderwyspos	1	0.19
	Groototaal	530	100.00

Groep	Tipe beëindiging	Alle personeel	% van totale beëindigings
Alle personeel	Ouderdom	2	0.44
	Swak gesondheid	6	1.31
	Beter vergoeding	30	6.54
	Emigrasie	4	0.87
	Verdere studie	1	0.22
	Huwelik	4	0.87
	Aard van werk	6	1.31
	Geen rede nie	14	3.05
	Ander onderwysdepartement	4	0.87
	Ander beroep	21	4.58
	Eie onderneming	1	0.22
	Persoonlike griewe	3	0.65
	Afskaffing van pos	358	78.00
	Huisvrou	1	0.22
	Verplasing (gade)	2	0.44
	Wangedrag	1	0.22
	Nie-onderwyspos	1	0.22
	Groottotaal	459	100.00
	Staatsdienspersoneel	Ouderdom	0
Swak gesondheid		3	4.23
Beter vergoeding		5	7.04
Emigrasie		0	0.00
Verdere studie		0	0.00
Huwelik		0	0.00
Aard van werk		3	4.23
Geen rede nie		3	4.23
Ander onderwysdepartement		0	0.00
Ander beroep		10	14.08
Eie onderneming		0	0.00
Persoonlike griewe		4	5.63
Afskaffing van pos		43	60.56
Huisvrou		0	0.00
Verplasing (gade)		0	0.00
Wangedrag		0	0.00
Nie-onderwyspos		0	0.00
Groottotaal		71	100.00

Tabel 3.4.4: Verskillende ouderdomsgroepe van permanente personeel wat bedank het, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Ouderdom	Bedankings alle personeel	Alle personeel - %	Bedankings opvoeders	Opvoeders - %	Bedankings staatsdienspersoneel	Staatsdienspersoneel - %
Ouderdom 19>	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Ouderdom 20 tot 24	32	6.97	32	6.04	0	0.00
Ouderdom 25 tot 29	99	20.48	94	18.68	5	7.04
Ouderdom 30 tot 34	56	11.11	51	10.57	5	7.04
Ouderdom 35 tot 39	51	8.50	39	9.62	12	16.90
Ouderdom 40 tot 44	100	18.74	86	18.87	14	19.72
Ouderdom 45 tot 49	96	17.43	80	18.11	16	22.54
Ouderdom 50 tot 54	55	9.37	43	10.38	12	16.90
Ouderdom 55 tot 59	31	5.66	26	5.85	5	7.04
Ouderdom 60 tot 64	10	1.74%	8	1.89	2	2.82
Ouderdom 65>	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Groot totaal	530	100	459	100.00	71	100.00

Tabel 3.4.5: Toekenning van werknemer-geïnisieerde skeidingspakkette per salarisband, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Personeelgroep	Salarisband	Aantal pakkette heringestel
Alle personeel	Laer geskoold (Vlak 1-2)	0
	Geskoold (Vlak 3-5)	0
	Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	1
	Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	1
	Senior bestuursdiens Band A	0
	Senior bestuursdiens Band B	0
	Senior bestuursdiens Band C	0
	Senior bestuursdiens Band D	0
	Totaal	2
Opvoeders	Laer geskoold (Vlak 1-2)	0
	Geskoold (Vlak 3-5)	0
	Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	0
	Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	1
	Senior bestuursdiens Band A	0
	Senior bestuursdiens Band B	0
	Senior bestuursdiens Band C	0
	Senior bestuursdiens Band D	0
	Totaal	1

Personeelgroep	Salarisband	Aantal pakkette heringestel
Staatsdiens	Laer geskoold (Vlak 1-2)	0
	Geskoold (Vlak 3-5)	0
	Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	1
	Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	0
	Senior bestuursdiens Band A	0
	Senior bestuursdiens Band B	0
	Senior bestuursdiens Band C	0
	Senior bestuursdiens Band D	0
	Totaal	1

Tabel 3.4.6: Bevorderings per salarisband, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Personeelgroep	Salarisband	Werknemers soos op 31 Maart 2012	Bevordering na ander salarisvlak	Salarisvlak-bevorderings as % van werknemers per salarisband	Vorderings na n ander kerf binne salarisvlak	Kerfvorderings as % van werknemers per salarisband
Alle personeel	Laer geskoold (Vlak 1-2)	3 115	788	25.30	2 456	78.84
	Geskoold (Vlak 3-5)	4 857	281	5.79	3 651	75.17
	Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	23 633	651	2.75	19 908	84.24
	Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	8 652	915	10.58	8 086	93.46
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	53	3	5.66	42	79.25
	Totaal	40 310	2 638	6.54	34 143	84.70
Opvoeders	Laer geskoold (Vlak 1-2)	0	0	0.00	0	0.00
	Geskoold (Vlak 3-5)	1 059	1	0.09	330	31.16
	Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	22 319	591	2.65	19 105	85.60
	Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	8 453	887	10.49	7 969	94.27
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0.00	0	0.00
	Totaal	31 831	1 479	4.65	27 404	86.09
Staatsdiens	Laer geskoold (Vlak 1-2)	3 115	788	25.30	2 456	78.84
	Geskoold (Vlak 3-5)	3 798	280	7.37	3 321	87.44
	Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	1 314	60	4.57	803	61.11
	Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	199	28	14.07	117	58.79
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	53	3	5.66	42	79.25
	Totaal	8 479	1 159	13.67	6 739	79.48

3.5 Billike indiensneming

Die volgende tabel is 'n opsomming van die totale werkmagprofiel per beroepsvlak. Tydelike werknemers maak die totale aantal werkers uit wat vir drie opeenvolgende maande of minder in diens is. Die tabelle in hierdie afdeling word gegrond op die formate voorgeskryf deur die Wet op Billike Indiensneming, Wet 55 van 1998.

Tabel 3.5.1: Totale aantal werknemers (insluitend werknemers met gestremdhede) in elkeen van die volgende beroepsvlakke, soos op 31 Maart 2013)

Beroepsvlakke	Manlik				Vroulik				Buitelandse burgers		Totaal
	S	K	I	W	S	K	I	W	Manlik	Vroulik	
Topbestuur (Vlak 14-16)	1	3	1	2	1	2	1	1	0	0	12
Senior bestuur (Vlak 13)	3	12	1	7	5	7	0	2	0	0	37
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur (Vlak 11-12)	131	641	10	294	71	158	6	75	0	1	1 387
Geskoolde tegnies en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente (Vlak 8-10)	581	3 830	37	1 029	1 356	5 024	49	2353	4	7	14 270
Halfgeskoold en diskresionêre besluitneming (Vlak 4-7)	1 196	2 678	14	624	3 963	7 697	49	2 940	82	37	19 280
Ongeskoolde en bepaalde besluitneming (Vlak 1-3)	602	1 984	3	102	385	1 871	1	151	27	12	5 138
Totaal	2 514	9 148	66	2 058	5 781	14 759	106	5 522	113	57	40 124

Tabel 3.5.2: Totale aantal werknemers (slegs met gestremdhede) in elkeen van die volgende beroepsvlakke, soos op 31 Maart 2013

Beroepsvlakke	Manlik				Vroulik				Buitelandse burgers		Totaal
	S	K	I	W	S	K	I	W	Manlik	Vroulik	
Topbestuur (Vlak 14-16)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senior bestuur (Vlak 13)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur (Vlak 11-12)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geskoolde tegnies en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente (Vlak 8-10)	2	2	0	2	0	1	0	5	0	0	12
Halfgeskoold en diskresionêre besluitneming (Vlak 4-7)	2	2	0	2	1	2	0	1	0	0	10
Ongeskoolde en bepaalde besluitneming (Vlak 1-3)	2	3	0	1	1	3	0	0	0	0	10
Totaal	6	7	0	5	2	6	0	6	0	0	32

Tabel 3.5.3: Werwing, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Beroepsvlakke	Manlik				Vroulik				Buitelandse burgers		Totaal
	S	K	I	W	S	K	I	W	Manlik	Vroulik	
Topbestuur (Vlak 14-16)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senior bestuur (Vlak 13)	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur(Vlak 11-12)	14	28	0	21	10	14	0	9	0	0	96
Geskoolde tegnies en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente (Vlak 8-10)	55	767	8	130	227	1 044	6	267	0	1	2 505
Halfgeskoold en diskresionêre besluitneming (Vlak 4-7)	596	1 565	11	312	2 197	4 546	45	1 673	237	104	11 286
Ongeskoolde en bepaalde besluitneming (Vlak 1-3)	500	1 932	12	163	493	2 062	3	366	177	60	5 768
Totaal	1 165	4 293	31	626	2 927	7 667	54	2 315	414	165	19 657

Tabel 3.5.4: Bevorderings, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Beroepsvlakke	Manlik				Vroulik				Buitelandse burgers		Totaal
	S	K	I	W	S	K	I	W	Manlik	Vroulik	
Topbestuur (Vlak 14-16)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Senior bestuur (Vlak 13)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur(Vlak 11-12)	10	62	0	30	6	23	1	4	0	0	136
Geskoolde tegnies en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente (Vlak 8-10)	54	343	5	68	154	509	6	206	0	2	1347
Halfgeskoold en diskresionêre besluitneming (Vlak 4-7)	8	43	0	3	11	44	0	4	1	0	114
Ongeskoold en bepaalde besluitneming (Vlak 1-3)	187	406	0	8	104	317	0	15	0	0	1 037
Totaal	259	855	5	109	275	893	7	229	1	2	2 635

Tabel 3.5.5: Beëindigings, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Beroepsvlakke	Manlik				Vroulik				Buitelandse burgers		Totaal
	S	K	I	W	S	K	I	W	Manlik	Vroulik	
Topbestuur (Vlak 14-16)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senior bestuur (Vlak 13)	0	2	0	3	0	0	0	0	0	0	5
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur(Vlak 11-12)	20	75	0	43	14	23	1	15	1	0	192
Geskoolde tegnies en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente (Vlak 8-10)	70	895	11	185	256	1 230	7	389	0	1	3 044
Halfgeskoold en diskresionêre besluitneming (Vlak 4-7)	606	1 583	9	284	2 150	4 722	40	1 595	254	107	11 350
Ongeskoold en bepaalde besluitneming (Vlak 1-3)	460	1 693	11	132	349	1 724	2	237	159	50	4 817
Totaal	1 156	4 248	31	647	2 769	7 699	50	2 236	414	158	19 408

Tabel 3.5.6: Vaardigheidsontwikkeling, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Beroepsvlakke	Manlik				Vroulik				Totaal
	S	K	I	W	S	K	I	W	
Topbestuur (Vlak 14-16)	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Senior bestuur (Vlak 13)	1	0	1	2	0	5	0	0	9
Professioneel gekwalifiseerde en ervare spesialiste en middelbestuur(Vlak 11-12)	548	2 219	32	1 073	1 042	3 172	42	1 721	9 849
Geskoolde tegnies en akademies gekwalifiseerde werkers, junior bestuur, toesighouers, voormanne en superintendente (Vlak 8-10)	5	11	0	7	15	47	0	28	113
Halfgeskoold en diskresionêre besluitneming (Vlak 4-7)	10	27	1	2	49	128	1	59	277
Ongeskoold en bepaalde besluitneming (Vlak 1-3)	21	46	0	8	7	41	0	12	135
Totaal	585	2 303	35	1 092	1 114	3 393	43	1 820	10 385

Let wel: Daar is geen belyning tussen die Organiseringsraamwerk vir Beroepe (OFO) wat aan die SETA's gerapporteer word en die beroepskategorieë gelys onder die Kode van Vergoeding (CORE) nie. Die departement het die CORE-beroepskategorieë in lyn gebring met die OFO-beroepskategorieë vir die doel van verslagdoening ten opsigte van die aantal werknemers.

3.6 Ondertekening van prestasie-ooreenkomste deur SMS-lede

Tabel 3.6.1: Ondertekening van prestasie-ooreenkomste deur SMS-lede soos op 31 Mei 2012.

SMS-vlak	Aantal befondsde SMS-poste per vlak	Aantal SMS-lede per vlak	Aantal ondertekende prestasie-ooreenkomste per vlak	Ondertekende prestasie-ooreenkomste as % van SMS-lede per vlak
Direkteur-Generaal/ Hoof van Departement	1	1	1	100.00
Salarisvlak 16, maar nie HvD nie	0	0	0	0.00
Salarisvlak 15	4	3	3	100.00
Salarisvlak 14	9	8	8	100.00
Salarisvlak 13	36	41	41	100.00
Totaal	50	53	53	100.00

Tabel 3.6.2: Redes waarom prestasie-ooreenkomste nie soos op 31 Mei 2012 met alle SMS gesluit is nie

Redes waarom prestasie-ooreenkomste nie met alle SMS gesluit is nie
NvT

Tabel 3.6.3: Dissiplinêre stappe ingestel teen SMS-lede wat nie teen 31 Mei 2012 prestasie-ooreenkomste onderteken het nie

Dissiplinêre stappe ingestel teen SMS-lede wat nie prestasie-ooreenkomste onderteken het nie
NvT

3.7 Vulling van SMS-poste

Tabel 3.7.1: Inligting oor SMS-poste soos op 30 September 2012

SMS-vlak	Aantal SMS-poste per vlak		Aantal SMS-poste gevul per vlak	% van SMS-poste gevul per vlak	Aantal SMS-poste vakant per vlak	% van SMS-poste vakant per vlak
	Befonds	On-befonds				
Direkteur-Generaal/Hoof van Departement	1	0	1	100.00	0	0.00
Salarisvlak 16, maar nie Hvd nie	0	0	0	0.00	0	0.00
Salarisvlak 15	4	0	3	75.00	1	25.00
Salarisvlak 14	9	0	7	77.77	2	22.22
Salarisvlak 13	36	0	*40	111.11	1	2.77
Totaal	50	0	51	102.00	4	8.00

Let wel:

Twee (2) SMS-lede wat bo die WKOD-dienststaat gedra word plus twee (2) SMS-lede in die Kantoor van die Minister van Onderwys in die Wes-Kaap en een (1) SMS-lid bestuur wat 'n distriksprojek bestuur.

Tabel 3.7.2: Inligting oor SMS-poste soos op 31 Maart 2013

SMS-vlak	Aantal SMS-poste per vlak		Aantal SMS-poste gevul per vlak	% van SMS-poste gevul per vlak	Aantal SMS-poste vakant per vlak	% van SMS-poste vakant per vlak
	Befonds	On-befonds				
Direkteur-Generaal/Hoof van Departement	1	0	1	100.00	0	0.00
Salarisvlak 16, maar nie Hvd nie	0	0	0	0.00	0	0.00
Salarisvlak 15	4	0	4	100.00	0	0.00
Salarisvlak 14	9	0	7	77.78	2	22.22
Salarisvlak 13	36	0	38	102.78	1	2.77
Totaal	50	0	50	100.00	3	6.00

Let wel:

Twee (2) SMS-lede wat bo die WKOD-dienststaat gedra word plus een (1) SMS-lid in die Kantoor van die Minister van Onderwys in die Wes-Kaap.

Tabel 3.7.3: Advertering en vulling van SMS-poste soos op 31 Maart 2013

SMS-vlak	Reklame	Vulling van poste	
	Aantal vakatures per vlak geadverteer binne 6 maande nadat dit vakant geraak het	Aantal vakatures per vlak gevul binne 6 maande nadat dit vakant geraak het	Aantal vakatures per vlak nie binne 6 maande nie maar wel binne 12 maande gevul
Direkteur-Generaal/Hoof van Departement	0	0	0
Salarisvlak 16, maar nie HvD nie	0	0	0
Salarisvlak 15	1	1	0
Salarisvlak 14	1	1	0
Salarisvlak 13	0	0	0
Totaal	2	2	0

Tabel 3.7.4: Redes waarom daar nie aan die vulling van befondsde vakante SMS-poste voldoen is nie - Geadverteer binne 6 maande en gevul binne 12 maande nadat dit vakant geraak het

SMS-vlak	Redes vir nienakoming
Direkteur-Generaal/Hoof van Departement	Nie van toepassing nie
Salarisvlak 16, maar nie HvD nie	Nie van toepassing nie
Salarisvlak 15	Nie van toepassing nie
Salarisvlak 14	Nie van toepassing nie
Salarisvlak 13	Nie van toepassing nie

Tabel 3.7.5: Dissiplinêre stappe wat ingestel is vir die nienakoming van voorgeskrewe tydraamwerke vir die vulling van SMS-poste binne 12 maande

Dissiplinêre stappe wat ingestel is vir die nienakoming van voorgeskrewe tydraamwerke vir die vulling van SMS-poste binne 12 maande
Nie van toepassing nie

3.8. Prestasiebelonings

Ten einde goeie prestasie aan te moedig, het die departement die volgende prestasiebelonings toegeken aan personeel vir die prestasietydperk 2011/12, maar dit in die 2012/13 finansiële jaar uitbetaal. Die inligting word aangedui ten opsigte van ras, geslag en gestremdheid (Tabel 4.8.1) en salarisbande (Tabel 4.8.2).

Tabel 3.8.1: Prestasiebelonings per ras, geslag en gestremdheid, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Ras en geslag	Profiel van begunstigde			Koste	
	Aantal begunstigdes	Totale aantal werknemers in groep	% van totaal in groep	Koste (R'000)	Gemiddelde koste (R'000) per begunstigde
Swart	184	1 612	11.41	926	5.03
Manlik	66	769	8.58	341	5.17
Vroulik	118	843	14.00	585	4.96
Kleurling	976	5 964	16.36	5 328.00	5.46
Manlik	316	2 531	12.49	1 673	5.29
Vroulik	660	3 433	19.23	3 655	5.54
Indiër	4	28	14.29	22	5.50
Manlik	0	12	0.00	0	0.00
Vroulik	4	16	25.00	22	5.50
Wit	269	854	31.50	1 992	7.41
Manlik	37	179	20.67	360	9.73
Vroulik	232	675	34.37	1 632	7.03
Werknemers met 'n gestremdheid	5	21	23.81	23	4.60
Totaal	1 438	8 479	16.96	8 291	5.77

Tabel 3.8.2: Prestasiebelonings per salarisband vir personeel onder senior bestuursdiens, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Salarisbande	Profiel van begunstigde			Koste		
	Aantal begunstigdes	Totale aantal werknemers in groep	% van totaal in salarisband	Koste (R'000)	Gemiddelde koste (R'000) per begunstigde	Koste as 'n % van die totale personeel-uitgawes
Staatsdienspersoneel						
Laer geskoold (Vlak 1-2)	238	3 115	8.00	694	2.92	0.24
Geskoold (Vlak 3-5)	710	3 798	19.00	3 206	4.52	0.48
Hoogs geskoold produksie (Vlak 6-8)	434	1 314	33.00	3 241	7.47	0.05
Hoogs geskoold toesighouding (Vlak 9-12)	49	199	25.00	867	17.69	0.02
Totaal	1 431	8 426	17.00	8008	5.60	0.07

Tabel 3.8.3: Prestasieverwante belonings (kontantbonus) per salarisband vir senior bestuursdiens, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Salarisbande	Profiel van begunstigdes			Koste		
	Aantal begunstigdes	Totale aantal werknemers in groep	% van totaal in salarisband	Koste (R'000)	Gemiddelde koste (R'000) per begunstigde	Koste as 'n % van die totale personeeluitgawes
Staatsdienspersoneel						
Laer geskool (Vlak 1-2)	6	40	15.00	238	39.67	0.54
Geskool (Vlak 3-5)	1	9	11.00	44	44.00	0.10
Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	0	3	0.00	0	0	0.00
Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	0	1	0.00	0	0	0.00
Totaal	7	53	13.00	282	40.29	0.64

3.9 Buitelandse werkers

Onderstaande tabelle som die indiensneming van buitelandse werkers in die departement op ten opsigte van salarisbande en per belangrike beroep. Die tabelle bied ook 'n opsomming van die veranderinge in die totale aantal buitelandse werkers in elke salarisband en per elke belangrike beroep.

Tabel 3.9.1: Buitelandse werkers per salarisband, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Personeel-groep	Salarisband	1 April 2012		31 Maart 2013		Verandering	
		Aantal	% van totaal	Aantal	% van totaal	Aantal	% in salarisband
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	3	2.00	2	1.00	-1	8.00
	Geskool (Vlak 3-5)	69	38.00	57	34.00	-12	92.00
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	106	58.00	104	61.00	-2	15.00
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	5	3.00	7	4.00	2	-15.00
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	Totaal	183	100.00	170	100.00	-13	100.00
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	Geskool (Vlak 3-5)	66	38.00	55	33.00	-11	110.00
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	105	60.00	103	62.00	-2	20.00
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	4	2.00	7	4.00	3	-30.00
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	Totaal	175	100.00	165	100.00	-10	100.00
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	3	38.00	2	40.0	-1	33.00
	Geskool (Vlak 3-5)	3	38.00	2	40.00	-1	33.00
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	1	13.00	1	20.00	0	0.00
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	1	13.00	0	0.00	-1	33.00
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	Totaal	8	100.00	5	100.00	-3	100.00

3.10. Benutting van verlof vir die tydperk 1 Januarie 2012 tot 31 Desember 2012

Die Staatsdienskommissie het die behoefte geïdentifiseer om siekteverlof deeglik in die staatsdiens te monitor. Die volgende tabelle gee 'n aanduiding van die gebruik van siekteverlof (Tabel 3.10.1) en onbevoegdheidsverlof (Tabel 3.10.2). In albei gevalle word die geraamde koste van die verlof ook aangedui.

Tabel 3.10.1(a): Siekteverlof, 1 Januarie 2012 tot 31 Desember 2012

Groep	Salarisband	Totale dae	Dae met mediese sertifisering	% dae met mediese sertifisering	Aantal werknemers wat siekteverlof neem	% van totale aantal werknemers wat siekteverlof neem	Gemiddelde dae per (siek) werknemer	Gemiddelde dae per (alle) werknemer	Beraamde koste (R'000) vir 261 dae
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	13 461	11 498	85.42	1 819	6.81	7	4	3 387
	Geskool (Vlak 3-5)	24 150	19 981	82.74	3 096	11.59	8	5	9 087
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	119 980	93 059	77.56	16 121	60.37	7	5	89 949
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	43 509	34 756	79.88	5 632	21.09	8	5	49 045
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	264	222	84.09	35	0.13	8	5	579
	Totaal	201 364	159 516	79.22	26 703	100.00	8	5	152 048
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0.00	0	0.00	0	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	2 782	2 116	76.06	487	2.31	6	3	1 261
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	111 329	86 046	77.29	15 137	71.73	7	5	84 548
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	42 305	33 788	79.87	5 479	25.96	8	5	47 732
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0.00	0	0.00	0	0	0
	Totaal	156 416	121 950	77.97	21 103	100.00	7	5	133 541
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	13 461	11 498	85.42	1 819	32.48	7	4	3 387
	Geskool (Vlak 3-5)	21 368	17 865	83.61	2 609	46.59	8	5	7 826
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	8 651	7 013	81.07	984	17.57	9	7	5 401
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	1 204	968	80.40	153	2.73	8	6	1 313
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	264	222	84.09	35	0.63	8	5	579
	Totaal	44 948	37 566	83.58	5 600	100.00	8	5	18 506

Tabel 3.10.1 (b): Slegs siekteverlof, 1 Januarie 2012 tot 31 Desember 2012

Groep	Salarisband	Totale dae	Dae met mediese sertifisering	% dae met mediese sertifisering	Aantal werknemers wat siekteverlof neem	% van totale aantal werknemers wat siekteverlof neem	Gemiddelde dae per (siek) werknemer	Gemiddelde dae per (alle) werknemer	Beraamde koste (R'000) vir 261 dae
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	11 134	9 171	82.00	1 786	7.00	6	3	2 806
	Geskool (Vlak 3-5)	19 409	15 240	79.00	3 018	12.00	6	4	7 353
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	98 043	71 282	73.00	15 763	60.00	6	4	72 992
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	33 323	24 638	74.00	5 497	21.00	6	4	37 297
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	167	125	75.00	35	0.00	5	3	375
	Totaal	162 076	120 456	74.00	26 099	100.00	6	4	120 823
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0	0	0.00	0	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	2 533	1 867	74.00	480	2.00	5	3	1 136
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	91 800	66 675	73.00	14 821	72.00	6	4	69 097
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	32 341	23 892	74.00	5 347	26.00	6	4	36 219
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0	0	0.00	0	0	0
	Totaal	122 674	92 434	73.00	20 648	100.00	6	4	106 452
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	11 134	9 171	82.00	1 786	33.00	6	3	2 806
	Geskool (Vlak 3-5)	16 876	13 373	79.00	2 538	47.00	7	4	6 217
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	6 243	4 607	74.00	942	17.00	7	5	3 895
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	982	746	76.00	150	3.00	7	5	1 078
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	167	125	75.00	35	1.00	5	3	375
	Totaal	35 402	28 022	79.00	5 451	100.00	6	4	14 370

Tabel 3.10.2: Onbevoegdheidsverlof, 1 Januarie 2012 tot 31 Desember 2012

Groep	Salarisband	Totale dae	Dae met mediese sertifisering	% dae met mediese sertifisering	Aantal werknemers wat siekteverlof neem	% van totale aantal werknemers wat siekteverlof neem	Gemiddelde dae per (siek) werknemer	Gemiddelde dae per (alle) werknemer	Beraamde koste (R'000) vir 261 dae
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	2 312	2 312	100.00	79	6.00	29	1	619
	Geskool (Vlak 3-5)	4 594	4 594	100.00	148	12.00	31	1	1 712
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	21 274	21 116	99.00	706	57.00	30	1	16 104
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	9 935	9 867	99.00	294	24.00	34	1	11 153
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	97	97	100.00	1	0.00	97	2	205
	Totaal	38 212	37 986	99.00	1 228	100.00	31	1	29 794

Groep	Salarisband	Totale dae	Dae met mediese serertifisering	% dae met mediese serertifisering	Aantal werknemers wat siekteverlof neem	% van totale aantal werknemers wat siekteverlof neem	Gemiddelde dae per (siek) werknemer	Gemiddelde dae per (alle) werknemer	Beraamde koste (R'000) vir 261 dae
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0	0	0.00	0	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	249	249	100.00	11	1.00	23	0	123
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	18 883	18 727	99.00	625	68.00	30	1	14 629
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	9 716	9 648	99.00	285	31.00	34	1	10 905
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0	0	0.00	0	0	0
Totaal	28 848	28 624	99.00	921	100.00	31	1	25 657	
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	2 312	2 312	100.00	79	26.00	29	1	619
	Geskool (Vlak 3-5)	4 345	4 345	100.00	137	45.00	32	1	1 589
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	2 391	2 389	100.00	81	26.00	30	2	1 475
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	219	219	100.00	9	3.00	24	1	248
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	97	97	100.00	1	0.00	97	2	205
Totaal	9 364	9 362	100.00	307	100.00	31	1	4 137	

Tabel 3.10.3 is 'n opsomming van jaarlikse verlof wat geneem is. Die loonooreenkoms wat in 2000 met vakbonde in die PSCBC aangegaan is, vereis die bestuur van jaarlikse verlof om te voorkom dat hoë vlakke van opgehoopde verlof uitbetaal word by diensbeëindiging.

Tabel 3.10.3: Jaarlikse verlof, 1 Januarie 2012 tot 31 Desember 2012

Groep	Salarisband	Totale dae geneem	Gemiddelde aantal dae geneem per werknemer	Aantal werknemers met jaarlikse verlof
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	20 939	11	1 955
	Geskool (Vlak 3-5)	34 235	13	2 734
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	25 782	7	3 457
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	27 104	9	2 964
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	1 116	21	53
Totaal	109 176	10	11 163	
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	45	3	13
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	7 371	3	2 363
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	23 056	8	2 767
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0
Totaal	30 472	6	5 143	
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	20 939	11	1 955
	Geskool (Vlak 3-5)	34 190	13	2 721
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	18 411	17	1 094
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	4 048	21	197
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	1 116	21	53
Totaal	78 704	13	6 020	

Let wel: Die jaarlikse reg op verlof en maatreëls ten opsigte van kantoorgebaseerde opvoeders maak voorsiening vir die kantoorgebaseerde opvoeders om te kwalifiseer vir jaarlikse verlof van tussen 22 en 30 dae per jaar, wat op die aantal jare diens gegrond is. Alle instellingsgebaseerde opvoeders word geag met jaarlikse verlof tydens die sluitingstydperke van die instelling te wees.

Tabel 3.10.4: Opgehoopte verlof, 1 Januarie 2012 tot 31 Desember 2012

Groep	Salarisband	Totale opgehoopte verlof beskikbaar soos op 24 Desember 2011	Totale dae opgehoopte verlof geneem	Aantal werknemers wat opgehoopte verlof neem	Gemiddelde aantal dae geneem per werknemer	Aantal werknemers met opgehoopte verlof soos op 21 Desember 2012	Totale opgehoopte verlof beskikbaar soos op 21 Des 2012
Alle personeel	Laer geskool (Vlak 1-2)	38 191	2 271	74	31	706	27 592
	Geskool (Vlak 3-5)	112 415	10 797	223	48	1 703	105 047
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	508 104	27 999	2 835	10	8 477	446 533
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	539 507	35 012	2 467	14	7 321	525 688
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	3 646	231	6	39	30	3 676
	Totaal	1 201 863	76 310	5 605	14	18 237	1 108 536
Opvoeders	Laer geskool (Vlak 1-2)	0	0	0	0	0	0
	Geskool (Vlak 3-5)	4 037	779	21	37	35	2 417
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	447 133	25 209	2 717	9	7 492	389 332
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	531 782	34 558	2 458	14	7 216	517 860
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	0	0	0	0	0	0
	Totaal	982 952	60 546	5 196	12	14 743	909 610
Staatsdiens	Laer geskool (Vlak 1-2)	38 191	2 271	74	31	706	27 592
	Geskool (Vlak 3-5)	108 378	10 018	202	50	1 668	102 629
	Hoogs geskool produksie (Vlak 6-8)	60 971	2 790	118	24	985	57 200
	Hoogs geskool toesighouding (Vlak 9-12)	7 725	454	9	50	105	7 828
	Senior bestuur (Vlak 13-16)	3 646	231	6	39	30	3 676
	Totaal	218 911	15 764	409	39	3 494	198 926

Die volgende tabel is 'n opsomming van betalings wat aan werknemers gemaak is as gevolg van verlof wat nie geneem is nie.

Tabel 3.10.5: Verlofuitbetalings, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Rede	Totale bedrag (R'000)	Aantal werknemers	Gemiddelde betaling per werknemer
Verlofuitbetalings vir 2012/13 weens verlof wat nie in die vorige siklus geneem is nie	0	0	0
Opgehoopte verlofuitbetalings by diensbeëindiging vir 2012/13	41 384	588	70 380
Huidige verlofuitbetalings by diensbeëindiging 2012/13	0	0	0
Totaal	41 384	588	70 380

3.11. MIV/Vigs- en gesondheidsbevorderingsprogram

Tabel 3.11.1: Stappe gedoen om die risiko van beroepsblootstelling te verminder, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Eenhede/kategorieë van werknemers wat geïdentifiseer is as hoë risiko om MIV & verwante siektes op te doen (indien enige)	Belangrike stappe wat gedoen is om die risiko te verminder
Opvoeders en ondersteuningspersoneel (skoolverpleegsters, skoonmakers, opvoeders in laboratoriums, ingenieurswese en skoolsekretaresse)	Brosjyre met prosedures oor beroepsblootstelling sal volg. Elke onderwysinstelling het 'n gesondheids- en veiligheidskomitee.

Tabel 3.11.2: Besonderhede oor gesondheidsbevordering en MIV- en Vigs-programme (merk die toepaslike boksies en verskaf die nodig inligting), 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Vraag	Ja	Nei	Besonderhede, indien ja
1. Het die Departement 'n lid van die SMS aangewys om die bepaling soos vervat in Deel VI E van Hoofstuk 1 van die Staatsdiensregulasies, 2001 te implementeer? Indien wel, verskaf sy/haar naam en posisie.	x		Direkteur: Menslike Hulpbronbestuur
2. Het die departement 'n toegewyde eenheid of het dit spesifieke personele aangewys om die gesondheid en welsyn van werknemers te bevorder? Indien wel, dui die aantal werknemers aan wat by hierdie taak betrokke is, en die jaarlikse begroting wat vir hierdie doel beskikbaar is.	x		Die WKOD het twee spesifieke programme waarop dit fokus, nl. die oriënteringsprogram in MIV/Vigs-lewensvaardigheid (LSOP) en die MIV en Vigs in die Werkplek (HWP). Hierdie twee programme ondersteun mekaar ten opsigte van opleiding en voorspraak. Twee amptenare is verantwoordelik vir die WKOD se Werknemergesondheid- en Welsynsprogram; een op die vlak van Assistent-direkteur en een op die vlak van Menslike Hulpbronklerk, onderskeidelik. Begroting = R 1 794 580
3. Het die departement 'n werknemersbystand- of gesondheidsbevorderingsprogram vir werknemers bekendgestel? Indien wel, dui die sleutel-elemente/dienste van hierdie Program aan.	x		Die program bied voortgesette ondersteuning ten opsigte van die sielkundige, emosionele en leefstylbehoefte van ons werknemers. Dit is 'n werknemergesondheid- en welstandbestuursprogram wat onder andere op MIV en Vigs, stres, finansiële bestuur, verhoudings, regsaspekte, familiesake, middelmisbruik en trauma-ontlonting fokus. Hierdie dienste word deur privaat diensverskaffers gelewer om vertroulikheid te verseker. Hierdie program behandel ook werknemers se gesondheid- en welstandskwessies deur middel van werknemergesondheid- en welstandbewustheidsdae. Die doel van hierdie bewusmakingsessies is om gesonde leefstyle te bevorder en bewustheid te skep oor die dienste wat die WKOD aan sy werknemers bied. Daarbenewens vind Bewusmaking oor Gesondheidsbevordering plaas volgens die dae aangeteken in die Departement Gesondheid se gesondheidskalender. Die departement het gedurende die oorsigtydperk ses gesondheid- en welstandbewustheidsdae aangebied en ook bewustheid geskep deur 19 voorspraaksessies te hou oor die werknemerwelstandsprogram wat die WKOD aan werknemers bied.

Vraag	Ja	Nei	Besonderhede, indien ja
4. Het die departement komitee(s) ingestel, soos beoog in deel VI E.5 (e) van hoofstuk 1 van die Staatsdiensregulasies, 2001? Indien wel, verskaf die name van die lede van die komitee en die belanghebbende(s) wie hulle verteenwoordig.	x		Die Direkteur: Menslike Hulpbronbestuur, verantwoordelike Adjunk-direkteur en verantwoordelike Assistent-direkteur bestuur die program en verskaf kwartaalike verslae aan werknemerparty wat ook insette tot die program lewer.
5. Het die Departement sy indiensnemingsbeleide en -praktyke hersien om te verseker dat dit nie onbillik teen werknemers diskrimineer op grond van hulle MIV-status nie? Indien wel, lys die indiensnemingsbeleide/-praktyke wat as sulks hersien is.	x		Die WKOD het sy eie beleid oor MIV en Vigs in die werkplek, gegrond op die raamwerk verskaf deur die provinsiale regering, aanvaar en dit word deur die MIV- en Vigs- transversale beleid en transversale raamwerk oor werknemer-gesondheid en -welstand ondersteun.
6. Het die departement maatreëls ingestel om MIV-positiewe werknemers of diegene wat as MIV-positief beskou word, teen diskriminasie te beskerm? Indien wel, lys die sleutelemente van sodanige maatreëls.	x		Die WKOD skep gereeld bewustheid oor die regte konteks waarbinne MIV en Vigs gesien moet word. Unieke aangeleenthede rakende MIV en Vigs, bv. vertroulikheid, bekendmaking, VBT, ens. is in die WKOD se MIV- en Vigs-beleid en nakoming hiervan is deel van lynbestuur se verantwoordelikheid.
7. Moedig die departement sy werknemers aan om vrywillige berading en toetsing te ondergaan? Indien wel, lys die resultate wat u hiermee bereik het.	x		MIV-berading en -toetsing (HCT) is deel van die breë gesondheidsevaluering wat gedurende Gesondheid- en Welsynsbewustheidsdae uitgevoer word. Deelname aan HCT is gemiddeld 40% van diegene wat die bewustheidsdae bywoon. Die departement ook deur Menslike Hulpbronne Notule 6 van 2012 die Nasionale MIV-beradingsveldtog gekommunikeer met die doel om alle WKOD-personeel aan te spoor om vrywillige MIV-berading en -toetsing te ondergaan. Die lys van HCT-diensverskaffers asook die transversale HCT-toetskalender is by die notule aangeheg. Alle senior bestuurders en hoofde van onderwysinstellings is versoek om personeel aan te moedig om aan die Nasionale MIV-beradingsveldtog deel te neem.
8. Het die departement maatstawwe/ aanwysers ontwikkel om die impak van sy program oor gesondheidsbevordering te monitor en evalueer? Indien wel, lys sodanige maatstawwe/ aanwysers.	x		Maandelikse en kwartaalike verslae, wat die benutting van die beskikbare dienste aandui, word van die Werknemergesondheid en -welsynsdiensverskaffer ontvang.

Let wel: Die Departement van Gesondheid koördineer die Provinsiale Werknemer Vigs-program, waarvan die WKOD deel is. Dit verskaf konstruktiewe rigting rakende die volgende elemente/dienste:

- Opvoeding en bewusmaking in die werkplek
- Die uitvoer van 'n MIV/Vigs-oudit in die werkplek om infrastrukturele behoeftes te bepaal, bv. noodhulpstelle
- Voorkomende programme, bv. die verspreiding van kondome
- Bevordering van universele voorsorg-maatreëls, bv. veiligheidsmaatreëls wat nagekom moet word wanneer bloed en liggaamsvloeistowwe van beseerde persone hanteer word
- Vrywillige berading en toetsing
- Bevordering van ondersteuning aan MIV/Vigs-besmette werknemers

Die DPSA se strategiese raamwerk vir werknemergesondheid en -welsyn beklemtoon nakoming t.o.v. MIV/Vigs- en TB-bestuur, wat aanbeveel dat die kernfunksies van EH&W in die werkplek is om:

- Die impak van MIV en Vigs te versag en 'n bevorderlike maatskaplike omgewing vir sorg, behandeling en ondersteuning te skep.
- Implementeer Werknemergesondheid en -welsynsdagprogramme vir MIV-besmette en geaffekteerde werkgemeenskap
- Implementeer portuuroopvoederprogramme vir werknemers, met die fokus op gedragsrisiko's

Mediese bystand vir die behandeling en versorging van werknemers wat met MIV/Vigs lewe, word deur GEMS, ander mediese fondse en primêre gesondheidsorgfasiliteite verskaf.

3.12. Arbeidsbetrekkinge

Die volgende kollektiewe ooreenkomste is tussen vakbonde en die departement aangegaan:

Tabel 3.12.1: Kollektiewe ooreenkomste, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Totale kollektiewe ooreenkomste	Nul

Die volgende tabel is 'n opsomming van die uitkoms van dissiplinêre verhore wat gedurende die oorsigjaar in die departement uitgevoer is.

Tabel 3.12.2: Wangedrag en dissiplinêre verhore gefinaliseer, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Soorte wangedrag	Aantal	% van totaal
Diefstal, omkoperij, bedrog of handeling van korrupsie m.b.t. eksamens	4	1.30
Seksuele aanranding op leerder	25	8.00
Seksuele aanranding op 'n ander werknemer	1	0.30
Seksuele verhouding met leerder van dieselfde skool	1	0.30
Ernstige aanranding met die doel om ernstige liggaamlike leed aan 'n leerder of student te doen	2	0.60
Ernstige aanranding met die doel om ernstige liggaamlike leed aan 'n leerder of student te doen	0	0.00
Onwettige besit van 'n bedwelmende, onwettige of verdowende middel	0	0.00
Versuim om te voldoen aan of oortreding van 'n wet of enige ander wetgewing, regulasie of wetlike verpligting	7	2.30
Opsetlike of nalatige wanbestuur van die finansies van die staat	22	7.00
Misbruik van staatseiendom	2	0.60
Onverdedigbare benadeling van die administrasie, dissipline of doeltreffendheid van die departement	4	1.20
Misbruik sy of haar posisie om die belange van enige persoon te bevorder of benadeel	1	0.30
Aanvaar tweede werk en/of vergoeding sonder skriftelike goedkeuring van die werkgewer	0	0.00
Versuim om 'n wettige opdrag en/of roetine-instruksie uit te voer	10	3.20
Afwesigheid	29	9.30
Diskriminasie	0	0.00
Swak prestasie, om redes buiten onvermoë	3	1.00
Onder die invloed van bedwelmende middels terwyl aan diens	6	2.00
Onbehoorlike, skandelige en onaanvaarbare gedrag	29	9.40
Aanrandings, of poog of dreig om aan te rand	110	36.00
Viktimisasie en/of intimidasie	1	0.30
Gee vals verklarings of getuienis in die uitvoering van pligte en/of vervalsing van rekords	1	0.30
Onwettige stakings	8	2.60
Gemene reg- of statutêre oortreding (diefstal, bedrog en korrupsie)	17	5.50
Oneerlikheid	3	1.00
Drosterij	23	7.40
Totaal	309	100.00

Tabel 3.12.3: Soorte wangedrag by dissiplinêre verhore aangespreek, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Uitkomst van dissiplinêre verhore	Aantal	% van totaal
Korrektiewe berading	2	0.40
Mondelinge waarskuwing	0	0.00
Skriftelike waarskuwing	2	0.40
Finale skriftelike waarskuwing	228	42.00
Geskors sonder betaling	37	7.00
Boete	193	35.00
Demosie	3	0.50
Ontslag/ drostery	56	10.00
Onskuldig	11	2.00
Saak teruggetrek	15	2.70
Totaal	547	100.00

Tabel 3.12.4: Griewe aanhangig gemaak, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Griewe aanhangig gemaak	Aantal	% van totaal
Aantal griewe opgelos	277	69.00
Aantal griewe nie opgelos nie	127	31.00
Totale aantal griewe aanhangig gemaak	404	100.00

Tabel 3.12.5: Dispute by rade aanhangig gemaak, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Dispute by rade aanhangig gemaak	Aantal	% van totaal
Aantal dispute bekragtig	46	35.00
Aantal dispute afgewys	86	65.00
Totale aantal dispute aanhangig gemaak	132	100.00

Tabel 3.12.6: Stakings, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Stakings	Aantal
Totale aantal persoon-werkdae verloor	0
Totale koste (R'000) van werkdade verloor	0
Bedrag (R'000) verhaal as gevolg van geen werk, geen betaling	0

Tabel 3.12.7: Voorkomende skorsings, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Voorkomende skorsings	Aantal
Aantal staatsamptenare geskors	4
Aantal opvoeders geskors	31
Aantal staatsamptenare wie se skorsing 30 dae oorskry het	6
Aantal opvoeders wie se skorsing 90 dae oorskry het	8
Gemiddelde aantal dae geskors	85

Koste (R000) van skorsings: R2 088

3.13 Vaardigheidsontwikkeling

Hierdie afdeling beklemtoon die departement se pogings ten opsigte van vaardigheidsontwikkeling. Die tabel reflekteer die opleidingsbehoefte aan die begin van die oorsigtydperk, en die werklike opleiding wat aangebied is.

Tabel 3.13.1: Geïdentifiseerde opleidingsbehoefte, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Beroeps-kategorieë	Geslag	Aantal werknemers soos op 1 April 2012	Opleidingsbehoefte aan begin van verslagtydperk geïdentifiseer			
			Leerderskappe	Vaardigheidsprogramme & ander kort kursusse	Ander vorms van opleiding	Totaal
Wetgewers, senior beamptes en bestuurders	Vroulik	1 494	0	1 797	0	1 797
	Manlik	2 443	0	1 385	0	1 385
Professionele persone	Vroulik	19 062	0	8 014	0	8 014
	Manlik	7 981	0	3 572	0	3 572
Tegnici en verwante professionele persone	Vroulik	137	0	0	0	0
	Manlik	124	0	0	0	0
Klerke	Vroulik	1 889	0	1 017	0	1 017
	Manlik	308	0	495	0	495
Diens- en verkoopwerkers	Vroulik	6	0	297	0	297
	Manlik	25	0	170	0	170
Geskoolede landbou- en visserijwerkers	Vroulik	0	0	0	0	0
	Manlik	0	0	0	0	0
Handwerk- en verwante werkers	Vroulik	1	0	0	0	0
	Manlik	12	0	0	0	0
Toerusting- en masjienoperateurs en -monteurs	Vroulik	1	0	121	0	121
	Manlik	21	0	110	0	110
Arbeiders en verwante werkers	Vroulik	2 016	0	395	0	395
	Manlik	2 280	0	373	0	373
Elementêre beroepe	Vroulik	0	0	0	0	0
	Manlik	0	0	0	0	0
Subtotaal	Vroulik	24 606	0	11 520	0	11 520
	Manlik	13 194	0	6 047	0	6 047
Totaal		37 800	0	17 567	0	17 567
Werknemers met gestremdhede	Vroulik	15	0	5		0
	Manlik	21	0	3		0

Let wel: Daar is geen belyning tussen die Organiseringsraamwerk vir Beroepe (OFO) wat aan die SETA's gerapporteer word en die beroepskategorieë gelys onder die Kode van Vergoeding (CORE) nie. Die departement het die CORE-beroepskategorieë in lyn gebring met die OFO-beroepskategorieë vir die doel van verslagdoening ten opsigte van die aantal werknemers.

Tabel 3.13.2: Opleiding verskaf, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Beroeps-kategorieë	Geslag	Aantal werknemers soos op 31 Desember 2013	Opleiding in die verslagtydperk voorsien			
			Leerder-skappe	Vaardigheids-programme & ander kort kursusse	Ander vorms van opleiding	Totaal
Wetgewers, senior beamptes en bestuurders	Vroulik	1 572	0	1 060	0	1 060
	Manlik	2 414	0	1 130	0	1 130
Professionele persone	Vroulik	20 037	0	4 937	0	4 937
	Manlik	8 204	0	2 835	0	2 835
Tegnici en verwante professionele persone	Vroulik	321	0	0	0	0
	Manlik	238	0	0	0	0
Klerke	Vroulik	1 922	0	237	0	237
	Manlik	267	0	40	0	40
Diens- en verkoopwerkers	Vroulik	5	0	0	0	0
	Manlik	18	0	0	0	0
Geskoolede landbou- en visserijwerkers	Vroulik	0	0	0	0	0
	Manlik	0	0	0	0	0
Handwerk- en verwante werkers	Vroulik	0	0	0	0	0
	Manlik	0	0	0	0	0
Toerusting- en masjienoperateurs en -monteurs	Vroulik	0	0	0	0	0
	Manlik	21	0	0	0	0
Arbeiders en verwante werkers	Vroulik	2 368	0	60	0	60
	Manlik	2 737	0	75	0	75
Elementêre beroepe	Vroulik	0	0	0	0	0
	Manlik	0	0	0	0	0
Subtotaal	Vroulik	26 225	0	6 294	0	6 294
	Manlik	13 899	0	4 080	0	4 080
Totaal		40 124	0	10 374	0	10 374
Werknemers met gestremdhede	Vroulik	14	0	0	0	0
	Manlik	18	0	0	0	0

Let wel: Daar is geen belyning tussen die Organiseringsraamwerk vir Beroepe (OFO) wat aan die SETA's gerapporteer word en die beroepskategorieë gelys onder die Kode van Vergoeding (CORE) nie. Die departement het die CORE-beroepskategorieë in lyn gebring met die OFO-beroepskategorieë vir die doel van verslagdoening ten opsigte van die aantal werknemers.

3.14. Besering aan diens

Die volgende tabel voorsien basiese inligting oor besering aan diens.

Tabel 3.14.1: Besering aan diens, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Personeel- groep	Aard van besering aan diens	Aantal	% van totaal
Alle personeel	Het slegs basiese mediese aandag benodig	74	0.77
	Rugbesering	11	0.11
	Voet	19	0.20
	Gewrig/skouer/arm/vinger	21	0.22
	Neus/oog	5	0.05
	Nek/kop	9	0.09
	Knie-/beenbesering	3	0.03
	Pyn in ribbekas/fisiese aanranding/koma	3	0.03
	Brandwonde/vel	3	0.03
	Tydlike totale onbevoegdheid	22	0.23
	Rugbesering	1	0.01
	Voet	8	0.08
	Gewrig/skouer/arm/vinger	8	0.08
	Oog	1	0.01
	Nek/kop	1	0.01
	Knie-/beenbesering	2	0.02
	Geskroeide hare	1	0.01
	Permanente onbevoegdheid	0	0.00
	Noodlottig	0	0.00
	Totaal	96	100.00
	Persentasie van totale indiensneming		
Opvoeders	Het slegs basiese mediese aandag benodig	33	0.69
	Rugbesering	4	0.08
	Voet	8	0.17
	Gewrig/skouer/arm/vinger	8	0.17
	Neus/oog	3	0.06
	Nek/kop	7	0.15
	Knie-/beenbesering	2	0.04
	Pyn in ribbekas/fisiese aanranding/koma	1	0.02
	Brandwonde/vel	0	0.00
	Tydlike totale onbevoegdheid	15	0.31
	Rugbesering	1	0.02
	Voet	4	0.08
	Gewrig/skouer/arm/vinger	6	0.13
	Neus/oog	1	0.02
	Nek/kop	1	0.02
	Knie-/beenbesering	1	0.02
	Geskroeide hare	1	0.02
	Totaal	48	100.00
Persentasie van totale indiensneming			0.12

Personeel-groep	Aard van besering aan diens	Aantal	% van totaal	
Staatsdienspersoneel	Het slegs basiese mediese aandag benodig	41	0.85	
	Rugbesering	7	0.15	
	Voet	11	0.23	
	Gewrig/skouer/arm/vinger	13	0.27	
	Neus/oog	2	0.04	
	Nek/kop	2	0.04	
	Knie-/beenbesering	1	0.02	
	Pyn in ribbekas/fisiese aanranding/koma	2	0.04	
	Brandwonde/vel	3	0.06	
	Tydlike totale onbevoegdheid	7	0.15	
	Rugbesering	0	0.00	
	Voet	4	0.08	
	Gewrig/skouer/arm/vinger	2	0.04	
	Oog	0	0.00	
	Nek/kop	0	0.00	
	Knie-/beenbesering	1	0.02	
	Geskroei hare	0	0.00	
	Totaal	48	100	
		Persentasie van totale indiensneming		0.12

3.15 Benutting van konsultante

Tabel 3.15.1: Verslag oor konsultante wat aangestel is deur begrote fondse te gebruik, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Titel van Projek	Totale aantal konsultante wat op die projek gewerk het	Tydsduur: Werkdae	Kontrakwaarde in rand
0	0	0	0
Totale aantal projekte	Totale individuele konsultante	Totale tydsduur Werkdae	Totale kontrakwaarde in Rand
0	0	0	0

Tabel 3.15.2: Ontleding van konsultante wat aangestel is deur begrote fondse te gebruik, ten opsigte van Histories Benadeelde Individue (HBIs), 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

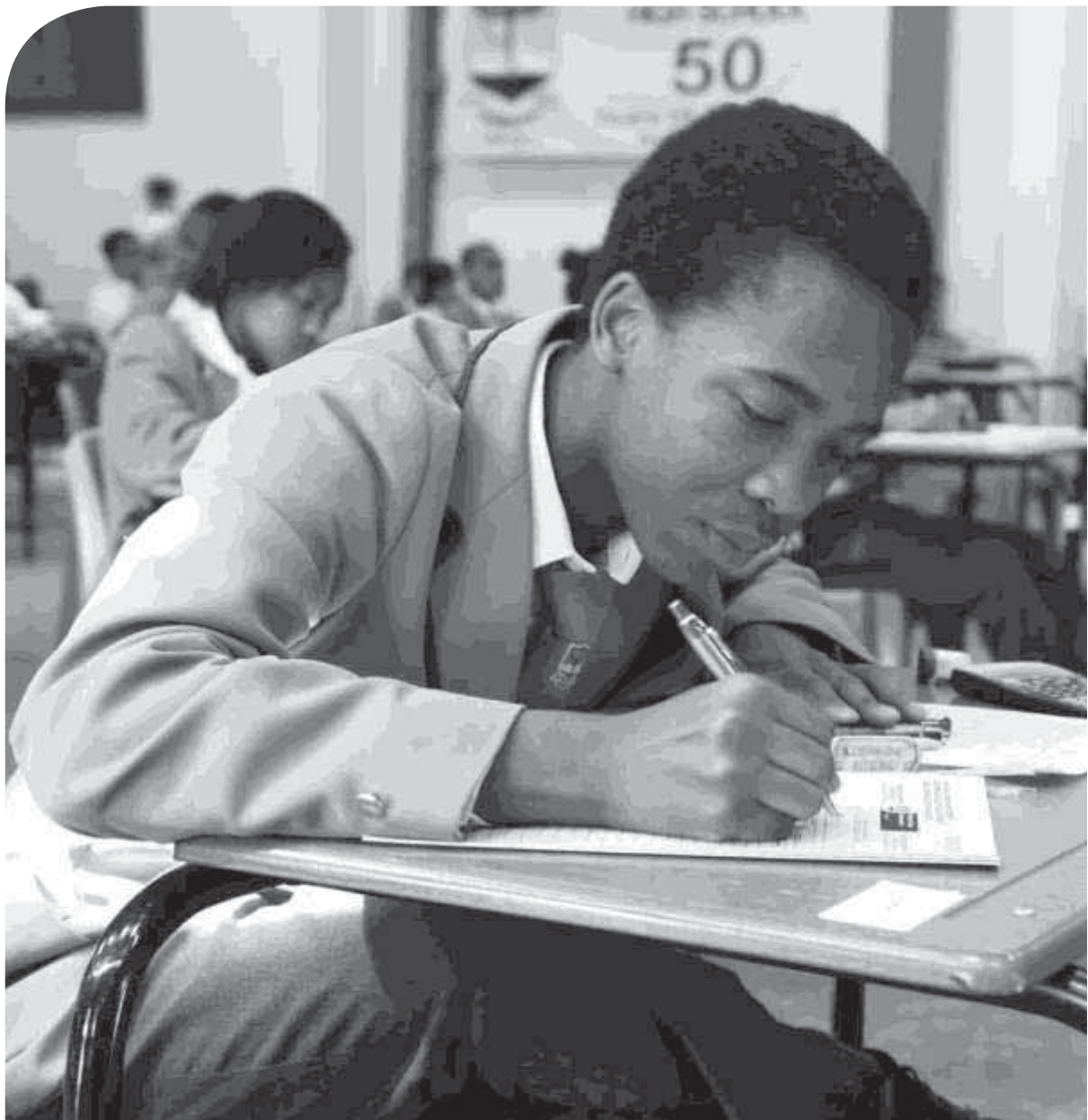
Titel van Projek	Persentasie eienaarskap deur HBI-groepe	Persentasie bestuur deur HBI-groepe	Aantal konsultante van HBI-groepe wat op projekte gewerk het
0	0	0	0

Tabel 3.15.3: Verslag oor konsultante wat aangestel is deur donateursfondse te gebruik, 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Titel van Projek	Totale aantal konsultante wat op die projek gewerk het	Tydsduur: Werkdae	Donateur- en kontrakwaarde in Rand
0	0	0	0
Totale aantal projekte	Totale individuele konsultante	Totale tydsduur Werkdae	Totale kontrakwaarde in Rand

Tabel 3.15.4: Ontleding van konsultante wat aangestel is deur donateursfondse te gebruik, ten opsigte van Histories Benadeelde Individue (HBIs), 1 April 2012 tot 31 Maart 2013

Titel van Projek	Persentasie eienaarskap deur HBI-groepe	Persentasie bestuur deur HBI-groepe	Aantal konsultante van HBI-groepe wat op projekte gewerk het
0	0	0	0

Deel E
Finansiële inligting

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Verslag deur die Rekenpligtige Beampte aan die Uitvoerende Owerheid en die Provinsiale Wetgewer van die Wes-Kaap.

1. Algemene oorsig van die stand van finansiële sake

Die strategiese doelwitte van die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) is in lyn met die Nasionale Uitkoms 1 "Verbeterde gehalte van basiese onderwys". Die WKOD dryf die Provinsiale Strategiese Doelwit 2 "Verbetering van onderwysuitkomst" met die volle begroting wat vir dié doel toegeken is. Die ander provinsiale doelwitte word op verskeie maniere en tot 'n wisselende mate ondersteun.

Die bevolking van die Wes-Kaap het sedert die laaste sensus in 2001 gegroei, en groei steeds. Volgens die 2011 sensus wat deur Statistiek Suid-Afrika (StatsSA) vrygestel is, is die Wes-Kaap tuiste vir omtrent 5.8 miljoen mense, wat 11 persent van Suid-Afrika se totale bevolking verteenwoordig. Die bevolking het tussen 2001 en 2011 met 28.7 persent gegroei.

Die druk van in-migrasie het gelei tot 'n toename in leerdergetalle aan die begin van die 2013-skooljaar, wat 'n bykomende finansiële las op die departement se hulpbronne geplaas het, byvoorbeeld die voorsiening van klaskamers, leer- en onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM), toerusting, onderrig en algemene ondersteuning.

Die departement het vir 2012/13 fondse vir prioriteitsitems toegeken, naamlik infrastruktuur, handboeke en personeel.

Besteding aan infrastruktuur in 2012/13 het R750 miljoen beloop en het R152.5 miljoen vir die onderhoud van skoolgeboue ingesluit. Agt nuwe skole en twee vervangingskole is gebou. 59 Graad R-klaskamers, 15 uitbreidingsklaskamers en 75 mobiele klaskamers is ook gebou.

Buiten die norme- en standaardfondse wat aan gewone openbare skole toegeken is, waarvan 50 persent vir die aankoop van leer- en onderrigondersteuningsmateriaal benut moet word, het die WKOD R144.3 miljoen in handboeke, onderwysersgidse en kernlesers belê om die implementering van die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) in die intermediêre fase (Graad 4-6) en Graad 11 te ondersteun. Die WKOD het aan elke leerder in Graad 5 tot 6 'n handboek vir elk van die ses vakke wat aangebied word en sewe handboeke vir elke Graad 11-leerder voorsien.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Aangesien besteding op vergoeding van werknemers (KvW) uit 75.1 persent van die totale uitgawes van die departement bestaan, is die bestuur van die diensstaat van die WKOD van kritieke belang om die algehele besteding van die departement binne die beskikbare begroting te hou, asook om die opvoedkundige sukses van skole te verseker. Ten einde die stygende koste van KvW te dek, het die WKOD die algehele aantal onderwysposte met 419 gefinansierde vakante onderwysposte oor 'n tydperk van twee jaar verminder, met 'n afname van 52 poste in 2012. Die departement het ook doeltreffendheidsmaatreëls in die KvW geïmplementeer deur byvoorbeeld meer permanente onderwysers aan te stel. Op 31 Maart 2013 was daar 26 593 permanente opvoeders by instellings, in vergelyking met die 26 508 permanente opvoeders wat op 31 Maart 2012 by instellings was, wat ook meer stabiliteit in die stelsel oor die algemeen beteken het. Te danke aan 'n ontplooiingsplan, het die departement die aantal botallige opvoeders gedurende die 2012 akademiese jaar van 510 tot 361 verminder. Die meer doeltreffende bestuur van die beleid oor onbevoegdheidsverlof (PILIR) het gelei tot die vermindering in die aantal tydelike opvoeders van 2 679 op 31 Maart 2012 tot 2 531 op 31 Maart 2013. Die aantal plaasvervangende opvoeders het van 394 op 31 Maart 2012 na 270 op 31 Maart 2013 afgeneem. Hierdie doeltreffendheidsmaatreëls het die departement ook in staat gestel om 'n beter leerder-opvoeder-verhouding in die grondslagfase te implementeer.

Gegewe die algemene toestand van die ekonomie, het die Wes-Kaapse nasionale kwintiel 4- en 5-skole steeds finansiële druk as gevolg van inflasie en ander ekonomiese toestande ervaar. Die beleid ten opsigte van vergoeding vir fooivrystelling, wat in 2011/12 geïmplementeer is, is verder in 2012/13 uitgerol met meer skole wat aansoek om vergoeding doen. Dit het nasionale kwintiel 4 en 5 skole in staat gestel om van die fooie te verhaal waarvoor skoolfooivrystellings toegeken is. Die grootmaataankope van KABV-handboeke vir sekere grade het skole ook gehelp om die druk van sekere koste te verlig, aangesien hulle KABV-handboeke, wat nie deur die WKOD verskaf word nie, met hul toekennings vir norme-en-standaardebefondsing kon aankoop. Voortgesette omsigtige finansiële bestuur het ook die WKOD in staat gestel om R16.7 miljoen ter syde te stel om skole te help om die agterstand in munisipale diensteskuuld te delg.

Die departement het 99.5 persent van die aansuiweringsbegroting vir 2012/13 bestee. Onderbesteding het R72.1 miljoen of 0.5 persent van die aangesuiwerde begroting beloop, wat goed binne die nasionale norm van 2 persent is.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Redes vir onderbesteding is soos volg:

- R8.919 miljoen vir die Nasionale Skoolvoedingsprogram Voorwaardelike Toelae. Die bedrag van R4.565 miljoen is toegewys vir vars vrugte en groente wat gedurende die maand van Maart 2013 verskaf is, maar die fakture kon nie betyds vir betaling voorgelê word nie, aangesien skole vir die eerste kwartaal van 2013 op die laaste dag van die 2012/13 finansiële jaar gesluit het. Dit is 'n jaarlikse gebeurtenis. Die uitstaande bedrag van R4.354 miljoen moet aan Nasionale Tesourie teruggegee word.
- 'n Bedrag van R40.315 miljoen vir kapitale en onderhoudsprojekte by openbare gewone skole wat nie voor die einde van die finansiële jaar voltooi kon word nie. Die voltooiing van infrastruktuurprojekte strek uiteraard oor finansiële jare en hierdie fondse is toegewys aan kapitale infrastruktuur- en onderhoudsprojekte by openbare gewone skole.
- R2.014 miljoen vir die Tegniese Sekondêre Skole Herkapitalisering Voorwaardelike Toelae. Die bedrag is toegewys vir die herstel van infrastruktuur in werkwinkels by tegniese sekondêre skole. Die uitstaande fakture is te laat ontvang om voor 31 Maart 2013 op BAS vasgelê te word.
- R4.986 miljoen vir die Dinaledi-skole Voorwaardelike Toelae. Die bedrag van R3.270 miljoen is as gevolg van verdragings in die tenderprosedures vir die verkryging van IKT-toerusting en infrastruktuur by fokusskole. As gevolg van die verdragings, is fakture vir die toewysing ten bedrae van R3.270 miljoen nie voor 31 Maart 2013 op BAS vasgelê nie. Die uitstaande balans van R1.716 miljoen moet aan Nasionale Tesourie teruggegee word.
- R864 000 vir die MIV/Vigs (Lewensvaardighede-onderwys) Voorwaardelike Toelae. Die bedrag is as gevolg van uitstaande eise wat nie deur die Departement Gesondheid ingedien is kragtens die Memorandum van Ooreenkoms tussen die Departemente van Onderwys en Gesondheid nie.
- R8.595 miljoen vir kapitale toerusting (rekenaarsentrums) as gevolg van uitstaande fakture wat te laat ontvang is om voor 31 Maart 2013 op BAS vasgelê te word.
- R2.162 miljoen is weens uitstaande fakture vir IKT-toerusting en infrastruktuur by fokusskole wat te laat ontvang is om om voor 31 Maart 2013 op BAS vasgelê te word.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

- R4.190 miljoen vir die vergoeding van werknemers weens vertraging in die implementering van die beroepspesifieke bedeling (OSD) vir onderwyssterapeute, -beraders en -sielkundiges by OLSO-skole.

Daar moet kennis geneem word dat, buiten die voorwaardelike toelaebefondsing wat nie toegewys is nie en aan Nasionale Tesourie teruggee is, alle onbestede fondse ten opsigte van goedgekeurde projekte is en 'n versoek om oordrag van die fondse is aan Provinsiale Tesourie gerig. Daar was dus geen impak op enige programme of dienslewering nie.

Die departement het planne in plek gestel om te verseker dat daar geen herhaling is van die gebeure wat tot die onderbesteding in 2012/13 gelei het nie. Een van hierdie planne is om te verseker dat verkrygingsprosesse betyds geïmplementeer word sodat die tydigte lewering en betaling van goedere en dienste voor die einde van die finansiële jaar plaasvind.

Virement:

Provinsiale Tesourie het die volgende viremente tussen hoofverdelings in die begrotingspos goedgekeur:

- Verskuiwing van R29 142 000 vanaf program 1 na program 2 vir die onderhoud van infrastruktuur, opgradering van skoolsale en skoolvelde en sekuriteitsmeganismes en bewaking by openbare skole.
- Verskuiwing van R376 000 vanaf program 3 na program 2 vir sekuriteitsmeganismes en bewaking by openbare skole.
- Verskuiwing van R53 309 000 vanaf program 4 na program 2 vir die onderhoud van infrastruktuur, opgradering van skoolsale en skoolvelde en die opgradering van klaskamers by openbare skole.
- Verskuiwing van R7 119 000 vanaf program 7 na program 2 vir die onderhoud van infrastruktuur, opgradering van skoolsale en skoolvelde en die opgradering van klaskamers by openbare skole.
- Verskuiwing van R1 102 000 vanaf program 7 na program 6 vir subsidies aan die BOOV-sentrums.
- Verskuiwing van R7 973 000 vanaf program 8 na program 2 as gevolg van die behoefte aan dringende onderhoud van infrastruktuur by openbare skole.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

2. Diens deur die departement gelewer

Die dienste wat deur die departement gelewer word, is soos volg:

- Oorhoofse beplanning vir, en bestuur van, die onderwysstelsel
- Ondersteuning vir openbare onderwysinstellings;
- Onderwys in openbare gewone skole;
- Ondersteuning aan onafhanklike skole;
- Onderwys in openbare spesiale skole;
- Verdere onderwys en opleiding (VOO) by openbare VOO-kolleges;
- Opleiding vir volwassenes (OOV) in gemeenskapsleersentrums;
- Vroeëkindontwikkeling (VKO) in Graad R;
- Opleidingsgeleenthede vir onderwysers en nie-onderwysers;
- Geteikende voedselprogram en ander maatreëls vir armoedeverligting en veiligheid; en
- Steun aan onderwysers deur die voorsiening van basiese diensvoorwaardes, aansporings en werknemerwelstandsprogramme.

2.1 Tariefbeleid

Eie inkomste wat deur die departement gegenerer is, beloop 0.3 persent van die totale begroting. Die departement se belangrikste bronne van eie inkomste is –

- Invordering van skuld aan die departement verskuldig.
- Kommissie op verseker en loonbeslagorde-aftrekkings.
- Fooie gehef vir eksamenverwante dienste, bv. die hernasiening van vraestelle, versoek om afskrifte van senior en ander sertifikate. Hierdie tariewe word deur die (nasionale) Departement van Basiese Onderwys bepaal.
- Reprografiese dienste aan ander provinsiale departemente.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Alle tariewe word in 'n tariefregister gelys en word in elektroniese formaat geberg.

Die oorverhaling op departementele ontvangste vir 2012/13 is R17.48 miljoen en word hoofsaaklik aan die volgende toegeskryf:

- Verbeterde invordering van departementele skuld en die verhaling van fondse ten opsigte van vorige jare se uitgawes.

2.2 Gratis dienste

Die departement lewer geen gratis diens wat beduidende inkomste kon oplewer nie.

2.3 Inventaris

Geen voorraad was aan die einde van die jaar ophande nie. Items word by ontvangs uitgereik.

Die jaareinde-inventaris het uit werk-in-wording bestaan, wat met boukontrakte asook mobiele eenhede in transito verband gehou het. Werk-in-wording word omskryf as boukontrakte waarvoor dienste gelewer is, maar die retensiegeld moet nog betaal word, soos met die verskaffer ingevolge die kontraktuele verpligtinge ooreengekom. Die bedrag vir werk-in-wording is R377.454 miljoen vir die oorsigjaar.

3. Kapasiteitsbeperkings

2012/13 was oor die algemeen 'n stabiele tydperk vir arbeid. Die departement het gedurende die jaar 'n algehele vakaturekoers van 2% gehad, met inagneming van die diensstaat wat uit 40 432 poste bestaan. 'n Vakaturekoers van 2% is binne verwagte norme. Die departement het dus geen groot beperkings in kapasiteit ervaar nie. Dit het die WKOD in staat gestel om op sy belangrikste werk – die verbetering van onderwysuitkomst – te fokus.

Opvoeders verteenwoordig die grootste gedeelte van die departement se werknemers. Die bestuur van die departement se diensstaat vir opvoeders is van kritieke belang vir die opvoedkundige sukses van skole. Die departement kon vir die 2013 akademiese jaar 154 meer poste vir opvoeders beskikbaar stel. Dit en ander intervensies in die voorsiening van poste vir opvoeders, het die departement in staat gestel om meer opvoedersposte aan die grondslagfase toe te ken, wat tot 'n beter leerder-opvoeder-verhouding in die grondslagfase gelei het. Stappe is gedoen om 'n gemiddelde leerder-opvoeder-verhouding van 1:33 in sowel laerskole as sekondêre skole te handhaaf.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Die departement het as gevolg van die advertering van poste 1 590 permanente opvoeders by onderwysinstellings en 78 kantoorgebaseerde opvoeders aangestel, asook die aanstelling van tydelike opvoeders in permanente poste by onderwysinstellings. Die departement kon ook daarin slaag om 458 permanente staatsamptenare by onderwysinstellings en 153 kantoor-gebaseerde staatsamptenare deur die advertering van staatsdiensposte aan te stel.

Die departement het die gemiddelde aantal tydelike opvoeders van 2 488 (2011/12) na 2 260 (2012/13) en die gemiddelde aantal aflosopvoeders van 280 (2011/12) na 262 (2012/13) verminder, wat meer stabiliteit in die onderwysstelsel oor die algemeen verseker het. Die departement het ook die gemiddelde aantal tydelike staatsamptenare van 1 148 (2011/12) na 910 (2012/13) verminder.

Die departement het ook daarin geslaag om 298 Funza Lushaka-beurshouers te plaas, wat aan die kurrikulumbehoeftes by onderwysinstellings voldoen het.

4. Benutting van donateursfondse

Die departement het nie gedurende die oorsigtydperk enige donateursfondse ontvang nie.

5. Handelsentiteite en openbare entiteite

Die departement beskik nie oor enige sodanige entiteite nie.

6. Organisasies aan wie oordragbetalings gemaak is

Oordragbetalings word aan departementele agentskappe en rekeninge en opvoedkundige instellings gemaak. Verslag word daarvoor gelewer in bylae 1A en B van die finansiële jaarstate.

Oordragbetalings word aan opvoedkundige instellings gemaak ingevolge die betrokke wette van die Parlement wat vir hulle geld. Oordragbetalings word byvoorbeeld aan openbare gewone skole vir norme en standaarde gemaak, soos ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet uiteengesit. Bylae 1B van die finansiële jaarstate verskaf 'n meer gedetailleerde verduideliking vir elke soort entiteit.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Die departement pas artikel 38(i)(j) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (PFMA) toe, wat vereis dat opvoedkundige instellings wat oordragbetalings ontvang, bewys moet lewer dat hulle die fondse vir die beoogde doel aanwend. Die betrokke opvoedkundige instellings moet 'n verklaring aflê en sertifikaat onderteken voordat die volgende oordragbetalings gedoen word. Hulle is verder ingevolge die wetgewing wat op die spesifieke opvoedkundige instelling van toepassing is, ook verantwoordelik daarvoor om hulle geouditeerde finansiële state teen 'n sperdatum vir hersiening en nakoming in te dien. Die Onderwysdistrikskantore skenk veral aandag aan kapasiteitsbou in finansiële bestuur op skoolvlak en voorsien volgehoue ondersteuning. Hierdie proses word op 'n deurlopende basis gemonitor.

7. Publieke-private vennootskappe (PPV)

Die departement het nie enige sodanige reëling gedurende die oorsigtydperk aangeaan nie.

8. Reëlins vir korporatiewe beheer

Verwys asseblief na die verslag in Deel C: Korporatiewe beheer.

9. Gestaaakte aktiwiteite / aktiwiteite wat gestaak gaan word

Geen

10. Aktiwiteite wat gestaak is/aktiwiteite wat gestaak gaan word

Geen

11. Batebestuur

Die departement het al die mylpale bereik, soos uiteengesit in die hervormings vir batebestuur. Die bateverifikasieproses word twee keer per jaar onderneem om deurlopende verbetering te verseker. Alle bates is op die bateregister vasgelê en die toestand/kondisie van elke bate is opgeteken.

Die bateregister vir mobiele klaskamers en biblioteekmateriaal is bygewerk en aan die Ouditeur-Generaal as deel van die 2012/13-vereistes aangebied. Die biblioteekmateriaal wat nie as bates geklassifiseer is nie, is bestee.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

12. Gebeure na die verslagdoeningsdatum

Geen gebeure het tussen 31 Maart 2013 en die goedkeuringsdatum van die finansiële state op 31 Mei 2013 plaasgevind wat die aanpassing van die finansiële state vereis het nie.

13. Inligting oor voorafbepaalde doelwitte

Prestasie-inligting word op 'n kwartaallikse grondslag opgeteken en aan Provinsiale Tesourie voorgelê. Ten einde aanspreeklikheid en deursigtigheid te verbeter, het die departement sy eie aanwysers ontwikkel ter aanvulling van dié wat landwyd vir die onderwyssektor voorgeskryf word. Dit word gereeld gemonitor. Die meerderheid is egter jaarlikse teikens.

Die Sentrale Onderwysbestuursinligtingstelsel (SOBIS) verskaf leerderdata en PERSAL verskaf personeelgetalle en -uitgawes. Die departement het 'n beleid oor verslagdoening en alle bestuurders behou en verskaf bewyse om data te ondersteun, soos benodig. Die Basiese Rekeningkundige Stelsel (BRS) word gebruik om data oor uitgawes en inkomste te verskaf.

14. SKOOR-besluite

Die SKOOR-besluite vir die finansiële jaar soos ter tafel gelê.

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
Verslag van die Staande Komitee oor Openbare Rekeninge gedateer 4 Desember 2012	Die komitee, met inagneming van die finansiële state ingesluit by die jaarverslae vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2012, het besluit dat:		
Bladsy: 97 van die Jaarverslag. Opskrif: "Interne Oudit" (paragraaf 6).	5.1.1 Die Minister en Hvd voortdurend met die kabinet skakel	Die WKOD neem kennis van en aan-vaar die Komitee se aanbevelings.	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
Beskrywing: Die komitee deel die die Ouditkomitee, die Minister en departementshoofde van alle departemente se kommer dat verdere ouditdekking nodig is en dat daar 'n behoefte aan bykomende kapasiteit, veral finansiël, is om die verhoogde dekking van hoë-risiko gebiede te ondersteun. Die ouditdekking vir die 2011/12 finansiële jaar is 40 persent, vergeleke met 17.95 persent vir die 2010/11 finansiële jaar.	Die Minister en Hoof van Departement sal voortgaan om met die Kabinet en Provinsiale Tesourie in hierdie verband te skakel met die doel om ouditdekking aansienlik oor die mediumtermyn te verhoog, ten einde die negatiewe impak op toekomstige oudituitkomst, dienslewering en die bereiking van voorafbepaalde doelwitte, veral in hoë-risiko gebiede, te verminder.		
Bladsy: 102 –105 van die jaarverslag. Opskrif: "SKOOR-besluite" (paragraaf 14). Beskrywing: Die komitee bedank die departement dat die komitee se besluite in die vorige jaar aandag geniet het en dat dit by die jaarverslag vir die oorsigtydperk ingesluit is.	5.1.2 'n Nuwe verslag-templaaf ontwerp word met betrekking tot die departement se aksies rakende SKOOR-besluite en daar word versoek dat die departement die ou verslag-templaaf hiermee vir die 2012/13 jaarverslag vorentoe vervang, sodra dit ontvang is.	Die WKOD neem kennis van die Komitee se aanbevelings. Hierdie verslag is volgens die nuwe verslag-templaaf opgestel wat kragtens Tesourie Omsendbrief Nr. 20/2013 uitgereik is.	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
Bladsy: 106 van die Jaarverslag. Opskrif: "Infrastruktuur-aangeleentheid: Die Magqwaka-geval" (paragraaf 19). Beskrywing: Die Komitee het kennis geneem dat die Departement deurlopende gesprekke met die Departement van Vervoer en Openbare Werke oor die Magqwaka-geval voer. Die WKOD wag vir die finale uitslag van die regsproses om verantwoording te kan doen vir enige uitgawes wat daaruit mag voortspruit.	5.1.3 Die departement, in oorleg met die Departement van Vervoer en Openbare Werke, die komitee op hoogte hou van die geskiedenis, besonderhede en vordering oor die Magqwaka-geval.	Sal deur SKOOR geskeduleer word. Die kwessies in die Magqwaka-saak gaan oor kontrak-bestuur, wat binne die bestek van die Departement van Vervoer en Openbare Werke (DTPW) as Implementerings-agent (IA) val. Daar was egter gesamentlike pogings deur die DTPW en die WKOD om die saak op te los. DTPW het die saak na die Kantoor van die Staats-prokureur vir advies verwys. Volgens die DTPW is geen reaksie tot hede van die Staatsprokureur ontvang nie.	Geen
Bladsy: 110 van die Jaarverslag. Opskrif: "Grondslag vir gekwalifiseerde mening. Tasbare roerende bates" (paragraaf 6). Beskrywing: Die komitee het kennis geneem dat die departement 'n bevinding van nie-nakoming van die bate-register met Tesourie-regulasies op grond van die veranderde rekeningkundige beleid ten opsigte van mobiele klaskamers ontvang het. Die departement moes vir die eerste keer vir mobiele klaskamers	5.1.4 Die departement die komitee op hoogte hou van die vordering wat met hierdie aksies gemaak word: (a) Ontwikkeling van kriteria en definisies vir mobiele eenhede en dié wat nie is nie; (b) Opstel van definisies vir en 'n stelsel om mobiele Graad R-klaskamers, kombuiseenhede en biblioteek-eenhede te skei;	'n Definisie vir mobiele eenhede is ooreengekom tussen die WKOD en DTPW; 'n Ooreenkoms is ook tussen die WKOD en die DTPW aangegaan oor watter eenhede as permanente strukture beskou word. Die departement het 'n bateregister vir mobiele klaskamer-eenhede saam-gestel. Eenhede is getel volgens 'n proses waarby die distrikskantore betrokke was. Die eenhede wat deur skole/distrikte verklaar is, het strepieskodes gekry. 'n Metodologie vir die waardasie van mobiele eenhede is vasgestel en toege-pas om 'n waarde vir elke mobiele eenheid te bepaal.	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
verantwoording doen. Dit was 'n verandering in rekeningkundige beleid. Die OG het bevind dat die bateregister ten opsigte van mobiele klaskamers, ens. onvolledig was. Redes hiervoor behels die verskeie soorte mobiele en voorafvervaardigde eenhede, wat mobiele kombuis en donateur-befondsde of SBL-aangekoopte eenhede insluit.	(c) 'n Nasproingstelsel vir wanneer eenhede geskuif word; (d) Afsonderlike verantwoording vir daardie eenhede wat deur die Departement van Vervoer en Openbare Werke aangekoop word en hantering daarvan volgens Nasionale Tesourie se riglyne; (e) Afsonderlike verantwoording vir daardie eenhede wat deur SBL'e aangekoop en/of geskenk word en versekering dat dit op die skole se bate-registers aangeteken is; (f) 'n Ooreenkoms is met die Departement van Vervoer en Openbare Werke bereik oor watter eenhede as permanent beskou sal word, asook die rol wat die WKOD sal speel en dit word by die diens-vlakooreenkoms met die Departement van Vervoer en Openbare Werke ingesluit; en (g) Die Departement van Vervoer en Openbare Werke implementeer meganismes om 'n herhaling van hierdie aard op te spoor en te voorkom.	'n Diensverskaffer is aangestel om alle skole te oudit om te verseker dat verantwoording vir al die mobiele klaskamereenhede in die bateregister gedoen kan word. Hierdie oudit is voltooi en die bate-register en ontwikkelingsverslag is aan die WKOD asook aan die Ouditeur-Generaal voorsien. 'n Opname is gedoen oor mobiele eenhede wat deur SBL'e aangekoop en/of geskenk is. Skole is opdrag gegee om sulke eenhede in hul onderskeie bateregisters aan te dui, soos bepaal deur die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996).	

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
Bladsy: 112 van die Jaarverslag. Opskrif: "Finansiële jaarstate, prestasie- en jaarverslae" (paragraaf 25). Beskrywing: Die komitee is bekommerd dat wesenlike wanvoorstellings met betrekking tot (1) waardedaling (aantekening 28 - R31.1 miljoen), (2) onreëlmatige uitgawes (aantekening 24 - R30.5 miljoen en R72.5 miljoen), (3) opgehoopte bedrae (aantekening 20 - R14.3 miljoen), (4) staatsmotorvervoer (aantekening 33 - R45.2 miljoen, R53.3 miljoen en R89.3 miljoen), (5) finansiële bruikhuur-uitgawes (aantekening 4, R19 miljoen) en (6) reis en verblyf (aantekening 4, R19 miljoen) nie verhoed of deur die departement se stelsel van interne kontrole opgespoor is nie en dat dit gelei het tot 'n bevinding van nienakoming in die ouditverslag.	5.1.5 Die Departement dringend voldoende beheermaatreëls vir voorkoming en opsporing ontwerp en implementeer om te verseker dat sodanige wesenlike wanvoorstellings nie weer plaasvind nie.	(1) Vir die reaksie t.o.v. waarde-dalings, sien besluit 5.1.9. (2) Onreëlmatige uitgawes is as R30.5m openbaar gemaak. Na onder-soek van hierdie gevalle gedurende die 2012/13 finansiële jaar, is daar gevind dat 'n bedrag van R22.599 miljoen in werklikheid nie onreëlmatig was nie en hierdie syfer is dus na R7.901 miljoen aangepas. Sien ook besluit 5.1.11. (3) Wat opgehoopte bedrae betref en ingevolge 'n nuwe Direktoraat Finansiële Rekeningkunde Notule oor BAS-bewyse en betalings, uitgereik op 26 September 2012, moet alle kantore wat fakture en/of betalings hanteer, kwartaalliks verslag doen oor opgehoopte bedrae deur 'n gestandaardiseerde register oor opgehoopte bedrae in te dien. Bykomend tot bogenoemde, sal alle betalingsbewyse noukeurig nagegaan word om onbetaalde fakture teen jaareinde te identifiseer (opgehoopte bedrae). Die lys van opgehoopte bedrae sal uit bogenoemde inligting saamgestel word en in die finansiële jaarstate wat teen 31 Mei voorgelê moet word, openbaar gemaak word. Na voorlegging van die finansiële jaarstate, sal die na-gaan van betalingsbewyse tot en met 30 Junie voortduur.	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
		(4), (5) en (6) verwys almal na die openbaarmaking van staatsmotor-vervoer. Staats-motorvervoer is in die finansiële state onder streng leiding van die Provinsiale Tesourie openbaar gemaak. Die PT het Tesourie Omsend-brief 43/2012 uitgereik om departemente in te lig oor die hersiene vereistes vir die verantwoording en openbaarmaking van finansiële bruikhuuruitgawes op staatsmotorvervoer se daaglikse tariewe vir die 2012/13 finansiële jaar.	
Bladsy: 113 van die Jaarverslag. Opskrif: "Verkryging en kontrakbestuur" (Paragraaf 28, 29 en 30). Beskrywing: Die komitee neem kennis van die Ouditeur-Generaal se bevinding dat kontrakte en kwotasies aan verskaffers toegeken is wie se belasting sake nie deur die SAID as in orde verklaar is nie; dat die voorkeerpuntestelsel nie op alle aankope van goedere en dienste bo R30 000 toegepas is nie en dat kontrakte en kwotasies toegeken is aan bidders wat nie die relevante verklarings ingedien het nie.	5.1.6 Die departement dringend kontroles vir verkryging en kontrakbestuur implementeer wat hierdie praktyke identifiseer en verhoed.	Die WKOD aanvaar die Komitee se aanbeveling. Die departement het beduidende vordering in hierdie verband gemaak. Dit was nog altyd 'n vereiste dat belastingklaring-sertifikate ingedien moet word. Regering kan slegs 'n kontrak sluit met 'n entiteit wat aan belasting voldoen. Monitering vind plaas deur die implementering van die template vir verkryging wat deur die Provinsiale Tesourie (PT) uitgereik is. Hierdie template moet aan elke verkrygings-pakket geheg word en dit word vereis dat 'n amptenaar moet sertifiseer dat die belastingklaring-sertifikaat en verklaring van belange beskikbaar is. Provinsiale Tesourie-instruksie 5.2.1.2 bepaal dat departemente slegs kwotasies van verskaffers kan aanvaar wat	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
		behoorlik op die Wes-Kaapse Verskaffersdatabasis (WCSD) geregistreer is. Die PT het bepaal dat dit vanaf 1 April 2013 in werking tree. Die WCSD huisves onder andere 'n entiteit se belastingklaring-sertifikaat en verklaring-van-belange-vorms. Departemente moet hierdie vorms aflaai en dit by die verkrygingspakket aanheg. Amptenare in die verkrygingskantore van die WKOD het vir hierdie doel toegang tot die WCSD verkry. Die verkrygingskantore is ook verplig om kwotasies via SourceLink (wat by die WCSD integreer) aan te vra en SourceLink bereken outomaties die voorkeerpunte. Daar is gevolglik nie meer 'n behoefte daaraan om dit met die hand te doen nie.	
Bladsy: 113 van die Jaarverslag. Opskrif: "Verkryging en kontrakbestuur" (Paragraaf 31, 32 en 33). Beskrywing: Die komitee neem kennis van die Ouditeur-Generaal se bevinding dat werknemers van die departement besoldigde werk buite hul werk in die departement verrig het. Persone in diens van die departement	5.1.7 Die Departement kontroles vir verkryging en kontrakbestuur implementeer wat hierdie praktyke identifiseer en verhoed.	Die Wes-Kaapse Regering het in September 2012 'n beleid oor besoldigde werk buite die staats-diens (RWOPS) goedgekeur. Dit sit besliste tydsraamwerke uiteen waaraan alle werknemers moet voldoen. Die WKOD het tydsraamwerke vir aansoeke vir die 2013/14 finansiële jaar wat gedurende die 2012/13 finansiële jaar ingedien word, gekommunikeer. Kommunikasie sal jaarlikse uitgestuur word om werknemers te herinner	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
(hetsy self of hul naaste familielede, vennote of assosiate) het privaat of sakebelange gehad in kontrakte wat deur die departement toegeken is en het versuim het om sodanige inligting bekend te maak.		om vir RWOPS aansoek te doen. Indien 'n werknemer egter nie aansoek doen nie en daar word gevind dat hulle sake met die departement doen, sal die aangeleentheid vir verdere ondersoek en dissiplinêre aksie verwys word.	
Bladysy: 114 van die Jaarverslag. Opskrif: "Finansiële en prestasiebestuur" (Paragraaf 41). Beskrywing: Die komitee neem kennis dat die verbeteringsplan vir finansiële bestuur onvoldoende blyk te wees om die tekortkominge in interne kontrole wat in die 2010/11 ouditbevindings geïdentifiseer is, aan te spreek.	5.1.8 Die departement voldoende kontroles in finansiële en prestasiebestuur identifiseer en implementeer ten einde die 2010/11 en 2011/12 ouditbevindings aan te spreek.	Die WKOD aanvaar die Komitee se aanbevelings. Die verbeteringsplan vir finansiële bestuur (FMIP) is opgeskerp. Die WKOD het die korporatiewe oorsig en uitsig (CGRO) van die Provinsiale Tesourie voltooi, wat fokus op areas wat aandag moet geniet. Die WKOD het 'n interne kontrole-eenheid ingestel.	Geen
Bladysy: 114 van die Jaarverslag. Opskrif: "Finansiële en prestasiebestuur" (Paragraaf 43). Beskrywing: Die komitee neem kennis van die Ouditeur-Generaal se bevindinge dat daar 'n gebrek aan moniteringsmaatreëls vir en voldoende opvolging van uitstaande debiteure gedoen is.	5.1.9 Die departement moniteringsmaatreëls en voldoende opvolgmechanismes implementeer om die lys en omvang van uitstaande debiteure te verminder.	Aksies wat deur die departement ingestel is vir die vermindering van gelde wat aan die departement verskuldig is, sluit in: • Aanstelling van 'n nuwe skuld-invorderaar met ingang van 1 Mei 2013. • Volgehoue opvolging van alle gevalle. Identifisering van skuld wat as onverhaalbaar beskou word en die voorlegging van sulke gevalle vir afskrywing. • Dit vind met die Staatsprokureur se	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
		toestemming plaas. Al 3 347 gevalle wat ouer as 3 jaar is, word deurgewerk om gevalle te identifiseer wat afgeskryf kan word of verdere aandag benodig. • Tot hede is 1 834 gevalle deurgewerk en 1 438 gevalle ten bedrae van R16.9 miljoen is vir afskrywing geïdentifiseer en 111 gevalle is vir die herinstelling van aftrekkings geïdentifiseer aangesien die debiteure weer in diens van die departement is. • Die nagaan of uitdiensgevalle heraangestel is en implementering van aftrekkings. • Hersiening van maandelikse paaiemente.	
Bladsy: 132 van die Jaarverslag. Opskrif: "Rekeningkundige beleide" Beskrywing: Die komitee is besorg dat die departement nie algemeen aanvaarde tydperke vir krediteure-betalings en wetlike vereistes vir die betaling van krediteure binne 30 dae van ontvangs van faktuur nakom nie.	5.1.10 Die departement'n klousule formuleer om by die departement se rekeningkundige beleid ingevoeg te word, wat sy verbintenis bevestig tot die nakoming van algemeen aanvaarde tydperke vir krediteure-betalings en wetlike vereistes vir die betaling van krediteure binne 30 dae van ontvangs van die faktuur.	'n Paragraaf wat aandui dat die departement sy verbintenis bevestig tot die nakoming van algemeen aanvaarde tydperke vir krediteurebetalings en wetlike vereistes vir die betaling van krediteure binne 30 dae van ontvangs van faktuur, is in die rekenpligtige beampte se verslag opgeneem, soos vereis kragtens Tesourie Omsendbrief Nr. 20/2013. Stappe is gedoen om die saak reg te stel met die bekendstelling van 'n templaaf vir 'n kontrolelys van betalings wat gesertifiseer moet word dat betalings binne 30 dae van die ontvangs van die faktuur gemaak is.	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
Bladsy: 153 van die Jaarverslag. Opskrif: "Onreëlmatige uitgawes" (aantekening 24) Beskrywing: Die komitee neem met kommer kennis van die Ouditeur-Generaal se bevindings dat die onreëlmatige uitgawes van R52.408 miljoen wat openbaar gemaak is, onderskat is aangesien die departement nog in die proses was om die volle omvang van die onreëlmatighede te bepaal toe die Ouditeur-Generaal die komitee ingelig het.	5.1.11 Die departement die komitee meedeel oor die volle omvang van die onreëlmatige uitgawes en watter meganismes ingestel is om toekomstige onreëlmatige uitgawes op te spoor en verhoed.	'n Ondersoek na die aangeleenthede het geopenbaar dat baie bedrae nie in die finansiële jaarstate as onreëlmatige uitgawes aangedui moes gewees het nie, aangesien dit nie alles as onreëlmatige uitgawes bevestig was nie. 'n Behoorlike ondersoek moet uitgevoer word voordat bedrae in die finansiële state weerspieël word. 'n Nuwe beleid oor Onreëlmatige, Vrugtelose en Verkwiste en Ongemagtigde Besteding is geïmplementeer, wat die pligte van Verliesbeheer-beamptes insluit. Werks-winkels oor die nuwe beleid het gedurende Februarie en Maart 2013 plaasgevind. In 'n poging om toekomstige onreëlmatige uitgawes te voorkom, het die departement die volgende maatreëls in werking gestel – • Kampvegters vir voorsieningskanaal-bestuur is in alle kantore van die WKOD aangestel om nakoming van VKB-regulasies te verbeter. • Die departement het die elektroniese verkrygingstelsel, SourceLink, vir kwotasies geïmplementeer. • Die departement het 'n betalingskontrolelys ingestel wat deur die goedkeurder van die betaling gesertifiseer moet word dat alle	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
		wetgewende en verkrygingsvoorskrifte nagekom is. • In 'n poging om enige onreëlmatige uitgawes op te spoor wat moontlik aangegaan is, het die departement 'n interne kontrole-eenheid gestig om 'n post-oudit op alle betalings uit te voer.	
Bladsy: 161 van die Jaarverslag. Opskrif: "29.4: Kleiner bates" Beskrywing: Die komitee is besorg dat geen beleid of register in die departement en die kantoor van die Minister bestaan wat erfenisbates ten opsigte van hul identifikasie, bevordering, beskerming, bewaring en waarde bestuur nie.	5.1.12 Die departement 'n beleid oor erfenisbates formuleer en aanvaar en so 'n register in samewerking met die Wes-Kaapse Provinsiale Parlement en Erfenis Wes-Kaap opstel, waar nodig. Die komitee het verder besluit dat die departement alle beweging m.b.t. erfenisbates, insluitende besonderhede en koste van verkryging, skade, vervreemding en die verlies van erfenisbates naspoor en monitor en dat alle sodanige besonderhede by toekomstige jaar-verslae ingesluit word.	Alle erfenisbates word by die departement se bateregister ingesluit.	Geen
Bladsy: 169 van die Jaarverslag. Opskrif: "Staat van geskenke, donasies en borgskappe gemaak en kwytskeldings, terugbetalings en betalings as besondere vergunning gemaak" (Bylae 1D). Beskrywing: Die komitee is besorg dat die departement nie oor 'n beleid beskik wat die	5.1.13 Die departement 'n beleid formuleer en aanvaar wat die departementshoof lei ten opsigte van die ontvangs, evaluering en toekenning of weiering van aansoeke om geskenke, skenkings en borgskappe wat gemaak moet word en dat dit aan hierdie komitee vir beraadslaging voorgelê word; voorts dat die departement in toekomstige jaarverslae meer besonderhede in hierdie verband insluit.	Die WKOD aanvaar die Komitee se aanbevelings. Die departement het 'n beleid oor die aanvaarding van geskenke deur kantoorgebaseerde amprenare van die departement geïmplementeer. Hierdie beleid is op 25 Maart 2013 onderteken. Die beleid wat die departementshoof lei ten opsigte van die assessering en toekenning of weiering van aansoeke om geskenke, skenkings en borgskappe wat	Geen

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Hooforsaak van die probleem	SKOOR-besluit	Stappe gedoen oor SKOOR-besluit insluitend verwante koste	Impak op toekomstige finansiële jare
ontvangs, evaluering en toe-kenning of weiering van aansoeke om geskenke, skenkings en borg-skappe wat gemaak moet word, inlig nie.		gemaak moet word, geniet aandag.	

15. Vorige wysigings aan ouditverslae

Die departement het 'n stelsel geïmplementeer om die bekommernisse en bevindings van die Ouditeur-Generaal aan te spreek. Daar word van die verantwoordelike bestuurders verwag om 'n aksieplan te ontwikkel, wat deur 'n komitee geëvalueer word. Sodra die proses van gehalteversekering voltooi is, word die implementering daarvan gemonitor. Vordering in hierdie verband word ook aan die Ouditkomitee gerapporteer.

Aard van kwalifikasie en sake van nienakoming	Finansiële jaar van ontstaan	Vordering met die uitklaring/oplossing van die saak
Die departement het nie voldoende stelsels in plek om mobiele eenhede op te teken nie.	2011/12	'n Volledige bateregister vir alle mobiele eenhede is saamgestel.
Die departement het 'n verpligting om skole se munisipale rekeninge wat nie deur die skole vereffen is nie, te betaal. Die departement kan nie die presiese bedrag van die verpligting bepaal wat deur die jaar vereffen is of wat nog vereffen moet word nie, aangesien sommige rekeninge deur die skool self betaal word. Elke geval word individueel ondersoek en geen voorsiening vir enige aanspreeklikheid wat mag voortvloei is in die finansiële state gemaak nie.	2011/12	Die meerderheid van die munisipaliteite verskaf 'n volledige lys van alle skole se munisipale rekeninge. Die departement is dus in staat om die presiese bedrag van die verpligting wat gedurende die jaar ten opsigte van dié munisipaliteite vereffen is, te bepaal. Die munisipaliteite waarvoor die volledige lys nog nie beskikbaar is nie, sal weer versoek word om hierdie inligting te voorsien.
Die verhaalbaarheid van ontvangbare rekeninge met betrekking tot personeel asook ander skuld ten bedrae van R71 miljoen soos op 31 Maart 2012, wat vir meer as drie jaar uitstaande is, is te betwyfel.	2011/12	Die WKOD het skuld geïdentifiseer wat as onverhaalbaar beskou word en dié gevalle is vir afskrywing voorgelê. Dit vind met die Staats-prokureur se toestemming plaas. Al 3 347 gevalle wat ouer as 3 jaar is, word deurgewerk om gevalle te identifiseer wat afgeskryf kan word of verdere aandag benodig. Tot hede is 1 834 gevalle deurgewerk en 1 438 gevalle ten bedrae van R16.9 miljoen is vir

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Aard van kwalifikasie en sake van nienakoming	Finansiële jaar van ontstaan	Vordering met die uitklaring/oplossing van die saak
		afskrywing geïdentifiseer en 111 gevalle is vir die herinstelling van aftrekkings geïdentifiseer aangesien die debiteure weer in diens is.
Onreëlmatige uitgawes weens die nienakoming van voorsieningskanaalbestuursregulasies, dienste en toekennings aan persone in diens van die departement.	2010/11	Alle tenders bo R500 000 word nagegaan om te verseker dat geen werknemers betrokke is nie. Die departement het ook 'n beleid oor besoldigde werk buite die staatsdiens opgestel (RWOPS). Die departement het die elektroniese SourceLink-verkrygingstelsel geïmplementeer om nakoming te verseker. 'n Nuwe beleid oor Onreëlmatige, Vrugtelose en Verkwiste en Ongeïmplementeerde Besteding is geïmplementeer, wat die pligte van Verliesbeheerbeamptes insluit. Werkswinkels oor die nuwe beleid het gedurende Februarie en Maart 2013 plaasgevind. Kampvegters vir voorsieningskanaalbestuur is in alle kantore van die WKOD aangestel om nakoming van VKB-regulasies te verbeter.

16. Vrystellings en afwykings van Nasionale Tesourie ontvang

Die volle openbaarmaking van uitgawes vir staatsmotorvervoer as finansiële bruikhuur, insluitende delgingstabelle, word vir die 2012/13 finansiële jaar gemaak nadat Nasionale Tesourie 'n afwyking van die openbaarmaking van delgingstabelle vir finansiële bruikhuuruitgawes ten opsigte van staatsmotorvervoer in 2011/12 goedgekeur het ingevolge artikel 79 van die PFMA, soos vereis kragtens die riglyne vir 'n departementele verslagdoeningsraamwerk.

17. Tussentydse finansiële jaarstate

Die departement het kwartaallike tussentydse finansiële state opgestel, soos deur Provinsiale Tesourie vereis. Hierdie tussentydse state is deur die Provinsiale Tesourie hersien en die WKOD het aanpassings gemaak waar dit as toepaslik beskou is.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

18. Nakoming van 30-dae betalings

Die WKOD is daartoe verbind om die algemeen aanvaarde tydperke vir krediteurebetalings en wetlike vereistes vir die betaling van krediteure binne 30 dae van ontvangs van faktuur na te kom.

Stappe is gedoen om nakoming te verseker met die bekendstelling van 'n templaot vir 'n kontrolelys van betalings in gevalle waar daar geverifieer moet word dat betalings binne 30 dae van die ontvangs van die faktuur gemaak is.

Die WKOD het probleme met BAS ervaar, wat na Tesourie vir die nodige ingryping verwys is.

19. Ander

19.1 Aangeleenthede oor infrastruktuur: Magqwaka-saak

Die Magqwaka-saak val binne die bestek van die Departement van Vervoer en Openbare Werke (DTPW) as Implementeringsagent (IA). Daar was egter gesamentlike pogings deur die DTPW en die WKOD om die saak op te los. DTPW het die saak na die Kantoor van die Staatsprokureur vir advies verwys. Volgens die DTPW is geen reaksie tot hede van die Staatsprokureur ontvang nie.

19.2 Aktiwiteite t.o.v. agentskappe/prinsipale

Die departement was by die volgende aktiwiteite t.o.v. agentskappe/prinsipale betrokke:

- Met die Departement van Vervoer en Openbare Werke (DTPW) vir infrastruktuur-verwante aktiwiteite, waar die DTPW die agent vir die WKOD was.
- Met die Departement van Basiese Onderwys (DBO) vir die inisiatief oor versnelde skoolinfrastruktuurontwikkeling (ASIDI) vir die bou van skole en klaskamers, waar die departement as agent vir die DBO optree.
- Met die Departement van Basiese Onderwys (DBO) vir die Jaarlikse Nasionale Assesserings (JNA) vir die administrasie van die JNA's namens die DBO, waar die departement as agent vir die DBO optree.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Rekenpligtige Beampte
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

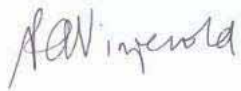
Geen fooie is ontvang of betaal vir die agentskap-/prinsipaaldienste wat gelewer is nie, bo en behalwe die befondsing wat vir die uitvoering van die ooreengekome take voorsien word.

19.3 Oorbetaling: Ministeriële drywer

'n Oorbetaling aan die ministeriële drywer is gedurende die jaar onder oorsig bespeur. Hierdie aangeleentheid dateer oor 'n aantal jare terug, maar is nie wesenlik vir die finansiële jaarstate nie en word steeds ondersoek. Sodra die presiese omvang bepaal is, sal die impak daarvan in die 2013/14 finansiële state weerspieël word.

20. Goedkeuring

Die finansiële jaarstate uiteengesit op bladsy 179 tot 224 is deur die Rekenpligtige Beampte goedgekeur

**PA VINJEVOLD
REKENPLIGTIGE BEAMPTE
WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
DATUM: 31 Mei 2013**

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekenpligtige Beampte se verklaring van verantwoordelikheid
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Verklaring van verantwoordelikheid vir die finansiële jaarstate vir die jaar geëindig
31 Maart 2013**

Die rekeningkundige kantoor is verantwoordelik vir die voorbereiding van die departement se finansiële jaarstate en vir die menings wat in hierdie inligting gestel word.

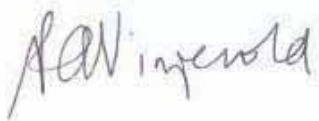
Die Rekenpligtige Beampte is verantwoordelik vir die daarstelling en implementering van 'n stelsel van interne kontrole wat ontwerp is om redelike versekering oor die integriteit en betroubaarheid van die finansiële jaarstate te verskaf.

Na my mening is die finansiële jaarstate 'n billike weerspieëling van die bedrywighede van die departement vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2013.

Die eksterne ouditeure is verantwoordelik om 'n onafhanklike mening oor die departement se finansiële jaarstate uit te druk.

Die finansiële jaarstate van die Wes-Kaap Onderwysdepartement vir die jaar geëindig 31 Maart 2013 is deur die eksterne ouditeure ondersoek en hulle verslag word op bladsy 172 aangebied.

Die finansiële jaarstate van die departement, soos uiteengesit op bladsy 179 tot bladsy 224, is goedgekeur.

**Naam: Me PA Vinjevold
Rekenpligtige Beampte
Datum: 2013:05:31**

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**VERSLAG VAN DIE OUDITEUR-GENERAAL AAN DIE WES-KAAPSE PROVINSIALE
PARLEMENT OOR BEGROTINGSPOS NR. 5: WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT**

VERSLAG OOR DIE FINANSIËLE STATE

Inleiding

1. Ek het die finansiële state van die Wes-Kaapse Onderwysdepartement (WKOD) geoudit, soos op bladsy 179 tot 224 uiteengesit, bestaande uit die begrotingstaat, die staat van finansiële posisie soos op 31 Maart 2013, die staat van finansiële prestasie, die staat van veranderinge in netto bates, die kontantvloeistaat vir die jaar toe geëindig en die aantekeninge bestaande uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide en ander verduidelikende aantekeninge.

Rekenpligtige beampte se verantwoordelikheid vir die finansiële state

2. Die rekenpligtige beampte is verantwoordelik vir die voorbereiding van hierdie finansiële state ooreenkomstig die *departementele finansiële verslagdoeningsraamwerk* soos voorgeskryf deur die Nasionale Tesourie en die vereistes van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur van Suid-Afrika, 1999 (Wet Nr. 1 van 1999) (PFMA) en die Wet op die Verdeling van Inkomste van Suid-Afrika, 2012 (Wet Nr. 5 van 2012) (DoRA) en vir sodanige interne kontrole as wat die rekenpligtige beampte nodig mag ag ten einde dit moontlik te maak om finansiële state voor te berei wat vry is van wesenlike wanvoorstelling, hetsy weens bedrog of foute.

Ouditeur-Generaal se verantwoordelikheid

3. Dit is my verantwoordelikheid om 'n mening oor hierdie finansiële state uit te spreek, gegrond op my audit. Ek het my audit uitgevoer ingevolge die Publieke Ouditwet van Suid-Afrika, 2004 (Wet 25 van 2004) (PAA), die algemene kennisgewing uitgereik ten opsigte daarvan en Internasionale Standaard oor Ouditering. Hierdie standaard vereis dat ek aan etiese vereistes voldoen en die audit beplan en uitvoer met die oog daarop om redelike sekerheid te verkry dat die finansiële state vry is van wesenlike wanvoorstellings.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

4. 'n Oudit behels die uitvoering van prosedures om ouditbewyse te bekom van die bedrae wat in die finansiële state geopenbaar is. Die gekose prosedures hang van die ouditeur se oordeel af, ingeslote die assessering van die risiko's vir wesenlike wanvoorstelling in die finansiële state, hetsy weens bedrog of foute. Wanneer risiko's geassesseer word, oorweeg die ouditeur die interne beheer van toepassing op die entiteit se voorbereiding van die finansiële state met die oog daarop om ouditprosedures te ontwerp wat onder die omstandighede geskik is, maar nie met die doel om 'n mening oor die doeltreffendheid van die entiteit se interne kontrole uit te spreek nie. 'n Oudit behels ook 'n evaluering van die gepastheid van die rekeningkundige beleid wat gebruik is en die redelikheid van rekeningkundige beramings wat deur bestuur gemaak is, asook 'n evaluering van die algehele aanbieding van die finansiële state.
5. Ek glo dat die ouditbewyse wat ek bekom het, voldoende en gepas is om 'n grondslag vir my ouditmening te voorsien.

Mening

6. Na my mening is die finansiële state 'n billike aanbieding, in alle wesenlike opsigte, van die finansiële posisie van die WKOD soos op 31 Maart 2013 en van sy finansiële prestasie en sy kontantvloei vir die jaar toe geëindig, ooreenkomstig die *departementele finansiële verslagdoeningsraamwerk* voorgeskryf deur die Nasionale Tesourie en die bepalings van die PFMA en DoRA.

Beklemtoning van aangeleenthede

7. Ek vestig die aandag op die volgende aangeleenthede: My mening ten opsigte van hierdie aangeleenthede het nie verander nie.

Heraangewing van vergelykende syfers

8. Soos geopenbaar in aantekening 29 tot die finansiële state, is die ooreenstemmende syfers vir 31 Maart 2012 met R124 447 000 heraangegee as gevolg van 'n fout wat in die vorige finansiële jaar ten opsigte van die volledigheid van mobiele klaskamers gerapporteer is.

Wesenlike waardedalings

9. Soos geopenbaar in aantekening 10 en aantekening 28 tot die finansiële state, het die departement ontvangbare rekeninge ten bedrae van R156 488 000 op 31 Maart 2013 gehad, waarvan die verhaalbaarheid van R58 842 000 te betwyfel is en waarvoor voorsiening gemaak is.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Onreëlmatige uitgawes

10. Soos geopenbaar in aantekening 24 tot die finansiële state, is onreëlmatige uitgawes van R32 592 000 gedurende die jaar aangegaan. Daarbenewens word stappe om ander soortgelyke gevalle van onreëlmatige uitgawes te identifiseer, tans onderneem.

Bykomende aangeleenthede

11. Ek vestig die aandag op die volgende aangeleenthede: My mening ten opsigte van hierdie aangeleenthede het nie verander nie:

Ongeouditeerde aanvullende skedules

12. Die aanvullende inligting uiteengesit op bladsy 225 tot 239 vorm nie deel van die finansiële state nie en word as bykomende inligting voorgelê. Ek het nie hierdie skedules geoudit nie en gevolglik spreek ek nie my mening hieroor uit nie.

Finansiële verslagdoeningsraamwerk

13. Die finansiële verslagdoeningsraamwerk wat deur Nasionale Tesourie voorgeskryf en deur die departement toegepas word, is 'n nakomingsraamwerk. Die bewoording van my mening oor 'n nakomingsraamwerk moet aandui dat die finansiële state in ooreenstemming met hierdie raamwerk voorberei is en dat dit "billik aangebied" is. Artikel 20(2)(a) van die PAA vereis egter van my om 'n mening uit te spreek oor die billike aanbieding van die finansiële state. Die bewoording van my mening reflekteer dus hierdie vereiste.

VERSLAG OOR ANDER WETLIKE EN ANDER REGULERENDE VEREISTES

14. Ingevolge die PAA en kragtens die algemene kennisgewing wat in verband daarmee uitgereik is, lewer ek verslag oor die volgende bevindings van toepassing op prestasie teenoor voorafbepaalde doelwitte, nakoming van wette en regulasies en interne kontrole, maar nie met die doel om 'n mening uit te spreek nie.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Voorafbepaalde doelwitte

15. Ek het hierdie prosedures uitgevoer om bewys te vind oor die nuttigheid en betroubaarheid in die jaarlikse prestasieverlag, soos uiteengesit op bladsy 10 tot 100 van die jaarverslag.
16. Die berigte prestasie teenoor voorafbepaalde doelwitte is teen die oorhoofse kriteria van nuttigheid en betroubaarheid geëvalueer in die programme wat vir ouditering gekies is. Die nuttigheid van inligting in die jaarlikse prestasieverlag hou verband met die feit of dit ingevolge Nasionale Tesourie se beginsels oor jaarlikse verslagdoening aangebied is en of die berigte prestasie in ooreenstemming met die beplande doelwitte is. Die nuttigheid van inligting hang ook daarvan af of aanwysers en teikens meetbaar (m.a.w. duidelik omskryf, bewysbaar, spesifiek, meetbaar en tydgebonde) en toepaslik is, soos vereis deur Nasionale Tesourie se *raamwerk vir die bestuur van programprestasie-inligting*.
17. Die betroubaarheid van die inligting ten opsigte van die geselekteerde programme word geassesseer om te bepaal of dit die feite (m.a.w. of dit geldig, akkuraat en volledig is) voldoende weergee.
18. Daar was geen wesenlike bevindings oor die jaarlikse prestasieverlag ten opsigte van die nuttigheid en betroubaarheid van inligting nie.

Bykomende aangeleentheid

19. Alhoewel geen wesenlike bevindings rakende die nuttigheid en betroubaarheid van die prestasie-inligting in die jaarlikse prestasieverlag geïdentifiseer is nie, wil ek die aandag op onderstaande aangeleentheid vestig.

Bereiking van beplande mikpunte

20. Van die totale aantal van 56 teikens wat vir die jaar beplan is, is 21 nie gedurende die oorsigjaar bereik nie. Dit verteenwoordig 37% van die totale beplande teikens wat nie gedurende die oorsigjaar bereik is nie.
21. Dit is hoofsaaklik weens die feit dat 'n aantal van die aanwysers bevolking-gebaseer is en afhang van veranderlikes wat vraaggedrewe is, wat dit moeilik maak om akkurate teikens te bepaal, buiten om vorige tydperke se data as 'n voorspellende teiken te gebruik. In ander gevalle is die metings direk aan die bevolkingsgroei gekoppel, bv. voorsiening van onderwysers en vervoer en leerders in geen-fooi skole.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Nakoming van wette en regulasies

22. Ek het prosedures toegepas om bewys te vind dat die entiteit die toepaslike wette en regulasies ten opsigte van finansiële aangeleenthede, finansiële bestuur en ander verwante aangeleenthede nagekom het. My bevindings oor wesenlike nienakoming van spesifieke sake volgens tersaaklike wette en regulasies soos uiteengesit in die algemene kennisgewing uitgereik ingevolge die PAA, is soos volg:

Verkryging en kontrakbestuur

23. Goedere en dienste met 'n transaksiewaarde onder R500 000 is verkry sonder dat die nodige pryskwotasies ingewin is, soos vereis deur Tesourieregulasie 16A6.1.

Uitgawebestuur

24. Die rekenpligtige beampte het nie doeltreffende stappe gedoen om onreëlmatige uitgawes te verhoed nie, soos vereis deur artikel 38(1)(c)(ii) van die PFMA en Tesourieregulasie 9.1.1.

Interne kontrole

25. Ek het interne kontrole as van toepassing op my oudit van die finansiële state, die jaarlikse prestasieverlag en nakoming van wette en regulasies gevind. Die aangeleentheid hieronder rakende die beginsels van interne kontrole is beperk tot die beduidende defekte wat gelei het tot die bevindings oor nakoming van wette en regulasies wat by hierdie verslag ingesluit is.

Leierskap

26. Die aksieplan wat deur die departement ontwerp en geïmplementeer is, was nie ten volle doeltreffend nie, aangesien gevalle van nienakoming van die voorsieningskanaalbestuursproses steeds tydens die oudit aangeteken is. Dit spruit uit die feit dat die aksieplan halfpad deur die finansiële jaar geïmplementeer is, ná die afhandeling van die vorige jaar se oudit. Die nuutgestigte interne kontrole-eenheid ondersteun egter die departement met die identifisering van gevalle van nienakoming van die voorsieningskanaalbestuursprosesse en lewer dienooreenkomstig verslag aan die departement.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Finansiële en prestasiebestuur

27. Die direktoraat voorsieningskanaalbestuur asook ander direktorate wat verkryging hanteer, het nie die nakoming van wetgewing en regulasies oor voorsieningskanaalbestuur vir die verkryging van goedere en dienste met waardes tussen R10 000 en R500 000 hersien en gemonitor nie. Dit spruit uit die feit dat die verkrygingsfunksie in die departement gedentraliseer is en dat geen enkele eenheid vir die algehele monitering van die nakoming van voorsieningskanaalbestuur verantwoordelik was nie. Dit is 'n herhaling van 'n bevinding van die vorige jaar en prosesse wat geïmplementeer is om die aanbevelings wat in die vorige jaar se bestuursverslag in hierdie verband gemaak is, toe te pas, is slegs tydens die tweede helfte van die finansiële jaar onder oorsig toegepas. Die interne kontrole-eenheid wat deur die departement ingestel is, is verantwoordelik om in die toekoms gevalle van nienakoming op te spoor en aan te meld.

ANDER VERSLAE

Ondersoeke

28. Nege en veertig (49) gevalle van bedrieglike aktiwiteite met betrekking tot finansiële ongerymdhede, beweerde korrupsie, nepotisme en beweerde verkrygingsbedrog is gedurende die jaar aangemeld.
29. Vyf en sestig (65) gevalle met betrekking tot finansiële ongerymdhede, beweerde korrupsie, nepotisme en beweerde verkrygingsbedrog in totaal was lopend, waarvan tien op daardie stadium in die proses was.
30. Sewentien (17) gevalle met betrekking tot finansiële ongerymdhede, beweerde korrupsie, nepotisme en beweerde verkrygingsbedrog is gedurende die huidige finansiële jaar afgesluit, waarvan 14 ten opsigte van bedrog en of finansiële ongerymdhede was.

Prestasie-oudits

31. 'n Prestasie-oudit is gedurende die jaar onder oorsig op die Basiese Onderwys- en Opleidingsprogram vir Volwassenes (BOOV) uitgevoer. Die oudit het op die ekonomiese, doeltreffende en effektiewe aanwending van hulpbronne in die BOOV-program gefokus. Hierdie oudit was ten tye van hierdie verslag in die verslagdoeningsfase en die bevindings sal in 'n afsonderlike verslag gerapporteer word.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Verslag van die Ouditeur-Generaal
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

32. 'n Prestasie-oudit is gedurende die oorsigjaar op die program vir Vroeëkindontwikkeling (VKO) uitgevoer. Die oudit het op die ekonomiese, doeltreffende en effektiewe aanwending van hulpbronne in die VKO-program gefokus. Hierdie oudit was ten tye van hierdie verslag in die verslagdoeningsfase en die bevindings sal in 'n afsonderlike verslag gerapporteer word.
33. 'n Prestasie-oudit is uitgevoer op die gereedheid van die regering om verslag oor sy prestasie te lewer. Die fokus van die oudit was op hoe regeringsinstellings gelei en bygestaan word om oor hul prestasie verslag te lewer, asook die stelsels en prosesse wat hulle in plek gestel het. Die bestuursverslag is in September 2012 uitgereik.

Auditor-general

Kaapstad
31 Julie 2013

**AUDITOR-GENERAL
SOUTH AFRICA**

Auditing to build public confidence

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Begroting per program									
Programme	2012/13							2011/12	
	Aangesuiwerde begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
1. Administrasie									
Lopende betaling	458 548	(24 739)	(29 142)	404 667	402 505	2 162	99.5	398 383	398 383
Oordragte en subsidies	29 383	38 178	-	67 561	67 561	-	100.0	97 041	97 041
Betaling vir kapitale bates	57 829	(27 563)	-	30 266	22 505	7 761	74.4	34 572	34 572
Betaling vir finansiële bates	4 112	14 124	-	18 236	18 236	-	100.0	2 042	2 042
	549 872	-	(29 142)	520 730	510 807	9 923	-	532 038	532 038
2. Openbare gewone skoolonderwys									
Lopende betaling	10 431 491	6 181	8 864	10 446 536	10 396 963	49 573	99.5	9 706 806	9 703 648
Oordragte en subsidies	581 579	113 112	80 380	775 071	773 318	1 753	99.8	657 232	657 188
Betaling vir kapitale bates	601 795	(119 293)	8 675	491 177	485 413	5 764	98.8	542 394	535 480
	11 614 865	-	97 919	11 712 784	11 655 694	57 090	-	10 906 432	10 896 316
3 Subsidies vir onafhanklike skole									
Oordragte en subsidies	72 697	-	(376)	72 321	72 321	-	100.0	64 188	63 554
	72 697	-	(376)	72 321	72 321	-	-	64 188	63 554
4 Openbare spesiale skoolonderwys									
Lopende betaling	737 421	(9 994)	(45 796)	681 631	677 441	4 190	99.4	622 495	622 495
Oordragte en subsidies	120 446	11 482	-	131 928	131 928	-	100.0	129 463	129 463
Betaling vir kapitale bates	34 808	(1 488)	(7 513)	25 807	25 807	-	100.0	39 383	39 383
	892 675	-	(53 309)	839 366	835 176	4 190	-	791 341	791 341
5 Verdere Onderwys en Opleiding									
Lopende betaling	282 277	(8 392)	-	273 885	273 819	66	100.0	259 565	259 553
Oordragte en subsidies	315 312	8 392	-	323 704	323 704	-	100.0	275 106	275 106
	597 589	-	-	597 589	597 523	66	-	534 671	534 659
6 Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes									
Lopende betaling	9 631	(2 525)	-	7 106	7 106	-	100.0	5 850	5 850
Oordragte en subsidies	26 187	2 525	1 102	29 814	29 814	-	100.0	27 248	27 248
	35 818	-	1 102	36 920	36 920	-	-	33 098	33 098
7 Vroeëkindontwikkeling									
Lopende betaling	114 419	(12 283)	(2 136)	100 000	100 000	-	100.0	116 605	114 203
Oordragte en subsidies	271 611	12 283	-	283 894	283 894	-	100.0	225 723	225 390
Betaling vir kapitale bates	43 542	-	(6 085)	37 457	37 457	-	100.0	38 468	38 468
	429 572	-	(8 221)	421 351	421 351	-	-	380 796	378 061
8 Hulpdienste en verwante dienste									
Lopende betaling	161 431	(530)	(7 973)	152 928	152 064	864	99.4	126 156	123 902
Oordragte en subsidies	5 586	369	-	5 955	5 955	-	100.0	8 315	8 067
Betaling vir kapitale bates	138	161	-	299	299	-	100.0	117	117
	167 155	-	(7 973)	159 182	158 318	864	-	134 588	132 086
Subtotaal	14 360 243	-	-	14 360 243	14 288 110	72 133	99.5	13 377 152	13 361 153
Totaal	14 360 243	-	-	14 360 243	14 288 110	72 133	99.5	13 377 152	13 361 153
Plus: Departementele ontvangste				17 348				9 893	
Werklike bedrae per staat van finansiële prestasie (totale inkomste)				14 377 591				13 387 045	
Werklike bedrae per staat van finansiële prestasie (Uitgawes)					14 288 110				13 361 153

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Begroting per ekonomiese klassifikasie									
Ekonomiese klassifikasie	2012/13							2011/12	
	Aangesuiwer de begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	10 835 720	(31 164)	(63 995)	10 740 561	10 735 885	4 676	100.0	9 999 485	9 997 071
Goedere en dienste	1 359 498	(21 118)	(12 188)	1 326 192	1 274 013	52 179	96.1	1 236 375	1 230 963
Oordragte en subsidies									
Departementele agentskappe en rekeninge	5 524	10	-	5 534	5 534	-	100.0	5 256	5 256
Instansies sonder winsbejag	1 386 509	181 911	36 634	1 605 054	1 603 326	1 728	99.9	1 391 131	1 389 926
Huishoudings	30 768	4 408	44 472	79 648	79 623	25	100.0	87 919	87 865
Geskenke en donasies	-	12	-	12	12	-	100.0	10	10
Betaling vir kapitale bates									
Geboue en ander vaste strukture	669 088	(136 447)	(4 923)	527 718	522 788	4 930	99.1	598 135	591 221
Masjinerie en toerusting	66 968	(10 536)	-	56 432	47 837	8 595	84.8	54 949	54 949
Sagteware en ander ontasbare bates	2 056	(1 200)	-	856	856	-	100.0	1 850	1 850
Betaling vir finansiële bates									
	4 112	14 124	-	18 236	18 236	-	100.0	2 042	2 042
Totaal	14 360 243	-	-	14 360 243	14 288 110	72 133	99.5	13 377 152	13 361 153

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per Program 1 – Administrasie
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram	2012/13							2011/12	
	Aangesuiwer de Begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
1.1 Kantoor van die LUR									
Lopende betaling	6 843	(398)	(503)	5 942	5 942	-	100.0	5 192	5 192
Oordragte en subsidies	-	24	-	24	24	-	100.0	102	102
Betaling vir kapitale bates	-	374	-	374	374	-	100.0	256	256
1.2 Korporatiewe Dienste									
Lopende betaling	223 719	(10 533)	-	213 186	213 186	-	100.0	195 435	195 435
Oordragte en subsidies	1 126	4 131	-	5 257	5 257	-	100.0	9 635	9 635
Betaling vir kapitale bates	1 651	2 910	-	4 561	4 561	-	100.0	3 123	3 123
Betaling vir finansiële bates	4 112	14 105	-	18 217	18 217	-	100.0	2 042	2 042
1.3 Onderwysbestuur									
Lopende betaling	203 296	(7 136)	(28 639)	167 521	165 359	2 162	98.7	185 510	185 510
Oordragte en subsidies	16 757	33 788	-	50 545	50 545	-	100.0	79 710	79 710
Betaling vir kapitale bates	54 994	(31 065)	-	23 929	16 168	7 761	67.6	20 248	20 248
Betaling vir finansiële bates	-	19	-	19	19	-	100.0	-	-
1.4 Menslike Hulpbronontwikkeling									
Lopende betaling	13 689	(4 692)	-	8 997	8 997	-	100.0	5 346	5 346
Betaling vir kapitale bates	-	19	-	19	19	-	100.0	95	95
1.5 Onderwysbestuursinligtingstelsel (OBIS)									
Lopende betaling	11 001	(1 980)	-	9 021	9 021	-	100.0	6 900	6 900
Oordragte en subsidies	11 500	235	-	11 735	11 735	-	100.0	7 594	7 594
Betaling vir kapitale bates	1 184	199	-	1 383	1 383	-	100.0	10 850	10 850
Totaal	549 872	-	(29 142)	520 730	510 807	9 923	98.1	532 038	532 038

Begroting per ekonomiese klassifikasie									
Program 1 per ekonomiese klassifikasie	2012/13							2011/12	
	Aangesuiwer de Begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	266 830	(4 051)	(14 527)	248 252	248 252	-	100.0	252 346	252 346
Goedere en dienste	191 718	(20 688)	(14 615)	156 415	154 253	2 162	98.6	146 037	146 037
Oordragte en subsidies									
Departementele agentskappe en rekeninge	-	3	-	3	3	-	100.0	-	-
Instansies sonder winsbejag	27 697	34 112	-	61 809	61 809	-	100.0	90 630	90 630
Huishoudings	1 686	4 051	-	5 737	5 737	-	100.0	6 401	6 401
Geskenke en donasies	-	12	-	12	12	-	100.0	10	10
Betaling vir kapitale bates									
Masjinerie en toerusting	56 973	(27 563)	-	29 410	21 649	7 761	73.6	32 722	32 722
Sagteware en ander ontasbare bates	856	-	-	856	856	-	100.0	1 850	1 850
Betaling vir finansiële bates									
Betaling vir finansiële bates	4 112	14 124	-	18 236	18 236	-	100.0	2 042	2 042
Totaal	549 872	-	(29 142)	520 730	510 807	9 923	98.1	532 038	532 038

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaats
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per program 2 – openbare gewone skoolonderwys
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Af-wyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
2.1	Openbare laerskole									
	Lopende betaling	5 760 418	132 954	8 864	5 902 236	5 879 641	22 595	99.6	5 477 669	5 476 675
	Oordragte en subsidies	342 545	24 606	74 706	441 857	441 857	-	100.0	351 066	351 066
	Betaling vir kapitale bates	142 298	(90 948)	-	51 350	46 420	4 930	90.4	129 264	129 264
2.2	Openbare sekondêre skole									
	Lopende betaling	3 862 859	(96 209)	-	3 766 650	3 753 860	12 790	99.7	3 503 893	3 502 595
	Oordragte en subsidies	186 918	72 458	-	259 376	259 376	-	100.0	247 084	247 084
	Betaling vir kapitale bates	80 439	(42 861)	-	37 578	37 578	-	100.0	68 224	68 224
2.3	Professionele dienste									
	Lopende betaling	473 661	(19 246)	-	454 415	454 415	-	100.0	426 654	426 654
	Oordragte en subsidies	23 545	6 097	5 674	35 316	35 316	-	100.0	26 365	26 365
	Betaling vir kapitale bates	8 312	13 497	-	21 809	21 809	-	100.0	25 302	18 388
2.4	Menslike Hulpbronontwikkeling									
	Lopende betaling	77 788	(2 104)	-	75 684	75 684	-	100.0	78 361	78 361
	Oordragte en subsidies	10 750	(1 203)	-	9 547	9 547	-	100.0	7 086	7 086
	Betaling vir kapitale bates	280	2 959	-	3 239	2 405	834	74.3	734	734
2.5	Voorwaardelike toelaes – POSE									
	Lopende betaling	256 765	(9 214)	-	247 551	233 363	14 188	94.3	220 229	219 363
	Oordragte en subsidies	17 821	11 154	-	28 975	27 222	1 753	93.9	25 631	25 587
	Betaling vir kapitale bates	370 466	(1 940)	8 675	377 201	377 201	-	100.0	318 870	318 870
Totaal		11 614 865	-	97 919	11 712 784	11 655 694	57 090	99.5	10 906 432	10 896 316

Begroting per ekonomiese klassifikasie									
Program 2 per ekonomiese klassifikasie	2012/13						2011/12		
	Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Af-wyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	9 385 463	-	3 941	9 389 404	9 388 984	420	100.0	8 732 150	8 732 150
Goedere en dienste	1 046 028	6 181	4 923	1 057 132	1 007 979	49 153	95.4	974 656	971 498
Oordragte en subsidies									
Departementele agentskappe en rekeninge	-	7	-	7	7	-	100.0	-	-
Instansies sonder winsbejag	555 563	113 105	35 908	704 576	702 848	1 728	99.8	608 267	608 223
Huishoudings	26 016	-	44 472	70 488	70 463	25	100.0	48 965	48 965
Betaling vir kapitale bates									
Geboue en ander vaste strukture	593 738	(133 181)	8 675	469 232	464 302	4 930	98.9	524 859	517 945
Masjinerie en toerusting	6 857	15 088	-	21 945	21 111	834	96.2	17 535	17 535
Sagteware en ander ontasbare bates	1 200	(1 200)	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	11 614 865	-	97 919	11 712 784	11 655 694	57 090	99.5	10 906 432	10 896 316

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per program 3 – subsidies vir onafhanklike skole
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Af-wyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
3.1	Primêre fase Oordragte en subsidies	29 609	5 797	-	35 406	35 406	-	100.0	28 563	28 563
3.2	Sekondêre fase Oordragte en subsidies	43 088	(5 797)	(376)	36 915	36 915	-	100.0	35 625	34 991
Totaal		72 697	-	(376)	72 321	72 321	-	100.0	64 188	63 554

Begroting per ekonomiese klassifikasie										
Program 3 per ekonomiese klassifikasie		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Af-wyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Oordragte en subsidies										
Instansies sonder winsbejag		72 697	-	(376)	72 321	72 321	-	100.0	64 188	63 554
Totaal		72 697	-	(376)	72 321	72 321	-	100.0	64 188	63 554

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaats
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per program 4 – openbare spesiale skoolonderwys
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
4.1	Skole									
	Lopende betaling	737 421	(9 994)	(45 796)	681 631	677 441	4 190	99.4	622 495	622 495
	Oordragte en subsidies	120 444	11 484	-	131 928	131 928	-	100.0	127 712	127 712
	Betaling vir kapitale bates	12 612	(1 380)	-	11 232	11 232	-	100.0	6 544	6 544
4.2	Professionele dienste									
	Oordragte en subsidies	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-
4.3	Menslike Hulpbronontwikkeling									
	Oordragte en subsidies	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-
4.4	Voorwaardelike toelaes – PSSE									
	Oordragte en subsidies	-	-	-	-	-	-	-	1 751	1 751
	Betaling vir kapitale bates	22 196	(108)	(7 513)	14 575	14 575	-	100.0	32 839	32 839
Totaal		892 675	-	(53 309)	839 366	835 176	4 190	99.5	791 341	791 341

Begroting per ekonomiese klassifikasie										
Program 4 per ekonomiese klassifikasie		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings										
	Vergoeding van werknemers	719 451	(946)	(45 436)	673 069	668 879	4 190	99.4	607 313	607 313
	Goedere en dienste	17 970	(9 048)	(360)	8 562	8 562	-	100.0	15 182	15 182
Oordragte en subsidies										
	Instansies sonder winsbejag	119 125	10 536	-	129 661	129 661	-	100.0	128 346	128 346
	Huishoudings	1 321	946	-	2 267	2 267	-	100.0	1 117	1 117
Betaling vir kapitale bates										
	Geboue en ander vaste strukture	31 808	(3 266)	(7 513)	21 029	21 029	-	100.0	34 808	34 808
	Masjinerie en toerusting	3 000	1 778	-	4 778	4 778	-	100.0	4 575	4 575
Totaal		892 675	-	(53 309)	839 366	835 176	4 190	99.5	791 341	791 341

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per program 5 – verdere onderwys en opleiding
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
5.1	Openbare instellings									
	Lopende betaling	282 277	(8 392)	-	273 885	273 819	66	100.0	259 565	259 553
	Oordragte en subsidies	315 312	8 392	-	323 704	323 704	-	100.0	275 106	275 106
Totaal		597 589	-	-	597 589	597 523	66	100.0	534 671	534 659

Begroting per ekonomiese klassifikasie										
Program 5 per ekonomiese klassifikasie		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings										
	Vergoeding van werknemers	282 277	(8 392)	-	273 885	273 819	66	100.0	259 565	259 553
Oordragte en subsidies										
	Instansies sonder winsbejag	315 012	8 273	-	323 285	323 285	-	100.0	243 928	243 928
	Huishoudings	300	119	-	419	419	-	100.0	31 178	31 178
Totaal		597 589	-	-	597 589	597 523	66	100.0	534 671	534 659

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per program 6 – onderwys en opleiding vir volwassenes
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
6.1	Openbare sentrums									
	Lopende betaling	9 631	(2 525)	-	7 106	7 106	-	100.0	5 850	5 850
6.2	Subsidies aan privaat sentrums									
	Oordragte en subsidies	26 185	2 527	1 102	29 814	29 814	-	100.0	27 248	27 248
6.3	Professionele dienste									
	Oordragte en subsidies	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-
6.4	Menslike Hulpbronontwikkeling									
	Oordragte en subsidies	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-
Totaal		35 818	-	1 102	36 920	36 920	-	100.0	33 098	33 098

Begroting per ekonomiese klassifikasie										
Program 6 per ekonomiese klassifikasie		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiwing van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings										
	Vergoeding van werknemers	8 262	(2 417)	-	5 845	5 845	-	100.0	5 670	5 670
	Goedere en dienste	1 369	(108)	-	1 261	1 261	-	100.0	180	180
Oordragte en subsidies										
	Instansies sonder winsbejag	26 187	2 525	1 102	29 814	29 814	-	100.0	27 248	27 248
Totaal		35 818	-	1 102	36 920	36 920	-	100.0	33 098	33 098

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per Program 7 – vroeëkindontwikkeling
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
7.1	Graad R in openbare skole									
	Lopende betaling	83 413	(9 520)	(2 136)	71 757	71 757	-	100.0	74 980	72 578
	Oordragte en subsidies	154 861	(4 153)	-	150 708	150 708	-	100.0	126 080	126 080
	Betaling vir kapitale bates	5 031	-	(5 031)	-	-	-	-	11 528	11 528
7.2	Graad R in gemeenskapsentrums									
	Oordragte en subsidies	40 530	2 664	-	43 194	43 194	-	100.0	46 838	46 838
7.3	Professionele dienste									
	Oordragte en subsidies	1	(1)	-	-	-	-	-	-	-
7.4	Menslike Hulpbronontwikkeling									
	Lopende betaling	28 776	(533)	-	28 243	28 243	-	100.0	41 625	41 625
	Oordragte en subsidies	61 464	11 543	-	73 007	73 007	-	100.0	44 735	44 406
7.5	Voorwaardelike toelaes – VKO									
	Lopende betaling	2 230	(2 230)	-	-	-	-	-	-	-
	Oordragte en subsidies	14 755	2 230	-	16 985	16 985	-	100.0	8 070	8 066
	Betaling vir kapitale bates	38 511	-	(1 054)	37 457	37 457	-	100.0	26 940	26 940
Totaal		429 572	-	(8 221)	421 351	421 351	-	100.0	380 796	378 061

Begroting per ekonomiese klassifikasie										
Program 7 per ekonomiese klassifikasie		2012/13						2011/12		
		Aangesuiwer de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings										
	Vergoeding van werknemers	70 217	(6 014)	-	64 203	64 203	-	100.0	66 257	63 855
	Goedere en dienste	44 202	(6 269)	(2 136)	35 797	35 797	-	100.0	50 348	50 348
Oordragte en subsidies										
	Instansies sonder winsbejag	270 228	13 365	-	283 593	283 593	-	100.0	225 524	225 191
	Huishoudings	1 383	(1 082)	-	301	301	-	100.0	199	199
Betaling vir kapitale bates										
	Geboue en ander vaste strukture	43 542	-	(6 085)	37 457	37 457	-	100.0	38 468	38 468
Totaal		429 572	-	(8 221)	421 351	421 351	-	100.0	380 796	378 061

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Begrotingstaaf
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Besonderhede per program 8 – hulpdienste en verwante dienste
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Besonderhede per subprogram		2012/13						2011/12		
		Aangesuiver de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
8.1	Betalings aan SETA									
	Oordragte en subsidies	5 524	-	-	5 524	5 524	-	100.0	5 256	5 256
8.2	Voorwaardelike toelaeprojekte									
	Lopende betaling	17 416	(164)	-	17 252	16 388	864	95.0	13 351	11 245
	Oordragte en subsidies	-	10	-	10	10	-	100.0	3 000	2 806
	Betaling vir kapitale bates	-	154	-	154	154	-	100.0	37	37
8.3	Eksterne eksamens									
	Lopende betaling	144 015	(366)	(7 973)	135 676	135 676	-	100.0	112 805	112 657
	Oordragte en subsidies	62	359	-	421	421	-	100.0	59	5
	Betaling vir kapitale bates	138	7	-	145	145	-	100.0	80	80
Totaal		167 155	-	(7 973)	159 182	158 318	864	99.5	134 588	132 086

Begroting per ekonomiese klassifikasie										
Program 8 per ekonomiese klassifikasie		2012/13						2011/12		
		Aangesuiver de Begroting	Verskuiving van fondse	Virement	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Uitgawes as % van finale begroting	Finale begroting	Werklike uitgawes
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings										
	Vergoeding van werknemers	103 220	(9 344)	(7 973)	85 903	85 903	-	100.0	76 184	76 184
	Goedere en dienste	58 211	8 814	-	67 025	66 161	864	98.7	49 972	47 718
Oordragte en subsidies										
	Departementele agentskappe en rekeninge	5 524	-	-	5 524	5 524	-	100.0	5 256	5 256
	Instansies sonder winsbejag	-	(5)	-	(5)	(5)	-	100.0	3 000	2 806
	Huishoudings	62	374	-	436	436	-	100.0	59	5
Betaling vir kapitale bates										
	Masjinerie en toerusting	138	161	-	299	299	-	100.0	117	117
Totaal		167 155	-	(7 973)	159 182	158 318	864	99.5	134 588	132 086

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die begrotingstaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

1. Besonderhede oor oordragte en subsidies ingevolge die Begrotingswet (na virement):

Besonderhede oor hierdie transaksies kan besigtig word in die aantekening oor oordragte en subsidies, openbaarmakingsaantekeninge en Bylae 1 A-C) tot die finansiële jaarstate.

2. Besonderhede oor spesifieke en eksklusiewe bewilligde bedrae begroot (na virement):

Besonderhede oor hierdie transaksies kan besigtig word in die aantekening 1 (jaarlikse begroting) tot die finansiële jaarstate.

3. Besonderhede oor betalings vir finansiële bates

Besonderhede oor hierdie transaksies per program kan besigtig word in die aantekening oor betalings vir finansiële bates tot die finansiële jaarstate.

4. Verduidelikings van wesenlike afwykings van bedrae begroot (na virement):

4.1 Per program	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Afwyking as 'n % van finale begroting
	R'000	R'000	R'000	%
Naam van program				
Administrasie	520 710	510 807	9 903	2%
Openbare gewone skoolonderwys	11 712 804	11 655 694	57 110	0%
Subsidies vir onafhanklike skole	72 321	72 321	-	0%
Openbare spesiale skoolonderwys	839 366	835 176	4 190	0%
Verdere onderwys en opleiding	597 589	597 523	66	0%
Basiese onderwys en opleiding vir volwassenes	36 920	36 920	-	0%
Vroeëkindontwikkeling	421 351	421 351	-	0%
Hulpdienste en verwante dienste	159 182	158 318	864	1%

Verduideliking van afwyking: Die onderbesteding op Administrasie is hoofsaaklik weens verdragings in die aflewering van rekenaars by die RTT/IT- en CAD -skole vir die rekenaarlaboratoriums, asook die verdragings in IKT-infrastruktuur en -toerusting by fokusskole.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Staat van finansiële prestasie
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

4.2 Per ekonomiese klassifikasie	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Afwyking as 'n % van finale begroting
	R'000	R'000	R'000	%
Lopende uitgawes				
Vergoeding van werknemers	10 740 561	10 735 885	4 676	0%
Goedere en dienste	1 326 192	1 274 013	52 179	4%
Oordragte en subsidies				
Departementele agentskappe en rekeninge	5 534	5 534	-	-
Instansies sonder winsbejag	1 605 054	1 603 326	1 728	0%
Huishoudings	79 648	79 623	25	0%
Geskenke en donasies	12	12	-	0%
Betalings vir kapitale bates				
Geboue en ander vaste strukture	527 718	522 788	4 930	1%
Masjinerie en toerusting	56 432	47 837	8 595	15%
Sagteware en ander ontasbare bates	856	856	-	-
Betalings vir finansiële bates	18 236	18 236	-	-

Verduideliking van afwyking: Die onderbesteding op goedere en dienste en masjinerie en toerusting is weens verdragings in onderhoudsprojekte by openbare gewone skole, infrastruktuurherstelwerk in werkwinkels by tegniese sekondêre skole, die aflewering van rekenaars by RTT/IT- en CAD.-skole vir die rekenaarlaboratoriums, IKT-infrastruktuur en -toerusting by fokusskole en die aflewering van rekenaars vir die KOLI se IT-laboratorium onderskeidelik.

4.3 Per voorwaardelike toelae	Finale begroting	Werklike uitgawes	Afwyking	Afwyking as 'n % van finale begroting
	R'000	R'000	R'000	%
Basiese opvoeding				
MIV/vigs-toekenning (lewensvaardighede-onderdig)	17 416	16 552	864	5%
Toelae vir Nasionale Skoolvoedingsprogram	245 588	236 669	8 919	4%
Toelae vir herkapitalisering by tegniese skole	11 264	9 250	2 014	18%
Toelae vir Dinaledi Skole	9 571	4 585	4 986	52%
Onderwysinfrastruktuurstoelae	431 397	431 397	-	0%
Hoër onderwys en opleiding				
Toelae vir VOO-kolleges	597 589	597 523	66	0%
UOWP Inter Toelae Prov	1 000	1 000	-	0%
UOWP Insent Toelae Prov-Sos	23 924	23 903	21	0%

Verduideliking van afwyking: Die onderbesteding aan die MIV/Vigs-toelae (onderrig in lewensvaardighede) is hoofsaaklik te wyte aan die Memorandum van Ooreenkoms tussen die Departemente van Onderwys en Gesondheid om eise in te dien vir werk wat deur die Departement van Gesondheid uitgevoer is. Die onderbesteding aan die Nasionale Skoolvoedingsprogram-toelae is te wyte aan diensverskaffers wat nie uitstaande fakture vir die toegewese uitgawes teen die finansiële jaareinde vir betaling kon indien nie. Die onderbesteding aan die Tegniese Sekondêre Skool Herkapitalisering-toelae is weens verdragings op infrastruktuurherstelwerk in werkwinkels by tegniese sekondêre skole. Die onderbesteding op Dinaledi Skole Toelae is hoofsaaklik as gevolg van verdragings in die tenderprosedures vir die verkryging van IKT-toerusting en infrastruktuur by fokusskole.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Staat van finansiële prestasie
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
INKOMSTE			
Jaarlikse begroting	1	14 360 243	13 377 152
Departementele inkomste	2	17 348	9 893
TOTALE INKOMSTE		14 377 591	13 387 045
UITGAWES			
Lopende uitgawes			
Vergoeding van werknemers	3	10 735 885	9 997 071
Goedere en dienste	4	1 274 013	1 230 338
Totale lopende uitgawes		12 009 898	11 227 409
Oordragte en subsidies			
Oordragte en subsidies	6	1 688 495	1 483 057
Totale oordragte en subsidies		1 688 495	1 483 057
Uitgawe vir kapitale bates			
Tasbare kapitale bates	7	570 625	646 795
Sagteware en ander ontasbare bates	7	856	1 850
Totale uitgawes vir kapitale bates		571 481	648 645
Betalings vir finansiële bates	5	18 236	2 042
TOTALE UITGAWES		14 288 110	13 361 153
OORSKOT VIR DIE JAAR		89 481	25 892
Rekonsiliasie van netto oorskot vir die jaar			
Begrote fondse		72 133	15 999
Jaarlikse begroting		72 133	15 999
Departementele inkomste en NRF-ontvangste	13	17 348	9 893
OORSKOT VIR DIE JAAR		89 481	25 892

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Staat van finansiële posisie
soos op 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
BATES			
Lopende bates		156 545	126 014
Kontant en kontantekwivalente	8	10	3 735
Vooruitbetalings en voorskotte	9	47	19
Ontvangbare rekeninge	10	156 488	122 260
Nielopende bates		15 489	14 872
Beleggings	11	15 489	14 872
TOTALE BATES		172 034	140 886
LASTE			
Lopende laste		102 555	55 430
Begrote fondse wat aan die Inkomstefonds teruggegee moet word	12	72 133	15 999
Departementele inkomste en NRF-ontvangste wat aan die Inkomstefonds teruggegee moet word	13	10 991	2 139
Oortrokke bankrekening	14	17 142	30 140
Betaalbare rekeninge	15	2 289	7 152
TOTALE LASTE		102 555	55 430
NETTO BATES		69 479	85 456
Verteenwoordig deur:			
Kapitalisasiereserwe		15 489	14 872
Verhaalbare inkomste		53 990	70 584
TOTAAL		69 479	85 456

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Staat van veranderinge in netto bates
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
Kapitalisasiereserwes			
Beginsaldo		14 872	14 191
Oordragte:			
Beweging in bedryfsfondse		617	681
Eindsaldo		<u>15 489</u>	<u>14 872</u>
Verhaalbare inkomste			
Beginsaldo		70 584	57 250
Oordragte:		(16 594)	13 334
Onverhaalbare bedrae afgeskryf		(16 594)	-
Skuld aangegaan		-	13 334
Eindsaldo		<u>53 990</u>	<u>70 584</u>
Totaal		<u><u>69 479</u></u>	<u><u>85 456</u></u>

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Kontantvloeistaat
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
KONTANTVLOEI UIT BEDRYFSAKTIVITEITE			
Ontvangste		14 402 124	13 411 070
Jaarliks bewilligde fondse ontvang	1.1	14 360 243	13 377 152
Departementele inkomste ontvang	2	41 881	33 918
Netto toename in bedryfskapitaal		(39 119)	1 331
Teruggegee aan Inkomstefonds		(49 028)	(73 857)
Lopende betalings		(12 009 898)	(11 227 409)
Betalings vir finansiële bates		(18 236)	(2 042)
Oordragte en subsidies betaal		(1 688 495)	(1 483 057)
Netto kontantvloei beskikbaar uit bedryfsaktiwiteite	16	597 348	626 036
KONTANTVLOEI UIT BELEGGINGSAKTIVITEITE			
Betalings vir kapitale bates	7	(571 481)	(648 645)
Toename in beleggings		(617)	(681)
Netto kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite		(572 098)	(649 326)
KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIVITEITE			
Afname in netto bates		(15 977)	14 015
Netto kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite		(15 977)	14 015
Netto toename in kontant en kontantekwivalente		9 273	(9 275)
Kontant en kontantekwivalente aan die begin van die tydperk		(26 405)	(17 130)
Kontant en kontantekwivalente aan die einde van die tydperk	17	(17 132)	(26 405)

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Die finansiële state is in ooreenstemming met die onderstaande beleide voorberei, wat konsekwent in alle wesenlike aspekte toegepas is, tensy anders aangedui. Waar toepaslik en sinvol, is bykomende inligting egter openbaar gemaak om die nuttigheid van die finansiële state te versterk en om die statutêre vereistes van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, Wet 1 van 1999 (soos gewysig deur Wet 29 van 1999), en die Tesourieregulasies uitgereik ingevolge die Wet en die Wet op die Verdeling van Inkomste, Wet 1 van 2010, na te kom.

1. Aanbieding van die finansiële state

1.1 Grondslag van voorbereiding

Die finansiële state is op 'n aangepaste kontantbasis van rekeningkunde voorberei.

Op hierdie grondslag word die uitwerking van transaksies en ander gebeure in die finansiële rekords erken wanneer die gevolglike kontant ontvang of betaal word. Die "gewysigde" resultate van die erkenning van sekere naby-kontant saldo's in die finansiële state asook die herwaardasie van buitelandse beleggings en lenings en die erkenning van die gevolglike winste en verliese in herwaardasie.

Daarbenewens word aanvullende inligting in die openbaarmakingsaantekeninge by die finansiële state verskaf, waar dit geag nuttig te wees vir die gebruikers van die finansiële state.

1.2 Geldeenheid in aanbieding

Alle bedrae word in die geldeenheid van die Suid-Afrikaanse Rand (R) aangebied, wat ook die departement se funksionele geldeenheid is.

1.3 Afronding

Tensy anders vermeld, is alle finansiële syfers tot die naaste eenduisend Rand (R'000) afgerond.

1.4 Vergelykende syfers

Vergelykende inligting vir die vorige tydperk word in die lopende jaar se finansiële state aangebied. Waar dit nodig is, is syfers wat in die vorige tydperk se finansiële state ingesluit is, herklassifiseer ten einde te verseker dat die formaat waarin die inligting aangebied word, ooreenstem met die formaat van die lopende jaar se finansiële state.

1.5 Vergelykende syfers - Begrotingstaat

'n Vergelyking tussen werklike bedrae en finale begroting per hoofklassifikasie van uitgawes word by die Begrotingstaat ingesluit.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

2. Inkomste

2.1 Begrote fondse

Begrote fondse bestaan uit departementele toekennings, sowel as 'n regstreekse koste teen die Inkomstefonds (d.w.s. statutêre bewilliging).

Begrote fondse word in die finansiële rekords erken op die datum waarop die bewilliging in werking tree. Aansuiwerings wat ooreenkomstig die aansuiweringbegrotingsproses gemaak word, word in die finansiële rekords erken op die datum waarop die aansuiwerings in werking tree.

Onbestede begrote fondse word in die Provinsiale Inkomstefonds teruggestort. Enige bedrae wat aan die einde van die finansiële jaar aan die Provinsiale Inkomstefonds verskuldig is, word in die staat van finansiële posisie as betaalbaar erken.

Enige bedrae wat aan die einde van die finansiële jaar deur die Provinsiale Inkomstefonds verskuldig is, word in die staat van finansiële posisie as 'n ontvangste erken.

2.2 Departementele inkomste

Alle departementele inkomste word by ontvangs in die staat van finansiële prestasie erken en word daarna in die Provinsiale Inkomstefonds inbetaal, tensy anders vermeld.

Enige bedrag wat aan die einde van die finansiële jaar aan die Provinsiale Inkomstefonds verskuldig is, word as betaalbaar in die staat van finansiële posisie erken.

Geen oploring word gemaak vir bedrae ontvangbaar vanaf die laaste datum van ontvangs tot die einde van die verslagtydperk nie. Hierdie bedrae word egter in die openbaarmakings-aantekeninge tot die finansiële jaarstate bekendgemaak.

3. Uitgawes

3.1 Vergoeding van werknemers

3.1.1 Salarisse en lone

Salarisse en lone word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

Ander werknemervoordele wat aanleiding gee tot 'n heersende wettige of konstruktiewe verpligting, word teen sigwaarde in die openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële state openbaar gemaak en word nie in die staat van finansiële prestasie of posisie erken nie.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Werknemer koste word na die koste van 'n kapitale projek gekapitaliseer wanneer 'n werknemer meer as 50% van sy/haar tyd aan die projek bestee. Hierdie betalings vorm deel van uitgawes vir kapitaalbates in die staat van finansiële prestasie.

3.1.2 Maatskaplike bydraes

Werkgewerbydraes tot na-diensvoordeelplanne ten opsigte van huidige werknemers word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

Geen voorsiening is in die finansiële state van die departement vir aftreevoordele gemaak nie. Enige potensiele verpligtinge word in die finansiële state van die Nasionale Inkomstefonds openbaar gemaak en nie in die finansiële state van die werkgewerdepartement nie.

Werkgewerbydraes wat deur die departement vir sekere van sy vorige werkgewers gemaak is (soos mediese voordele) word as oordragte aan huishoudings in die staat van finansiële prestasie geklassifiseer.

3.2 Goedere en dienste

Betalings wat gedurende die jaar vir goedere en/of dienste gemaak is, word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer is (teen nie later nie as 31 Maart van elke jaar).

Die uitgawe word as kapitaal geklassifiseer indien die goedere en/of dienste vir 'n kapitaalprojek verkry is of indien die totale koopprys die kapitalisasie-drumpel (tans R5 000) oorskry. Ander alle uitgawes word as huidig geklassifiseer.

Huur wat betaal is vir die gebruik van geboue of ander vaste strukture word as *goedere en dienste* en nie as *huur van grond* geklassifiseer nie.

3.3 Rente en huur vir grond

Rente en huurbetalings word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken wanneer finale magtiging op die stelsel ingevoer word (teen nie later nie as 31 Maart van elke jaar). Hierdie item sluit huur vir die gebruik van geboue en ander vaste strukture uit. Indien dit nie moontlik is om tussen betaling vir die gebruik van grond en die vaste strukture daarop te onderskei nie, moet die hele bedrag onder goedere en dienste aangeteken word.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

3.4 Betalings vir finansiële bates

Skulde word afgeskryf wanneer dit as onverhaalbaar geïdentifiseer word. Afgeskrewe skulde word beperk tot die bedrag van besparing en/of onderbesteding van begrote fondse. Die afskrywings vind teen jaareinde plaas of wanneer fondse beskikbaar is. Geen voorsiening word vir onverhaalbare bedrae gemaak nie, maar 'n raming word by die openbaarmakings-aantekeninge tot die finansiële state ingesluit.

Alle ander verliese word erken wanneer magtiging vir die erkenning daarvan toegestaan word.

3.5 Oordragte en subsidies

Oordragte en subsidies word as 'n uitgawe erken wanneer finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later nie as 31 Maart van elke jaar).

3.6 Ongemagtigde uitgawes

Wanneer ongemagtigde besteding bevestig word, word dit in die staat van finansiële prestasie as 'n bate erken tot tyd en wyl die besteding deur die tersaaklike gesag goedgekeur word, van die verantwoordelike persoon verhaal word of as onverhaalbaar in die staat van finansiële prestasie afgeskryf word.

Ongemagtigde besteding wat met befondsing goedgekeur word, word in die staat van finansiële prestasie onterken wanneer die ongemagtigde besteding goedgekeur en die verwante fondse ontvang word.

Waar die bedrag sonder befondsing goedgekeur word, word dit as besteding in die staat van finansiële prestasie op die datum gestipuleer in die Wet erken.

3.7 Vrugtelose en verkwiste besteding

Vrugtelose en verkwiste besteding word in die staat van finansiële prestasie as uitgawes erken na gelang van die aard van die betaling, en word nie as 'n afsonderlike lynitem op die staat aangedui nie. Indien die uitgawe verhaalbaar is, word dit as 'n bate beskou totdat dit van die verantwoordelike persoon verhaal word, of dit word as onverhaalbaar in die staat van finansiële prestasie afgeskryf.

3.8 Onreëlmatige uitgawes

Onreëlmatige uitgawes word as uitgawes in die staat van finansiële prestasie erken. Indien die uitgawe nie deur die betrokke gesag gekondoneer word nie, word dit as 'n bate beskou totdat dit verhaal word of as onverhaalbaar afgeskryf word.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

4. Bates

4.1 Kontant en kontantekwivalente

Kontant en kontantekwivalente word teen kosprys in die staat van finansiële posisie gedra.

Bankoortrekkings word afsonderlik in die staat van finansiële posisie aangedui.

Vir die doeleindes van die kontantvloeistaat, sluit kontant en kontantekwivalente kontant voorhande, deposito's wat gehou word, ander korttermyn hoogs likiede beleggings en bankoortrekkings in.

4.2 Ander finansiële bates

Ander finansiële bates word teen kosprys in die staat van finansiële posisie gedra.

4.3 Vooruitbetalings en voorskotte

Bedrae wat vooruit betaal of voorgeskiet word, word in die staat van finansiële posisie erken wanneer die betalings gemaak word, en word ontferk as en wanneer die goedere/dienste ontvang word of die fondse aangewend word.

Vooruitbetalings en voorskotte wat teen die einde van die jaar uitstaande is, word teen kosprys in die staat van finansiële posisie gedra.

4.4 Ontvangbare rekeninge

Ontvangbare rekeninge wat by die staat van finansiële posisie ingesluit is, spruit voort uit kontantbetalings wat gemaak is en van 'n ander party verhaal kan word (insluitend departementele werknemers) en word by ontvangs of afskrywe ontferk.

Ontvangbare rekeninge wat teen jaareinde uitstaande is, word teen kosprys plus enige opgelope rente in die staat van finansiële posisie gedra. Bedrae wat potensieel onverhaalbaar is, word by die openbaarmakingsaantekeninge ingesluit.

4.5 Beleggings

Gekapitaliseerde beleggings word teen kosprys in die staat van finansiële posisie aangedui.

Beleggings word vir 'n waardedalingsverlies getoets wanneer gebeure of veranderinge in omstandighede daarop dui dat die belegging benadeel word. Enige waardedalingsverlies is by die openbaarmakingsaantekeninge ingesluit.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

4.6 Inventaris

Vorraad wat vir erkenning kwalifiseer moet aanvanklik teen kosprys weerspieël word. Waar voorraad teen geen koste of vir nominale oorweging verkry word, sal die koste daarvan die billike waarde op die datum van verkryging wees.

Alle voorraaditems word teen jaareinde deur middel van die geweegde gemiddelde koste of die EIEU kosteformule weerspieël.

4.7 Kapitaalbates

4.7.1 Roerende bates

Aanvanklike erkenning

'n Kapitaalbate word teen kosprys in die bateregister aangeteken wanneer die item ontvang word. Die kosprys van 'n bate word gedefinieer as die totale koste van verkryging. Waar die kosprys nie akkuraat bepaal kan word nie, word die roerende kapitaalbate teen billike waarde vermeld. Waar billike waarde nie bepaal kan word nie, word die kapitaalbate as R1 in die bateregister aangeteken.

Alle bates wat voor 1 April 2002 verkry is, word in die register as R1 aangeteken.

Daaropvolgende erkenning

Daaropvolgende uitgawes van 'n kapitale aard word in die staat van finansiële prestasie as "uitgawes vir kapitaalbates" aangeteken en word by voltooiing van die projek in die departement se bateregister gekapitaliseer.

Herstelwerk en instandhouding word as huidige "goedere en dienste" in die staat van finansiële prestasie erken.

4.7.2 Onroerende bates

Aanvanklike erkenning

'n Kapitaalbate word teen kosprys by ontvangs van die item aangeteken. Die kosprys van 'n bate word gedefinieer as die totale koste van verkryging. Waar die kosprys nie akkuraat bereken kan word nie, word die onroerende kapitaalbate as R1 aangegee, tensy die billike waarde van die bate betroubaar geraam is.

Daaropvolgende erkenning

Onvoltooide werk van 'n kapitale aard word in die staat van finansiële prestasie as "uitgawes vir kapitaalbates" aangeteken. By voltooiing word die totale koste van die projek by die bateregister van die departement aanspreeklik vir die bate ingesluit.

Herstelwerk en instandhouding word as huidige "goedere en dienste" in die staat van finansiële prestasie erken.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

4.7.3 Ontasbare bates

Aanvanklike erkenning

'n Ontasbare bate word teen kosprys in die bateregister aangeteken wanneer die item ontvang word. Die kosprys van 'n ontasbare bate word gedefinieer as die totale koste van verkryging. Waar die kosprys nie akkuraat bepaal kan word nie, word die ontasbare bate teen billike waarde aangeteken. Waar billike waarde nie bepaal kan word nie, word die ontasbare bate as R1 in die bateregister aangeteken.

Alle ontasbare bates wat voor 1 April 2002 verkry is, word in die register as R1 aangeteken.

Daaropvolgende uitgawes

Daaropvolgende uitgawes van 'n kapitale aard word in die staat van finansiële prestasie as "uitgawes vir kapitaalbrates" aangeteken en word in die bateregister van die departement gekapitaliseer.

Instandhouding word as huidige "goedere en dienste" in die staat van finansiële prestasie erken.

5. Laste

5.1 Betaalbare rekeninge

Erkende betaalbare rekeninge bestaan hoofsaaklik uit bedrae wat aan ander openbare entiteite verskuldig is. Hierdie betaalbare rekeninge word teen kosprys in die staat van finansiële posisie gedra.

5.2 Voorwaardelike laste

Voorwaardelike laste word by die openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële state ingesluit wanneer dit moontlik is dat ekonomiese voordele deur die departement voortgebring kan word, of waar 'n uitvloeï van ekonomiese voordele of dienspotensiaal waarskynlik is, maar nie betroubaar gemeet kan word nie.

5.3 Voorwaardelike bates

Voorwaardelike bates word by die openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële state ingesluit wanneer dit waarskynlik is dat 'n invloei van ekonomiese voordele na die entiteit sal vloei.

5.4 Verpligtinge

Verpligtinge word nie in die staat van finansiële posisie as 'n las of in die staat van finansiële prestasie as 'n uitgawe erken nie, maar word by die openbaarmakingsaantekeninge ingesluit.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

5.5 Opgelope bedrae

Opgelope bedrae word nie in die staat van finansiële posisie as 'n las of in die staat van finansiële prestasie as 'n uitgawe erken nie, maar word by die openbaarmakingsaantekeninge ingesluit.

5.6 Werknemervoordele

Korttermyn-werknemervoordele wat tot 'n heersende wettige of konstruktiewe verpligting aanleiding gee, word in die openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële state openbaar gemaak. Hierdie bedrae word nie in die staat van finansiële prestasie of die staat van finansiële posisie erken nie.

5.7 Bruikhuurverpligtinge

Finansiële bruikhuur

Finansiële bruikhuur word nie as bates en laste in die staat van finansiële posisie erken nie. Betalings vir finansiële bruikhuur word as 'n kapitale uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken en word nie tussen die kapitaal- en rentegedeeltes verdeel nie. Die totale finansiële bruikhuurbetaling word by die openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële state ingesluit.

Bedryfsbruikhuur

Betalings vir bedryfsbruikhuur word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken. Die verpligtinge vir bedryfsbruikhuur word by die openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële state ingesluit.

5.8 Waardedaling

Die departement toets vir waardedaling waar daar 'n aanduiding is dat 'n ontvangbare rekening, lening of belegging in waarde mag gedaal het. 'n Assessering van of daar 'n aanduiding van moontlike waardedaling is, word op elke datum van verslagdoening uitgevoer. 'n Skatting word vir twyfelagtige lenings en ontvangbare rekeninge gedoen, gegrond op 'n oorsig van alle uitstaande bedrae aan die einde van die jaar. Waardedaling op beleggings word bereken as die verskil tussen die drabedrag en die heersende waarde van die verwagte toekomstige kontantvloei/dienspotensiaal wat uit die instrument voortvloei.

5.9 Voorsienings

Voorsienings word openbaar gemaak wanneer daar 'n heersende wettige of konstruktiewe verpligting is om ekonomiese voordele as gevolg van gebeure in die verlede te verbeur, en dit waarskynlik is dat 'n uitvloei van hulpbronne wat ekonomiese voordele bevat, nodig sal wees om die verpligting na te kom en om 'n betroubare raming van die verpligting te maak.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Rekeningkundige beleide
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

6. Ontvangbare rekeninge vir departementele inkomste

Ontvangbare rekeninge vir departementele inkomste word by die openbaarmakings-aantekeninge tot die finansiële state openbaar gemaak. Hierdie ontvangbare rekeninge word afgeskryf wanneer dit as onverhaalbaar geïdentifiseer word en word afsonderlik openbaar gemaak.

7. Netto bates

7.1 Kapitalisasiereserwe

Die kapitalisasiereserwe bestaan uit finansiële bates en/of laste wat in 'n vorige verslagtydperk ontstaan, maar vir die eerste keer in die staat van finansiële posisie in die huidige verslagtydperk erken word. Bedrae word in die kapitalisasiereserwe erken wanneer dit in die huidige tydperk geïdentifiseer word en word na die Provinsiale Inkomstefonds oorgedra wanneer die onderliggende bate verkoop of die tersaaklike fondse ontvang word.

7.2 Verhaalbare inkomste

Bedrae word as verhaalbare inkomste erken wanneer 'n betaling wat in 'n vorige finansiële jaar gemaak is, in die huidige finansiële jaar van 'n debiteur verhaalbaar word. Bedrae word na die Provinsiale Inkomstefonds oorgedra wanneer dit verhaal word, of na die staat van finansiële prestasie oorgedra as dit afgeskryf word.

8. Verwante party-transaksies

Spesifieke inligting ten opsigte van verwante party-transaksies word by die openbaarmakings-aantekeninge ingesluit.

9. Sleutelbestuurspersoneel

Vergoeding wat aan sleutelbestuurspersoneel, insluitend hulle familieledede waar toepaslik, betaal word, word by die openbaarmakingsaantekeninge ingesluit.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

1. Jaarlikse begroting

1.1 Jaarlikse begroting	Finale begroting	Werklike fondse ontvang	Fondse nie versoek/ ontvang nie	Begroting ontvang
	2012/13	2012/13	2012/13	2011/12
Programme	R'000	R'000	R'000	R'000
Administrasie	520 730	549 872	(29 142)	532 038
Openbare gewone skoolonderwys	11 712 784	11 614 865	97 919	10 906 432
Subsidies vir onafhanklike skole	72 321	72 697	(376)	64 188
Openbare spesiale skoolonderwys	839 366	892 675	(53 309)	791 341
Verdere Onderwys en Opleiding	597 589	597 589	-	534 671
Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes	36 920	35 818	1 102	33 098
Vroeëkindontwikkeling	421 351	429 572	(8 221)	380 796
Hulpdienste en verwante dienste	159 182	167 155	(7 973)	134 588
Totaal	14 360 243	14 360 243	-	13 377 152
		Aant.	2012/13	2011/12
			R'000	R'000
1.2 Voorwaardelike toelaes**				
Totale toelaes ontvang		32	1 337 749	1 190 413

(** Daar moet op gelet word dat die voorwaardelike toelaes by die bedrae in die finale begroting in Aantekening 1.1 ingesluit word)

2 Departementele inkomste

Verkoop van goedere en dienste buiten kapitale bates	2.1	13 172	12 611
Boetes, strafgeld en verbeurings	2.2	761	560
Rente, dividende en huur vir grond	2.3	3 530	1 081
Transaksies in finansiële bates en laste	2.4	24 418	19 666
Totale inkomste ingevorder		41 881	33 918
Min: Eie inkomste ingesluit in begroting	13	24 533	24 025
Departementele inkomste ingevorder		17 348	9 893
2.1 Verkoop van goedere en dienste buiten kapitale bates	2		
Verkoop van goedere en dienste wat deur die departement geproduseer is		13 032	12 489
Verkope deur markonderneming		13 032	12 489
Verkoop van skroot, afval en ander gebruikte lopende goedere		140	122
Totaal		13 172	12 611

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
2.2 Boetes, strafgeld en verbeurings	2		
Boetes		761	560
Totaal		761	560
2.3 Rente, dividende en huur vir grond	2		
Rente		3 530	1 081
Totaal		3 530	1 081
2.4 Transaksies in finansiële bates en laste	2		
Ontvangbare rekeninge		14 354	12 345
Ander ontvangste, insluitende verhaalbare inkomste		10 064	7 321
Totaal		24 418	19 666
3 Vergoeding van werknemers			
3.1 Salarisse en lone			
Basiese salaris		7 997 746	7 455 753
Prestasietoekenning		22 210	25 675
Diensgebaseerd		17 655	12 684
Vergoedend/gebeurlik		108 888	83 172
Periodieke betalings		9 672	5 717
Ander niepensioendraende toelaes		1 149 943	1 081 293
Totaal		9 306 114	8 664 294
3.2 Maatskaplike bydraes			
Werkgewerbydraes			
Pensioen		953 398	875 468
Medies		473 759	454 689
WVF		9	10
Bedingingsraad		662	666
Amptelike vakbonde en verenigings		1 943	1 944
Totaal		1 429 771	1 332 777
Totale vergoeding van werknemers		10 735 885	9 997 071
Gemiddelde aantal werknemers		40 124	40 310

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
4. Goedere en dienste			
Administratiewe fooie		803	767
Reklame		8 393	6 483
Bates minder as R5,000	4.1	37 175	34 738
Beurse (werknemers)		4 286	13 032
Spyseniering*		10 552	10 826
Kommunikasie		12 043	11 673
Rekenaardienste	4.2	16 339	13 881
Konsultante, kontrakteurs en agentskap-/ uitbestede dienste	4.3	306 468	315 405
Vermaak		258	253
Ouditkoste - ekstern	4.4	10 499	11 177
Inventaris	4.5	293 327	263 658
Bedryfsbruikhuur		14 684	9 035
Eiendomsbetalings	4.6	249 803	268 781
Huur en verhuring		3 918	-
Vervoer as deel van departementele aktiwiteite voorsien		193 782	175 696
Reis en verblyf	4.7	47 572	44 031
Lokale en fasiliteite*		17 500	15 367
Opleiding en personeelontwikkeling*		27 024	23 545
Ander bedryfsuitgawes	4.8	19 587	11 990
Totaal		1 274 013	1 230 338

Die vergelyking vir eiendombetalings is heraangegee. Uitgawes vir die hervestiging van mobiele eenhede ten bedrae van R20,595 miljoen, wat voorheen gekapitaliseer is, is nou as lopende uitgawes geklassifiseer.

*Die uitgawes aan hierdie items sluit verwante uitgawes in wat nie kan duidelik onderskei kan word nie.

4.1 Bates minder as R5,000	4		
Tasbare bates		34 175	32 506
Masjinerie en toerusting		34 175	32 506
Ontasbare bates		3 000	2 232
Totaal		37 175	34 738
4.2 Rekenaardienste	4		
SITA-rekenaardienste		9 423	8 053
Eksterne rekenaardiensverskaffers		6 916	5 828
Totaal		16 339	13 881

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
4.3 Konsultante, kontrakteurs en agentskap-/ uitbestede dienste	4		
Besigheids- en adviesdienste		36 839	37 638
Regskoste		3 344	4 169
Kontrakteurs		6 759	8 303
Agentskap- en steun-/uitbestede dienste		259 526	265 295
Totaal		306 468	315 405
4.4 Ouditkoste - ekstern	4		
Regulerende oudits		9 249	9 071
Prestasie-oudits		666	1 247
Rekenaaroudits		584	859
Totaal		10 499	11 177
4.5 Inventaris	4		
Leer-en-onderrig-ondersteuningsmateriaal		252 722	229 481
Voedsel en voedselvoorraad		852	880
Ander verbruiksgoedere		1 250	404
Materiaal en voorraad		201	121
Skryfbehoeftes en drukwerk		37 942	32 734
Mediese voorraad		360	38
Totaal		293 327	263 658
4.6 Eiendomsbetalings	4		
Munisipale dienste		62 934	80 669
Onderhoud en herstelwerk aan eiendom		175 846	166 617
Ander		11 023	21 495
Totaal		249 803	268 781
Die vergelyking vir eiendomsonderhoud en -herstelwerk is heraangegee.			
4.7 Reis en verblyf	4		
Binnelands		47 559	44 026
Buitelands		13	5
Totaal		47 572	44 031

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
4.8 Ander bedryfsuitgawes	4		
Leerderskappe		6 486	-
Professionele liggame, lidmaatskap en ledegeld		1 315	444
Hervestigingskoste		1 805	1 845
Ander		9 981	9 701
Totaal		19 587	11 990
5. Betalings vir finansiële bates			
Ander wesentliche verliese afgeskryf	5.1	2 126	492
Skuld afgeskryf	5.2	16 110	1 550
Totaal		18 236	2 042
5.1 Ander wesentliche verliese afgeskryf	5		
Aard van verliese			
Eise teen die staat		2	-
Onreëlmatige uitgawes		1 883	178
GG-ongelukke		241	314
Totaal		2 126	492
5.2 Skuld afgeskryf	5		
Aard van skuld afgeskryf			
Werknemerbelasting		335	11
Salaris-oorbetaling		10 083	135
Beurse		2 039	21
Ander		569	1 143
Rente op skuld		3 084	240
Totaal		16 110	1 550
Die beleid oor afskrywing bepaal die prosedure vir afskrywings. Die afskryf van skuld hang van die beskikbaarheid van fondse af.			
6 Oordragte en subsidies			
Departementele agentskappe en rekeninge	Bylae 1A	5 534	5 256
Instansies sonder winsbejag	Bylae 1B	1 603 326	1 389 926
Huishoudings	Bylae 1C	79 623	87 865
Geskenke, skenkings en borgskappe gemaak	Bylae 1D	12	10
Totaal		1 688 495	1 483 057

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
7 Uitgawe vir kapitale bates			
Tasbare bates		570 625	646 795
Geboue en ander vaste strukture	31	522 788	591 872
Masjinerie en toerusting	29	47 837	54 923
Sagteware en ander ontasbare bates		856	1 850
Rekenaarsagteware	30	856	1 850
Totaal		571 481	648 645

Die vergelyking vir geboue en ander vaste strukture is heraangegee. Uitgawes vir die hervestiging van mobiele eenhede ten bedrae van R20,595 miljoen, wat voorheen gekapitaliseer is, is nou as lopende uitgawes geklassifiseer.

7.1 Ontleding van fondse aangewend vir verkryging van kapitale bates – 2012/13

	Begrote fondse R'000	Bystands- hulp R'000	Totaal R'000
Tasbare bates	570 625	-	570 625
Geboue en ander vaste strukture	522 788	-	522 788
Masjinerie en toerusting	47 837	-	47 837
Sagteware en ander ontasbare bates	856	-	856
Rekenaarsagteware	856	-	856
Totaal	571 481	-	571 481

7.2 Ontleding van fondse aangewend vir verkryging van kapitale bates – 2011/12

	Begrote fondse R'000	Bystands- hulp R'000	Totaal R'000
Tasbare bates	646 795	-	646 795
Geboue en ander vaste strukture	591 872	-	591 872
Masjinerie en toerusting	54 923	-	54 923
Sagteware en ander ontasbare bates	1 850	-	1 850
Rekenaarsagteware	1 850	-	1 850
Totaal	648 645	-	648 645

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
8. Kontant en kontantekwivalente			
Kontant voorhande		10	-
Beleggings (binnelands)		-	3 735
Totaal		10	3 735

Beleggings wissel as gevolg van die beskikbaarheid van kontant.

9 Vooruitbetalings en voorskotte			
Reis en verblyf		47	19
Totaal		47	19

	Aant.	2012/13			Totaal R'000	2011/12 R'000
		Minder as een jaar R'000	Een tot drie jaar R'000	Over as drie jaar R'000		
10. Ontvangbare rekeninge						
Eise verhaalbaar	10.1	17 890	197	-	18 087	15 798
		Bylae 3				
Personeelskuld	10.2	7 530	4 256	19 412	31 198	41 160
Ander debiteure	10.3	55 454	9 152	42 597	107 203	65 302
Totaal		80 874	13 605	62 009	156 488	122 260

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
10.1 Eise verhaalbaar	10		
Nasionale departemente		17 242	6 380
Provinsiale departemente		242	1 684
Privaat ondernemings		332	7 455
Huishoudings en instansies sonder winsbejag		271	279
Totaal		18 087	15 798
10.2 Personeelskuld	10		
Salaris-oorbetaling		5 459	3 901
Skuldrekening		25 739	37 259
Totaal		31 198	41 160

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
10.3 Ander debiteure	10		
Kontrakbreuk		9 530	13 268
Gewese werknemers		40 680	46 568
Staatswaarborge		565	911
Kriminele dade		1 074	1 249
Velerlei		1 915	2 581
Verrekeningsrekeninge		53 439	725
Totaal		107 203	65 302

R52,652 miljoen ingesluit by die sub-aantekening vir ander debiteure onder verrekening is ten opsigte van 'n oorbetalings wat in Maart 2013 aan Bonitas Mediese Skema gemaak is. Die terugbetaling is op 10 April 2013 ontvang.

11 Beleggings

Nielopend

Aandele en ander ekwiteit

JL Bisset-fonds	450	434
Graham Civil Service-beursfonds	40	41
Royal Reception-fonds	27	30
Skoolboufonds	14 972	14 367
Totaal	15 489	14 872

Ontleding van nielopende beleggings

Beginsaldo	14 872	14 191
Toevoegings in kontant	617	681
Eindsaldo	15 489	14 872

12 Begrote fondse wat aan die Inkomstefonds teruggegee moet word

Beginsaldo	15 999	42 469
Oordrag vanaf staat van finansiële prestasie	72 133	15 999
Gedurende die jaar betaal	(15 999)	(42 469)
Eindsaldo	72 133	15 999

13 Departementele inkomste en NRF-ontvangste wat aan die Inkomstefonds teruggegee moet word

Beginsaldo	2 139	(391)
Oordrag vanaf staat van finansiële prestasie	17 348	9 893
Eie inkomste ingesluit in begroting	24 533	24 025
Gedurende die jaar betaal	(33 029)	(31 388)
Eindsaldo	10 991	2 139

14 Oortrokke bankrekening

Gekonsolideerde Betaalmeester-generaal Rekening	17 142	30 140
Totaal	17 142	30 140

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Aantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
15 Betaalbare rekeninge - lopend			
Verrekeningsrekeninge	15.1	1 255	6 689
Ander betaalbare rekeninge	15.2	1 034	463
Totaal		2 289	7 152
15.1 Verrekeningsrekeninge	15		
Sal: ACB-intrekking		617	175
Sal: Inkomstebelasting		32	5 647
Sal: pensioenfonds		120	214
Salaris terugskrywingsbeheer		320	182
Salaris: mediese fonds		69	351
Ander aftrekkingsrekeninge		41	86
Sal: belastingskuld		56	34
Totaal		1 255	6 689
15.2 Ander betaalbare rekeninge	15		
Velerlei		1 034	463
Totaal		1 034	463
16 Netto kontantvloei beskikbaar uit bedryfsaktiwiteite			
Netto oorskot soos per staat van finansiële prestasie		89 481	25 892
Voeg terug nie-kontant/kontantbeweging wat nie as bedryfsaktiwiteite geag word nie*		507 867	600 144
(Toename) in ontvangbare rekeninge - lopend		(34 228)	(4 406)
(Toename) in voorafbetalings en voorskotte		(28)	(9)
(Afname) in ontvangbare rekeninge - lopend		(4 863)	5 746
Uitgawes vir kapitaalbates*		571 481	648 645
Terugstortings in Inkomstefonds		(49 028)	(73 857)
Eie inkomste ingesluit in begroting		24 533	24 025
Netto kontantvloei voortgebring deur bedryfsaktiwiteite		597 348	626 036

*Die syfer wat in die 2011/12-oorsigjaar ten opsigte van uitgawes aan bruikhuur (daaglikse tariewe) vir GG-voertuie gepubliseer is, is met R19,072 miljoen onderskat. Voorts is die vergelykbare syfers vir die hervestiging van mobiele eenhede ten bedrae van R20,595 miljoen, wat voorheen gekapitaliseer is, nou as lopende uitgawes heraanagegee.

17 Rekonsiliasie van kontant en kontantekwivalente vir kontantvloei doeleindes			
Gekonsolideerde Betaalmeester-generaal Rekening		(17 142)	(30 140)
Kontant voorhande		10	-
Kontant by handelsbanke (plaaslik)		-	3 735
Totaal		(17 132)	(26 405)

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

		Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
18	Voorwaardelike laste en voorwaardelike bates			
	Voorwaardelike laste			
	Aanspreeklik aan	Aard		
	Behuisingsleningwaarborges	Werknemers	Bylae 2A 573	829
	Eise teen die departement		Bylae 2B 316 439	290 826
	Interregering- betaalbare rekeninge: (onbevestigde saldo's)		Bylae 4 87	2 198
	Ander		Bylae 2B 4 765	43 665
	Totaal		321 864	337 518
	18.1 Voorwaardelike bates			
	Aard van voorwaardelike bate			
	Oorbetaling van ministeriële drywer		135	-
	Totaal		135	-
19	Verpligtinge			
	Lopende uitgawes			
	Goedgekeur en gekontrakteer		751 737	928 066
	Goedgekeur maar nog nie gekontrakteer nie		681 275	334 389
			1 433 012	1 262 455
	Kapitaalbesteding (insluitend oordragte)			
	Goedgekeur en gekontrakteer		622 764	315 098
	Goedgekeur maar nog nie gekontrakteer nie		1 866 587	1 680 852
			2 489 351	1 995 950
	Totale verpligtinge		3 922 363	3 258 405

Verpligtinge sluit voorsiening vir infrastruktuur oor die MTUR-tydperk en leerder-
vervoerkontrakte in.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

			2012/13	2011/12
			R'000	R'000
20	Opgelope bedrae			
	Gelys per ekonomiese klassifikasie	30 dae	30+ dae	Totaal
				Totaal
	Goedere en dienste	22 806	2 552	25 358
	Oordrag en subsidies	791	605	1 396
	Kapitaalbates	18 758	2 042	20 800
	Ander	-	-	829
	Totaal	42 355	5 199	47 554
			Aant.	2012/13
				R'000
				2011/12
				R'000
	Gelys per programvlak			
	Administrasie		13 671	10 141
	Openbare gewone skoolonderwys		28 275	25 336
	Openbare spesiale skoolonderwys		583	14
	Verdere Onderwys en Opleiding		-	1
	Basiese Onderwys en Opleiding vir Volwassenes		1	-
	Vroeëkindontwikkeling		2 986	216
	Hulpdienste en verwante dienste		2 038	1 035
	Totaal		47 554	36 743
	Bevestigde saldo's by departemente	Bylae 4	1 018	66
	Totaal		1 018	66
21	Werknemervoordele			
	Aanspraak op verlof		123 161	103 797
	Diensbonus (dertiende tjek)		324 492	300 998
	Prestasietoekennings		13 395	12 619
	Opgehoopde verlofverpligtinge		1 009 995	1 009 187
	Ander		139 286	47 634
	Totaal		1 610 329	1 474 235

Die vergelykings t.o.v. prestasietoekennings is in lyn met die oorsigjaar heraanagegee, m.a.w. 1.5% van die begroting vir die vergoeding van werknemers.
Die vergelykings t.o.v. ander is ook in lyn met die oorsigjaar heraanagegee, m.a.w. aanvullende salarisbetalings in April 2012 met betrekking tot die 2012/13 finansiële jaar.
Die negatiewe verlofkrediete t.o.v. toekomstige verlof geneem soos per die detail-verslag, is soos volg:
- huidige siklus (R578 000)
- opgehoopde verlof (R2,457 miljoen)

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

22 Bruikhuurverpligtinge

22.1 Uitgawes op bedryfsbruikhuur

	Gespesiali- seerde militêre bates	Grond	Geboue en ander vaste strukture	Masjinerie en toerusting	Totaal
2012/13	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Nie later as 1 jaar nie	-	-	-	2 201	2 201
Later as 1 jaar en nie later as 5 jaar nie	-	-	-	1 447	1 447
Totale bruikhuurverpligtinge	-	-	-	3 648	3 648
2011/12					
Nie later as 1 jaar nie	-	-	-	1 618	1 618
Later as 1 jaar en nie later as 5 jaar nie	-	-	-	246	246
Totale bruikhuurverpligtinge	-	-	-	1 864	1 864
			Aant.	2012/13	2011/12
				R'000	R'000

23 Ontvangbare rekeninge vir departementele inkomste

Transaksies in finansiële bates en laste	1 712	6 968
Totaal	1 712	6 968

23.1 Ontleding van ontvangbare rekeninge vir departementele inkomste

Beginsaldo	6 968	28 434
Min: Bedrae ontvang	(16 526)	(26 925)
Plus: Bedrae erken	11 270	5 459
Eindsaldo	1 712	6 968

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
24 Onreëlmatige uitgawes			
24.1 Rekonsiliasie van onreëlmatige uitgawes			
Beginsaldo		29 809	16 961
Plus: Onreëlmatige uitgawes - met betrekking tot vorige jaar		-	5 837
Plus: Onreëlmatige uitgawes - met betrekking tot huidige jaar		6 924	7 901
Min: Bedrae gekondoneer		(2 258)	(712)
Min: Bedrae verhaalbaar (nie gekondoneer nie)		-	(178)
Min: Bedrae nie verhaalbaar nie (nie gekondoneer nie)		(1 883)	-
Onreëlmatige uitgawes wat wag om gekondoneer te word		32 592	29 809
Ontleding van afwagterende kondonering per ouderdom-klassifikasie			
Lopende jaar		4 744	7 504
Vorige jare		27 848	22 305
Totaal		32 592	29 809

Onreëlmatige uitgawes wat verband hou met die huidige jaar t.o.v. die 2011/12-finansiële jaar is as R30,500 miljoen openbaar gemaak. Na ondersoek van hierdie gevalle gedurende die nuwe finansiële jaar, is daar gevind dat 'n bedrag van R22,599 miljoen in werklikheid nie onreëlmatig was nie en die syfer is dus as R7,701 heraangegee. 'n Bedrag van R23,583 miljoen wat by die beginsaldo ingesluit is, is ook na 31 Maart 2013 gekondoneer.

	2012/13 R'000
24.2 Besonderhede oor onreëlmatige uitgawes - huidige jaar	
Insident (Disiplinêre stappe geneem/strafsaak)	
Openbaarmaking onvolledig	39
Noodinstandhouding – onreëlmatigheid in verkryging	93
Addisionele betaling nie volgens kontrak nie	146
Verskaffers betaal namens 13 Nie-artikel 21-skole	971
Webfocus – afwyking van verkrygingsprosedure	1 941
Onvoldoende kwotasies – verskeie	594
Geen verklaring van belange nie	1 787
Waarnemingstoelae	19
Beweerde onreëlmatighede met tender - Departement van Vervoer en Openbare Werke	1 334
	6 924

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

		2012/13 R'000
24.3	Besonderhede oor onreëlmatige uitgawes gekondoneer	
	Insident	
	Gekondoneer deur (kondonerende gesag)	
	Veilige Skole-projek - onreëlmatigheid in verkryging	78
	Noodinstandhouding – onreëlmatigheid in verkryging	93
	Addisionele betaling nie volgens kontrak nie	146
	Webfocus – afwyking van verkrygingsprosedure	1 941
		2 258
24.4	Besonderhede van onreëlmatige uitgawes nie verhaalbaar nie (nie gekondoneer nie)	
	Insident	
	Nie gekondoneer nie deur (kondonerende gesag)	
	Lastrea-opleiding - onreëlmatigheid in verkryging	165
	Distrikskantoor Suid-Kaap - onreëlmatigheid in verkryging	70
	Oortollige leerders vervoer	1 630
	Lokale en fasiliteite - onreëlmatigheid in verkryging	8
	Terapeutiese dienste - onvoldoende kwotasies	10
		1 883
24.5	Besonderhede van onreëlmatige uitgawes wat ondersoek word	
	Insident	
	Openbaarmaking onvolledig	39
	Verskaffers betaal namens 13 Nie-artikel 21-skole	971
	Onvoldoende kwotasies – verskeie	594
	Geen verklaring van belange nie	1 787
	Waarnemingstoelae	19
	Beweerde onreëlmatighede met tender - Departement van Vervoer en Openbare Werke	1 334
		4 744

Die departement is besig om die hele stapel bewyse te ondersoek om die presiese bedrag van onreëlmatige uitgawes te bepaal.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	2012/13 R'000	2011/12 R'000
25 Vrugtelose en verkwiste besteding		
25.1 Rekonsiliasie van vrugtelose en verkwiste besteding		
Beginsaldo	103	108
Vrugtelose en verkwiste besteding – met betrekking tot huidige jaar	39	-
Min: Bedrae opgelos	(2)	-
Min: Bedrae oorgedra na ontvangbare rekeninge vir invordering	-	(5)
Vrugtelose en verkwiste besteding waaroor besluit moet word	140	103
25.2 Ontleding van afgagtende besluit per ekonomiese klassifikasie		
Lopend	39	103
Kapitaal	101	-
Totaal	140	103
		 2012/13 R'000
25.3 Ontleding van lopende jaar se vrugtelose en verkwiste besteding		
Insident	(Disiplinêre stappe geneem/strafsaak)	
Kansellasië van program: operasionele komiteewerkwinkel		8
Rente betaal op agterstallige rekeninge		4
Verskaffer te veel betaal		24
Niebenutting van afslag		3
		39

Die departement is besig om die hele stapel bewyse te ondersoek om die presiese bedrag van vrugtelose en verkwistende uitgawes te bepaal.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

26 Verwante party-transaksies

Ander

- 1 In terme van die definisie vir verwante partye, word openbare gewone skole as verwante partye beskou en die transaksies word in bylae 1B openbaar gemaak.
- 2 Die departement het gedurende die jaar dienste ontvang van die volgende verwante partye wat aan die departement verwant is, soos aangedui:
  - 2.1 Die Wes-Kaap Departement van Vervoer en Openbare Werke (DTPW)
    - Die departement gebruik kosteloos 'n gebou wat deur die Wes-Kaapse DTPW bestuur word. Parkeerplek word ook vir staatsamptenare verskaf teen 'n goedgekeurde tarief wat nie markverwant is nie.
    - Die departement maak gebruik van staatsmotorvoertuie wat deur die afdeling staatsmotorvervoer (GMT) van die DTPW bestuur word. Die verhouding is gegrond op 'n armlengte-ooreenkoms ingevolge tariewe wat deur Provinsiale Tesourie goedgekeur word.
  - 2.2 Die Wes-Kaap Onderwysdepartement het korporatiewe dienste van die Korporatiewe Dienstesentrum van die Departement van die Premier in die Wes-Kaap ontvang ten opsigte van die volgende dienste:
    - Inligting-en-Kommunikasietegnologie
    - Organisasoriese ontwikkeling
    - Provinsiale opleiding (transversaal)
    - Ondernemingsrisikobestuur
    - Interne oudit
    - Forensiese ondersoeke
    - Regsdienste
  - 2.3 Die Wes-Kaap Onderwysdepartement het sekuriteitsadviesdienste en sekuriteitsoperasies van die Departement van Gemeenskapsveiligheid in die Wes-Kaap Provinsie ontvang.

	Aantal individue	2012/13 R'000	2011/12 R'000
27 Sleutelbestuurspersoneel			
Politiese ampsdraers	1	1 652	1 566
Amptenare:			
Vlak 15 tot 16	5	6 316	4 937
Vlak 14 (insluitend HFB indien op laer vlak)	10	7 071	8 074
Familieede van sleutelbestuurspersoneel	10	3 846	3 988
Totaal		18 885	18 565

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Aant.	2012/13 R'000	2011/12 R'000
28 Waardedaling			
Debiteure		58 842	71 334
Totaal		58 842	71 334

Dit is ten opsigte van skuld in die ouer-as-90-dae-kategorie.

29 Roerende tasbare kapitale bates

Beweging in roerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Beginsaldo R'000	Lopende jaar aansuiwering tot vorige jaar saldo's R'000	Toevoegings R'000	Ver- vreemding R'000	Eindsaldo R'000
Masjinerie en toerusting	174 436	125 627	124 844	29 827	395 080
Vervoerbates	116 127	124 447	99 270	9 134	330 710
Rekenaartoerusting	38 171	399	17 635	16 214	39 991
Meubels en kantoortoerusting	16 153	-	7 706	4 479	19 380
Ander masjinerie en toerusting	3 985	781	233	-	4 999
Totale roerende tasbare kapitale bates	174 436	125 627	124 844	29 827	395 080

29.1 Toevoegings

Toevoegings tot roerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Kontant R'000	Nie-kontant R'000	(Kapitale werk-in- wording – lopende koste en finansiële bruikhuur- betalings) R'000	Ontvang lopend, nie betaal nie (betaal in lopende jaar, ontvang vorige jaar) R'000	Totaal R'000
Masjinerie en toerusting	135 140	16 206	(26 502)	-	124 844
Vervoerbates	109 580	16 192	(26 502)	-	99 270
Rekenaartoerusting	17 629	6	-	-	17 635
Meubels en kantoortoerusting	7 698	8	-	-	7 706
Ander masjinerie en toerusting	233	-	-	-	233
Totale toevoegings tot roerende tasbare kapitale bates	135 140	16 206	(26 502)	-	124 844

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

29.2 Vervreemding

Vervreemding van roerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Vir kontant verkoop	Oordrag uit of vernietig of onttrek	Totale vervreemding		Werklike kontant ontvang
	R'000	R'000	R'000		R'000
Masjinerie en toerusting	-	29 827	29 827	-	-
Vervoerbates	-	9 134	9 134	-	-
Rekenaartoerusting	-	16 214	16 214	-	-
Meubels en kantoortoerusting	-	4 479	4 479	-	-
Totale toevoegings tot roerende tasbare kapitale bates	-	29 827	29 827	-	-

29.3 Beweging vir 2011/12

Beweging in roerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2012

	Beginsaldo	Toevoegings	Vervreemding	Eindsaldo
	R'000	R'000	R'000	R'000
Masjinerie en toerusting	155 751	80 195	61 510	174 436
Vervoerbates	100 479	44 329	28 681	116 127
Rekenaartoerusting	37 082	28 281	27 192	38 171
Meubels en kantoortoerusting	14 214	7 576	5 637	16 153
Ander masjinerie en toerusting	3 976	9	-	3 985
Totale roerende tasbare kapitale bates	155 751	80 195	61 510	174 436

29.4 Kleiner bates

Beweging in kleiner bates per die bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Gespesialiseerde militêre bates	Ontasbare bates	Erfenisbates	Masjinerie en toerusting	Biologiese bates	Totaal
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Beginsaldo	-	1 352	-	21 352	-	22 704
Lopende jaar aansuiwering tot vorige jaar saldo's	-	-	-	7 911	-	7 911
Toevoegings	-	3 000	-	36 969	-	36 969
Vervreemding	-	2 980	-	32 994	-	35 974
Totale kleiner bates	-	1 372	-	33 238	-	34 610
Aantal kleiner bates teen kosprys	-	315	-	38 844	-	39 159
Totale aantal kleiner bates	-	315	-	38 844	-	39 159

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

29.5 Kleiner bates

Beweging in kleiner bates per die bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Gespesiali- seerde militêre bates	Ontasbare bates	Erfenisbates	Masjinerie en toerusting	Biologiese bates	Totaal
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Beginsaldo	-	1 345	-	21 344	-	22 689
Toevoegings	-	2 232	-	32 514	-	34 746
Vervreemding	-	2 225	-	32 506	-	34 731
Totale kleiner bates	-	1 352	-	21 352	-	22 704
	Gespesiali- seerde militêre bates	Ontasbare bates	Erfenisbates	Masjinerie en toerusting	Biologiese bates	Totaal
Aantal kleiner bates teen kosprys	-	314	-	31 502	-	31 816
Totale aantal kleiner bates	-	314	-	31 502	-	31 816

29.6 Roerende bates afgeskryf

Roerende bates afgeskryf vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Gespesiali- seerde militêre bates	Ontasbare bates	Erfenisbates	Masjinerie en toerusting	Biologiese bates	Totaal
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Bates afgeskryf	-	-	-	4 828	-	4 828
Totale roerende bates afgeskryf	-	-	-	4 828	-	4 828

Roerende bates afgeskryf vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Gespesiali- seerde militêre bates	Ontasbare bates	Erfenisbates	Masjinerie en toerusting	Biologiese bates	Totaal
Bates afgeskryf	-	-	-	7 321	-	7 321
Totale roerende bates afgeskryf	-	-	-	7 321	-	7 321

30 Ontasbare kapitale bates

Beweging in ontasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Beginsaldo	Lopende jaar aansuiwering tot vorige jaar saldo's	Toevoegings	Ver- vreemding	Eindsaldo
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Rekenaarsageware	18 834	-	856	-	19 690
Totale ontasbare kapitale bates	18 834	-	856	-	19 690

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

30.1 Toevoegings

Toevoegings tot ontasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Kontant	Nie-kontant	(Ontwikkelings- werk-in- wording – lopende koste)	Ontvang lopend, nie betaal nie (betaal in lopende jaar, ontvang vorige jaar)	Totaal
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Rekenaarsagteware	856	-	-	-	856
Totale toevoegings tot ontasbare kapitale bates	856	-	-	-	856

30.2 Toevoegings

Beweging in ontasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2012

	Beginsaldo	Toevoegings	Vervreemding	Eindsaldo
	R'000	R'000	R'000	R'000
Rekenaarsagteware	18 801	33	-	18 834
Totale ontasbare kapitale bates	18 801	33	-	18 834

31 Onroerende ontasbare kapitale bates

Beweging in on roerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Beginsaldo	Lopende jaar aansuiwering tot vorige jaar saldo's	Toevoegings	Ver- vreemding	Eindsaldo
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Geboue en ander vaste strukture	-	-	737 346	737 346	-
Nieresidensiële geboue	-	-	737 346	737 346	-
Totale onroerende tasbare kapitale bates	-	-	737 346	737 346	-

31.1 Toevoegings

Toevoegings tot onroerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Kontant	Nie-kontant	(Kapitale werk-in- wording – lopende koste en finansiële bruikhuur- betalings)	Ontvang lopend, nie betaal nie (betaal in lopende jaar, ontvang vorige jaar)	Totaal
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Geboue en ander vaste strukture	435 485	675 090	(373 229)	-	737 346
Nieresidensiële geboue	435 485	675 090	(373 229)	-	737 346
Totale onroerende tasbare kapitale bates	435 485	675 090	(373 229)	-	737 346

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Openbaarmakingsaantekeninge tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

31.2 Vervreemding

Vervreemding van onroerende tasbare kapitale bates per bateregister vir die jaar geëindig 31 Maart 2013

	Vir kontant verkoop R'000	Oordrag uit of vernietig of onttrek R'000	Totale vervreemding R'000	R'000	Werklike kontant ontvang R'000
Geboue en ander vaste strukture	-	737 346	737 346	-	-
Nieresidensiële geboue	-	737 346	737 346	-	-
Totale vervreemding van onroerende tasbare kapitale bates	-	737 346	737 346	-	-

32 Staat van voorwaardelike toelae ontvang

Naam van departement	Oordragtoekenning					Bestee				2011/12	
	Wet op die Verdeling van Inkomste/ Provinsiale toelae	Oordragte	DoRA- aansuiwings	Ander aansuiwings	Totaal beskikbaar	Bedrag deur departement ontvang	Bedrag deur departement bestee	Onder-/oor- besteding	% beskikbare fondse deur departement bestee	Wet op die Verdeling van Inkomste	Bedrag deur departement bestee
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Toelae vir Dinaledi Skole	9 571	-	-	-	9 571	9 571	4 585	4 986	48	6 720	6 684
Infrastruktuurtoekenning vir opvoeding	431 397	-	-	-	431 397	431 397	431 397	-	100	385 039	385 039
UOWP-aansporings- toekenning aan Prov- Soc	23 924	-	-	-	23 924	23 924	23 903	21	100	8 070	8 066
UOWP tussentydse toekenning aan provinsies	1 000	-	-	-	1 000	1 000	1 000	-	100	-	-
Toelae vir VOO-kolleges	597 589	-	-	-	597 589	597 589	597 523	66	100	534 671	534 659
MIV/Vigs-toelae (lewenswaardighede)	17 416	-	-	-	17 416	17 416	16 552	864	95	16 388	14 088
Toelae vir nasionale skoolvoedingsprogram	245 588	-	-	-	245 588	245 588	236 669	8 919	96	230 906	230 041
Herkapitaliserings-toelae vir tegniese sekondêre skole	11 264	-	-	-	11 264	11 264	9 250	2 014	82	8 619	8 610
Totaal	1 337 749	-	-	-	1 337 749	1 337 749	1 320 879	16 870	-	1 190 413	1 187 187

33 Finansiële huurverpligtinge – GG-voertuie

Soos bepaal, vorm die ooreenkoms tussen die Wes-Kaapse Onderwysdepartement en GMT finansiële bruikhuur. Die verpligting ten opsigte van die finansiële bruikhuur word hieronder aangebied:

	2012/13	Binne 1 jaar	2-5 jaar	Meer as 5 jaar
		20 244	73 976	16 469
	2011/12	Binne 1 jaar	2-5 jaar	Meer as 5 jaar
		17 165	54 957	17 263

Die Onderwysdepartement het 514 voertuie van GMT gedurende 2012/13 gehuur. Daaglikse tariewe is maandeliks betaalbaar en dek bedryfskoste en kapitaalkoste vir die vervanging van voertuie en die implisiete finansiële koste met hierdie soort reëling.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Bylaes tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Bylae 1A
Staat van oordragte aan departementele agentskappe en rekeninge**

Departement / agentskap / rekening	Oordragtoekenning				Oordrag		2011/12
	Aange- suiwerde Begroting	Oordragte	Aan- suiwerings	Totaal besikbaar	Werklike oordrag	% van besikbare fondse oorgedra	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000
SETA	5 524	-	-	5 524	5 524	100	5 256
SABC TV-lisensie	-	-	10	10	10	100	-
Totaal	5 524	-	10	5 534	5 534		5 256

**Bylae 1B
Staat van oordragte aan instellings sonder winsbejag**

Instansies sonder winsbejag	Oordragtoekenning				Oordrag		2011/12
	Aangesuiwer de begroting Wet	Oordragte	Aan- suiwerings	Totaal besikbaar	Werklike oordrag	% van besikbare fondse oorgedra	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000
Oordragte							
Openbare gewone skole	583 260	-	183 119	766 379	764 652	100	701 659
Onafhanklike skole	72 697	-	(376)	72 321	72 321	100	63 554
Skole vir leerders met spesiale onderwys-behoefte	119 125	-	10 536	129 661	129 661	100	128 346
Verdere onderwys- & opleidingskolleges	315 012	-	8 273	323 285	323 285	100	243 928
BOOV: Privaat sentrums	26 187	-	3 627	29 814	29 814	100	27 248
VKO: Gr R openbare skole	168 234	-	(842)	167 392	167 392	100	125 881
VKO: Gr R gemeenskap	40 530	-	2 664	43 194	43 194	100	46 838
VKO: Leerderskappe	61 464	-	11 543	73 007	73 007	100	52 472
Totaal	1 386 509	-	218 544	1 605 053	1 603 326		1 389 926

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Bylaes tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Bylae 1C
Staat van oordragte aan huishoudings (H/H)**

Huishoudings	Oordragtoekenning				Oordrag		2011/12
	Aan- gesuiverde begroting Wet	Oordragte	Aan- suiwerings	Totaal besikbaar	Werklike oordrag	% van besikbare fondse oorgedra	Werklike uitgawes
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000
Oordragte							
H/H werknemer- diensvoordeel:	1 126	-	(1 126)	-	-	-	236
Besering aan diens H/H werknemer- diensvoordeel:	8 973	-	46 418	55 391	55 366	100	36 228
verlofuitkering H/H werknemer- diensvoordeel: PST	1 445	-	(1 436)	9	9	100	88
afreevoordele H/H werknemer- diensvoordeel:	-	-	1 930	1 930	1 930	100	2 413
Skeiding H/H werknemer- diensvoordeel:	19 224	-	(1 306)	17 918	17 918	100	47 187
Beurse (niewerknemers)	-	-	4 400	4 400	4 400	100	1 651
H/H: eise teen die staat (kontant)	-	-	-	-	-	-	62
H/H: PMT/terugbetaling en kwyf-bes/verg	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	30 768	-	48 880	79 648	79 623		87 865

**Bylae 1D
Staat van geskenke, donasies en borgskappe gemaak en kwyt-skeldings, terugbetalings en betalings as besondere vergunning gemaak**

Aard van geskenk, skenking of borgskap	2012/13	2011/12
	R'000	R'000
In kontant betaal		
WKOD-sokkerklub Borgskap vir uitgawes	12	10
Subtotaal	12	10
Kwytskeldings, terugbetalings en betalings as besondere vergunning gemaak		
Vergoeding vir raadgewende diens aan die LUR vir Onderwys	-	54
Parow-Oos Laerskool: Begrafniskoste van W. Tromp	-	8
Subtotaal	-	62
Totaal	12	72

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Bylaes tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

Bylae 2A

Staat van finansiële waarborge uitgereik soos op 31 Maart 2013 – Plaaslik

Waarborginstansie	Waarborg len opsigte van	Oorspronklike gewaarborgde kapitale bedrag	Beginsaldo 1 April 2012	Waarborge onttrek gedurende die jaar	terugbetalings/ gekanselleer/ verminder/ vrygestel gedurende die	Herwaardasies	Eindsaldo soos op 31 Maart 2013	Gewaarborgde rente vir die jaar geëindig 31 Maart 2013	Gerealiseerde verliese nie verhaalbaar nie, m.a.w. eise uitbetaal
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Behuising									
0001 – Standard Bank van S.A. Beperk		-	154	-	-	-	154	-	-
0004 – Firstrand Bank Beperk Eerste Nasionaal		-	168	-	68	-	100	-	-
0017 – ABSA		-	442	-	188	-	254	-	-
0516 – Green Start Home Loans (Edms.) Bpk.		-	65	-	-	-	65	-	-
		-	829	-	256	-	573	-	-

Bylae 2B

Staat van gebeurlike verpligtinge soos op 31 Maart 2013

Aard van verpligtinge	Beginsaldo 1 April 2012	Verpligtinge gedurende die jaar aangegaan	Verpligtinge gedurende die jaar betaal/ gekanselleer/ verminder	Verhaalbare verpligtinge (Verskaf besonderhede hieronder)	Eindsaldo 31 Maart 2013
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Eise teen die departement					
Verskeie eise	290 826	30 309	4 696	-	316 439
Subtotaal	290 826	30 309	4 696	-	316 439
Ander					
Munisipale rekeninge (*sien voetnota)	43 665	-	38 900	-	4 765
Subtotaal	43 665	-	38 900	-	4 765
Totaal	334 491	30 309	43 596	-	321 204

*Die eindsaldo verteenwoordig die totale bedrag van uitstaande munisipale diensterekeninge van skole soos op 31 Maart 2013. Dit is nie moontlik om die totale bedrag van munisipale diensterekeninge van skole gedurende die jaar aangegaan en betaal/gekanselleer/verminder te bepaal nie, aangesien die munisipale diensterekeninge ook regstreeks deur die skole betaal word.

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Bylaes tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Bylae 3
Eise verhaalbaar**

Staatsentiteit	Bevestigde balans uitstaande		Onbevestigde balans uitstaande		Totaal	
	31/03/2013	31/03/2012	31/03/2013	31/03/2012	31/03/2013	31/03/2012
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Departement						
Departement van Basiese Onderwys (Aurecon)	-	-	-	840	-	840
Departement van Basiese Onderwys (WKOD)	-	-	-	2 170	-	2 170
Departement van Basiese Onderwys (WKOD)	-	-	-	3 347	-	3 347
Nasionale Departement van Arbeid (DLB)	-	-	-	23	-	23
Onderwysdepartement – Noordkaap (CED)	-	-	-	97	-	97
Sentrum vir e-Innovasie	-	-	-	143	-	143
Onderwysdepartement – Oos-Kaap (EED)	-	-	74	584	74	584
Onderwysdepartement – Gauteng (JED)	-	-	19	72	19	72
Onderwysdepartement – Noordwes (NWE)	-	-	-	16	-	16
Dept van Kultuursake & Sport (WAC)	-	-	61	14	61	14
Dept van die Premier (WAM)	46	-	-	212	46	212
Dept van Ekonomiese Ontwikkeling en Toerisme (WEE)	-	-	-	63	-	63
W-K Provinsiale Tesourie (WFE)	-	-	-	19	-	19
Dept of Plaaslike Regering & Behuising (WGA)	-	-	-	25	-	25
Dept van Gesondheid (WHW)	14	-	-	37	14	37
Dept van Vervoer & Openbare Werke (WWK)	-	-	-	7 347	-	7 347
Onderwysdepartement – KwaZulu Natal (ZED)	-	-	-	226	-	226
Dept van Gemeenskapsveiligheid (WSL)	-	-	9	-	9	-
PALAMA	-	-	16	-	16	-
Departement van Basiese Onderwys (DBO)	-	-	17 226	-	17 226	-
Dept van Korrektiewe Dienste (DCS)	-	-	19	-	19	-
	60	-	17 424	15 235	17 484	15 235
Ander staatsentiteite						
Kaapse Onderwysers- Professionele Vereniging	-	-	332	99	332	99
Staatswerknemerspensioenfondse (GEPF)	-	-	271	279	271	279
Die Burger	-	-	-	185	-	185
	-	-	603	563	603	563
Totaal	60	-	18 027	15 798	18 087	15 798

**Wes-Kaap Provinsie
Onderwysdepartement
Begrotingspos 5**

**Bylaes tot die finansiële jaarstate
vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

**Bylae 4
Interregering betaalbare rekeninge**

Staatsentiteit	Bevestigde saldo		Onbevestigde saldo		Totaal	
	31/03/2013	31/03/2012	31/03/2013	31/03/2012	31/03/2013	31/03/2012
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Departemente						
Lopend						
Noordkaap	54	-	-	562	54	562
Onderwysdepartement						
Departement van Justisie en Grondwetlike Ontwikkeling	868	-	-	1 636	868	1 636
Dept van die Premier W-K	-	15	-	-	-	15
W-K Provinsiale Tesourie	-	51	-	-	-	51
Vrystaat Onderwysdepartement	81	-	-	-	81	-
Gauteng Onderwysdepartement	-	-	74	-	74	-
Departement van Arbeid	-	-	11	-	11	-
Dept van Basiese Onderwys	-	-	2	-	2	-
Staatsmotorvervoer	15	-	-	-	15	-
Totaal departemente	1018	66	87	2 198	1 105	2 264
Totaal interregering	1 018	66	87	2 198	1 105	2 264

**Bylae 5
Beweging in kapitale werk-in-wording vir die jaar geëindig 31 Maart 2013**

	Beginsaldo	Lopende jaar kapitale WIW	Voltooide bates	Eindsaldo
	R'000	R'000	R'000	R'000
Masjinerie en toerusting	-	4 225	-	4 225
Vervoerbates	-	4 225	-	4 225
Geboue en ander vaste strukture	1 001 883	373 229	675 090	700 022
Nieresidensiële geboue	1 001 883	373 229	675 090	700 022
Totaal	1 001 883	377 454	675 090	704 247

Bylae A: Aksieplan tot 2014 en leweringsooreenkoms-aanwysers (nasionaal)

Die Departement van Basiese Onderwys sal aan provinsies inligting oor hierdie afdeling verskaf. Die verskaffing van inligting oor aanwysers 16.1 tot 27.2 hang af van die beskikbaarheid van bevindings van 'n skoolmoniteringsopname wat deur die Departement van Basiese Onderwys onderneem is. Die Departement sal inligting oor hierdie aanwysers bywerk soos inligting beskikbaar word.

Aanwyser-nommer	Titel van aanwyser	Databron	Provinsiale prestasie (jongste)
1.1	Persentasie van Graad 3-leerders wat volgens die land se Jaarlikse Nasionale Assesserings op die nodige vlak vir <i>geletterdheid</i> presteer.	JNA	57
1.2	Persentasie van Graad 3-leerders wat volgens die land se Jaarlikse Nasionale Assesserings op die nodige vlak vir <i>gesyferdheid</i> presteer.	JNA	47
2.1	Persentasie van Graad 6-leerders wat volgens die land se Jaarlikse Nasionale Assesserings op die nodige vlak vir <i>taal</i> presteer.	JNA	50
2.2	Persentasie van Graad 6-leerders wat volgens die land se Jaarlikse Nasionale Assesserings op die nodige vlak vir <i>wiskunde</i> presteer.	JNA	33
3.1	Persentasie van Graad 9-leerders wat volgens die land se Jaarlikse Nasionale Assesserings op die nodige vlak vir <i>taal</i> presteer.	JNA	48
3.2	Persentasie van Graad 9-leerders wat volgens die land se Jaarlikse Nasionale Assesserings op die nodige vlak vir <i>wiskunde</i> presteer.	JNA	16.7
4	Aantal Graad 12-leerders wat in die openbare nasionale eksamens vir toegang tot 'n Baccalaureus-program kwalifiseer.	NSS-databasis	16 319
5	Aantal Graad 12-leerders wat <i>wiskunde</i> slaag.	NSS-databasis	11 311
6	Aantal Graad 12-leerders wat <i>natuurwetenskap</i> slaag.	NSS-databasis	7 995
7	Gemiddelde telling wat in Graad 6 vir <i>taal</i> in die SACMEQ-assessering behaal is.	SACMEQ-databasis	583 (2007)
8	Gemiddelde telling wat in Graad 6 vir <i>wiskunde</i> in die SACMEQ-assessering behaal is.	SACMEQ-databasis	566 (2007)
9	Gemiddelde telling wat vir Graad 8- <i>wiskunde</i> in TIMSS behaal is. SA telling 348.	TIMSS-databasis	404 (2011)
10	Persentasie van 7- tot 15-jariges wat onderwysinstellings bywoon.	GHS	91.9%
11.1	Die persentasie van Graad 1-leerders wat 'n formele Graad R ontvang het.	JSO	45%
11.2	Die inskrywingsverhouding van kinders van 3 tot 5 jaar. (Hierdie aanwyser is 'n bron van kommer vir die DBO en DSO.)	GHS	62.4

Aanwyser- nommer	Titel van aanwyser	Databron	Provinsiale prestasie (jongste)
12.1	Die persentasie van kinders van 9 jaar wat aan die begin van die jaar in Graad 4 of hoër is.	JSO/GHS	87.26%
12.2	Die persentasie van kinders van 12 jaar wat aan die begin van die jaar in Graad 7 of hoër is.	JSO/GHS	84.99%
13.1	Die persentasie jeugdige wat 'n Nasionale Senior Sertifikaat by 'n skool verwerf.	GHS	46.1%
13.2	Die persentasie jeugdige wat enige VOO-kwalifikasie bekom. (Hierdie aanwyser is 'n bron van kommer vir die DBO en DHOO.)	GHS	Nie beskikbaar
14	Die aantal gekwalifiseerde onderwysers van 30 jaar en jonger wat gedurende die afgelope jaar vir die eerste keer as onderwysers by die staatsdiens diens aanvaar het.	PERSAL	1 463
15.1	Die persentasie klasse met nie meer as 45 leerders nie.	JSO	96.6%

Grondlyndata oor die volgende aanwysers word verskaf na 'n nasionale steekproef wat in 2011 deur die Departement van Basiese Onderwys gedoen is. Voorlopige data word verskaf.

		WK	Nasionaal
15.2	Die persentasie skole waar toegewese onderwysposte almal gevul is.	71%	69%
16.1	Die gemiddelde aantal ure per jaar wat onderwysers aan professionele ontwikkelingsaktiwiteite bestee.	60	38
16.2	Die persentasie onderwysers wat in staat is om minimum standarde te bereik in anonieme en steekproef-gebaseerde assesserings van hul vakkennis.	Nie beskikbaar	Nie beskikbaar
17	Die persentasie van onderwysers wat op 'n gemiddelde dag van die skool afwesig is.	3.4%	6.1%
18	Die persentasie van leerders wat alles in die kurrikulum dek vir die huidige jaar op grond van steekproef-gebaseerde evaluering van rekords wat deur onderwysers gehou word, en bewyse van praktiese oefeninge wat deur leerders gedoen is.	Nie beskikbaar	Nie beskikbaar
19	Die persentasie van leerders wat toegang tot die nodige handboeke en werkboeke vir die hele skooljaar het.	On-beskikbaar	On-beskikbaar
20	Die persentasie van leerders in skole met biblioteke of mediasentrums wat aan bepaalde minimum standarde voldoen.	Prim 89% Hoër 89%	Prim 59% Hoër 53%
21	Die persentasie van skole wat die minimum stel bestuursdokumente van die nodige standaard produseer, bv. 'n skoolbegroting, 'n skoolontwikkelingsplan, 'n jaarverslag, bywoningsregisters en leerders se punteskedules.	68%	58%
22	Die persentasie van skole waar die skoolbeheerliggaam aan die minimum vereistes vir doeltreffendheid voldoen.	67%	48%
23.1	Die persentasie van leerders in skole wat op die minimum vlak befonds word.	89%	47%

Grondlyndata oor die volgende aanwysers word verskaf na 'n nasionale steekproef wat in 2011 deur die Departement van Basiese Onderwys gedoen is. Voorlopige data word verskaf.

		WK	Nasionaal
23.2	Die persentasie van skole wat op grond van 'n assessering van hul finansiële bestuursbevoegdheid die volledige stel finansiële bestuursverantwoordelikhede opgelê is.	86%	74%
24.1	Die persentasie van skole wat nasionaal bepaalde <i>minimum</i> standaarde vir fisiese infrastruktuur nakom.	85%	55%
24.2	Die persentasie van skole wat nasionaal bepaalde <i>optimale</i> standaarde vir fisiese infrastruktuur nakom.	On- beskikbaar	On- beskikbaar
25	Die persentasie van kinders wat elke dag 'n middagete ¹⁵ by die skool geniet.	71%	85%
26	Die persentasie van skole met minstens een opvoeder wat gespesialiseerde opleiding in die identifisering en ondersteuning van spesiale behoeftes ondergaan het.	87%	70%
27.1	Die persentasie van skole wat minstens twee maal per jaar deur distriksamptenare vir monitering- en ondersteuningsdoeleindes besoek is.	99%	87%
27.2	Die persentasie van skoolhoofde wat die ondersteuningsdienste van distrikte as bevredigend beoordeel.	63%	34%

¹⁵ Dit word beoordeel op grond van diegene in kwintiel 1 -3 wat by die Nasionale Skoolvoedingsprogram baat vind
Jaarverslag 2012/13

Bylae B: Programprestasiemaatstawwe

Hierdie bylaag lys die nasionale programprestasiemaatstawwe wat deur die Departement van Basiese Onderwys verskaf word.

SLEUTELPRESTASIE-AREA: PROGRAM 1:					
Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
1.	PPM101	Aantal openbare skole wat SA SAMS gebruik om data aan die nasionale leerderopspoorstelsel te voorsien	Openbare skool: Verwys na gewone en spesiale skole. Sluit onafhanklike skole uit. Status quo: Teken die aantal openbare skole op wat (teen die jongste beskikbare datum) SA SAMS gebruik om data aan LURITS te voorsien. Teiken: Teken die aantal openbare skole op wat vir die relevante kwartaal in die gebruik van SA SAMS opgelei sal word	Provinsiale OBIS; Operasionele Data	Kwartaalliks
2.	PPM102	Aantal openbare skole wat elektronies (per e-pos) bereik kan word	Openbare skool: Verwys na gewone en spesiale skole. Sluit onafhanklike skole uit. Status quo: Teken die aantal openbare skole op wat volgens die jongste beskikbare data per e-pos bereik kan word. Teiken: Teken die aantal openbare skole op wat in die beplande finansiële jaar geteiken sal word om e-pos-konnektiwiteit te ontvang.	Provinsiale OBIS – SNAP-opname	Jaarliks
3.	PPM103	Persentasie van lopende onderwysuitgawes wat aan niepersoneelitems bestee word	Lopende onderwysuitgawes: Verwys na al die regering se niekapitale uitgawes aan onderwys (met inbegrip van alle subsektore van onderwys, spesiale skole en onafhanklike skole) Niepersoneelitems: Verwys na al die regering se niepersoneel, niekapitale uitgawes aan onderwys (met inbegrip van alle subsektore van onderwys, spesiale skole en onafhanklike skole) Berekening: Deel die lopende uitgawes wat in 'n finansiële jaar aan niepersoneelitems bestee word deur die totale openbare lopende uitgawes aan onderwys vir dieselfde finansiële jaar, en vermenigvuldig met 100 Status quo: Teken die jongste beskikbare inligting op Teiken: Teken die geprojekteerde uitgawes vir die beplande finansiële jaar op	Provinsiale HFB	Jaarliks

SLEUTELPRESTASIE-AREA: PROGRAM 2:					
Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
4.	PPM201	Aantal leerders in openbare gewone skole ingeskryf	Let wel: Hierdie maatstaf sluit inskrywing in spesiale skole en Graad R-inskrywing in openbare gewone skole uit. Status Quo: Teken totale leerderinskrywing in openbare gewone skole volgens die jongste SNAP-data op (Graad R-inskrywing uitgesluit). Teiken: Teken die aantal leerders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar by openbare gewone skole ingeskryf te wees (Graad R-inskrywing uitgesluit).	Provinsiale OBIS: SNAP-opname WK-SOBIS	Jaarliks
5.	PPM202	Aantal opvoeders in diens by openbare gewone skole	Onderwyser: is 'n skoolgebaseerde opvoeder met die kernverantwoordelikheid om in 'n klaskamer by 'n skool te onderrig. Opvoeder: Verwys na enige persoon wat ander mense onderrig, opvoed of oplei, of wat professionele onderwysdienste lewer. Dit sluit nie-opvoederpersoneel uit en sluit alle opvoeders in (tydelik, plaasvervangers, ens.) Status Quo: Teken die totale aantal opvoeders op wat volgens die jongste beskikbare data by openbare gewone skole in diens is. Teiken: Die aantal opvoeders wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in diens sal wees.	Provinsiale PERSAL	Jaarliks
6.	PPM203	Aantal nie-opvoedkundige personeel in diens by openbare gewone skole	Opvoeder: Verwys na enige persoon wat ander mense onderrig, opvoed of oplei, of wat professionele onderwysdienste lewer. Nie-opvoeder personeel: Alle personeel verbonde aan skole wat nie opvoeders is nie. Dit sluit in: ondersteuningspersoneel, administratiewe personeel, koshuispersoneel en professionele personeel wat nie onderrig nie. Status Quo: Teken die totale aantal nie-opvoederpersoneel op wat volgens die jongste beskikbare data in openbare gewone skole in diens is. Teiken: Teken die aantal nie-opvoederpersoneel op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in diens sal wees.	Provinsiale PERSAL	Jaarliks

Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
7.	PPM204	Aantal leerders in openbare gewone skole wat by die "geen-fooi-skool"-beleid baat	Status quo: Teken die aantal leerders op wat in die afgelope finansiële jaar by die "geen-fooi-skool"-beleid gebaat het. Teiken: Teken die aantal leerders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar by die "geen-fooi-skool"-beleid sal baat.	Provinsiale Programbestuurder	Jaarliks
8.	PPM205	Aantal openbare gewone skole wat van watertoevoer voorsien moet word	Status Quo: Teken die aantal skole op wat volgens die jongste beskikbare inligting van water voorsien is. Teiken: Teken die aantal skole op wat in die beplande finansiële jaar van water voorsien moet word.	Provinsiale NOIBS-Programbestuurder	Jaarliks
9.	PPM206	Aantal openbare gewone skole wat van kragtoevoer voorsien moet word	Definisie: Skole met elektrisiteit verwys na skole wat enige bron van elektrisiteit het, met inbegrip van sonpanele en kragopwekkers. Status Quo: Teken die aantal skole op wat volgens die jongste beskikbare inligting elektrisiteit het. Teiken: Teken die aantal skole op wat in die beplande finansiële jaar van elektrisiteit voorsien moet word.	Provinsiale NOIBS-Programbestuurder	Jaarliks
10.	PPM207	Aantal openbare gewone skole wat van sanitasiegeriewe voorsien moet word	Sanitasiegeriewe: Verwys na alle soort toilette Status Quo: Teken die aantal openbare gewone skole op wat volgens die jongste beskikbare inligting sanitasiegeriewe (toilette) het Teiken: Teken die aantal skole op wat in die beplande finansiële jaar van sanitasiegeriewe voorsien moet word.	Provinsiale NOIBS-Programbestuurder	Jaarliks
11.	PPM208	Aantal klaskamers wat in openbare gewone skole gebou moet word	Klaskamers: Kamers waar onderrig en leer plaasvind, maar wat nie vir spesiale onderrigaktiwiteite ontwerp is nie. Dit sluit spesialiskamers uit. Status quo: Teken die totale aantal klaskamers op wat volgens die jongste beskikbare inligting in openbare gewone skole bestaan Teiken: Teken die aantal klaskamers op wat in die beplande finansiële jaar gebou moet word. Hierdie maatstaf sluit spesialiskamers uit.	Provinsiale NOIBS-Programbestuurder	Jaarliks

Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
12.	PPM209	Aantal spesialis-kamers wat in openbare gewone skole gebou moet word (alle kamers buiten klaskamers – sluit in: laboratoriums, voorraadkamers, siekeboeg, kombuis, ens.)	Spesialiskamers: Kamers wat vir spesiale onderrig en nie-onderrig-aktiwiteite ontwerp is. Dit sluit administratiewe kantore en klaskamers (soos in PPM804 gedefinieer) uit, en sluit kamers soos laboratoriums, voorraadkamers, siekeboeë, kombuise, biblioteke, hulpbronsentrums, ens. in Status quo: Teken die totale aantal spesialis-kamers op wat volgens die jongste beskikbare inligting in openbare gewone skole bestaan. Teiken: Teken die aantal spesialis-kamers op wat in die beplande finansiële jaar gebou moet word.	Provinsiale NOIBS-Program-bestuurder	Jaarliks
13.	PPM210	Aantal leerders met spesiale onderwys-behoefte wat by openbare gewone skole ingeskryf is	Spesiale onderwysbehoefte: Onderwys wat gespesialiseer van aard is, en gerig is op leer- en ontwikkelingshindernisse wat deur leerders met spesiale onderwysbehoefte (met inbegrip van dié met gestremdhede) in openbare gewone skole ervaar word. Status Quo: Teken die aantal leerders met spesiale onderwysbehoefte op wat in die afgelope finansiële jaar by openbare gewone skole ingeskryf was Teiken: Teken die aantal leerders met spesiale behoeftes op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar by openbare gewone skole ingeskryf sal wees. LET WEL: Hierdie maatstaf sluit nie die aantal leerders met spesiale behoeftes in wat by spesiale skole ingeskryf is nie.	OBIS: Jaarlikse Skoolopname	Jaarliks
14.	PPM211	Aantal volle-diens-skole	Volle-diens-skole: Gewone skole wat spesiaal toegerus en daarop ingestel is om 'n reeks leerhindernisse in 'n inklusiewe onderwysomgewing te behandel. Status quo: Teken die aantal volle-diens-skole (openbare gewone) op wat in die afgelope finansiële jaar bestaan het. Teiken: Teken die aantal volle-diens-skole op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar gevestig sal word.	Provinsiale Program-bestuurder	Jaarliks

Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
15.	PPM212	Aantal skole wat ten minste een keer 'n kwartaal deur 'n kringbestuurder besoek word	Kringbestuurder: PODs het verskillende name vir hierdie portefeulje. In Gauteng is dit byvoorbeeld IDSOs. Status Quo: Totale aantal skole (spesiale skole, onafhanklike skole en openbare gewone skole) wat per kwartaal gedurende die afgelope finansiële jaar vir ondersteuning, monitering en skakeling deur kringbestuurders besoek is. Teiken: Totale aantal skole wat beplan word om per kwartaal gedurende die beplande finansiële jaar deur kringbestuurders besoek te word.	Provinsiale Programbestuurder: Distrikte	Kwartaalliks
16.	PPM301	Aantal gesubsidieerde leerders in onafhanklike skole	Onafhanklike Skole: Skole wat ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet (SASA) as onafhanklik geregistreer is of beskou word. Status Quo: Teken die totale aantal leerders in gesubsidieerde onafhanklike skole in die afgelope finansiële jaar op. Teiken: Teken die totale aantal leerders in onafhanklike skole op wat in die beplande finansiële jaar verwag word om gesubsidieer te word.	Provinsiale Programbestuurder / HFB	Jaarliks
17.	PPM401	Aantal leerders in openbare spesiale skole ingeskryf	Spesiale skole: Skole wat toegerus om onderwys aan leerders te bied wat onderwys en ander ondersteuning van hoë intensiteit benodig, hetsy op 'n voltydse of deeltydse basis. Die leerders wat hierdie skole bywoon, sluit dié in wat liggaamlike, intellektuele of sensoriese gestremdhede of ernstige gedrags- en/of emosionele probleme het, sowel as dié wat in konflik met die gereg is of wat komplekse gesondheidsorgbehoefte het. Status quo: Teken die totale aantal leerders op wat in die afgelope finansiële jaar in openbare spesiale skole ingeskryf was. Teiken: Teken die totale aantal leerders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in spesiale skole ingeskryf sal wees. LET WEL: Hierdie maatstaf sluit nie die aantal leerders met spesiale behoeftes in wat by openbare gewone skole ingeskryf is nie.	Provinsiale OBIS: SBO SNAP	Jaarliks

SLEUTELPRESTASIE-AREA: PROGRAM 4:					
Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
18.	PPM402	Aantal opvoeders in diens by openbare spesiale skole	Opvoeder verwys na enige persoon wat ander mense onderrig, opvoed of oplei, of wat professionele onderwysdienste lewer. Status quo: Teken die totale aantal opvoeders op wat in die afgelope finansiële jaar in openbare spesiale skole in diens was. Teiken: Teken die aantal opvoeders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in openbare spesiale skole in diens sal wees.	Provinsiale PERSAL	Jaarliks
19.	PPM403	Aantal professionele nie-opvoedkundige personeel in diens by openbare spesiale skole	Onderwyser is 'n skoolgebaseerde opvoeder met die kernverantwoordelikheid om in 'n klaskamer by 'n skool te onderrig. Professionele nie-opvoedkundige personeel: Dit is personeel wat as paramedici, maatskaplike werkers, versorgers, terapeute, sielkundiges ens. geklassifiseer word. Status quo: Teken die totale aantal nie-opvoeder spesialiste op wat in die afgelope finansiële jaar in openbare spesiale skole in diens was. Teiken: Teken die aantal nie-opvoeder spesialiste op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in openbare spesiale skole in diens sal wees.	PERSAL	Jaarliks
20.	PPM501	Aantal studente wat vir NS(B)-kursusse by VOO-kolleges ingeskryf is	Status quo: Teken die totale aantal leerders op wat in die afgelope finansiële jaar vir NK(B)-kursusse by Verdere Onderwys- en Opleidingskolleges ingeskryf was. Teiken: Teken die aantal studente op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar vir NK(B)-kursusse by VOO-kolleges ingeskryf sal word.	Provinsiale Programbestuurder (VOO-kolleges)	Jaarliks

SLEUTELPRESTASIE-AREA: PROGRAM 4:					
Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Databronne	Gereeldheid van verslagdoening
21.	PPM502	Aantal VOO-kollege NS(B)-studente wat volledige kursusse suksesvol voltooi het	Status quo: Teken die totale aantal VOO-kollegestudente op wat in die afgelope finansiële jaar volle kursusse suksesvol voltooi het. Teiken: Teken die totale aantal VOO-kollegestudente op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar volle kursusse sal voltooi.	Provinsiale Programbestuurder (VOO-kolleges)	Jaarliks
22.	PPM601	Aantal leerders in openbare BOOV-sentrums ingeskryf	BOOV: Alle leer- en opleidingsprogramme vir volwassenes vanaf vlak 1 tot 4, waar BOOV vlak 4 gelykstaande is aan Graad 9 in openbare skole of 'n Nasionale Kwalifikasieraamwerk vlak 1, soos beoog in die Wet op die Suid-Afrikaanse Kwalifikasie-owerheid, Wet 58 van 1995. BOOV-sentrum: Instellings wat BOOV-programme aanbied ingevolge die definisie van BOOV. Status quo: Teken die totale aantal leerders op wat in die afgelope finansiële jaar in BOOV-sentrums ingeskryf was. Teiken: Teken die totale aantal leerders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in BOOV-sentrums ingeskryf sal wees.	Provinsiale OBIS: BOOV SNAP-opname	Jaarliks
23.	PPM602	Aantal opvoeders in diens by openbare BOOV-sentrums	Status quo: Teken die totale aantal opvoeders op wat in die afgelope finansiële jaar in BOOV-sentrums in diens was. Teiken: Teken die aantal opvoeders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in BOOV-sentrums in diens sal wees. LET WEL: Hierdie maatreël sluit beide deeltydse en voltydse (koptelling) BOOV-opvoeders in.	Provinsiale OBIS: BOOV SNAP-opname	Jaarliks

SLEUTELPRESTASIE-AREA: PROGRAM 6:					
Nr.	PPM nommer	Maatstaf	Omskrywings en besonderhede	Data-bronne	Gereeldheid van verslag-doening
24.	PPM701	Aantal leerders in Graad R in openbare skole ingeskryf	Status quo: Teken die totale aantal leerders op wat in die afgelope finansiële jaar in Graad R in openbare skole ingeskryf was (gewone en spesiale skole). Teiken: Teken die aantal Graad R-leerders op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar in openbare skole (gewone en spesiale skole) ingeskryf sal word. Let wel: Hierdie maatstaf vereis die totale aantal leerders wat vir Graad R in openbare skole ingeskryf is, en nie onafhanklike skole nie.	Provinsiale OBIS; SNAP-opnames	Jaarliks
25.	PPM702	Aantal openbare skole wat Graad R aanbied	Status quo: Teken die totale aantal openbare skole (gewone en spesiale skole) op wat in die afgelope finansiële jaar Graad R aangebied het. Teiken: Teken die totale aantal openbare skole (gewone en spesiale skole) op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar Graad R gaan aanbied.	Provinsiale OBIS; SNAP-opnames	Jaarliks
26.	PPM801	Aantal kandidate vir die Graad 12 Nasionale Senior Sertifikaat-eksamens (matriekeksamen)	Status quo: Teken die totale aantal kandidate op wat die Nasionale Senior Sertifikaat-eksamen in die afgelope finansiële jaar afgelê het. Teiken: Teken die totale aantal kandidate op wat na verwagting in die beplande finansiële jaar vir die Nasionale Senior Sertifikaat-eksamen sal inskryf.	Provinsiale Program-bestuurder: Eksamen-databasis	Jaarliks
27.	PPM802	Aantal kandidate vir die BOOV NKR-vlak 4-eksamens	Status Quo: Totale aantal BOOV vlak 4-studente wat in die afgelope finansiële jaar die BOOV vlak 4-eksamen geskryf het. Teiken: Totale aantal BOOV vlak 4-studente wat na verwagting in die nuwe finansiële jaar die BOOV vlak 4-eksamen sal skryf.	Provinsiale Program-bestuurder: BOOV Eksamen-databasis	Jaarliks